

Orașul Huedin va fi un centru administrativ, educațional, comercial, turistic și cultural pentru microregiune, va proiecta o funcție de coordonare și stimulare comunitară în zona munților Apuseni, va oferi un mediu economic atractiv pentru investitorii naționali și internaționali și va dezvolta o administrație locală eficientă, deschisă și conectată la comunitate.

Planul strategic de dezvoltare a orașului Huedin

2015-2020

Cluj Management and Planning Group

Cuprins

Analiza principalilor indicatori locali.....	4
Demografie.....	5
Educație.....	12
Școli și infrastructura educațională.....	13
Sănătate și asistență socială.....	17
Indexul Local de Dezvoltare Umană (ILDU).....	19
Analiza bugetului local.....	20
Cultură.....	25
Capacitate administrativă.....	27
Concluzii.....	28
Turism.....	30
Obiective turistice.....	35
Concluzii.....	36
Dezvoltare comunitară și urbanism.....	37
Satul Bicălatu.....	43
E-guvernare la Huedin.....	45
Accesibilitate și uzabilitate.....	45
Comunicarea cu cetățenii.....	45
Informații prezentate.....	46
Servicii online.....	46
Concluzii.....	47
Analiza cadrului strategic.....	48
Rezumat.....	49
Documente la nivel european.....	50
EUROPA 2020.....	50
Documente la nivel național.....	55
Programul Național de Reformă.....	55
Programul Național de Reformă 2014.....	70
Strategia Națională pentru Competitivitate Economică 2014-2020.....	74
Acord de parteneriat România-CE pentru perioada de programare 2014-2020.....	84
Documente la nivel regional.....	90
Planul de Dezvoltare a Regiunii Nord Vest 2014-2020 (PDR NV).....	90

(document în lucru, varianta februarie 2014)	90
Documente la nivel județean	98
Strategia Județului Cluj 2014-2020	98
Documente la nivel local	117
Strategia de dezvoltare a orașului Huedin 2008-2015	117
Concluzii generale (privind cadrul strategic existent)	120
Analiza economiei orașului Huedin	124
Context	125
Principalele activități economice	126
Forța de muncă	128
Șomaj / ocupare	131
Întreprinderi și antreprenoriat	132
Analiza performanței sectoarelor economiei locale	135
Coeficient Locațional - Domenii concentrate la nivel local	135
Variația diferențială (Shift share analysis).....	138
Tabelul celor 4 cadrane	141
Concluzii	142
Cercetare vizând analiza calității vieții – orașul Huedin	143
Metodologie	144
Perspective generale asupra nivelului de trai și așteptări de viitor	147
Concluzii privind nivelul de trai și percepția asupra viitorului	151
Servicii publice și indicatori ai calității vieții	153
Concluzii privind serviciile publice și calitatea vieții	159
Activitatea administrației publice locale	160
Probleme majore identificate de cetățeni	161
Aspecte pozitive ale orașului	162
Avantaj competitiv	163
Concluzii finale.....	166
Studiu: Târgul Huedin	167
Concluzii	172
Analiză SWOT – Huedin	173
Profilul strategic al orașului Huedin	175
Probleme strategice	176

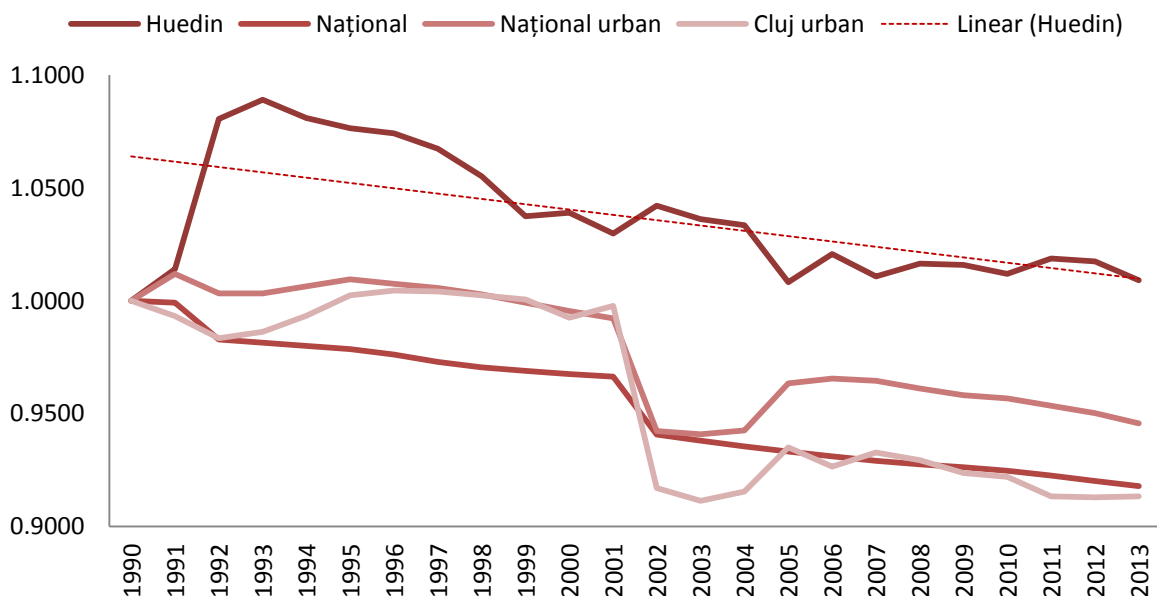
Factori strategici cheie	178
Viziune	180
Posibile surse de avantaj competitiv	181
Opțiuni strategice	182
Programe operaționale pentru perioada 2015-2020	185

Analiza principalilor indicatori locali

Demografie

Înainte de prezentarea situației privind evoluția populației orașului Huedin, este necesară clarificarea conceptului de populație. Așa cum se poate observa și în fișa statistică a oricărei localități, datele privind populația sunt prezentate pentru populația legală și populația stabilă. Populația legală este cea cu domiciliul în unitatea administrativă analizată. Populația stabilă reprezintă totalul persoanelor cu domiciliul în unitatea administrativ teritorială/localitate și se calculează pe baza datelor puse la dispoziție de către Direcția Județeană de Evidență a Populației. Populația stabilă se calculează pornind de la populația stabilă la recensământ la care, în fiecare din anii dintre recensăminte, se adaugă nașcuții și se scad decesii, migrația externă fiind în mare măsură omisă, deoarece nu se iau în calcul decât schimbările de domiciliu (adică practic de cetățenie). În studii și analize se preferă utilizarea populației stabile, fiind considerată mai apropiată de populația de facto a zonei deoarece nu include persoanele cu domiciliul formal în localitatea respectivă, dar plecate pentru o perioadă mai mare de timp (mai mare de un an). Sunt incluse însă persoanele cu domiciliul legal în altă localitate, dar care locuiesc (au reședința) de fapt în localitatea evaluată/analizată.

Figura 1: Evoluție demografică 1990 - 2013

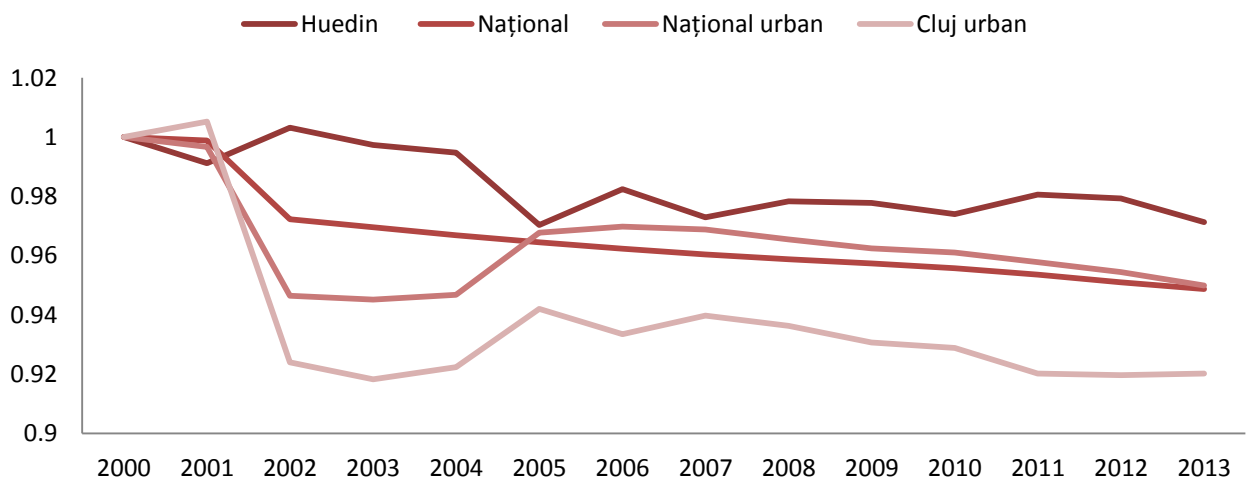

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS.

Datele arată că după 1990 populația orașului Huedin nu a coborât niciodată sub nivelul din acel an, din contră, primii ani de după revoluție aducând un plus de 10% față de 1990, urmând ca începând cu anul 1993 trendul să scadă, ajungând ca în 2013 să se plaseze la

aproximativ același nivel precum în 1990. Trendul este însă de scădere, deși într-un ritm mai lent după 2006.

Figura 2: Evoluție demografică 2000 – 2013

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS.

Din perspectivă demografică, orașul Huedin a avut o evoluție superioară nu doar față de nivelul național, ci și față de celelalte comunități urbane din România și chiar față de celelalte comunități urbane din județ. Dacă în 2013 populația urbană a județului Cluj era undeva în jurul valorii de 92% față de nivelul din 2000, în cazul orașului Huedin aceasta era la aprox. 98% din valoarea anului 2000.

Evoluția pozitivă a demografiei orașului a fost susținută de natalitate, dar și de mutările cu reședința, numărul persoanelor care au venit cu reședința în oraș în anii 1990 fiind aproape constant mai ridicat decât numărul celor care au plecat. Lucrurile s-au schimbat ușor începând cu anul 2005, ceea ce a dus și la reducerea populației orașului. În schimb, cu excepția anilor 1991, 2002 și 2008, numărul celor care s-au mutat cu domiciliul din Huedin a fost constant mai ridicat decât al celor care au venit cu domiciliul, aceasta reprezentând și principala sursă de „pierdere” a populației orașului.

Tabel 1: Evoluția demografică

	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	media
Născuți vii	154	117	114	119	107	113	113	103	92	93	101	109	107	85	115	109	116	119	99	101	106	121	110	79	108
Decedați	100	114	90	102	103	95	105	103	95	105	97	95	90	109	121	120	108	102	93	113	93	110	98	95	102
Spor natural	54	3	24	17	4	18	8	0	-3	-12	4	14	17	-24	-6	-11	8	17	6	-12	13	11	12	-16	6.1
Reședința																									
Stabiliri	394	326	251	312	312	316	357	337	347	284	340	243	162	186	131	157	75	169	158	149	147	88	141	139	230
Plecări	518	319	182	170	237	210	230	240	277	294	266	267	147	103	86	231	115	211	187	171	147	113	118	121	207
Spor	- 124	7	69	142	75	106	127	97	70	-10	74	-24	15	83	45	-74	-40	-42	-29	-22	0	-25	23	18	23
Domiciliu																									
Stabiliri	256	168	144	91	96	81	93	98	87	91	70	112	159	144	160	97	157	142	166	123					127
Plecări	391	128	147	112	125	167	139	168	151	185	127	146	157	173	182	121	167	179	152	167					164
Spor	- 135	40	-3	-21	-29	-86	-46	-70	-64	-94	-57	-34	2	-29	-22	-24	-10	-37	14	-44					-37

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS.

Evoluția numărului de emigranți și imigranți la 10.000 de locuitori

Emigranții se referă la numărul persoanelor care au plecat definitiv din țară, în timp ce imigranții se referă la numărul străinilor care s-au stabilit definitiv în România. Indicatorii pot fi folosiți ca o măsură indirectă pentru atractivitatea comunităților pentru cetățeni străini, cât și ca un indicator al celor mai expuse zone la a pierde locuitori în favoarea altor state.

Tabel 2: Emigranți și imigranți

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Media
Emigranți																	

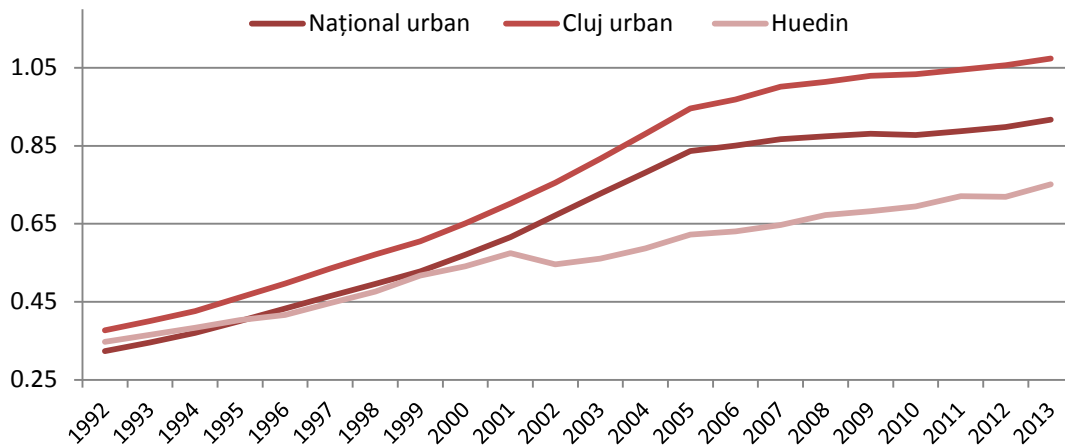
Național	7,54	11,30	9,50	8,83	7,78	5,60	6,57	4,42	3,73	4,90	6,03	5,05	6,57	4,09	4,06	4,75	6
Județ Cluj	7,30	13,55	11,32	9,57	8,32	8,20	8,99	7,43	7,80	9,66	9,68	6,90	8,08	4,69	5,65	6,48	8
Huedin	6,78	12,64	14,61	7,84	5,95	2,02	9,07	7,11	6,03	5,05	10,13	9,34	14,35	2,07	4,12	13,39	8
Imigranți																	
Național	0,39	1,96	0,91	2,92	5,29	4,48	4,91	4,61	3,01	1,50	1,38	1,71	3,57	4,44	4,66	4,00	3
Județ Cluj	0,28	1,76	0,65	5,36	11,01	5,31	5,90	5,23	2,26	1,11	1,30	1,53	2,39	3,80	4,91	3,59	4
Huedin	0,00	1,94	0,97	0,00	0,99	1,01	1,01	4,07	0,00	0,00	0,00	0,00	2,05	3,11	3,09	3,09	1
Spor migrator																	
Național	-7,15	-9,34	-8,60	-5,91	-2,50	-1,12	-1,66	0,19	-0,72	-3,40	-4,65	-3,34	-3,00	0,35	0,60	-0,75	-3
Județ Cluj	-7,03	-11,79	-10,68	-4,21	2,69	-2,89	-3,08	-2,19	-5,54	-8,55	-8,39	-5,37	-5,69	-0,90	-0,74	-2,88	-5
Huedin	-6,78	-10,69	-13,64	-7,84	-4,96	-1,01	-8,06	-3,05	-6,03	-5,05	-10,13	-9,34	-12,30	1,04	-1,03	-10,30	-7

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS.

Datele oficiale arată că între 1990 și 2013, 130 de persoane au emigrat din Huedin, raportat la populația totală trendul fiind superior mediei naționale, de unde au plecat în medie 6 persoane la 10.000 de locuitori anual. Emigrările pot fi atât o oportunitate cât și un punct slab pentru comunitate. Pe de-o parte, dacă emigranții sunt persoane calificate sau cu experiență în muncă, plecarea acestora se poate constitui într-o pierdere de competitivitate pentru oraș. Pe de altă parte, dacă aceste persoane păstrează încă legătura cu orașul, pot reprezenta un canal de transmitere a oportunităților dinspre comunitățile în care aceștia s-au integrat.

Un alt factor pozitiv din punct de vedere demografic este că orașul Huedin nu doar că nu a pierdut locuitori în același ritm precum media națională și restul comunităților urbane, dar și ritmul de îmbătrânire a populației este mai lent.

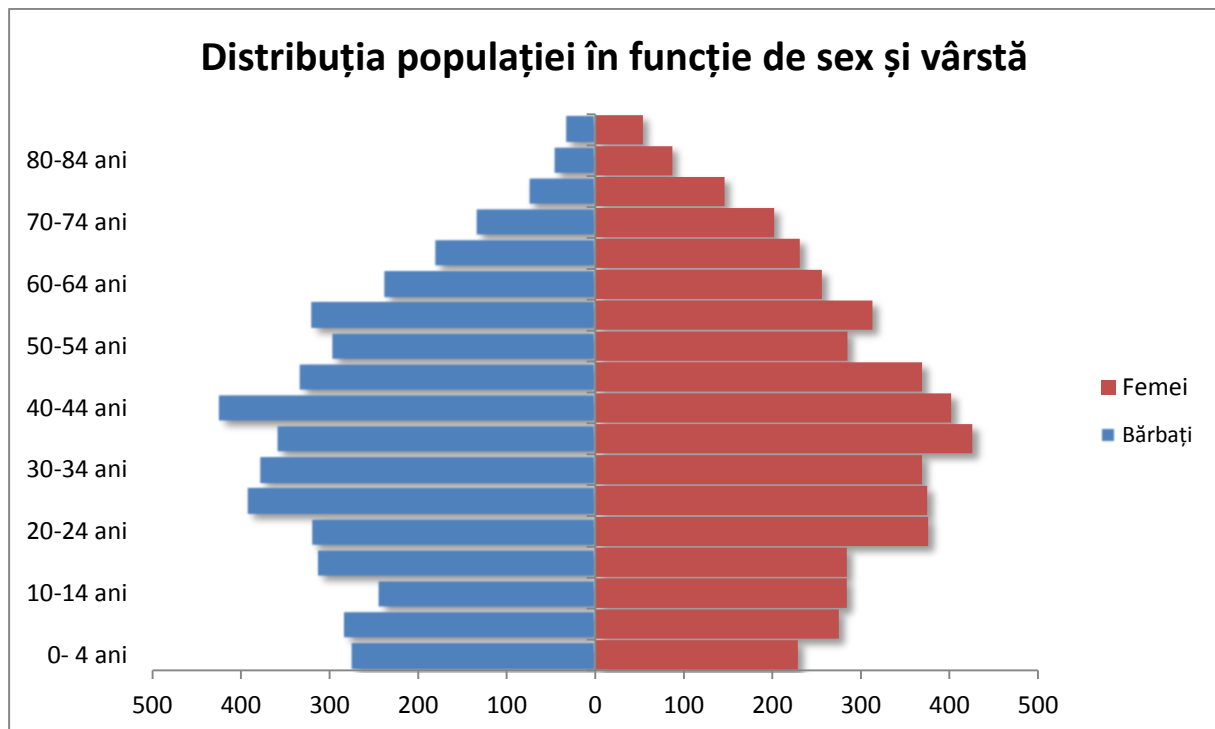
Figura 3: Raportul populației de peste 65 de ani la populația de sub 14 ani

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS.

Dacă la nivelul mediului urban național, între 1992 și 2013 raportul dintre populația de peste 65 de ani și cea de sub 14 ani a crescut de la sub 35% la peste 90%, în comunitățile urbane din Cluj depășind chiar 100%, în Huedin aceasta a crescut de la 35% la 65%. Chiar dacă Huedinul se confruntă cu un ritm mai puțin accelerat de îmbătrânire decât restul țării, fenomenul este prezent, după cum sugerează și piramida demografică de mai jos.

Figura 4: Piramida populației, 2013

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS.

Rata mortalității infantile

Mortalitatea infantilă poate fi folosită ca un indicator al nivelului minim de dezvoltare a unei comunități, adițional unor indicatori mai complecși, precum Indicele Local de Dezvoltare Umană, care va fi discutat ulterior. Eșecul de a preveni decesul unor nou născuți sugerează absența unor condiții minime necesare unui trai decent.

Tabel 3: Rata mortalității infantile 2002 - 2012

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Media
National	364	354	364	331	305	257	243	225	207	185	181	
%	17,3	16,7	16,8	15,0	13,9	12,0	11,0	10,1	9,8	9,4	9,0	12,8
Urban	142	138	155	145	134	118	103	98	91	79	72	
%	14,5	13,7	14,0	12,4	11,2	10,2	8,5	8,1	7,7	7,5	6,6	10,4
Huedin	1	1	6	3	2	1	1	2	3	0	1	
%	9,3	11,8	52,2	27,5	17,2	8,4	10,1	19,8	28,3	0,0	9,1	17,6

Între 2002 și 2012, trendul național și mai ales trendul din mediul urban a fost de scădere, înregistrându-se în medie 12,8 decese la 1.000 de nou născuți la nivel național, 10,4 în mediul urban și 17,6 în Huedin. Chiar dacă media mortalității infantile s-a redus în intervalul 2002 – 2012 față de 1990 – 2001 (vezi mai jos) ritmul a fost mai puțin accelerat decât media națională sau urbană: aprox. 9% la nivel național, 8% în mediul urban și 1% în Huedin.

Tabel 4: Rata mortalității infantile 1990 - 2001

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	Media
National	8471	6258	6080	5822	5894	5027	5158	5209	4868	4360	4370	4057	
%	26,9	22,7	23,3	23,3	23,9	21,2	22,3	22,0	20,5	18,6	18,6	18,4	21,8
Urban	3778	2654	2575	2315	2295	1996	2006	2036	1907	1650	1744	1594	
%	24,1	19,6	20,8	19,7	20,1	18,2	18,5	18,5	17,3	15,2	16,1	15,6	18,6
Huedin	2	2	2	2	2	3	3	2	0	2	2	3	
%	13,0	17,1	17,5	16,8	18,7	26,5	26,5	19,4	0,0	21,5	19,8	27,5	18,7

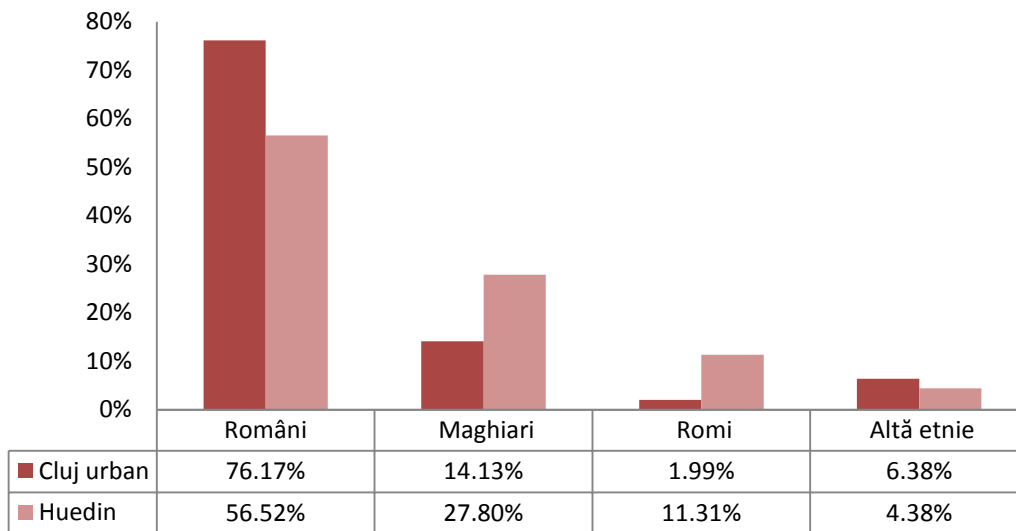
Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS.

Datele indică deficiențe sistemice semnificative la nivel de comunitate în privința mortalității infantile și care pot afecta dezvoltarea sustenabilă, pe termen lung, a acestora.

Etnie

Cu 28% populație maghiară și 11,3% populație romă, orașul Huedin este mai puțin omogen decât celelalte comunități urbane din județ, unde populația română reprezintă, în medie, 76% din populație, cea maghiară 14,1%, iar cea romă 2%.

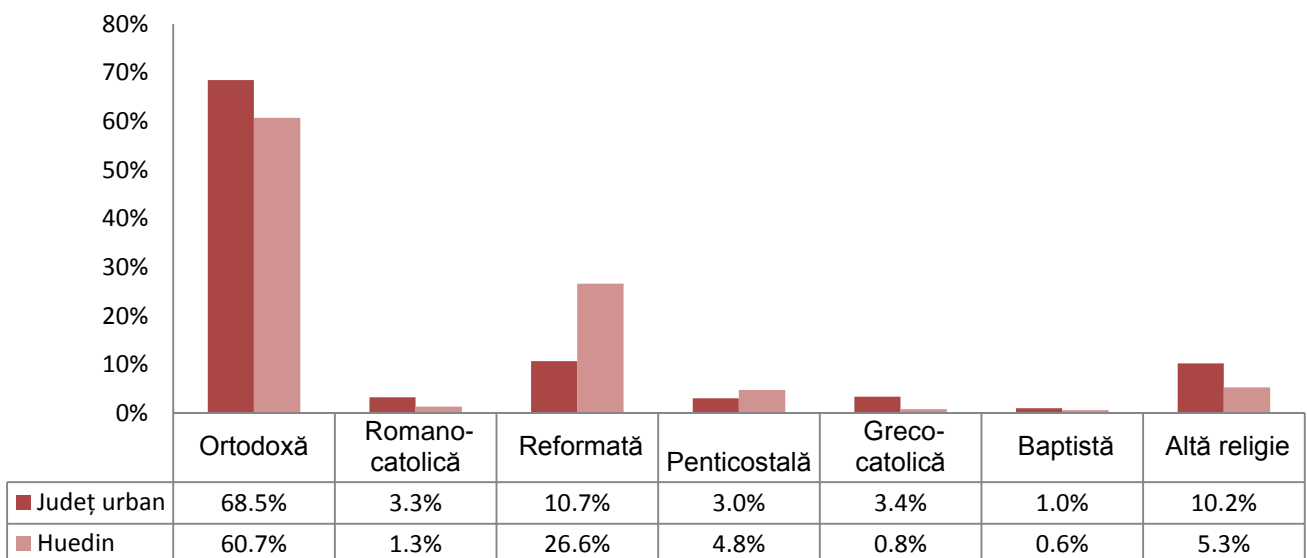
Figura 5: Distribuția etnică a populației, 2011

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS.

Similar, din punct de vedere confesional, Huedinul are o însemnată prezență reformată (aprox. 27%), pe lângă majoritatea ortodoxă de 60%.

Figura 6: Distribuția confesională a populației

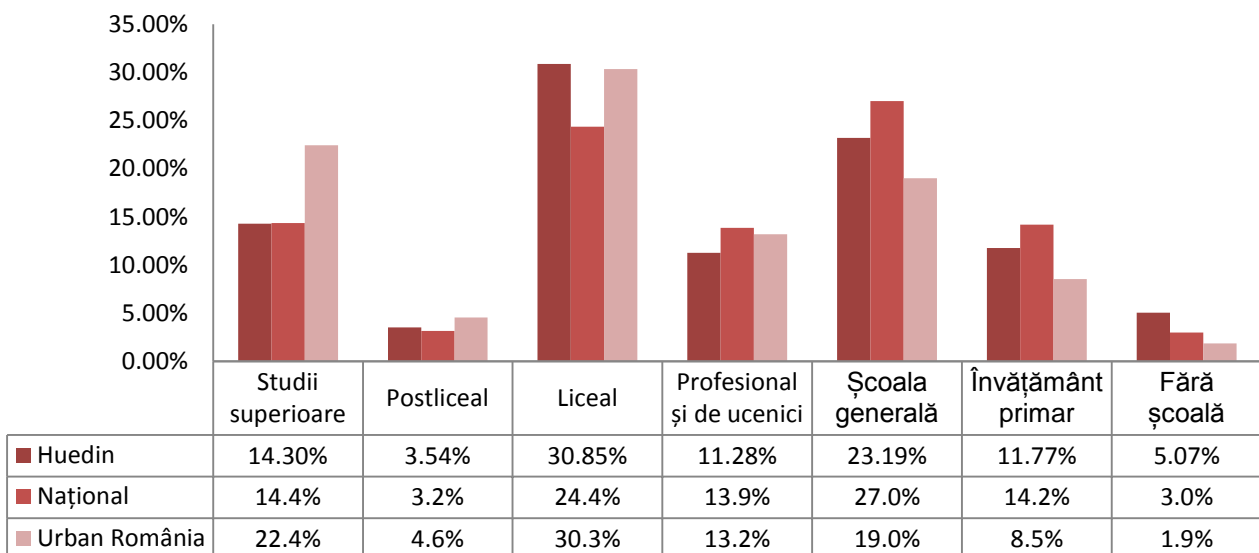

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS.

Educație

Recensământul din 2011 oferă o imagine interesantă a orașului Huedin din perspectiva ponderii populației cu studii superioare: doar 14,3% dintre locuitori au absolvit studii universitare cel puțin de nivel licență, față de media națională de 14,4% și media urbană de 22,4%. Orașul compensează la nivel liceal, unde înregistrează o pondere de 31%, peste media națională de 24% și peste media urbană de 30%. Huedin are însă o pondere însemnată, peste media urbană, de absolvenți doar de școală generală – peste 20% - și un procent mai ridicat de persoane fără școală – 5% - peste media națională - de 3% și mult peste media urbană de 2%.

Figura 7: Distribuția populației în funcție de ultima școală absolvită

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS.

Datele sunt îngrijorătoare în termeni de capacitate a comunității de a atrage activități economice cu valoare adăugată ridicată și care să asigure venituri ridicate angajaților. Totodată, considerând rata de părăsire a comunității, precum și procesul de îmbătrânire demografică, dar și dificultățile de a modifica profilul educațional al populației, dezavantajul pare a fi unul cronicizat, necesitând măsuri excepționale de remediere.

Nivelul mai scăzut de educație explică parțial rata peste media națională a deceselor de sub un an, putând totodată ridica probleme semnificative pe termen lung din punct de vedere social și al sănătății publice.

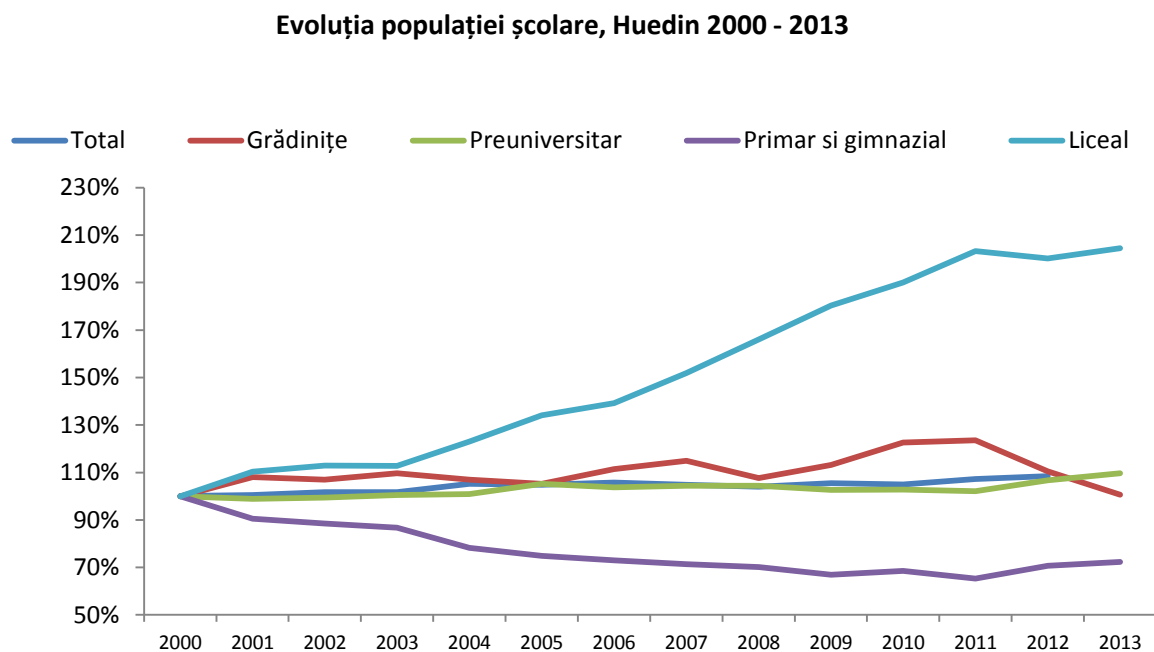
Școli și infrastructura educațională

Orașul Huedin dispune de patru grădinițe și o creșă, un club al copiilor, două școli primare, în localitatea Bicălatu și în cartierul Cetatea Veche din oraș, două licee, din care unul tehnologic, liceul Vlădeasa, și unul teoretic, liceul Octavian Goga precum și de o școală gimnazială specială.

Ca și rezultate, liceul Octavian Goga a avut în 2014 o rată de promovabilitate la bacalaureat de 83%, peste media națională și județeană, în timp ce liceul Vlădeasa a avut o rată de promovabilitate de 38%, sub media națională și județeană.

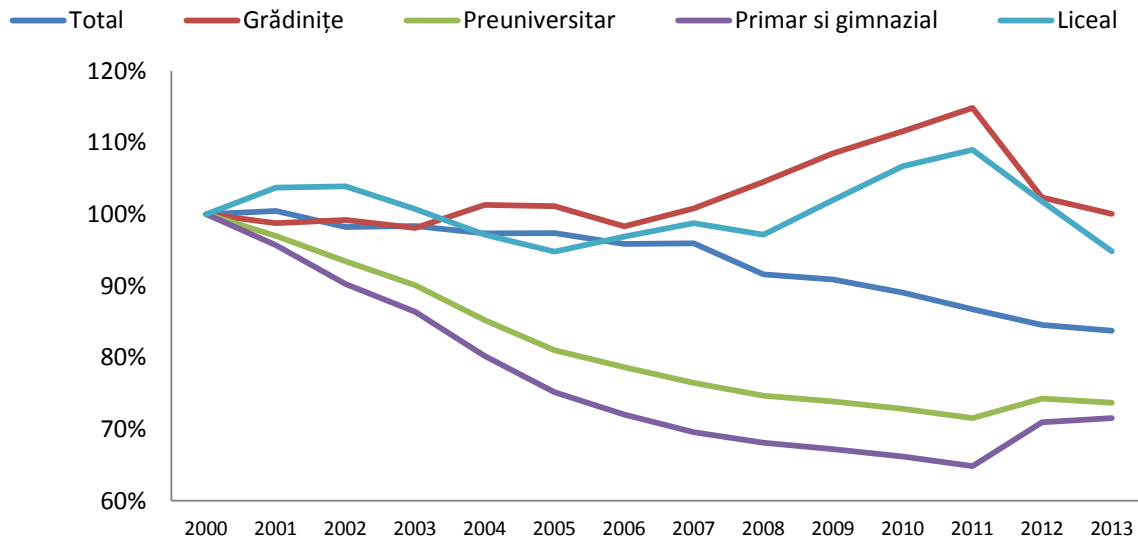
Directorul adjunct al Liceului Vlădeasa a arătat că aprox. 90% dintre absolvenții de liceu nu-și continuă studiile la facultate, majoritatea găsindu-și un loc de muncă încă din timpul studiilor, ceea ce în unele cazuri ridică probleme de performanță școlară. Situația este radical diferită față de Liceul teoretic, unde 75% dintre absolvenții își continuă studiile superioare.

Figura 8: Evoluția populației școlare, județul Cluj și Huedin, 2000 - 2013

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS.

Evoluția populației școlare, județul Cluj - 2000 - 2013

De remarcat este că între 2000 și 2013, la nivel județean, a crescut doar populația școlară de la nivel liceal și din grădinițe, în timp ce la nivelul orașului Huedin a crescut doar populația liceală de aproape 2 ori. Creșterea se datorează atât natalității crescute din anii 1990, dar și numărului ridicat de elevi care vin la școală în Huedin din comunele limitrofe. Managerii celor două licee din oraș estimează că populația școlilor va crește și mai puternic în următorii ani, pe fondul închiderii școlilor din comunitățile învecinate (Râșca, Mărișel) care pierd din populația școlară necesară auto-susținerii.

Atractivitatea orașului Huedin pentru elevii din afară ridică două probleme: transportul, unul dintre participanți la întâlnirile publice subliniind faptul că bazinul din care vin elevii în oraș este mult prea răspândit pentru a putea implementa un program sistematic de transport al elevilor; și cazarea, în prezent Liceul tehnologic dispunând de aprox. 35 de locuri în căminele Liceului teoretic.

Dezvoltarea infrastructurii de cămine (crearea unui campus școlar) ar putea reprezenta o măsură care să permită elevilor să rămâne mai mult timp în Huedin, să evite naveta, ceea ce le-ar crește timpul disponibil pentru studiu și alte activități, dar și să aducă resurse în oraș.

Infrastructură școlară

Ca infrastructură educațională, orașul Huedin stă ușor mai slab decât media națională, în oraș fiind în medie 17 elevi în pre-școlar per cadru didactic, față de 16 cât este media națională și 14 în județul Cluj; 15 per cadru didactic în învățământul preuniversitar (față de 13 media județeană). De asemenea există cu aproape 300 mai mulți elevi per sală de sport decât media județeană și cu 1 elev mai mult pe sală de clasă și cabinet decât media

județeană. Relevant de menționat este și că în Huedin nu există niciun bazin de înot destinat elevilor sau studenților.

Tabel 5: Număr elevi per cadru didactic și infrastructură școlară la nivel național, județean și în Huedin

Elevi per....	Cadru didactic în învățământul preșcolar	Cadru didactic în învățământul preuniversitar	Sală de sport	Atelier școlar	Sală de clasă și cabinet
Național	16	14	516	506	22
Județ	14	13	401	257	21
Huedin	17	15	671	403	22

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS.

Infrastructura este principala problemă sesizată de reprezentanții celor două licee care au participat la întâlnirile publice. Atât Liceu Tehnologic cât și Liceul Teoretic au remarcat insuficiența dotare a școlilor, care afectează actul educațional.

În mod special, deficitul este o problemă pentru Liceul Tehnologic unde, datorită profilului, activitatea practică este indispensabilă și necesită prezența unor laboratoare și cabinete dotate. Directorul adjunct a atras atenția că singura specializare care are o dotare corespunzătoare este cea de bucatar-ospătar, ceea ce ar putea explica rata ridicată de absorbție pe piața muncii a absolvenților programului. În schimb, Liceul se află în dificultate în a introduce nou specializări, chiar dacă există cerere pe piața locală, întrucât dotarea laboratoarelor este extrem de costisitoare. Directorul adjunct propune dezvoltarea unui campus local, cu laboratoare dotate și cămine pentru cei aproape 1100 de elevi, care ar ajuta și economia locală și ar îmbunătăți actul educațional.

Discuțiile au relevat că încă există o comunicare insuficientă între instituțiile de învățământ și mediul de afaceri, în mod special privind posibilitatea dotării școlilor cu echipament necesar procesului educațional. În condițiile în care o problemă critică identificată de mediul de afaceri pentru oraș este absența forței de muncă calificate, colaborarea dintre școli și mediul de afaceri devine critică, cu potențial major de impact pentru economia locală.

În ceea ce privește cheltuielile locale cu educația, în perioada 2007 – 2013 CL Huedin a cheltuit, anual, în medie 2.700 lei per elev, peste media județeană de 2.150 și națională de 2.600.

Tabel 6: Cheltuieli anuale per elev și student, la nivel național, județean și în Huedin

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Media
Huedin	2.701,77	2.846,12	3.172,79	2.589,59	2.414,50	2.428,80	2.740,87	2699,21
Județ	1.805,75	2.374,33	2.395,36	2.041,61	1.892,61	2.090,80	2.427,26	2146,82
Național	2.229,23	2.611,14	2.821,40	2.475,56	2.395,52	2.653,08	3.027,42	2601,91

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS.

Important de remarcat este că, începând cu 2012 și 2013, orașul cheltuie per elev mai puțin decât media națională, menținându-și însă avansul față de media județeană.

Sănătate și asistență socială

Din perspectiva infrastructurii medicale, orașul Huedin se plasează mai bine decât media națională în aproape toate cazurile, indicând o accesibilitate crescută a populației la servicii medicale. Astfel, dacă la nivelul orașului sunt, în medie, 58 de persoane per pat de spital, media națională este de 3 ori mai mare, 170 de persoane per pat. Similar, sunt cu aproape 50% mai puțini locuitori per cabinet medical de familie decât media națională, cu 1.000 mai puțini per cabinet stomatologic și cu 50% mai puțini locuitori per medic.

Tabel 7: Locuitori per unitate medicală, 2012

	Huedin	Național
Pat spital	58	170
Medic	254	520
Spital	9.642	45.066
Dispensar	9.642	111.604
Cabinet medical de familie	9.642	15.967
Farmacie	1.928	1.912
Cabinet stomatologic	1.928	2.950
Laborator medical	1.071	1.652

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS.

Directorul spitalului din Huedin a subliniat apariția în ultima perioadă a fenomenului de turism medical. Datorită achiziției de noi echipamente medicale, mai mulți pacienți vin la Huedin pentru investigații medicale pentru care anterior se deplasau la Cluj-Napoca, cum ar fi intervențiile laparoscopice. Achiziția de tehnică medicală atrage și medicii, directorul remarcând că nu au probleme din punctul de vedere al personalului medical, decât prin prisma blocajelor impuse de legislația națională.

O problemă critică sesizată de managerul de spital și de reprezentantul serviciului de Pompieri este absența unui serviciu permanent de urgență în spital după ora 19. Întrucât accidentele rutiere sunt mai frecvente pe timp de noapte, inclusiv datorită prezenței E60, iar orașul nu dispune de un serviciu permanent de urgență, intervențiile sunt îngreunate.

În ceea ce privește cheltuielile cu asigurările și asistența socială, care includ, potrivit legii nr. 273/2006 asistență socială în caz de boli și invalidități, asistență socială pentru familie și copii, ajutoare pentru locuințe, creșe, ajutoare sociale și cantina de ajutor social, precum și alte cheltuieli cu caracter social, în perioada 2007 – 2013 orașul Huedin a cheltuit mai puțin per cap de locuitor decât media națională și media județeană. Scorul se datorează ultimilor trei ani în care orașul a cheltuit considerabil mai puțin pe servicii sociale și de asigurări sociale decât media națională și județeană, dar chiar mai puțin decât în anii precedenți.

Tabel 8: Cheltuieli anuale per locuitor cu asigurările și asistența socială

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Media
Huedin	101.51	84.51	153.01	135.05	75.81	76.89	91.17	102.56
Județ	95.06	120.60	139.81	146.06	109.71	111.97	133.59	122.40
Național	133.27	151.42	138.10	160.83	118.29	120.19	133.24	136.48

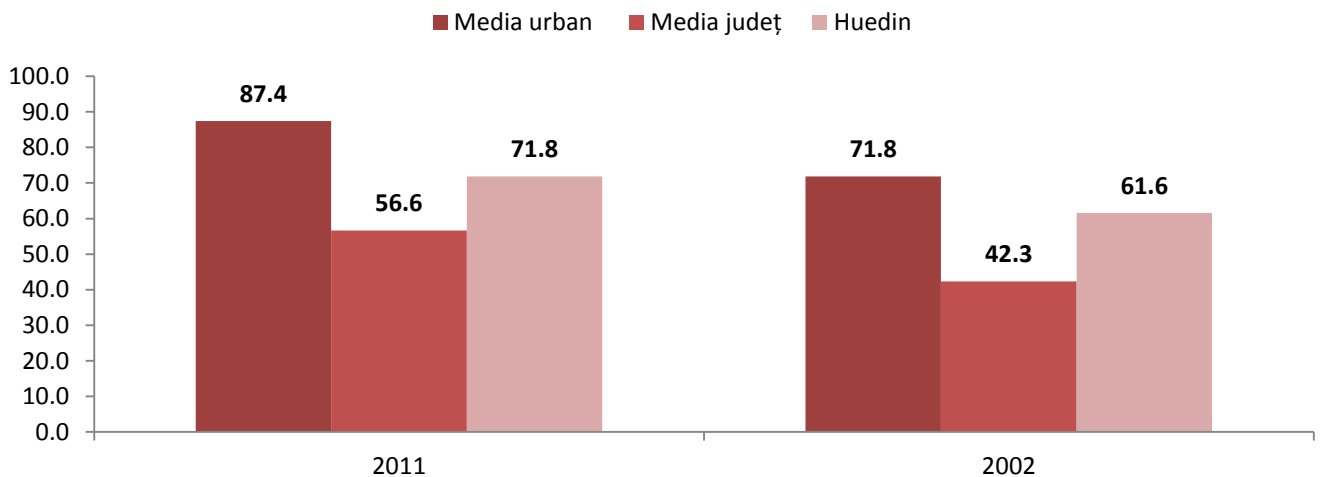
Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS.

Indexul Local de Dezvoltare Umană (ILDU)

Dumitru Sandu a dezvoltat, pornind de la United Nations Human Development Index (Indexul Dezvoltării Umane, Națiunile Unite), Indexul Local de Dezvoltare Umană (ILDU) pentru aproape toate unitățile administrativ teritoriale din România. ILDU include patru dimensiuni majore: capital uman (nivelul de educație formală a populației), capitalul de sănătate (speranța de viață la naștere), capitalul vital (vârsta medie a populației adulte de cel puțin 18 ani) și capitalul material (suprafața locuibilă/casă) și consumul de gaze de la nivel de localitate, raportat la populație. Scorul a fost utilizat într-un raport recent al Băncii Mondiale privind orașele competitive din România.

Cu un scor de 71,8, orașul Huedin ocupa locul 11 la nivel de județ, în 2011, privind indicele local de dezvoltare umană, clasându-se pe ultimul loc însă în rândul comunităților urbane. Față de 2002, orașul a progresat cu 10,2 puncte, sub media județeană urbană de 15,5 și sub media județeană de 14,3.

Figura 9: Indexul Local de Dezvoltare Umană, 2002 și 2011

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor disponibile online la <https://sites.google.com/site/dumitrusandu/bazededate>

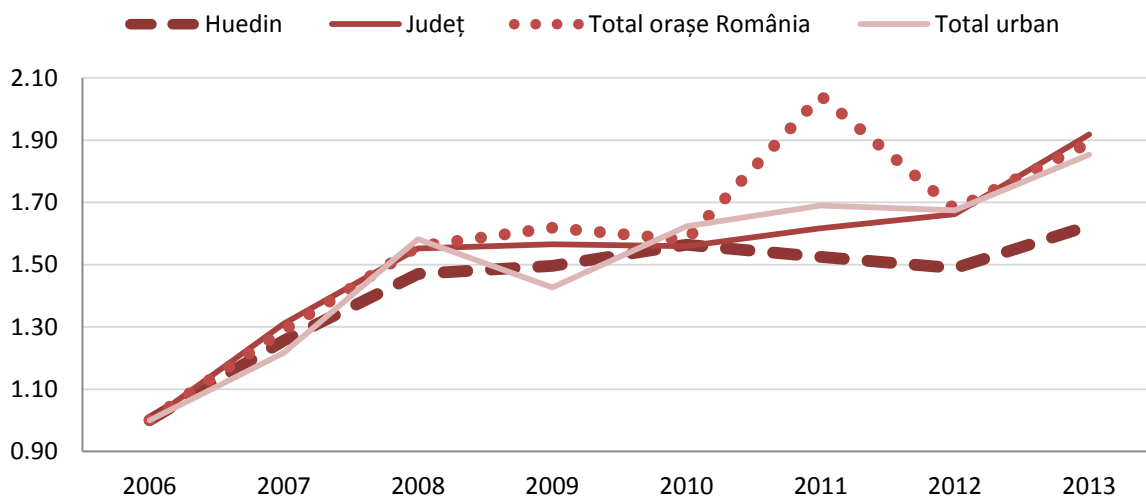
Coroborat cu datele demografice, ILDU indică faptul că avansul demografic și ritmul mai scăzut de îmbătrânire a populației nu sunt însoțite și de îmbunătățiri semnificative ale capitalului uman din comunitate. Performanța sub media județeană sugerează că orașul nu a putut să valorifice dezvoltarea economică a comunităților din jurul municipiului Cluj-Napoca, lucru ce poate sugera o parțială deconectare a orașului de la centrul economic al județului.

Analiza bugetului local

Analiza bugetară oferă o imagine asupra capacității autorității locale de a susține dezvoltarea comunitară, dar și asupra vulnerabilității în fața instabilității politice și economice a celorlalte niveluri administrative.

Evoluția veniturilor locale la nivelul orașului în perioada 2006 – 2013 a fost sub media urbană (orașe și municipii), mai ales începând cu 2010, și constant sub media celorlalte orașe din România. Totuși, situația economică din 2009 a lăsat Huedinul aproape neafectat, în condițiile în care veniturile celorlalte comunități urbane au scăzut simțitor. Intervalul 2010 – 2012 arată o evoluție contrară a veniturilor orașului atât în raport cu restul orașelor, cât și în raport cu județul. Pe de altă parte, începând cu 2013 se remarcă o aliniere a evoluției veniturilor locale la trendul național și județean.

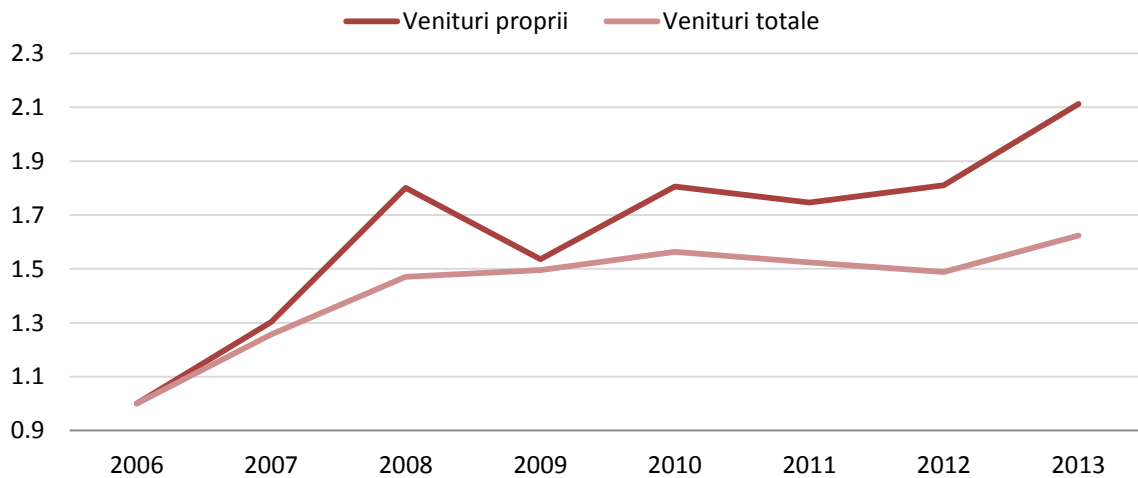
Figura 10: Evoluția veniturilor locale, 2006 - 2013

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor MDRAP.

Creșterea veniturilor orașului se datorează în principiu creșterii veniturilor proprii și nu atât transferurilor de la celelalte niveluri administrative, după cum reiese din figura de mai jos.

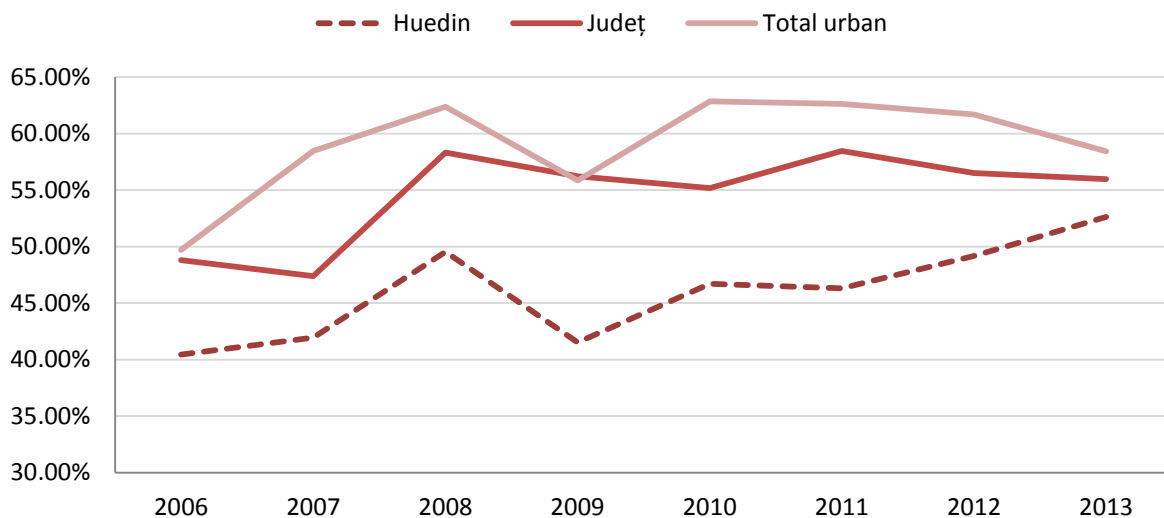
Figura 11: Evoluția veniturilor proprii și a veniturilor totale ale orașului Huedin, 2006 - 2013

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor MDRAP.

Totuși, analiza execuției bugetare pentru perioada 2006 – 2013 relevă că, per ansamblul perioadei, orașul Huedin a avut un nivel de autonomie financiară sub media urbană națională și media din județ; abia începând cu 2012 orașul și-a asigurat, din resurse proprii, peste 50% din totalul veniturilor. Trendul este însă unul pozitiv, începând din 2011, chiar și în ani în care atât media județeană cât și națională urbană au fost în scădere.

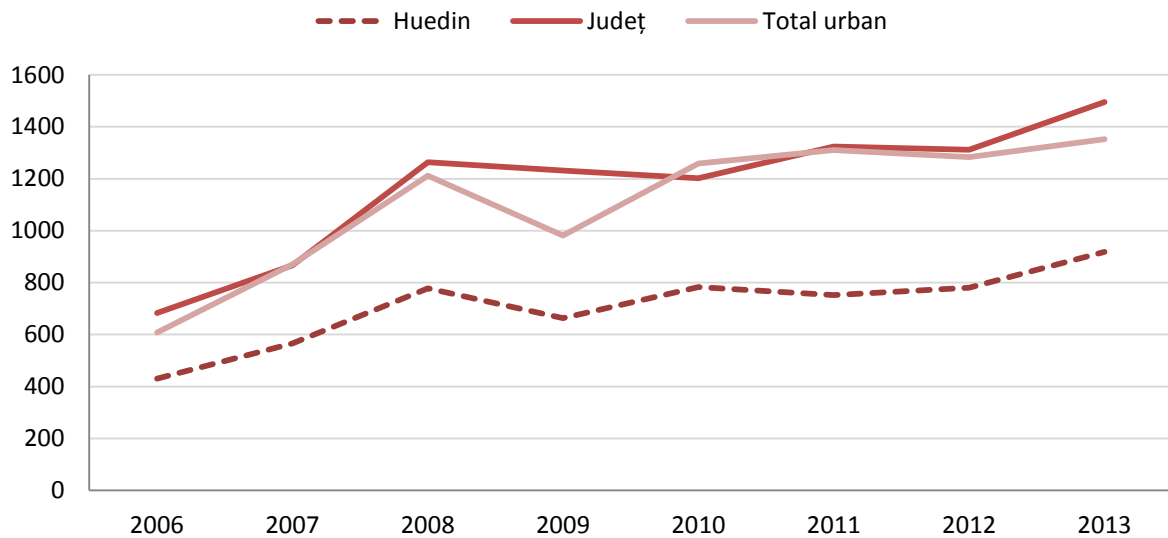
Figura 12: Evoluția autonomiei financiare, național, județean și Huedin

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor MDRAP.

Chiar dacă veniturile proprii au avansat pozitiv în perioada 2006 – 2013, ajungând de la ușor peste 400 RON/capita în 2006, la aproximativ 900 RON/capita în 2013, ritmul de creștere a fost mai lent decât ritmul celorlalte comunități urbane sau a județului.

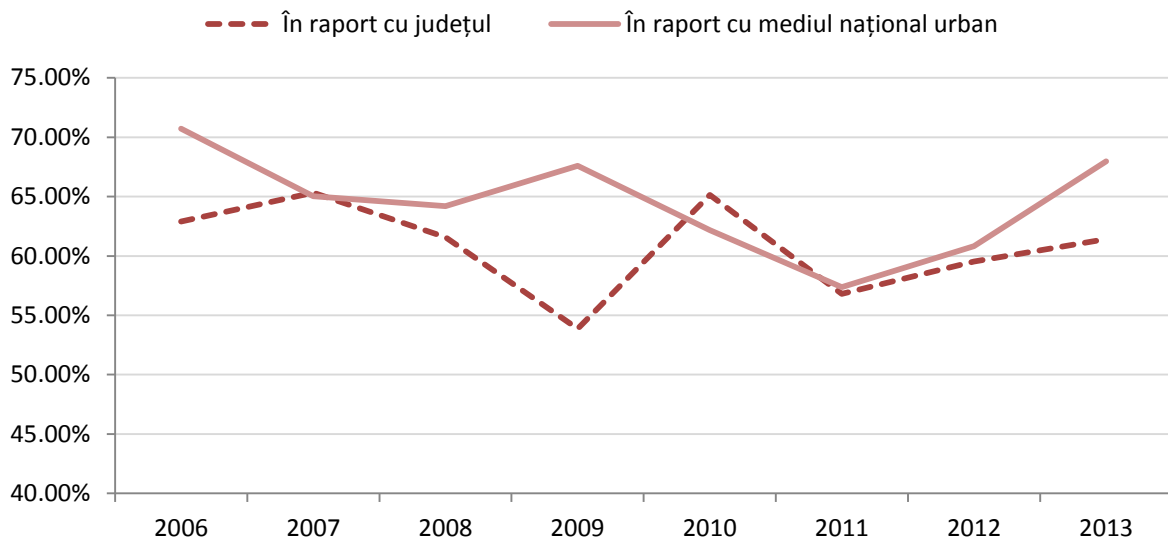
Figura 13: Evoluția veniturilor proprii/locuitor, 2006 - 2013

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor MDRAP.

Astfel, dacă în 2006 veniturile proprii/capita din Huedin reprezentau aproximativ 70% din cât colecta, în medie, o comunitate urbană din România, acest indicator a coborât la 57% în 2011 și revenind spre 70% în 2013 (Figura 14).

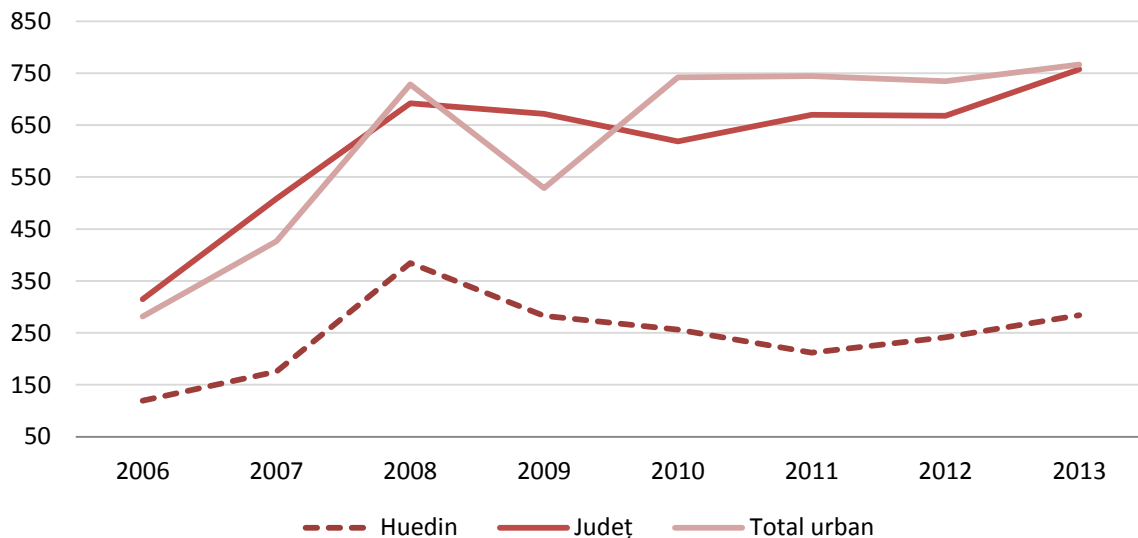
Figura 14: Evoluția veniturilor proprii per capita în raport cu veniturile proprii per capita de la nivel național urban și județean, 2006 - 2013

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor MDRAP.

Analiza indică un deficit de resurse intra-comunitare la nivelul orașului Huedin, în principal provenit din veniturile populației, după cum reiese din figura de mai jos:

Figura 15: Evoluția impozitului pe venit per capita, 2006 - 2013

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor MDRAP.

Nu doar că pe tot parcursul perioadei analizate, orașul Huedin a atras constant mai puțin bani la bugetul local din impozitul pe venit per capita decât media județeană și media celorlalte comunități urbane, dar și ritmul de revenire a veniturilor (formale) ale populației, afectate de criză în 2009, este mult mai lent decât media urbană și cea județeană. Astfel, dacă la nivel național, în medie celelalte orașe și municipii au recuperat veniturile pierdute pe timpul cirezi începând cu 2010, iar județul începând cu 2013, orașul Huedin încă nu a ajuns la nivelul ante criză, 2008.

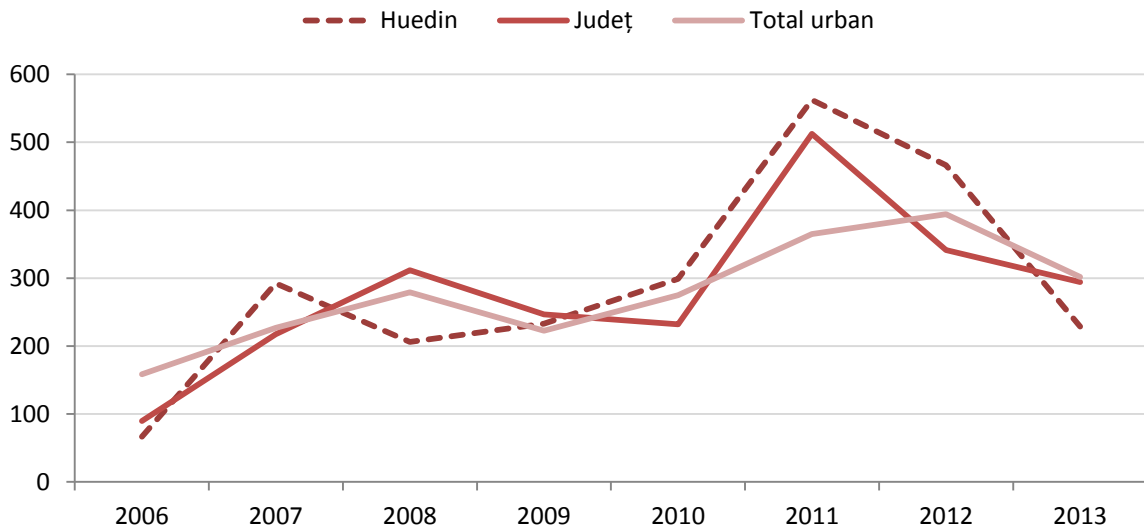
Coroborând datele privind veniturile cu cheltuielile cu asigurările și asistența socială, se poate concluziona că dimensiunea socială este printre cele mai vulnerabile la fluctuațiile transferurilor de la celelalte niveluri administrative, aspect ce poate ridica probleme majore în termeni de continuitate a programelor sociale și de integrare în comunitate, cu impact asupra dezvoltării economice, dar și a siguranței publice și a cheltuielilor de sănătate.

Investițiile locale

Cheltuielile cu investițiile au avut fluctuații masive în perioada analizată, cu un maximum de 550 RON/per capita în 2011, de peste 5 ori mai mult decât în 2006, la un minimum post criză de aproape 200 de RON, sub media națională și județeană.

Figura 16: Evoluția cheltuielilor de capital per capita, 2006 – 2013

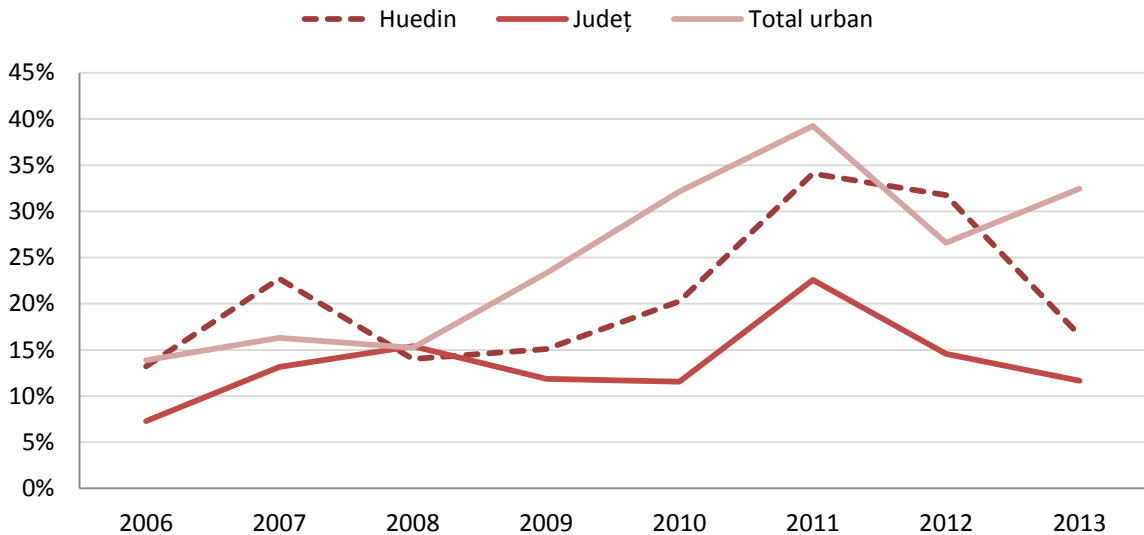

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor MDRAP.

Datele indică o capacitate de investire a orașului superioară atât mediei județene începând cu 2008, cât și celorlalte comunități urbane din România (Figura 17).

Figura 17: Evoluția capacității locale de investire

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor MDRAP.

Menținerea trendului descendent și sub-performanța față de celelalte comunități urbane se poate traduce, pe termen mediu și lung, în pierderi majore de competitivitate locală în fața celorlalte zone urbane din județ.

Cultură

Viața culturală a orașului se desfășoară în jurul câtorva instituții de cultură, de învățământ și religioase – Casa de cultură, Liceului Teoretic „O. Goga”, Protopopiatul ortodox și Biserica Reformată, cu sprijinul și contribuția Consiliului Local sau ale unor ONG-uri (Fundația Kos Karoly, asociații).

Trupa de teatru francofon „Assentiment” înființată în anul 1995 la Liceului Teoretic „O. Goga” reprezintă orașul în țară și străinătate (Franța, Germania, Turcia, Ungaria, Italia, Cehia, Austria, Belgia, Spania). Pentru a compensa fluctuația actorilor (elevi), în 1998 s-a înființat și trupa „Miniassentiment” cu rolul complementar de a asigura viitor trupei mari. Mișcarea teatrală s-a amplificat în oraș, în anul 2013 luând ființă trupa de teatru „Amigong”, în cadrul aceluiași liceu. Aceste trupe de teatru realizează conectarea orașului cu instituții culturale (Centrul Cultural Francez) și festivaluri interne și internaționale.

Între anii 2000 și 2010 a funcționat sporadic Festivalul Internațional de Folclor „Păunul de Aur”, organizat cu sprijinul Primăriei și al Consiliului Local, la care participau ansambluri și artiști din Huedin, din țară și din străinătate și promova folclorul autentic.

Începând cu anul 2004 și până în 2012, a fost editat Suplimentul de cultură al orașului, „Claviaturi”, cu sprijinul financiar al Primăriei Huedin. Editat în cadrul revistei de cultură „Tribuna” din Cluj-Napoca, suplimentul avea o apariție trimestrială. În cadrul suplimentului au colaborat scriitori și oameni de cultură din Huedin. Din anul 2012, acest supliment nu a mai fost inclus în planul managerial al revistei clujene „Tribuna”.

Ansamblul folcloric „Nepoții Ianului”, reprezintă Huedinul la serbările din zona Munților Apuseni (Mărișel-Fântânele, Beliș, Tebea, Mățișești, Horea-Sanislău, Muntele Găina), dar și în străinătate, în Franța (în anii 1991, 1994, 1998), Republica Moldova (1992), Germania (1993), S.U.A. și Canada (1995), Polonia (2001) și Turcia (2002). Acesta a fost înființat în anul 1983, în cadrul Casei Pionierilor Cluj-Napoca filiala Huedin (acum Clubul Copiilor). Un alt ansamblu folcloric „Cununa Vlădesei”, care funcționează începând cu anul 2003 la Casa de Cultură Huedin, a participat la diferite manifestări artistice județene și interjudețene, iar pe plan internațional la Festivalul Internațional Multicultural Galiția – Polonia, în anul 2006. Echipa de dansuri populare maghiare funcționează de asemenea pe lângă Casa de Cultură.

Minoritatea maghiară din oraș desfășoară diferite activități culturale specifice, la Casa memorială „Ravasz László”. De asemenea, o serie de manifestații culturale sunt organizate împreună cu Biserica reformată, prin Asociația Kos Karoly. Biserica reformată, cel mai de seamă obiectiv cultural și turistic din oraș, se pretează la o mai bună punere în valoare.

Localitatea componentă, Bicălatu, cu populație predominant maghiară, are un potențial cultural neexploatat, bazat pe tradiții locale recent abandonate (Balul strugurilor, produse artisanale specifice) și pe un patrimoniu imobiliar valoros din punct de vedere cultural.

Casa de Cultură a orașului Huedin, înființată în 1961 și modernizată între anii 2008 și 2012 organizează reprezentații teatrale în parteneriat cu Teatrul Național din Cluj-Napoca, Teatrul Maghiar

din Cluj-Napoca și Teatrul din Oradea, precum și proiecții de filme de artă prin Compania Națională de Cinema București. Activitatea Casei de cultură este una bogată, în pofida absenței unei strategii culturale articulate. Programul de activități pe anul 2013 cuprinde acțiuni culturale organizate de instituție, dar contabilizează și activitățile desfășurate în oraș de unitățile școlare, Clubul copiilor, biserici și asociații.

Zilele Huedinului „În Florar la Huedin” se organizează începând anul 1998 (excepție făcând anii 2010 și 2014 când din cauza situației economice nu au mai fost alocate fonduri pentru aceste manifestări).

Sediul protopopiatului ortodox din Huedin găzduiește, de asemenea, numeroase activități cultural-spirituale cum ar fi manifestări spirituale, lansări de carte și conferințe.

O primă analiză arată că orașul are o viață culturală bogată în activități și evenimente, dar se constată o oarecare inconsecvență în organizarea unor evenimente de importanță simbolică, în jurul cărora se pot mobiliza organizații și oameni și care pot influența coeziunea comunității (de exemplu Zilele orașului), sau a unor evenimente care să valorizeze componenta multietnică și multiculturală din comunitate. De asemenea, viața culturală este deconectată de activitatea economică (turism, târgul săptămânal), combinare de activități care de regulă conferă comunităților avantaj competitiv. Conectarea mai strânsă a activității culturale cu viața culturală din ruralul de proximitate, poate spori rolul de pol microregional al Huedinului.

Capacitate administrativă

Evaluarea capacității administrative poate ține cont de variabile de input (resursele consumate de instituție), proces și rezultate și impact al măsurilor luate de instituție. Analiza bugetară constituie practic o analiză de input a capacității executivului orașului, arătând pe de-o parte consolidarea autonomiei financiare, creșterea veniturilor locale, dar și reducerea transferurilor de la celelalte niveluri administrative. În această secțiune vor fi discutate aspecte ce țin de rezultatele procesului administrativ.

Aderarea la UE oferă oportunitatea unică de a testa capacitatea reală a administrațiilor locale folosind rata de absorbție a fondurilor UE de către acestea drept indicator. Împărțind cheltuielile anuale cu finanțarea proiectelor din fonduri nerambursabile la numărul de locuitori, ne putem face o imagine a capacității administrației de a profita de oportunitățile oferite de integrarea europeană. Atragerea de proiecte cu finanțare europeană, care generează imediat cheltuieli în buget, este un bun indicator nu doar a capacității umane la nivel instituțional de a scrie și implementa astfel de proiecte, ci și de a atrage resurse financiare din afara comunității în vederea dezvoltării acesteia. Datele disponibile pe pagina de internet a Ministerului Dezvoltării Regionale și a Administrației publice arată că, începând cu 2009, orașul Huedin nu a avut cheltuieli cu susținerea unor asemenea proiecte, ceea ce indică faptul că Primăria și Consiliu Local, instituțional, nu au câștigat niciun proiect cu finanțare europeană a cărui implementare să fie cel puțin în derulare în această perioadă. Întârzierea în atragerea de fonduri europene se traduce pe termen mediu într-o scădere a competitivității locale, dar totodată înseamnă și o reducere a competitivității relative a aparatului de specialitate. Scrierea și implementarea unor astfel de proiecte reprezintă oportunități excelente de dezvoltarea a abilităților și competențelor în acest sens, ce se pot traduce pe termen lung într-o capacitate crescută de a atrage finanțări extra-comunitare. Comunitățile care au început atragerea de fonduri devreme, nu doar că au reușit să investească în comunitate anumite sume de bani, dar și-au dezvoltat și capitalul uman necesar implementării cu succes a unor astfel de proiecte pe viitor.

O explicație pentru absența fondurilor UE este faptul că orașul are sub 10.000 de locuitori, ceea ce nu-i permite să acceseze nici liniile de finanțare pentru orașe și nici liniile de finanțare pentru comune în cadrul Programului Operațional pentru Dezvoltare Regională. Totuși, autoritatea locală are oportunitatea de a aplica pentru proiecte ce țin de dezvoltarea capacității administrative sau a resurselor umane.

Un alt indicator al capacității administrative se referă la gradul de colectare a veniturilor, care reflectă capacitatea administrației locale de a planifica și estima corect veniturile locale. Cu excepția anului 2008, orașul Huedin a avut constant un grad de colectare superior mediei

naționale și mediei județene, sugerând o îmbunătățire și chiar o performanță superioară din acest punct de vedere a autorităților locale din oraș.

Tabel 9: Grad de colectare a veniturilor locale, 2008 – 2013 (%)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Național	80,71	80,23	83,82	85,20	83,98	85,38
Județean	82,13	89,94	91,15	84,54	83,33	84,38
Huedin	49,82	107,94	104,16	109,98	100	99,85

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor MDRAP.

Concluzii

- Performanța demografică a orașului a fost peste media națională și județeană după 1990, deși populația este în scădere, în principal din cauza plecărilor cu domiciliul;
- Cu excepția a 7 ani, în intervalul 1990 – 2013 sporul natural a fost pozitiv, cu o medie de 6,1 persoane/an; sporul migrator a fost constant negativ începând cu 1994;
- Populația este în îmbătrânire, dar ritmul este mai lent decât la nivel național urban și județean; rata mortalității infantile este mai mare decât media națională;
- Din punct de vedere etnic, comunitatea este mai eterogenă decât celelalte comunități urbane din județ, peste 25% din populație aparținând minorității maghiare, iar peste 10% celei rome. Din punct de vedere religios, populația reformată și penticostală are o prezență mai mare la nivelul orașului Huedin decât la nivelul celorlalte comunități urbane din județ;
- Ponderea populației cu studii superioare este egală cu media națională, dar mult sub media urbană din România;
- Populația școlară la nivel de liceu a crescut puternic începând cu 2000, de aproape 2 ori; per ansamblu, sunt mai mulți elevi per profesor și per unitate de infrastructură educațională decât media națională și județeană;
- Orașul acționează ca bazin educațional, atrăgând elevi din comunele limitrofe; atractivitatea va crește pe viitor dacă se dezvoltă infrastructura educațională;
- Începând cu 2011, scad puternic cheltuielile publice cu asigurările și asistența socială;
- Nivelul dezvoltării umane din Huedin plasează orașul pe locul 11 în județ, comunitatea progresând față de 2002 cu 10,2 puncte, de la 61,6 la 71,8, fiind însă sub media județeană și urbană;
- Veniturile bugetare nu au fost profund afectate de criza financiară începută în 2008, creșterea acestora datorându-se în principal creșterii veniturilor proprii;
- Autonomia financiară locală are un trend pozitiv, peste media națională urbană și județeană; capacitatea investițională este, începând cu 2009, superioară nivelului județean și național urban;

- Orașul nu a atras niciun proiect cu finanțare europeană până în 2013, acest fapt datorându-se cel puțin parțial lipsei de eligibilitate a orașului pentru proiectele finanțate prin POR.

Turism

În anul 2014, pe raza municipiului Huedin existau 3 unități de cazare funcționale care ofereau un număr total de 62 de locuri de cazare în: 1 motel și 2 pensiuni agroturistice (vezi tabelul de mai jos).

Numărul total de locuri din aceste unități de cazare a rămas aproximativ constant (~60) în ultimii 10 ani, deși începând cu anul 2009 s-a închis singurul hotel din oraș (Vlădeasa), acesta funcționând în marea majoritate a timpului la mai puțin de 10% din capacitate. În timp hotelul și motelurile au fost înlocuite de pensiuni turistice și agroturistice, care par să se fi adaptat mai bine specificului zonei.

Tabel 1 – Unități de cazare

Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică - număr													
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Total	2	2	2	3	2	2	2	2	1	1	1	1	3
Hoteluri	1	1	1	1	1	1	1	1	:	:	:	:	:
Moteluri	1	1	1	1	:	:	:	:	:	:	:	:	1
Pensiuni turistice	:	:	:	1	1	1	1	1	1	1	1	1	:
Pensiuni agroturistice	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	2

Sursa: prelucrare proprie după date INS

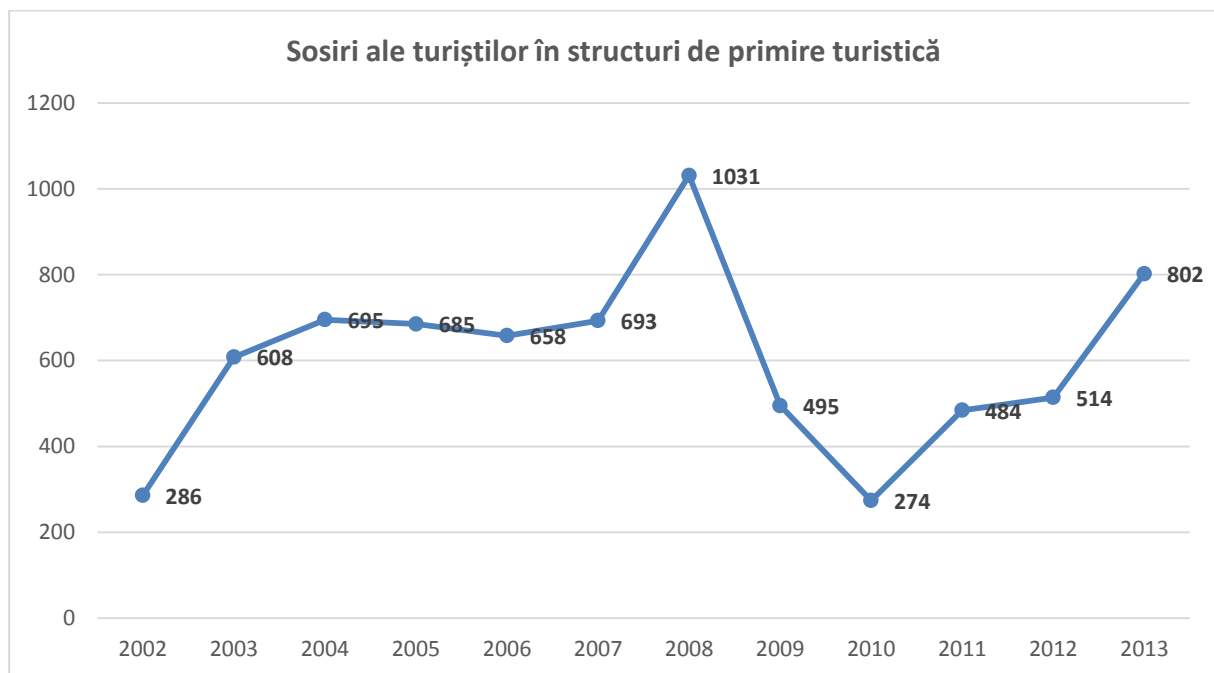
Tabel 2 – Capacitate de cazare

Capacitatea de cazare turistică existentă - locuri													
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Total	60	60	60	86	64	64	64	64	26	26	26	26	62
Hoteluri	38	38	38	38	38	38	38	38	:	:	:	:	:
Moteluri	22	22	22	22	:	:	:	:	:	:	:	:	26
Pensiuni turistice	:	:	:	26	26	26	26	26	26	26	26	26	:

Pensiuni agroturistice	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	36
-------------------------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

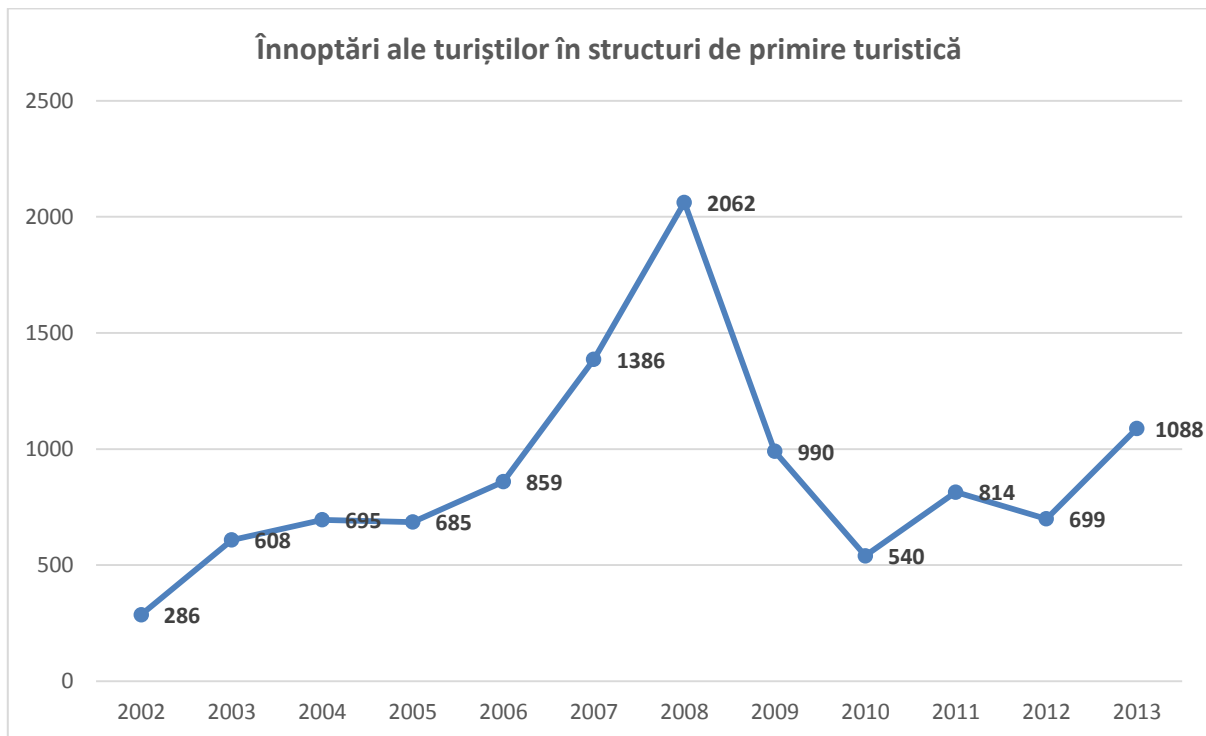
Sursa: prelucrare proprie după date INS

Dacă ne raportăm la utilizarea capacității de cazare, per ansamblu, în ultimii 12 ani, atât numărul de sosiri ale turiștilor, cât și numărul înnoptărilor au un trend ușor crescător, atingând pragul de sus în anul 2008, după care a urmat un trend descendent, datorat, în principal, închiderii singurului hotel din oraș. Începând cu anul 2011 numărul sosirilor și înnoptărilor a început să crească ușor, în mare parte datorită pensiunilor turistice și agroturistice.

Sursa: prelucrare proprie după date INS

Sursa: prelucrare proprie după date INS

Pentru a putea determina eficacitatea folosirii unităților de cazare, am utilizat doi indicatori: **gradul de utilizare**¹ a capacității de cazare turistică în funcțiune și **numărul mediu de zile de cazare**². Din datele de mai jos observăm că, per total, gradul de utilizare era în anul 2013 de 11,46%, în ușoară creștere față de anii anteriori, dar în scădere față de anul 2008 (21,67%), când s-au înregistrat cifrele cele mai mari. În ceea ce privește numărul mediu de zile de cazare, se observă o continuă scădere a acestui indicator de la valoarea 2 în anul 2008 la 1,4 în 2013, ceea ce înseamnă că cei care vizitează zona înnoptează în medie o noapte în Huedin.

Tabel 3 – Gradul de utilizare a capacității de cazare

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Sosiri ale turiștilor	608	695	685	658	693	1031	495	274	484	514	802
Înnoptări ale turiștilor	608	695	685	859	1386	2062	990	540	814	699	1088
Indicele de utilizare (%)	7,88	15,82	9,29	7,69	14,60	21,67	10,43	5,69	8,58	7,35	11,46
Nr. mediu zile de cazare	1	1	1	1,3	2	2	2	2	1,7	1,4	1,4

Sursa: prelucrare proprie după date INS

Dacă e să punem lucrurile în perspectivă și să comparăm (vezi figura de mai jos) Huedinul cu restul orașelor și comunelor din județ, observăm nu doar că Huedinul este cel mai slab clasat dintre orașe

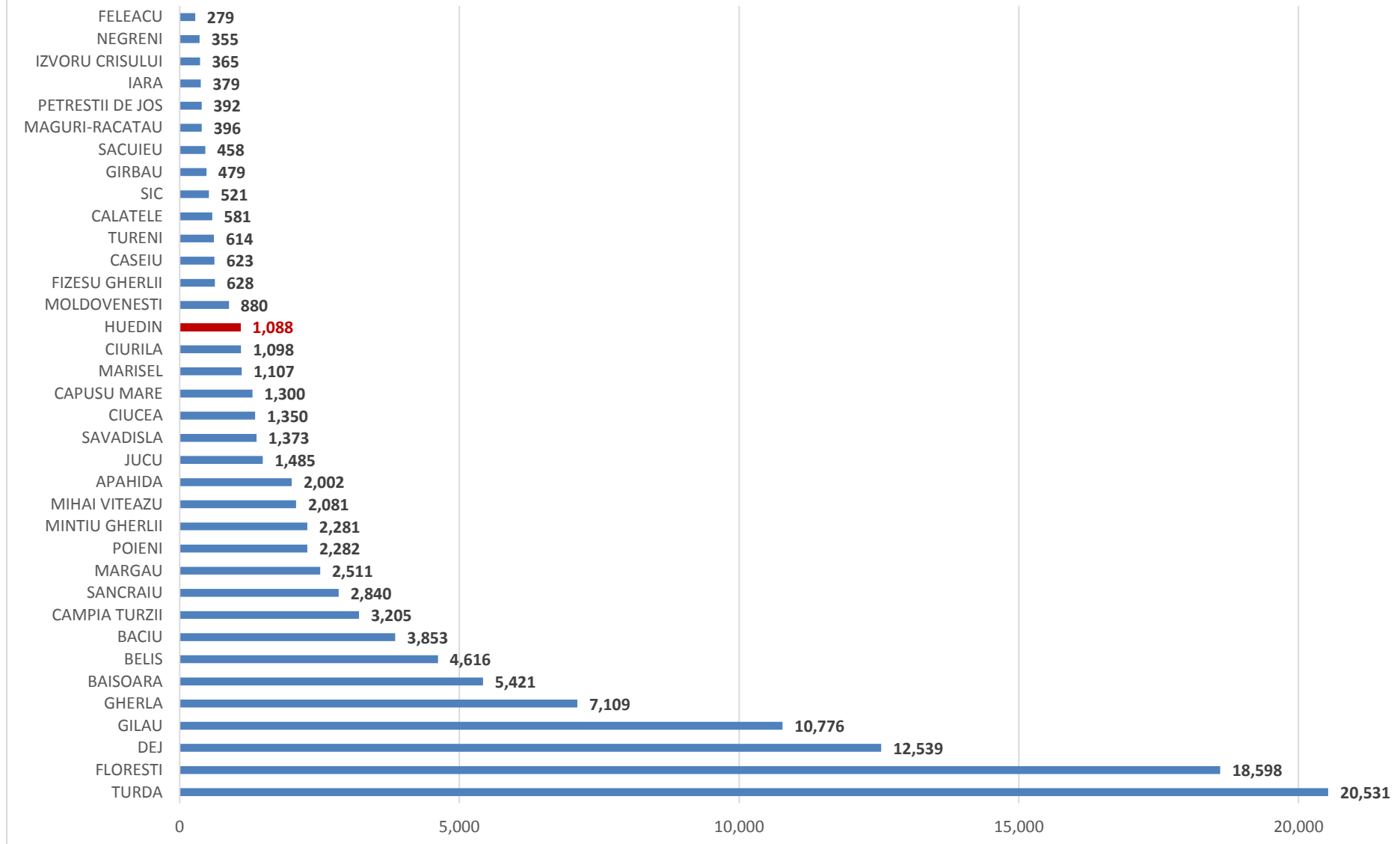
¹ Calculat prin raportarea numărului de înnoptări realizate, la capacitatea de cazare turistică în funcțiune, din perioada respectivă

² Calculat prin raportarea numărului de înnoptări la numărul de sosiri

(ceea ce era oarecum previzibil), dar și că sunt comune din județ (unele greu accesibile) care au chiar de două ori mai mulți turiști (număr de înnoptări) decât Huedinul.

Înnoptări ale turiștilor în structuri de primire turistică din județul Cluj

Sursa: prelucrare proprie după date INS

Obiective turistice³

- Altarul funerar roman. Aflat în curtea Liceului Teoretic "O. Goga", provine din apropierea castrului de la Bologna-Resculum, probabil din necropola vicus-ului.
- Biserica reformată-calvină. Ridicată în secolul al XIII-lea, ca biserică romano-catolică, reconstruită în secolul al XVI-lea, renovată în secolul al XVIII-lea. În 1483, prin grija familiei Bánffy, a fost ridicată partea de est, cu elemente specifice stilului gotic, servind drept capelă familiei amintite. Tavanul afectat de cutremur în secolul al XVIII-lea, a fost înlocuit cu unul casetat, realizat de meșterul sas Laurențiu Umling din Cluj, ce reprezintă un calendar astrologic
- Biserica romano-catolică. Ridicată pe la 1848 în stil neogotic
- Biserica ortodoxă - parohia Huedin I. Ridicată între anii 1931-1934 în stil neobizantin, prin eforturile localnicilor în frunte cu protopopul Aurel Munteanu, era cunoscută și sub numele de "Catedrala Moșilor". La interior, pe pereți are o frumoasă pictură în stil bizantin
- Biserica veche greco-catolică "Sfânta Treime" este cunoscută și sub numele de "biserica de pe strada Poștei" (astăzi ortodoxă - parohia Huedin II, încă neretrocedată). A fost ridicată în anul 1910 în stil neobizantin, prin efortul românilor din Huedin și din satele apropiate. La interior, pe pereți există o frumoasă pictură în stil bizantin Mai precis, această biserică cu hramul "Sfânta Treime" a fost zidită cu efortul a 20 de familii de români greco-catolici din Huedin, aparținând la acea dată parohiei române unite din satul vecin, Brăișoru, preot paroh fiind atunci Pr. Vasile Meseșan. Biserica a fost sfințită de către Mitropolitul Blajului, IPSS Dr. Victor Mihali de Apșa. După anii 1930 biserica devine una parohială, iar mai târziu centrul protopopiatului greco-catolic din zonă avându-l ca paroh și protopop al tractului Huedin pe Pr. Gheorghe Rusu, care servește biserica aceasta până în 1948, când Biserica Română Unită, Greco-Catolică, a fost interzisă de regimul comunist instalat la putere de către sovietici, iar lăcașurile de cult i-au fost luate de către Biserica Ortodoxă Română.
- Biserica nouă greco-catolică cu hramul "Coborârea Spiritului Sfânt", ridicată în 2008, în stil neoromanic, prin grija Pr. paroh Viorel Bănuț. La interior, pereții și iconostasul au o frumoasă pictură în stil neo-bizantin. Lăcașul de cult a fost sfințit pe 22 iunie 2008 de Episcopul greco-catolic de Cluj-Gherla, PSS Dr. Florentin Crihălmeanu și Episcopul greco-catolic de Oradea, PSS Dr. Virgil Bercea.
- Conacul Barcsay, construit în secolul al XVIII-lea. Poartă numele fostului proprietar, iar în prezent este utilizat ca școală.
- În localitatea Bicălatu, devenită parte componentă a Huedinului, poate fi vizitată Biserica reformată-calvină construită în secolul al XVII-lea.

³ Sursa: Primăria Huedin și C. Filip, H. Matîș, *Huedinul*, p. 192-211

Concluzii

- Deși din studiul efectuat de noi și ca urmare a discuțiilor purtate cu reprezentanți ai comunității a reieșit faptul că mulți locuitori din Huedin văd turismul ca fiind ceea ce distinge orașul de restul centrelor urbane din județ și-l consideră principalul avantaj competitiv, realitatea este că Huedinul nu are un potențial turistic major, nici prin prisma ofertei turistice (singurele atracții turistice din oraș sunt bisericile), nici prin prisma infrastructurii turistice existente (hotel nefuncțional, 1 motel, câteva pensiuni).
- Prin poziția sa geografică, la intersecția uneia dintre cele mai importante artere de circulație rutiere (și feroviare) cu drumul de acces spre masivii muntoși Vlădeasa și Bihorului (deci nu departe de obiective turistice, de interes geologic, geografic, istoric și etnografic), Huedinul este mai degrabă un **oraș de tranzit** înspre destinații turistice (poartă de acces în Apuseni), un loc de unde turiștii să plece înspre zona respectivă.
- În aceste condiții, un centru de informare turistică plasat în Huedin este un mare deziderat, aceasta ar putea deservi (hărți, informații, oferte etc.) turiștii care se îndreaptă spre Apuseni. Odată ce Huedinul e cunoscut ca punct central de informații turistice pentru Apuseni, în proximitatea centrului de informare se pot dezvolta și alte afaceri adiacente, care să ofere produse sau servicii de care turiștii ar avea nevoie înspre și la destinație (supermarket-uri – aprovizionare, magazine cu specific montan, benzinării etc.) sau după ce revin din sejur, la plecarea către casă (suveniruri, produse tradiționale, artizanat etc.) care pot aduce plus-valoare și prosperitate orașului.

Dezvoltare comunitară și urbanism

Așezare

Orașul Huedin este amplasat în nordul depresiunii omonime, care face parte din Bazinul Transilvaniei, mai precis dealurile și depresiunile submontane din partea nord-vestică a acestuia, la o altitudine de 556 m. Are în componență localitatea Bicălatu amplasată într-o zonă cu relief deluros, la 3 km de oraș. Teritoriul administrativ al Huedinului este străbătut de râul Crișul Repede cu afluentul său pâ râul Domoș, și pâ râul Dorognea, un afluent al Almașului. Huedin are un climat cu caracter temperat-continental caracterizat prin veri calde cu precipitații relativ însemnate și ierni reci și umede, cu ninsori frecvente și cu viscole rare.

Statutul administrativ și implicațiile acestuia

Huedinul este în prezent singurul oraș din județul Cluj, celelalte orașe având rangul de municipii, cu o populație puțin sub 10,000 de locuitori potrivit datelor de la ultimul recensământ. Inițial, Huedinul a fost un sat care apoi datorită poziției sale de la confluența unor drumuri comerciale s-a transformat în târg și apoi în oraș. În istoria modernă, orașul a avut întotdeauna un rol administrativ important, polarizând, în funcție de împărțirile administrative un număr variabil de comune din actualele județe Cluj și Sălaj. Astfel, orașul a fost pe rând, cerc administrativ cu 30 de localități, în cadrul circumscripției Cojocna (1850), apoi cerc administrativ cu 56 de localități în cadrul „municipiului” Cluj (1857), plasă cu 46 de localități în cadrul comitatului Cluj (1876), cea mai întinsă plasă cu încă 45 de sate, în cadrul Comitatului Cluj (1910), centru de plasă de care aparțineau 20 de comune (1926). Din anul 1929 Huedinul a devenit oraș și era centrul plășii omonime de care aparțineau 57 de sate. Începând cu anul 1934 plasa Huedin avea arondate 29 comune și 7 notariate, fiind astfel plasa cu cele mai multe comune din județ. În timpul experimentării modelului sovietic de organizare administrativă, cu regiuni și raioane, Huedinul a fost centru raional (împreună cu 42 de comune), dar orașul a fost degradat la rangul de comună și atunci s-a adăugat și satul Bicălatu. Începând cu anul 1961 a redevenit oraș, statut pe care l-a păstrat și în cursul ultimei organizări administrative (1968), pe județe, care este în vigoare și astăzi. Trebuie spus că în prezent statutul de oraș acționează mai degrabă în dezavantajul orașului. În cadrul ciclului de programare 2007-2013 a politicii de coeziune a Uniunii Europene, Huedinul a fost privat de investițiile acoperite de Programul Operațional Regional, care se adresau doar orașelor cu peste 10,000 de locuitori. În acest context, mediul rural a avut mai multe șanse să acceseze fondurile europene decât Huedinul. Potrivit draftului disponibil la momentul realizării strategiei cu privire la Programul Operațional Regional pentru ciclul de programare 2014-2020, această condiție referitoare la populație nu se mai regăsește.

Rețea de comunicații

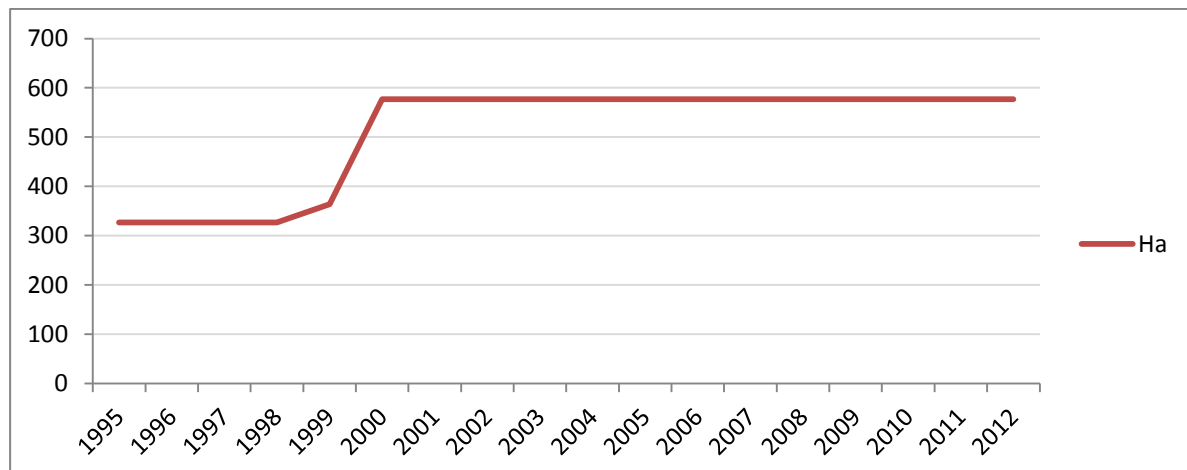
Orașul este situat pe DN1 (E60) București - Cluj - Oradea, la 50 km vest de Cluj-Napoca și 100 km est de Oradea, la intersecția acestui drum cu DN 1G care face legătura cu județul Sălaj și DN 1R cu localitățile din Munții Apuseni până la limita cu județul Alba. Calea ferată Cluj-Napoca-Oradea trece prin oraș și asigură conectarea feroviară pentru transportul de mărfuri și de călători în țară, dar și cu magistralele feroviare internaționale. Pe anumite tronsoane (Oradea-Oșorhei, Telechiu-

Aleșd și Poieni-Huedin-Cluj-Napoca) există linie dublă și pe anumite porțiuni linia este electrificată. Pe această linie trec zilnic mai multe trenuri accelerate și există și un puternic trafic de marfă. Poziționarea orașului la intersecția unor drumuri principale aduce atât beneficii cât și dezavantaje. Pe de o parte, Huedinul este ușor accesibil și există trafic de tranzit. Pe de altă parte însă, produce probleme semnificative pentru designul urban și liniștea în comunitate.

Intravilan localitate

La nivelul orașului Huedin suprafața intravilanului a suferit modificări semnificative în anul 2000, când a crescut de la 364 ha la 577 ha (o creștere de aprox. 63%). Această suprafață se păstrează și în momentul curent, cel puțin teoretic. PUG-ul în vigoare datează din anul 1998 și ar fi trebuit înlocuit după 10 ani. Similar cu multe alte localități din România, PUG-ul nu a fost înlocuit ci prelungit, fapt ce a determinat ca până în prezent modificările necesare la suprafața intravilanului să se facă prin PUZ-uri succesive. De la ultima actualizare (1998) și până în prezent s-a mai introdus în intravilan prin PUZ-uri încă o suprafață de aproximativ 67,41 ha. Astfel, la momentul începerii actualizării PUG-ului totalul suprafeței orașului Huedin este de aprox. 644,72 ha.

Figura: Evoluție suprafață intravilan 1995-2012 conform PUG-ului în vigoare

Procesul de realizare a unui nou PUG este aproape de sfârșit, mai lipsesc doar câteva avize cerute prin lege. Prin acest nou PUG se propune o creștere a suprafeței intravilanului cu 38,34%, de la aprox. 644,72 ha la aprox. 891,93 ha. La baza modificării intravilanului stau două mari obiective – în primul rând eliminarea unor tendințe de construire haotică în zone cu un potențial ridicat de construire precum și creșterea calității vieții cetățenilor. Extinderea suprafeței intravilanului este necesară din perspectiva câtorva obiective investiționale care se doresc realizate în viitor: introducerea gazului metan în Huedin care este necesar pentru utilizatorii industriali actuali și potențiali; realizarea unui centru logistic pentru producție în zona de est a Huedinului în apropierea centurii ocolitoare (care este și ea în fază de proiect); extinderea de rețele edilitare în zonele unde nu sunt realizate; realizarea unui centru logistic pentru colectarea produselor naturiste în zona de vest a orașului în apropierea centurii ocolitoare.

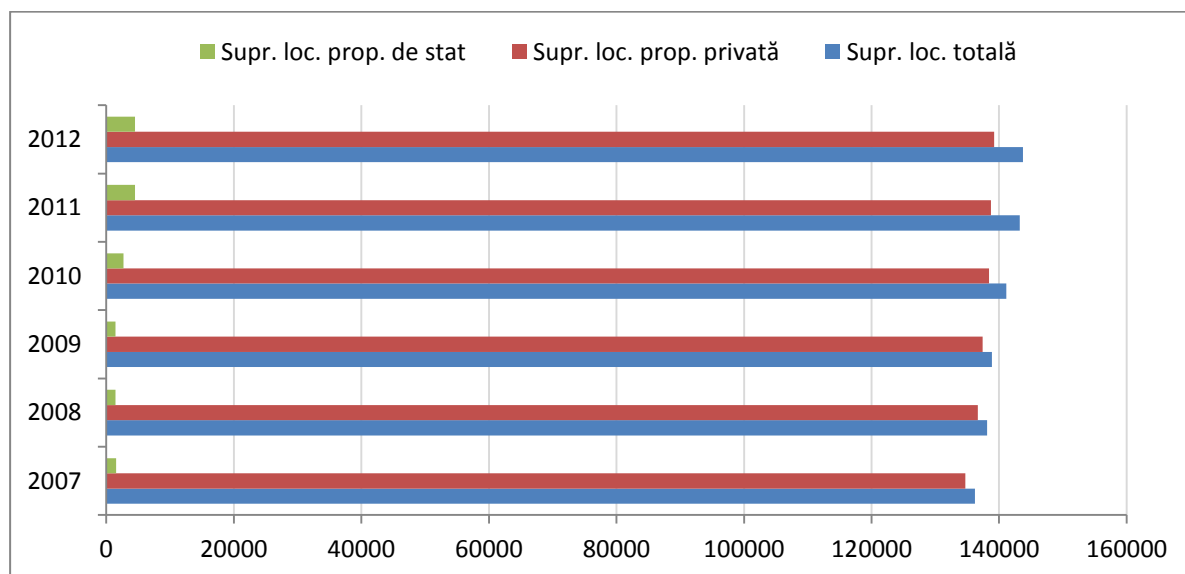
Referitor la intravilanul localității, trebuie menționat că primăria întâmpină o problemă legată de inexistența unor terenuri suficient de mari în proprietate publică care să poată fi puse la dispoziția

unor investitori strategici. Primăria deține în prezent un singur teren de întindere mai mare, de aprox. 6 ha (fostul poligon de tir) care însă nu a fost considerat în anii trecuți suficient de mare de anumiți investitori care au cerut aprox. 20 de ha (sau chiar mai mult). În acest context, la întâlnirile publice, s-a discutat despre existența la nivelul comunității a unor terenuri în stare de sub-utilizare (fosta bază auto), unde se desfășoară activități economice minimale. Aceste terenuri ar putea fi reutilizate mai eficient astfel încât să se ajungă la parcele mai largi atât de necesare pentru investitorii strategici. Bineînțeles, se pune problema proprietarului acestor terenuri și a efortului financiar pe care achiziționarea lor l-ar presupune pentru primărie.

Suprafață construită și locuințe

În ceea ce privește suprafața locuibilă totală, la nivelul orașului Huedin a existat o creștere lentă dar constantă în ultimii 10 ani, ajungându-se la nivelul anului 2012 la 143,727 de mp. În ceea ce privește suprafața locuibilă în proprietate de stat există câteva momente importante. Astfel, în anii de după revoluția din 1989, această suprafață scade, cel mai probabil datorită unor modificări în structura proprietății de stat (de ex. vânzarea unor imobile către chiriași). În anul 1999 avem o creștere spectaculoasă a suprafeței locuibile proprietate de stat de la 35 mp la 2281 mp. Un alt moment semnificativ este în anul 2011, când avem aproape o dublare a suprafeței locuibile proprietate de stat, de la 2693 mp la 4513 mp.

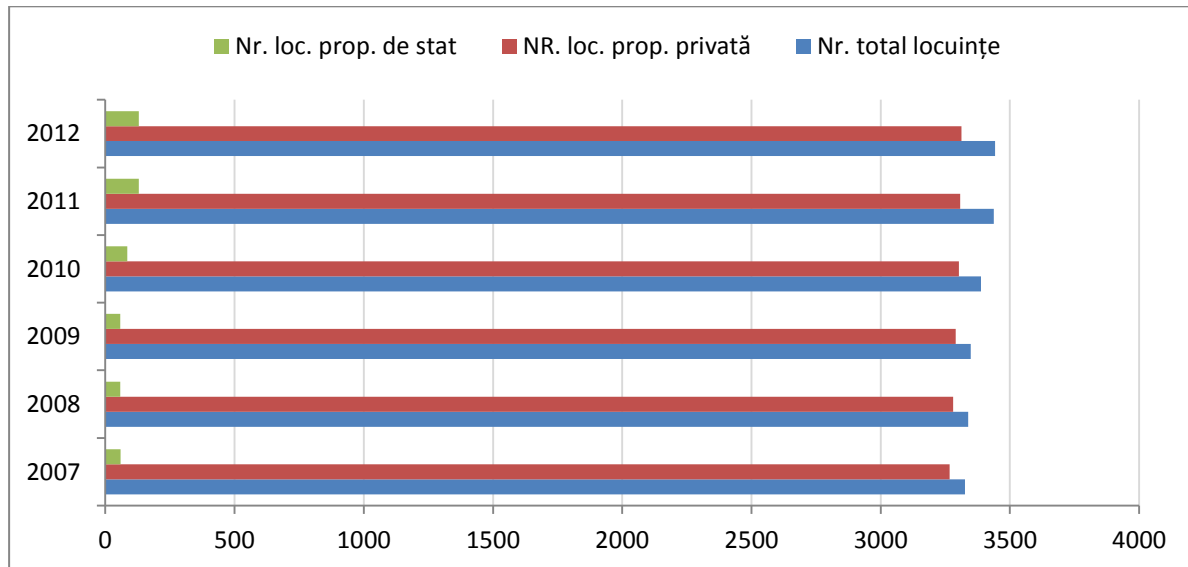
Figura: Suprafață locuibilă după forma de proprietate (mp)

În ceea ce privește numărul de locuințe, acesta a crescut așa cum era de așteptat în strânsă corelație cu creșterea suprafeței locuibile. La nivelul anului 2012 avem un număr total de 3422 de locuințe, dintre care 3313 în proprietate publică și 129 în proprietatea statului. Creșterea suprafeței locuibile în proprietate de stat o regăsim și la nivelul creșterii numărului de locuințe proprietate de stat, fiind vorba despre blocuri/construcții de tip ANL.

Figura: Locuințe existente după forma de proprietate (nr.)

Spații verzi

În privința spațiilor verzi avem două cifre semnificative care trebuie discutate – până în anul 2001 avem o suprafață de 10 ha spații verzi după care apare o dublare a acestora începând cu anul 2002 și anume 21 de ha (această suprafață se păstrează și în prezent). Această creștere semnificativă este legată ca și în cazul altor comunități de modificarea în anul 2000 a suprafeței intravilanului prin adăugarea unor terenuri de la periferie precum și de includerea unor spații verzi precum cimitirul orașului. Este important de evaluat însă în contextul strategiei de dezvoltare locală în ce măsură vorbim despre spații verzi care sunt accesibile populației sau despre păduri sau alte zone similare plasate la marginea orașului și care nu sunt dezvoltate/amenajate pentru folosința publicului. Există de asemenea zone considerate spații verzi care se află însă în proximitatea arealului industrial. Suprafața verde disponibilă per capita este de aprox. 21 mp, sub cerințele Organizației Mondiale a Sănătății și ale Uniunii Europene (bineînțelese aceste cerințe trebuie raportate la categoria de orașe din care face parte Huedinul). Prin noul PUG se propune inclusiv realizarea de noi spații verzi și zone de agrement.

Infrastructură municipală

În ceea ce privește infrastructura edilitară, la întâlnirile/consultările publice desfășurate cu mediul de afaceri și societatea civilă, aprecierile exprimate sunt mixte. Autoritățile locale, reprezentate prin primarul orașului, consideră că infrastructura edilitară este relativ corespunzătoare, mai ales dacă ținem cont de faptul că în perioada 2007-2013 primăria nu a putut obține finanțări europene prin intermediul POR-ului. Rețeaua de apă și de canalizare este într-o situație bună deoarece Huedinul este deservit de SC Compania de Apă SA, un operator regional (și singurul la nivel național) care acoperă județele Cluj și Sălaj. Prin intermediul acestui operator se realizează extinderea și modernizarea rețelei. Tot potrivit primarului orașului, numărul stâlpilor de curent este în creștere de la an la an (grad de electrificare de peste 90%). De asemenea, gradul de asfaltare a străzilor este de peste 80%. Dacă reprezentanții primăriei se declară relativ mulțumiți de starea infrastructurii, la

nivelul mediului de afaceri există anumite nemulțumiri. Acestea sunt legate în mare măsură de faptul că modernizarea dotărilor edilitare este mai pregnantă în zona de centru, fiind ignorate zonele de la periferie, unde se află unele dintre capacitățile de producție. Această nemulțumire este la baza uneia dintre solicitările insistente ale mediului de afaceri și anume dezvoltarea la nivelul comunității a unui mic parc industrial, unde investitorii/companiile să aibă facilitățile necesare, inclusiv infrastructura edilitară. O problemă sesizată de toți actorii din comunitate referitor la dotările edilitare este absența racordării la rețeaua de gaz. În chestionarele de măsurare a satisfacției cetățenilor, absența gazului este una din cele mai semnificative motive de insatisfacție. Mediul de afaceri arată că racordarea la gaz este esențială, în special deoarece există anumiți investitori care condiționează venirea și stabilirea în comunitate de această resursă. Autoritățile publice au nuanțat această problemă. Ei au arătat că deși populația își dorește introducerea gazului, acest lucru va reprezenta un cost suplimentar semnificativ, mai ales în contextul în care există acces facil și cu costuri reduse la lemn pentru încălzirea gospodăriilor. În ceea ce privește consumatorii industriali, autoritățile locale sunt de acord că racordarea la gaz reprezintă o prioritate. În acest sens s-au depus toate eforturile de a realiza introducerea gazului la nivelul comunității. Au existat însă și reprezentanți ai mediului de afaceri (patron fabrică încălțăminte) care au arătat că în anumite situații au putut să se descurce cu folosirea lemnului ca și combustibil principal, chiar dacă acest lucru înseamnă un impact semnificativ asupra mediului din punctul de vedere a cantității de lemn necesar.

În rândurile de mai jos este descrisă cu date statistice starea dotărilor edilitare pentru fiecare componentă.

- Lungimea străzilor din orașul Huedin totalizează 22 km, 18 km fiind reabilitați/modernizați. Deoarece unele drumuri sunt reabilite de mai mulți ani, este probabil că în anii următori vor mai trebui efectuate de primărie lucrări în acest sens.
- În ceea ce privește lungimea totală a rețelei simple de distribuție cu apă, se remarcă o creștere importantă în special după anul 2007, când sunt evidente investițiile operatorului regional în acest domeniu.
- În ceea ce privește lungimea totală simplă a conductelor de canalizare avem la nivelul anului 2012 24 km conducte. O creștere mai accentuată a lungimii conductelor se remarcă abia începând cu anul 2007. Cea mai mare creștere s-a înregistrat la nivelul anului 2010, când lungimea s-a mărit de la 16 km la 22.6 km.
- Deoarece orașul Huedin nu este racordat la rețeaua de gaz, încălzirea se face prin intermediul sobelor cu lemne și în sistem centralizat prin intermediul centralelor care funcționează cu combustibil lichid.

Disciplina în construcții

În domeniul urbanistic, una dintre problemele cele mai semnificative cu care se confruntă localitatea este legată de dezvoltarea urbană haotică, în special cea de tip rezidențial. Orașul s-a extins în ultimii ani și în multe zone s-a construit chiar în absența unui PUG și a sincronizării PUG-ului cu strategia de dezvoltare locală. Un nou PUG reprezintă parțial o soluție la această problemă. În paralel, trebuie depuse eforturi de către municipalitate în ceea ce privește respectarea disciplinei în construcții. La nivelul orașului există un număr impresionat de construcții realizate de cetățeni aparținând minorității romă care nu sunt conforme cu normele urbanistice în vigoare. Având în vedere că

demolarea acestor construcții reprezintă o problemă delicată la nivelul comunității, cel puțin pentru viitor astfel de construcții trebuie stopate din fazele de început.

Satul Bicălatu

Orașul Huedin cuprinde în teritoriul său o localitate componentă, Bicălatu și cartierul Cetatea Veche, o așezare cu caracteristici rurale, care se poate încadra în categoria de urban convențional. Aceste două unități necesită o abordare separată a dezvoltării lor, cu atât mai mult cu cât nu ocupă un spațiu de contiguitate cu orașul, ci sunt situate la cca 3 km spre NE și respectiv NV.

Satul Bicălatu a fost atestat documentar cu un secol mai devreme decât Huedinul, având denumirea inițială Terra Bekaly, în anul 1249. Multă vreme satul a fost legat mai mult de ținutul Sălajului decât de Huedin, primul proprietar cunoscut fiind Ordinul Benedictin cu sediul la mănăstirea Almașu. Localitatea este amplasată într-o zonă cu relief deluros, într-o butonieră numită popular și „căldare” și este înconjurată de terenuri agricole, vii și livezi. Vatra satului este adunată, cu case apropiate între ele, situate de o parte și de alta a pârâului Fiscut.

La o distanță de 1,5 km de la marginea satului a fost înălțată în evul mediu fortăreața localității: Cetatea Lupilor. Cetatea este înscrisă pe lista monumentelor istorice din județul Cluj elaborată de Ministerul Culturii și Cultelor din România, în anul 2004. Din păcate astăzi cu greu se mai identifică urmele ei.

Cu ocazia împărțirii administrative din anul 1950, satul Bicălatu a fost arondat Huedinului, „degradat” atunci la rangul de comună.

Biserica reformată construită în 1402 în stil gotic, domină satul. Tavanul cu casete de lemn pictate, a fost executat în anul 1697, iar astăzi încă pot fi admirate 185 de casete originale.

Casele, construite în general în stil tradițional, cu parter înalt sau demisol din piatră fasonată și elevația din bârne de stejar tencuite, au acoperișuri înalte și frontoane în triunghi ascuțit, care pe lângă ferestrele de aerisire îngemănate prezintă decorațiuni bogate din lemn traforat, cu reprezentări geometrice ori florale specifice zonei Călata, mai rar cu reprezentarea bărbatului și femeii în basorelief.

O bună parte a patrimoniului antropic se pretează unui program de preservare și de restaurare prin lucrări de întreținere, fără a modifica elemente valoroase din punct de vedere arhitectonic și fără a schimba aspectul urbanistic al localității prin modificarea fațadelor edificiilor vechi.

Promovarea și valorificarea patrimoniului construit în folosul comunității și prin implicarea activă a comunității în preservarea acestuia și valorizarea sa prin turism rural, poate conduce la creșterea calității vieții. Exemple de succes din aceeași zonă etnografică (Rimetea, Sâncraiu) demonstrează că o astfel de abordare poate conduce la întărirea identității și coeziunii comunității și poate avea un efect multiplicator.

Respectul comunității locale pentru patrimoniul construit (construcțiile noi nu agresează spațiul, prin materiale sau culori nepotrivite, iar renovările de fațade respectă în general specificul local) și o infrastructură bună (în ultimii ani s-a realizat introducerea apei potabile și s-a modernizat Căminului Cultural; de asemenea drumul de acces și mare parte a străzilor sunt modernizate, datorită

investițiilor din resurse proprii ale Huedinului), pot constitui premisele unei asemenea dezvoltări. La acestea se pot adăuga tradiții locale precum Balul Strugurilor și meșteșugurile tradiționale, care ar pute fi ușor reînviat. Este cunoscută tradiția prelucrării superioare a lemnului la Bicălatu. În perioada interbelică existau 15 persoane care executau cutii, vestitele casete artizanale din lemn ornamente în tehnica inciziei (casete secrete, căutate ca suveniruri pentru tehnica execuției) cu motivele florale și geometrice, specifice zonei etnografice Călata.

Proiecte cu vocație economică (turism rural) și culturală inspirate din modelele de succes indicate mai sus, coroborate cu prevederi ale Planului Urbanistic General prin care se pot opri demolările, intervențiile și modificările neavizate, pot reprezenta soluții de dezvoltare a acestei comunități.

Cartierul Cetatea Veche numit și Bolic este o așezare rurală situată în partea de nord-vest a orașului Huedin, la o distanță de aproximativ 3 km. Nu este un cartier propriu-zis ci un cătun care a fost constituit în perioada interbelică, prin migrarea câtorva familii din zona Traniș-Săcuieu-Vișag. Drumul de acces este bun, iar în ultimii ani s-a introdus rețeaua de apă. În această parte a orașului Huedin s-a descoperit o cetate hallsattiană.

E-guvernare la Huedin

În așteptarea informațiilor solicitate despre gradul de implementare și numărul de utilizatori al serviciilor online la primăria din Huedin, am făcut o analiză a site-ului instituției, din perspectiva utilizării noilor tehnologii pentru prezentarea informațiilor, conectarea cu cetățenii și furnizarea de servicii către cetățeni și companii.

Am împărțit evaluarea în patru domenii: accesibilitate și uzabilitate, comunicarea cu cetățenii, informațiile prezentate și implementarea serviciilor online.

Accesibilitate și uzabilitate

Site-ul primăriei poate fi accesat corect din toate browserele importante (a fost verificat utilizându-se ultimele variante de Internet Explorer, Mozilla Firefox, Google Chrome și Opera). Cu toate acestea, o avertizare care apare în orice browser informează vizitatorii că site-ul poate fi accesat corect doar cu Mozilla Firefox.

Pentru variantele în alte limbi decât în limba română, s-a apelat la o variantă inedită – traducerea site-ului în alte limbi (engleză, franceză, germană, maghiară, italiană, poloneză) cu ajutorul Google Translate. Această soluție este mult mai facilă pentru cei care întrețin site-ul, dar pentru un site oficial, varianta aleasă este neprofesionistă. Există o hartă a site-ului, în forma unei liste lungi cu toate paginile existente. Din punct de vedere al schemei de culori, site-ul este curat, culoarea albă este folosită aproape pentru toate elementele de design, dar imaginile folosite pentru descărcarea de documente (de pildă pdf-uri) sunt nejustificat foarte mari iar formatarea textului este prea simplă, blocurile de text nefiind delimitate nici prin spațiere, nici prin folosirea de subtitluri.

Site-ul folosește un meniu derulant în partea de sus a paginii, plus unul mai mic în partea de jos. Categoriile din meniuri sunt destul de logice, dar o parte dintre pagini sunt inaccesibile (de pildă Formulare Online, sub categoria Informații Publice).

O problemă importantă este lipsa caracterelor diacritice. Ele lipsesc atât în textele din pagină cât și în meniuri. Textele care au fost copiate din alte documente, în care existau diacritice, au în loc de aceste caractere semne de întrebare, ceea ce face textul aproape imposibil de citit. Există implementată funcția de căutare în site, care funcționează corect.

Comunicarea cu cetățenii

Nu există opțiunea de abonament la un newsletter, nici posibilitatea de a accesa un flux rss. De asemenea, nu există un forum de discuții atașat sau legat de site-ul primăriei. Nu există nici un formular online de depunere a unei sesizări, iar primăria nici nu face parte dintre primăriile partenere ale site-ului *domnnuleprimar.ro*, cel mai cunoscut site de sesizări adresate de cetățeni reprezentanților locali.

Adresele de email ale funcționarilor din primărie, cât și ale Primarului sau viceprimarilor nu există pe site, nici numerele de telefon pentru contact. Cetățenii nu pot adresa întrebări nici diferitelor comisii

din care consilierii fac parte. Singurele date de contact sunt cele ale secretariatului Primăriei (telefon, fax, adresă de email).

Numărul de accesări ale site-ului primăriei din Huedin nu a putut fi aflat pentru că site-ul a suferit un atac informatic și statisticile legate de date de acces s-au pierdut.

Informații prezentate

Site-ul reunește o cantitate destul de mare de informație, legată atât de funcționarea internă a instituției, cât și informații care pot să intereseze cetățenii sau firmele. Calitatea informațiilor lasă însă de dorit pe unele pagini (de pildă, unele pagini conțin doar citate din legi în legătură cu funcționarea autorităților locale).

Actualizarea unor informații poate de asemenea fi ameliorată (de pildă, procesele verbale ale ședințelor Consiliului Local se oprește la luna martie 2014).

De cele mai multe ori, informațiile prezentate sunt în forma unor documente .pdf, așa încât ele nu pot fi ușor extrase pentru a fi utilizate de către cetățeni. În direcția încadrării în tendința spre Open Data, ar fi utilă trecerea la utilizarea unor baze de date pentru o parte a informațiilor, astfel încât ele să poată fi extrase și agregate mult mai ușor.

O adiție binevenită sunt înregistrările video ale ședințelor Consiliului Local (chiar dacă arhiva se oprește la luna mai 2014 iar calitatea filmării este destul de proastă).

Servicii online

Serviciile online oferite firmelor și cetățenilor se limitează la consultarea debitelor impozitelor și taxelor locale cu ajutorul unei aplicații pe site-ul primăriei și plata taxelor și impozitelor locale prin intermediul site-ului *ghiseul.ro*, unde primăria Huedin este înrolată, și care oferă atât cetățenilor, cât și persoanelor fizice autorizate posibilitatea de a face plata debitelor datorate.

Din datele oferite de primărie, numărul de interogări înregistrate anual de serviciul de consultare online a debitelor este de aproximativ 400. Este de remarcat că, pentru folosirea acestui serviciu, cetățenii și firmele din Huedin, este necesară doar introducerea CNP-ului sau al CUI-ului, ceea ce poate genera probleme în ceea ce privește protejarea datelor personale.

Opțiunea de plată prin intermediul internetului nu este prezentată în mod vizibil pe site, aceasta putând fi cauza principală pentru care de la introducerea acestei posibilități de plată, în septembrie 2014, doar trei cetățeni și-au achitat taxe sau impozite online.

În afară de aceste facilități, site-ul primăriei nu mai prezintă alte servicii online accesibile pentru cetățeni sau firme, iar pagina dedicată descărcării formularelor care ulterior ar trebui depuse personal la ghișeele instituției nu funcționează. De asemenea, nu există pe site formulare care să poată fi completate online.

Concluzii

Din evaluarea site-ului primăriei Huedin și a datelor furnizate de departamentul IT, putem aprecia că e-guvernarea nu este o prioritate pentru instituție (mai ales din perspectiva serviciilor online oferite și a utilizării bazelor de date pentru structurarea informațiilor disponibile).

Dacă vrem să încadrăm stadiul de dezvoltare al e-guvernării în schema clasică oferită de ONU (e-guvernarea este împărțită în patru stagii, *emerging – enhanced – transactional – connected*), primăria Huedin poate fi încadrată în cadrul nivelului 1 – *emerging*, care se poate transforma în nivelul 2 – *enhanced*, în cazul în care deficiențele legate de site (lipsa datelor de contact, funcționarea defectuoasă a unor pagini) vor fi remediate.

Există și un serviciu (plata taxelor și impozitelor locale) din stagiul al treilea, dar prin intermediul unui alt site, *ghișeul.ro*.

Analiza cadrului strategic

Rezumat

Documentul de față reprezintă o analiză a cadrului strategic general, relevant pentru elaborarea unei strategii la nivelul municipiului Huedin. În demersul de față au fost considerate relevante următoarele documente:

Listă documente analizate

Nivel	Document
European	(1) Strategia Europa 2020
Național	(2) Programul Național de Reformă 2011-2013 (PNR 2011-2013) - sinteză (3) Strategia Națională pentru Competitivitate Economică 2014-2020 (4) Programul Național de Reformă 2014 (PNR 2014) (5) Poziția serviciilor Comisiei cu privire la dezvoltarea unui Acord de parteneriat și a unor programe în România în perioada 2014-2020. (6) Strategia pentru Competitivitate Economică 2014-2020 (7) Acordul Național de Parteneriat cu UE 2014-2020
Regional	(8) Strategia Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest 2014-2020 (variantă draft)
Județean	(9) Strategia Județului Cluj 2014-2020
Local	(10) Strategia de dezvoltare locală Huedin 2008-2015

Structura capitolului este următoarea:

- Principalele obiective strategie (ale fiecărui document)
- Principalele măsuri/programe de implementare/punere în aplicare
- Concluzii (pentru fiecare document analizat)
- Concluzii generale (o sinteză a informațiilor relevante în relație cu strategia localității)

În cazul fiecărui document analizat am încercat să evidențiem acele informații care sunt relevante și prezintă un interes din perspectiva direcție de dezvoltare a orașului Huedin.

Documente la nivel european

EUROPA 2020

Strategia Europa 2020 propune trei priorități care se susțin reciproc⁴:

1. **Creștere inteligentă:** dezvoltarea unei economii bazate pe cunoaștere și inovare;
2. **Creștere durabilă:** promovarea unei economii mai eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, mai ecologice și mai competitive;
3. **Creștere favorabilă incluziunii:** promovarea unei economii cu o rată ridicată a ocupării forței de muncă, care să asigure coeziunea socială și teritorială.

UE trebuie să definească direcția în care vrea să evolueze până în anul 2020. În acest scop, Comisia Europeană propune următoarele obiective principale pentru UE (5):

1. Ocuparea forței de muncă

- a. o rată de ocupare a forței de muncă de 75% în rândul populației cu vârste cuprinse între 20 și 64 de ani;

2. Cercetare și dezvoltare

- a. alocarea a 3% din PIB-ul UE pentru cercetare și dezvoltare;

3. Schimbări climatice și energie (20/20/20)

- a. reducerea cu 20% a emisiilor de gaze cu efect de seră (sau chiar cu 30%, în condiții favorabile) față de nivelurile înregistrate în 1990;
- b. creșterea ponderii surselor de energie regenerabile până la 20%;
- c. creșterea cu 20% a eficienței energetice;

4. Educație

- a. reducerea abandonului școlar la sub 10%;
- b. creșterea la peste 40% a ponderii absolvenților de studii superioare în rândul populației în vârstă de 30-34 de ani;

5. Sărăcie și excluziune socială

---

⁴ Informații detaliate se găsesc în strategia UE Europa 2020 aici:
http://ec.europa.eu/archives/growthandjobs_2009/pdf/complet_ro.pdf

- a. reducerea cu cel puțin 20 de milioane a numărului persoanelor care suferă sau riscă să sufere de pe urma sărăciei și a excluziunii sociale

Obiective naționale: România (sursa: CE)

Stat	Rata ocupării forței de muncă (%)	Cercetare și dezvoltare ca % din PIB	Reducere emisii CO2	Surse regenerabile de energie	Eficiență energetică – reducerea consumului de energie în Mtoe	Părăsirea timpurie a școlii %	Învățământ terțiar %	Reducerea populației expuse riscului sărăciei sau excluziunii sociale în număr de persoane
RO (ținte 2020)	70%	2%	19%	24%	20%	11,3%	26,7%	Reducere cu 580.000/ 8.310.000
RO (situație actuală)	63,9% (2013)	0,49% (2013)	47% (2013 – țintă atinsă)	24% (2013)	33,6 % (2012)	17,3% (2013)	22.8% - (2013)	8.907 mii ⁵ (2014)

Situația la nivelul anului 2013⁶

Obiective strategice UE 2020 (RO)							
Țintă UE 2020 ⁷ : 75% din populația cu vârstă cuprinsă între 20-64 trebuie să fie angajată							
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Țintă RO 2020
1. Rata de angajare/ocupare – vârsta 20-64	64,4	63,5	63,3	62,8	63,8	63,9	70
Țintă UE 2020: Investițiile în cercetare și dezvoltare (R&D) să ajungă la 3% din PIB-ul UE							
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Țintă RO 2020
2. Investiții în Cercetare și Dezvoltare ca procent din PIB	0,58	0,47	0,46	0,5 ^b	0,49	-	2

⁵ În prezent sunt aproape 9 milioane de oameni expuși la sărăcie. Acest număr trebuie redus cu 580.000.

⁶ Sursa datelor: Eurostat

⁷ Aceste cifre fac referire la țintele la nivel UE. Țintele pentru fiecare stat sunt diferite

Țintă UE 2020: atingerea obiectivului „20/20/20” (sau 30/20/20, în cazul respectării anumitor condiții) în domeniul schimbărilor climatice și al energiei – reducerea gazelor cu efect de seră cu 20% față de 1990/sursele de energie regenerabilă din totalul surselor de energie 20%/ creșterea eficienței energetice cu 20%

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Țintă RO 2020
3.1. Emisii gaze cu efect de seră⁸	56,46	48,44	46,81	49,08	47,96	-	Reducere cu 19% (atinsă deja)
3.2 Pondere energie regenerabilă în consumul total de energie	20,4	22,6	23,2	21,2	22,9	-	24
3.3 Reducerea consumului de energie (eficiență energetică)⁹	38,0	33,9	34,3	34,8	33,6	-	20

Țintă UE 2020: rata părăsirii timpurii a școlii să nu depășească 10% iar ponderea populației cu studii superioare și vârsta între 30 și 34 de ani să fie cel puțin 40%;

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Țintă RO 2020
4.1 Părăsirea timpurie a școlii¹⁰	15,9	16,6	18,4	17,5	17,4	17,3	11,3
4.2 Educația terțiară pentru persoanele cu vârsta între 30-34 de ani	16,0	16,8	18,1	20,4	21,8	22,8	26,7

Țintă UE 2020: reducerea cu 20 de milioane a numărului cetățenilor europeni amenințați de sărăcie (ceea ce ar corespunde reducerii cu 25% a numărului de persoane cu risc de sărăcie)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Țintă RO 2020
5.1 Persoane expuse riscului de excluziune socială sau sărăciei (mii de persoane)	9418	9112	8890	8630	8907	-	Reducerea cu 20% (aprox. 1,6 mil. oameni)

Sursa: date prelucrate pe baza informațiilor disponibile la nivelul Eurostat

⁸ Valorile indică procentul actual comparativ cu valoarea din anul 1990 (1990=100%)

⁹ Numerele reprezintă echivalentul consumului de energie la nivel național exprimat în mil. tone de țitei

¹⁰ Indicatorul face referire la persoanele cu vârstă cuprinsă între 18-24 de ani care au absolvit maxim o școală secundară (școală generală) fără nici un fel de altă pregătire educațională

Concluzii

Strategia Europa 2020 își propune obiective ambițioase pentru următorii 7 ani, documentul fiind focalizat pe 5 direcții majore:

1. Educație
2. Cercetare și dezvoltare
3. Dezvoltare economică
4. Dezvoltare socială
5. Schimbări climatice/mediu înconjurător/dezvoltare durabilă

În direcția educației, strategia are ca obiective creșterea ratei de finalizare a studiilor preuniversitare (reducere abandon școlar) și interdependent creșterea procentului absolvenților de studii superioare. *În cazul României* țintele sunt de 11% abandon (17,3 în 2013) și 26% absolvenți studii superioare (22,8% în 2013).

În direcția cercetării și dezvoltării principalele obiective sunt creșterea investițiilor și alocării de resurse pentru cercetare, dezvoltare, inovare (3% din PIB UE – aprox. 288 mld. euro). Din perspectiva statelor membre oportunitatea principală va fi reprezentată de liniile de finanțare oferite în această sferă. România alocă în prezent 0,49% (2013) ținta conform Europa 2020 fiind 2%.

În direcția dezvoltării economice obiectivele principale vizează consolidarea guvernantei economice la nivel macro european, supravegherea sectorului financiar și un control mai strict asupra cheltuielilor publice pentru evitarea dezechilibrelor macroeconomice prin intermediul pactului de stabilitate și creștere. Din punctul de vedere al statelor membre executivul este principalul stakeholder, politica macroeconomică și modalitatea de construcție a bugetului fiind instrumentele de interes. La nivelul orașului Huedin, controlul asupra acestor instrumente este extrem de redus singura oportunitate fiind o susținere politică la nivel central pentru anumite proiecte de interes ale orașului. Autoritățile locale trebuie să aibă în vedere încurajarea acelor sectoare ale economiei locale care au potențial competitiv și care pot crea efecte multiplicatoare (de consultat secțiunea de analiză economică a acestui document).

În direcția dezvoltării sociale obiectivele principale vizează reducerea excluziunii sociale și a numărului celor care trăiesc în condiții de sărăcie și creșterea ratei de ocupare a forței de muncă. În prezent România are un nivel de ocupare a forței de muncă – grupa de vârstă 20-64 de ani – de 62% (obiectiv 70%) și un nivel de persoane expuse la excluziune socială sau care trăiesc în sărăcie de 8,9 milioane (2012) (obiectiv de reducere a numărului cu min. 580.000).

La nivelul statelor membre sunt de interes politicile guvernului pentru stimularea creării de locuri de muncă, angajare, precum și programe de dezvoltare profesională/instruiri/profesionalizări. La nivelul

orașului Huedin, ținând cont de nivelul șomajului există o reală oportunitate pentru a dezvolta programe de reprofesionalizare sau programe de sprijinire a dezvoltării unei afaceri .

În direcția dezvoltării durabile și a mediului înconjurător, strategia are ca obiective creșterea eficienței energetice, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, încurajarea producției de energie regenerabilă. La nivel național, România are o rată de utilizare a energiei regenerabilă de 22,9% (2012) – țintă 24%, și un index de emisie a gazelor cu efect de seră de 47,96% (2012) – ținta atinsă deja (reducerea cu 19% față de 1990). Conform unui studiu Erste (2011)¹¹ previziunile de investiție în sfera energiei regenerabile în România până în 2020 erau de 18,2 mld. euro după Polonia (46 mld) și Cehia (19.4 mld). De asemenea, conform unui studiu Ernst&Young (2013)¹² România ocupa locul 16 (33 mondial) la nivel european din perspectiva atractivității în sfera energie regenerabile.

---

¹¹ Mai multe informații sunt disponibile la adresa web <http://www.romania-eoliene.ro/energia-eoliana/in-romania>

¹² Studiul se poate consulta la adresa web [http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/RECAI_39_-_Nov_2013/\\$FILE/RECAI%20Issue%2039_Nov%202013.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/RECAI_39_-_Nov_2013/$FILE/RECAI%20Issue%2039_Nov%202013.pdf)

Documente la nivel național

Programul Național de Reformă¹³

Programul Național de Reformă 2011-2013 (PNR) reprezintă platforma-cadru pentru definirea și aplicarea politicilor de dezvoltare economică a României, în concordanță cu politicile Uniunii Europene (UE), având ca priorități realizarea unei economii inteligente, durabile și favorabile incluziunii, cu niveluri ridicate de ocupare a forței de muncă, productivitate și de coeziune socială.

În continuare prezentăm principalele obiective atinse precum și obiectivele rămase de atins care în mare măsură se reflectă în PNR 2014.

Programul Național de Reformă 2011-2013¹⁴

Analiză sinteză privind stadiul de implementare

Pornind de la obiectivele acestei strategii, România și-a stabilit, prin Programul Național de Reformă 2011-2013, prioritățile și obiectivele proprii care fixează cadrul și direcțiile de dezvoltare economică sustenabilă. Mobilizarea eforturilor instituționale și financiare, dublată de obținerea unui larg consens la nivelul întregii societăți, au constituit factori determinanți pentru transpunerea în realitate a acestor obiective și priorități naționale.

Astfel, noua viziune a Guvernului României asupra creșterii economice și a nivelului de trai, mai clară și mai dinamică, a dus spre o colaborare mai fructuoasă între administrația publică centrală, Parlament, partenerii sociali, structurile asociative ale administrației publice locale, ONG-uri, mediu academic și instituțiile financiare internaționale, în scopul implementării reformelor necesare pentru corectarea dezechilibrelor financiare și reluarea creșterii economice.

În mod natural, PNR 2011-2013 continuă reformele asumate în PNR 2007-2010 și propune reforme noi, derivate din specificul obiectivelor Strategiei Europa 2020. În acest context, PNR 2011-2013 va include, pe lângă acțiunile nou identificate, și o parte dintre acțiunile aflate deja în curs de implementare (de exemplu, cele referitoare la condiționalitățile ce trebuie respectate de România în relația cu Fondul Monetar Internațional și cu alte instituții financiare internaționale). **Viziunea generală a documentului strategic:**

¹³ Informații detaliate privind PNR 2011-2013 se găsesc la adresa: http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/nrp/nrp_romania_ro.pdf

¹⁴ PNR2011-2013 a fost inclus în analiza strategică preliminară deoarece, o parte semnificativă din angajamentele asumate de România pentru această perioadă, nu erau îndeplinite la începutul anului 2013. Această secțiune este urmată de analiza asupra PNR 2014 care preia o parte din obiectivele care nu au fost atinse în perioada 2011-2013. PNR 2014 trebuie văzut ca un document intermediar asumat de Guvern pentru perioada premergătoare aprobării Acordului de Parteneriat pentru 2014-2020 (acord aprobat în august 2014 de CE). Propunerea de acord (aprobată) este analizată în secțiunea următoare. Ulterior, Guvernul trebuie să dezvolte un document strategic național pe principalele domenii de interes care să transpună obiectivele strategiei UE 2020. Am decis să menținem analiza PNR 2011-2013 pentru a evidenția în comparație cu PNR 2014 o parte din cifrele optimiste avansate în perioada 2011-2013 care ulterior s-au transformat în obiective pentru anul 2014. Decalajul calculat de noi este de aproximativ 2-2,5 ani, între ținte prognozate și ținte atinse.

Utilizarea judicioasă a acestui instrument, prin asumarea reformelor necesare și realiste în contextul european al eforturilor pentru atingerea obiectivelor Strategiei Europa 2020, permite concertarea demersurilor naționale pentru modernizarea economiei și societății românești și susține convergența economico-socială cu celelalte state membre ale UE.

Direcții strategice principale:

1. Redresare și dezvoltare economică;
2. Creșterea eficienței și transparenței administrației publice (nu se regăsește în mod specific în Europa 2020);
3. Îmbunătățirea mediului de afaceri;
4. Ocuparea forței de muncă;
5. Cercetare-dezvoltare și inovare;
6. Schimbările climatice și energia;
7. Educația;
8. Incluziune socială/ diminuarea sărăciei.

Creșterea economică ¹⁵					
	- modificări procentuale anuale -				
	2010	2011	2012	2013	2014
PIB real	-1,3	1,5	4,0	4,5	4,7
PIB nominal	3,1	5,5	8,9	9,1	9,3
Componentele PIB-ului real					
Cheltuielile consumului privat	-1,7	1,9	3,9	4,2	4,4
Cheltuielile consumului guvernamental	-3,6	-1,1	1,5	1,8	1,9
Formarea brută de capital fix	-13,1	3,4	5,8	7,8	8,5
Exporturi de bunuri și servicii	13,1	8,1	9,7	9,5	9,6
Importuri de bunuri și servicii	11,6	7,1	8,3	8,7	9,5
Contribuții la creșterea PIB (procente)					
Cererea internă finală	-5,2	1,8	4,1	4,8	5,1
Modificarea stocurilor	4,1	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Export net	-0,2	0,0	0,1	0,0	-0,2

Sursa: Comisia Națională de Prognoză, 2011

Dezvoltare economică

¹⁵ Datele pentru perioada 2012-2014 sunt date prognozate de Comisia Națională de Prognoză. Cifrele pentru anii 2013 și prognozele pentru următorii ani sunt incluse în analiza PNR 2014.

Din punct de vedere economic răspunsul României la efectele crizei economice și recesiunii economiei s-a concretizat în adoptarea, în anul 2010, a unui buget consolidat, având ca principală coordonată limitarea creșterii deficitului intern, dar și a celui extern. Totodată, guvernul și-a concentrat eforturile pe identificarea unor soluții pe termen scurt, menite să diminueze dezechilibrele macroeconomice. În acest scop, măsurile principale din domeniul politicii fiscal-bugetare au vizat reducerea deficitului către nivelul stabilit de *Pactul de Stabilitate și Creștere* și orientarea resurselor către investiții care susțin creșterea economică. Programul economic cuprinzător convenit cu Fondul Monetar Internațional, Comunitatea Europeană și alte instituții financiare internaționale (Banca Mondială, Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare) definește, într-o foaie de parcurs, un set de obiective-cheie de consolidare și reformare a administrației fiscale, de supraveghere a sectorului financiar și de reformare structurală (piața muncii, educație, infrastructura de mediu).

În conformitate cu *Programul de Guvernare*, *Programul de Convergență*, *Strategia Fiscal Bugetară* și ținând cont de obiectivele UE prevăzute în *Strategia Europa 2020*, strategia economică pe termen mediu a României vizează următoarele obiective:

- reluarea procesului de creștere economică și crearea de noi locuri de muncă;
- ajustarea deficitului public și a deficitului de cont curent până la valori la care să facă posibilă finanțarea lor și continuarea procesului de dezinflație;
- protejarea categoriilor de populație cele mai afectate de criza economică;
- îmbunătățirea predictibilității și performanțelor politicii fiscale pe termen mediu și maximizarea și utilizarea eficientă a fondurilor de la Uniunea Europeană;
- asigurarea sustenabilității pe termen lung a finanțelor publice;
- restructurarea și eficientizarea activității administrației publice;
- implementarea fermă a angajamentelor asumate în cadrul acordului financiar extern multilateral cu Fondul Monetar Internațional, Comisia Europeană, Banca Mondială, precum și alte instituții financiare internaționale;
- implementarea reformelor prioritare pe termen scurt și mediu și a măsurilor specifice pentru atingerea obiectivelor naționale stabilite în contextul Europa 2020.

Eficiență în administrația publică

Având în vedere importanța asigurării unei administrații publice eficiente și transparente, se impune abordarea acestei priorități strategice din perspectiva a șapte direcții majore de acțiune, în cadrul fiecăreia fiind prevăzute măsuri cu impact asupra dezvoltării capacității administrative în perioada 2011-2013:

- **Implementarea reformei strategice pentru îmbunătățirea eficacității administrației publice, pe baza Analizei funcționale a Băncii Mondiale.** Planurile conțin estimări privind costurile implementării măsurilor, pe baza cărora s-au purtat discuții cu Autoritatea de Management PO DCA, în vederea identificării posibilităților de finanțare din FSE prin Programul Operațional *Dezvoltarea Capacității Administrative*. Ca urmare, au fost întocmite fișe de proiect pentru acțiunile care necesită finanțare din FSE, iar la 29 martie 2011, AM PO DCA a deschis o linie de finanțare pentru aceste proiecte.
- **Continuarea măsurilor orientate către o mai bună reglementare la nivelul administrației publice centrale.** Procesul de implementare a *Strategiei pentru o reglementare mai bună la nivelul administrației publice centrale din România 2008-2013* este coordonat de către SGG, alături de Departamentul pentru Afaceri Europene. Strategia este focalizată, în principal, pe îmbunătățirea calității și simplificarea reglementărilor naționale, în vederea creșterii competitivității economiei și creării de noi locuri de muncă. Obiectivele generale ale acestui document strategic vizează: îmbunătățirea evaluării impactului reglementărilor, reducerea sarcinilor administrative pentru mediul de afaceri, facilitarea interacțiunii dintre sectorul economic și administrația publică centrală, îmbunătățirea procesului de reglementare la nivelul agențiilor și autorităților de reglementare și control, simplificarea legislației naționale și aplicarea efectivă a legislației comunitare.
- **Profesionalizarea funcționarilor publici.** În România există un număr de 126.857 funcționari publici, din care 61.909 în administrația publică locală, 47.103 în administrația publică teritorială și 17.845 în administrația publică centrală.
- **Standardizarea procedurilor administrative.** Pentru definirea unui cadru legislativ coerent și unitar, bazat pe sistematizarea, raționalizarea și restructurarea prevederilor legale care ghidează acțiunile autorităților administrației publice, MAI derulează – cu sprijin financiar din PO DCA (3,5 MLei) - proiectul *Un cadru legislativ mai coerent pentru o administrație publică mai eficientă*. Rezultatul acestui proiect va consta în elaborarea *Codului administrativ al României*, instrument util pentru asigurarea uniformității structurilor/substructurilor administrative.
- **Creșterea gradului de absorbție a fondurilor structurale și de coeziune.** La sfârșitul anului 2010 se înregistra un nivel extrem de scăzut al absorbției instrumentelor structurale (calculat pe baza rambursărilor primite de la Comisia Europeană), și anume 1,9% din alocarea UE 2007-2013. Această situație este într-un contrast evident cu nivelul de contractare a alocării UE 2007-2013 (cca. 42,7% la 31 decembrie 2010) și cu plățile interne către beneficiari (prefinanțări și rambursări) în sumă de 1,73 mld. Euro (cca. 19% din alocarea UE 2007-2013). La finalul anului 2014 (mai exact octombrie 2014) conform Ministerului Fondurilor Europene, rata curentă de absorbție a fondurilor europene a ajuns la 39.96% din bugetul alocat pentru perioada 2007-2013.
- **Utilizarea TIC pentru modernizarea administrației publice.** În ultimii 5 ani, MCSI a finalizat o serie de acțiuni menite să modernizeze administrația publică și să răspândească avantajele utilizării mijloacelor TIC pe tot teritoriul țării. Prin proiectul *Economie bazată pe cunoaștere*, s-au creat platforme de comunicare și instruire în utilizarea tehnologiilor TIC în 260 de comunități

locale. În anul 2010, a fost revizuită *Strategia privind asigurarea serviciului universal*, punând capăt unei abordări învechite.

- **Dezvoltarea teritorială.** Încă din 2008 au fost elaborate 10 studii de fundamentare a strategiei și a fost lansată publicația *Conceptul strategic de dezvoltare teritorială România 2030 – o Românie competitivă, armonioasă și prosperă* în vederea conștientizării impactului politicilor teritoriale asupra dezvoltării durabile.

Îmbunătățirea mediului de afaceri

Din punctul de vedere al îmbunătățirii mediului de afaceri în clasamentul *Doing Business 2011* (Raport elaborat de Banca Mondială care analizează situația a 183 de economii ale lumii), România ocupa locul 56). În 2014 România ajunge pe locul 48, o creștere de aproape 10 poziții în ultimii 3 ani. Menționăm că Banca Mondială a schimbat metodologia de calcul, începând cu 2014, și rezultatele nu pot fi comparate în mod direct (performanța României după vechea metodologie ar fi reprezentat o urcare de 2-3 poziții). După cum observăm în figura de mai jos, România înregistrează scoruri foarte bune la creditare (poziția 7), inițierea unei afaceri (poz. 38) și protecția investitorilor minoritari (poz. 40) și scoruri relativ slabe la categoria autorizații de construcție (poz. 140) și accesul la rețeaua de electricitate (poz. 171). De asemenea trebuie remarcată evoluția pozitivă majoră în plata taxelor, unde progresele realizate (indicatorul vizează atât povara fiscală pentru o firmă medie cât și povara administrativă – nivelul birocrăției) au condus la un salt de 76 de locuri

Doing Business Report 2015			
Indicatori	Poziție 2014	Poziție 2015	Evoluție
	50	48	
Crearea unei afaceri	37	38	-1
Autorizații construcție	139	140	-1
Acces/conectare electricitate	171	171	Nici o schimbare
Înregistrare proprietate	62	63	-1
Creditare	5	7	-2
Protecție investitori minoritari	40	40	Nici o schimbare
Plata taxelor	128	52	+76
Comerț exterior	68	65	+3
Executarea contractelor	52	51	+1
Soluționarea insolvenței	45	46	-1

Sursa: Banca Mondială –Doing Business 2015 Report – Doing Business in Romania
[\(http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/romania/\)](http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/romania/)

Ocuparea forței de muncă

Din punctul de vedere al ocupării forței de muncă, la nivelul anului 2009, rata totală de ocupare, pentru grupa de vârstă 20-64 de ani, a fost de 63,5%, înregistrând un decalaj de 5,6% față de media UE 27 de 69,1%. Din punctul de vedere al structurii pe sexe a populației ocupate, rata de ocupare este semnificativ mai scăzută pentru femei – 56,3%, față de rata de ocupare pentru bărbați - 70,7%. Rata de ocupare a tinerilor (15-24 ani) era de 24,5%, iar rata de ocupare a persoanelor vârstnice (55-64 ani) a fost de 42,6%. Conform prognozelor, decalajul între nivelul național și cel comunitar se va menține și în anul 2020, dar va înregistra o ușoară tendință de scădere de la 5,6% la 4,8%

Forța de muncă %					
	2010	2011	2012	2013	2014
Rata de ocupare a populației de 20-64 ani	63,3	63,9	64,3	64,7	65,5
- bărbați	70,8	71,6	72,0	72,4	73,1
- femei	55,9	56,1	56,5	57,0	57,8
Rata șomajului (conf. BIM) - %	7,3	6,4	6,2	6,0	5,8
<i>Sursa: Comisia Națională de Prognoză 2011</i>					

Comparativ cu prognoza realizată în 2011 cifrele actuale (2013) indică un decalaj de aproximativ 1-1,5 ani. Astfel observăm (a se vedea tabelul de mai jos) că în prognoza pentru anul 2013 privind rata de ocupare era de 64,7% la nivelul populație 20-64 de ani și datele reale indică o cifră de 63,9%. Aceste decalaje se păstrează în mare măsură pe toate categoriile de populație. De asemenea rata șomajului real (6,8% în 2013) comparativ cu cel prognozat (6% prognoza pentru 2013 din PNR 2011-2013) este mai ridicată cu 0.8%.

Forța de muncă %					
	2013	2014	2015	2016	2017
Rata de ocupare a populației de 20-64 ani	63,9	64,4	65,0	65,9	66,9
- bărbați	71,6	71,9	72,1	72,9	73,6
- femei	56,2	57,0	58,0	59,0	60,2
Rata șomajului (conf. BIM) - %	7,3	7,1	6,9	6,8	6,7
<i>Sursa: Comisia Națională de Prognoză 2013</i>					

➤ Măsuri pe care România le-a realizat deja:

- Realizarea unui cadru unitar de salarizare în sectorul public prin adoptarea Legii cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice;
- Măsuri pentru promovarea flexicurității și pentru promovarea ocupării forței de muncă au fost adoptate recent prin modificările aduse Codului Muncii.

- **Măsuri pe care România se angajează să le realizeze în următoarele 12 luni:**
- **Stimularea ocupării forței de muncă:**
    - Consolidarea dialogului social și a flexibilizării procesului de negociere;
    - Modificarea și completarea cadrului legal privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă;
    - Modificarea și completarea Legii nr. 279/2005 privind ucenicia la locul de muncă;
  - **Reducerea muncii nedeclarate:**
    - Implementarea Strategiei naționale privind reducerea incidenței muncii nedeclarate pentru perioada 2010-2012;
    - Adoptarea proiectului de lege privind exercitarea unor activități cu caracter ocazional desfășurate de zilieri;
  - **Formarea profesională continuă:**
    - Reforma cadrului legal privind formarea profesională a adulților;
    - Punerea în aplicare a cadrului european simplificat de recunoaștere a calificărilor profesionale, în condiții de reciprocitate, între Statele Membre;
    - Inițierea procedurilor privind clasificarea universităților pe categorii în baza evaluării programelor de studii și a capacității lor instituționale: universități preponderent de educație, universități de cercetare științifică și creație artistică și universități de cercetare avansată și educație.

Cercetare, dezvoltare și inovație

În ceea ce privește capacitatea sistemului CDI, decalajele față de media europeană sunt considerabile. Astfel, ponderea cercetătorilor în totalul populație ocupate este de 3,64% în România, față de 9,2% în UE 27, iar ponderea angajaților în activități de cercetare și dezvoltare (CD), în total populație ocupată este de 5,04% în România, față de 15,5% în UE 27. A fost înregistrată, în schimb, o evoluție pozitivă a investițiilor în infrastructura de cercetare, care au crescut, în anul 2010, de peste 6 ori, față de anul 2006. Pentru rezultatele sistemului CDI, concludent este indicatorul agregat al inovării (*Summary Innovation Index – SII, 2010*) care, pentru România este de 0,237, față de 0,516 în UE 27. Decalaje importante înregistrează și ponderea angajaților în activități cu aport intensiv de cunoaștere, în total populație ocupată 6,16% în România, față de 13,03% în UE 27, în condițiile în care ponderea exporturilor de servicii de înaltă și medie tehnologie, în total exporturi, este una

apropiată de media europeană 44,91% în România, față de 49,43% în UE 27, iar ponderea exporturilor de produse de înaltă și medie tehnologie, în total exporturi, este peste media europeană - 50,14% în România, față de 47,36% în UE 27.

În prezent (2014), conform raportului *Innovation Union Scorecard*, Comisia Europeană¹⁶ plasează România în categoria inovatorilor modești, pe locul 25 din 27 (doar Bulgaria și Letonia având un scor mai redus) cu un scor general de performanță în inovație de 0,24 (max . 1) și fluctuând în ultimii 5 ani între 43% și 50% din media UE 27¹⁷. Țara noastră stă foarte bine la numărul de noi doctori în științe (creștere de 11,4% în 2014) dar foarte prost la numărul de doctori în științe non-UE. Alte domenii în care România stă relativ bine comparativ cu media UE sunt numărul de persoane cu educație de nivel II (liceu absolvit) și exportul de servicii bazate pe cunoaștere (knowledge intensive service exports). În restul categoriilor (un total de 25 de indicatori) România obține scoruri în general sub jumătate din media UE27 sau mai slab.

Indicatori	SCOR		Evoluție	
	EU 27	RO	EU27	RO
Resurse umane				
• Nr. absolvenți doctorat	1,7	1,7	2,8%	11,4%
• Absolvenți educație terțiară	35,8	21,8	3,6%	9,7%
• Tineri care au absolvit o liceu	80,2	79,6	0,5%	0,7%
Sisteme de cercetare deschise, transparente, atractive				
• Co-publicații științifice internaționale	343	177	6%	10,9%
• Publicații științifice în primele 10% cele mai citate	11,0	3,5	1,4%	3,3%
• Studenți nivel doctorat non-UE	24,2	2,1	6,3%	-5,8%
Finanțare și sprijin				
• Cheltuieli C&D în sectorul public	0,75	0,30	1,8%	6,0%
• Investiții de tip venture capital	0,277	0,137	-2,8%	-5,3%
Investiții ale firmelor private				
• Cheltuieli ale firmelor cu C&D	1,31	0,12	2,0%	-7,0%
• Cheltuieli cu inovația non C&D	0,56	0,46	-4,7%	-13,7%
Parteneriate & antreprenariat				
• IMM-uri care inovează intern (in-house)	31,8	10,8	-0,1%	-5,7%
• IMM-uri care colaborează în inovație	11,7	2,9	3,8%	0,5%
• Publicații public-private	7,3	2,9	1,2%	4,2%
Bunuri intelectuale				
• Aplicații pentru patente PCT ¹⁸	1,98	0,41	0,0%	-0,9%
• Aplicații de patente PCT pentru provocări sociale	0,92	0,21	-0,1%	4,0%
• Mărci comunitare (community trademarks)	5,91	2,33	6,9%	42,7%
• Design comunitar	4,75	0,59	1,6%	44,6%
Inovatori				
• IMM-uri care introduc produse sau procese inovative	38,4	13,2	1,3%	-4,2%

¹⁷ Documentul original este accesibil la următoarea adresă: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ius/ius-2014_en.pdf. Pentru calcularea scorurilor sunt folosite date din perioada 2009-2013.

¹⁸ PCT – Patent Cooperation Treaty – Sistemul Internațional al Patentelor

• IMM-uri care introduc inovații în marketing/organizaționale	40,3	25,5	0,8%	-1,4%
• Firme inovative în creștere rapidă	16,2	15,2	0,0%	1,2%
Efecte economice				
• Angajări în activități de cunoaștere intensivă/ridicată	13,9	6,5	0,7%	2,2%
• Contribuția exporturilor produse inovative la balanța comercială	1,27	0,38	0,2%	1,1%
• Exporturi de servicii bazate pe cunoaștere intensivă/ridicată	45,3	45,2	1,0%	1,4%
• Vânzări inovații noi pentru piață sau organizație	14,4	14,3	0,5%	-2,2%
• Venituri externe din licențe și patente	0,77	0,38	3,7%	7,8%
<i>Sursa: adaptat din Innovation Union Scorecard, 2014</i>				

Schimbări climatice și mediu

Din punctul de vedere al schimbărilor climatice și energie prin *Protocolul de la Kyoto*, România s-a angajat ca până la sfârșitul anului 2012 să se încadreze într-o țintă intermediară de reducere a emisiilor de GES de 8% față de anul de referință 1989.

- în România, ultimele date (anul) 2012 indică o scădere a emisiilor GES (excluzând LULUCF) de 20% față de anul 1990. Măsuri cheie pentru atingerea țintei:

- **Promovarea SRE prin intermediul certificatelor verzi.**
- **Modernizarea și realizarea de noi capacități de producere a energiei electrice și termice.**
Măsura va fi finanțată în cadrul Programului Operațional Sectorial „Creșterea Competitivității Economice” (POS CCE) - Axa prioritară 4: Creșterea eficienței energetice și a securității furnizării, în contextul combaterii schimbărilor climatice/Domeniul major de intervenție 2 - “Valorificarea resurselor regenerabile de energie pentru producerea energiei verzi”.
- **Aplicarea schemei de ajutor stat pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență.** Începând cu data de 1 aprilie 2011, a devenit operațională schema de ajutor de stat pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență, care va fi aplicată până în 2023, bugetul alocat fiind de 20.283,9 mil. lei (din care, pentru perioada 2011-2013, 4165 mil. lei).
- **Continuarea campaniilor de informare a populației și a mediului de afaceri privind importanța creșterii eficienței energetice.**
- **Extinderea perioadei de implementare a programului Termoficare căldură și confort până în 2020.** Perioada de implementare a programului *Termoficare căldură și confort* va fi extinsă până în 2020, iar acțiunile vor viza, în principal, modernizarea infrastructurii de transport și distribuție a energiei termice în sisteme centralizate.
- **Extinderea Programului național de eficiență energetică (2009 - 2010)** pentru perioada 2011-2013 va asigura cofinanțarea proiectelor de investiții privind creșterea eficienței energetice în sectoarele încălzirii urbane, a reabilitării clădirilor publice și a iluminatului public.

- **Modernizarea și realizarea unor unități, instalații și echipamente noi în întreprinderile din industrie.** În acest scop, vor fi utilizate fondurile alocate prin Programul Operațional Sectorial „Creșterea Competitivității Economice” (POS CCE) - Axa 4: Creșterea eficienței energetice și a securității furnizării, în contextul combaterii schimbărilor climatice/ Domeniul major de intervenție 1 - *Energie eficientă și durabilă*.
- **Continuarea acțiunilor de reabilitare termică a clădirilor existente.** Prin *Programul de reabilitare termică a clădirilor* prevăzut în OUG nr. 18/2009 privind creșterea performanței energetice a blocurilor de locuințe, finanțarea executării lucrărilor se va sigura în proporție de 50% din alocații de la bugetul de stat, 30% din fonduri de la bugetele locale și 20% din fondurile asociațiilor de proprietari.

Educație¹⁹

Analiza sistemului de învățământ românesc relevă faptul că încă nu este încurajată participarea tinerilor la o formă de educație, România situându-se pe unul dintre ultimele locuri în Europa în privința participării la o formă de educație a tinerilor cu vârste între 15-24 de ani. În România doar 54,8% dintre femei și 48,8% dintre bărbați participă la o formă de învățământ (față de 73,1% dintre femei și 66,1% dintre bărbați în Lituania și 72,0% dintre femei și 68,1% dintre bărbați în Polonia).

Este prea puțin valorificată și educația timpurie, adică acele activități educative pentru copiii din grupa de vârstă 0-6/7 ani care favorizează valorificarea optimă a oportunităților de învățare de mai târziu.

Un alt aspect sensibil este supraîncărcarea curriculumului, rigiditatea sa ridicată și relevanța scăzută pentru viața de adult și pentru piața muncii, oferta de informații prevalând în fața formării de competențe. De asemenea, se constată centralizarea sistemului de învățământ preuniversitar, lipsa transparenței finanțării și rata foarte redusă de participare la educația pe tot parcursul vieții (o participare de 1,5% față de 9,3% media UE).

Mediul universitar românesc se caracterizează printr-o diferențiere excesivă a specializărilor universitare și o dispersie a resurselor (umane, materiale, financiare) și nu dispune de niciun set de indicatori de referință care să-i măsoare eficiența și calitatea.

Reducerea părăsirii timpurii a școlii:

Traectoria țintei pentru perioada 2010 - 2020 vizează atingerea unui nivel de 14,8% în 2013, de 13,8% în 2015 și **11,3% în 2020**, în condițiile unui scenariu realist de dezvoltare economică și în care se vor implementa măsurile propuse. România are în vedere *realizarea unei evaluări intermediare* în anul 2014 pentru aprecierea impactului măsurilor în atingerea țintei și eventuala corectare a traiectoriei.

---

¹⁹ Trebuie menționat că majoritatea măsurilor deja luate sau previzionate sunt de fapt prevederi ale noii legi a educației care pot suferi sau au suferit deja modificări datorită schimbării de guvern din 2012.

Evoluția prognozată a ratei părăsirii timpurii a școlii²⁰

An	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Indicator (%)	18,4	17,2	16	14,8	14,3	13,8	13,3	12,8	12,3	11,8	11,3

Riscurile și constrângerile ce afectează implementarea politicilor educaționale la nivel național vizează: criza economică actuală corelată cu lipsa unei strategii ferme privind prioritizarea cheltuielilor publice, creșterea procentului din populație aflată în zona de sărăcie, capacitatea instituțională limitată și comunicarea instituțională greoaie.

Creșterea ponderii populației cu vârsta de 30-34 ani cu nivel de educație terțiară:

Ultimul Raport asupra stării sistemului național de învățământ (2010) menționează faptul că, după o creștere spectaculoasă, rata brută de participare la învățământul superior a scăzut în ultimii doi ani, ajungând la valoarea de 45% în 2009-2010 (față de 51,7% în anul anterior).

Traectoria țintei vizează atingerea unui nivel de 22,17% în 2015 și de 26,74% în 2020.

Evoluția prognozată a ratei populației cu vârsta de 30-34 ani absolventă a unei forme de educație terțiară:²¹

An	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2020
Indicator (%)	18,1	18,7	19,4	20,2	21,3	22,1	26,7

Sursa: PNR 2011-2013

Blocajele sistemului educațional românesc pentru învățământul superior sunt:

- corelarea slabă a specializărilor universitare cu cerințele pieței forței de muncă;
- transferarea doar într-o mică măsură a rezultatelor sistemului de cercetare universitară către economie;
- componentă teoretică prea puternică a învățământului superior ce nu oferă absolvenților abilități și competențe practice.

Incluziune socială

Din punctul de vedere al incluziunii sociale și diminuării sărăciei în România, în perioada 2005-2009, evoluția ratei sărăciei relative a cunoscut o tendință ascendentă, astfel încât aceasta atinge în anul 2009 valoarea de 18,5%. Din datele furnizate de Institutul Național de Statistică rezultă că, pentru anul 2009, rata sărăciei relative a înregistrat valori mari pentru următoarele categorii de persoane: copii - 25,9%; tineri (16 – 24 ani) - 20,9%; șomeri - 37,6%; lucrători pe cont propriu (inclusiv

²⁰ Datele pentru perioada 2012-2014 sunt date prognozate de Comisia Națională de Prognoză. Cifrele pentru anul 2013 sunt incluse în analiza PNR 2014 și sunt în general mai puțin favorabile.

²¹ Datele pentru perioada 2012-2014 sunt date prognozate de Comisia Națională de Prognoză. Cifrele pentru anul 2013 sunt incluse în analiza PNR 2014 și sunt în general mai puțin favorabile.

populația din mediul rural) - 40,8%; familiile monoparentale - 30%; familiile cu mai mult de 3 copii - 47%.

Obiectivul național asumat este de reducere cu 580.000, până în 2020, a numărului de persoane aflate în risc de sărăcie și excluziune socială față de anul 2008, ceea ce reprezintă o reducere cu cca. 15% a numărului de persoane aflate în situație de sărăcie. În prezent (2012, ultimul an în care există date raportate către Eurostat) aproximativ 8,9 mil. persoane sunt expuse la riscul excluziunii sociale și sărăciei.

Rezultate așteptate/target-uri :

Nu sunt foarte clar precizate rezultate așteptate, însă, în ansamblul său, Programul Național de Reformă este axat pe stimularea competitivității, productivitate și potențial de creștere al României, coeziune socială, teritorială și economică, toate acestea urmărind reducerea decalajelor în ceea ce privește dezvoltarea economică față de celelalte state membre ale Uniunii Europene și alinierea obiectivelor cu cele ale Strategiei Europa 2020.

Recomandările Consiliului European (30.05.2012) privind Programul național de reformă pe 2012 al României care include avizul Consiliului privind Programul de convergență a României pentru perioada 2012-2015 vizează cu preponderență aspecte de natură economică privind prognozele de creștere a PIB, controlul datoriei publice și a cheltuielilor precum și menținerea angajamentelor în cadrul Pactului euro plus, punerea în aplicare a angajamentelor prezentate în 2011, privind promovarea competitivității și a ocupării forței de muncă, asigurarea unui grad mai ridicat de sustenabilitate a finanțelor publice și consolidarea stabilității financiare.

Mai multe informații sunt oferite de către Ministerul Afacerilor Europene prin intermediul Rapoartelor de Monitorizare a Implementării PNR 2011-2013. Ultimul astfel de raport – Raport Trimestrial pentru implementarea PNR 2011-2013²², 15 martie 2012, concluzionează următoarele cu privire la țintele asumate de România raportat la cele realizate:

Planul de acțiune pentru implementarea PNR conține 226 de acțiuni, din care 86 au avut termen de finalizare până la data de 15 martie 2012. Din cele 86 de acțiuni, 63 au fost realizate, ceea ce reprezintă 73,2%; 6 acțiuni (7%) sunt nefinalizate și se află în diverse stadii de implementare, iar pentru 17 acțiuni nerealizate (19,8%) s-a propus decalarea termenului.

Per total, cele 63 de acțiuni finalizate reprezintă aproximativ 27% din totalul de 226 acțiuni asumate. De menționat că Raportul de monitorizare din 15 martie este ultimul publicat, așadar, în prezent nu există informații disponibile pe site-urile instituțiilor publice responsabile (Guvern, Ministerul Fondurilor Europene) privind stadiul final de implementare al PNR 2011-2013).

Pe capitolele PNR, sinteza realizării acțiunilor scadente anterior datei de 15 martie 2012 se prezintă după cum urmează:

---

²²Întregul raport este disponibil la adresa: http://www.maeur.ro/files/articles/Raport_PNR_martie_2012.pdf.

Supravegherea macro-economică

Total 8 acțiuni, 7 realizate, 1 nerealizată pentru care BNR a propus decalarea termenului pentru 30 aprilie 2012.

Reforme prioritare pe termen scurt și mediu

1. Creșterea eficienței administrației publice

Total 8 acțiuni scadente în 2011, din care: 1 acțiune realizată; 7 acțiuni nerealizate, pentru care instituțiile responsabile au propus decalarea termenelor de finalizare. În privința acțiunii de măsurare a costurilor administrative și identificare a sarcinilor administrative (cu termen de realizare în trim. IV/2012), din cauza întârzierilor înregistrate în implementare, nu se poate evalua dacă România își va respecta angajamentul privind reducerea cu 25%, până în 2012, a sarcinilor administrative generate exclusiv de legislația națională.

2. Creșterea gradului de absorbție a fondurilor structurale și de coeziune

Total 12 acțiuni, din care: 10 acțiuni realizate și 2 acțiuni nerealizate, pentru care s-a propus decalarea termenului de realizare.

3. Utilizarea tehnologiei informației și comunicațiilor pentru modernizarea administrației publice

Total 1 acțiune nerealizată. Nefinalizarea de către MCSI a PCU la termenul prevăzut (deja decalat cu 2 ani), poate atrage după sine nerespectarea angajamentelor luate de România în memorandumul cu FMI și UE și declanșarea procedurii de infringement.

4. Îmbunătățirea mediului de afaceri

Total 13 acțiuni, din care: 10 acțiuni realizate, 2 nefinalizate și o acțiune amânată.

Pentru mediul de afaceri, se impune urgentarea adoptării Strategiei guvernamentale pentru îmbunătățirea și dezvoltarea mediului de afaceri și a Strategiei guvernamentale pentru dezvoltarea sectorului IMM, prin care sunt instituite o serie de instrumente de evaluare și monitorizare a performanțelor mediului de afaceri și a sectorului IMM și de adaptare la politicile europene.

Obiective naționale și măsuri pentru atingerea lor

1. Ocuparea forței de muncă

Total 14 acțiuni, din care: 10 acțiuni realizate și 4 acțiuni nerealizate pentru care s-a propus decalarea termenului de realizare. Se constată un impact mai scăzut al proiectelor, cu finanțare din FSE, destinate stimulării angajării șomerilor pe termen lung, doar 33.796 de persoane – din care 16.022 femei și 8.784 tineri - participând la programe de măsuri active de ocupare. De asemenea, remarcăm faptul că ponderea persoanelor rezidente în mediul rural care au participat la programe de formare profesională și care, ulterior, au obținut un loc de muncă a fost de doar 4%. Impactul a fost mai ridicat în cazul proiectelor destinate formării profesionale continue a lucrătorilor, 107.091 de

persoane - din care 38.255 femei - au participat la cursuri de instruire sau pentru actualizarea și/sau îmbunătățirea competențelor.

2. Cercetare, dezvoltare, inovare

Total 2 acțiuni, ambele realizate.

3. Schimbări climatice și energie

Combaterea schimbărilor climatice și promovarea dezvoltării durabile – **Total 3 acțiuni**, toate realizate.

Surse regenerabile de energie – **total 4 acțiuni** – în curs de implementare.

Eficiența energetică – **6 acțiuni aflate în implementare** nu au fost planificate termene de finalizare în 2012.

4. Reducerea ratei părăsirii timpurii a școlii

Total 13 acțiuni, din care: 12 acțiuni realizate și o acțiune nefinalizată, aflată în curs de implementare. Din cauza faptului că rata părăsirii timpurii a școlii a suferit o evoluție, pe ansamblu, defavorabilă în perioada 2009-2010, sunt necesare mai multe măsuri bine țintite în scopul încadrării fenomenului într-o curbă constant descendentă și pentru a confirma și susține evoluția favorabilă din primele 3 trimestre ale anului 2011.

5. Creșterea ponderii populației cu vârsta de 30-34 ani cu nivel de educație terțiară

Total 7 acțiuni, din care: 5 acțiuni realizate, o acțiune în curs de realizare (pentru care nu există date de raportare) și **una pentru care s-a propus prelungirea termenului.**

6. Incluziunea socială / reducerea sărăciei

Total 5 acțiuni, din care: 3 acțiuni realizate; 1 acțiune nefinalizată, aflată în curs de implementare; 1 acțiune nerealizată, pentru care s-a propus decalarea termenului.

În vederea îmbunătățirii accesului persoanelor vulnerabile la servicii de sănătate, a fost inițiată implementarea programelor naționale care răspund problemelor de sănătate publică prioritare și nevoilor grupurilor populaționale vulnerabile. A fost elaborată Strategia de asistență medicală primară și servicii medicale în mediul rural pentru perioada 2012-2020 (termenul prevăzut inițial era trim. IV/2011).

Concluzii

PNR se suprapune în mare măsură pe direcțiile trasate la nivel european, excepție fiind componenta de reformă a administrației publice. Din acest punct de vedere eforturile guvernului s-au concentrat pe implementarea unor măsuri operaționale (spre exemplu pe linii finanțare PODCA) pentru a crește eficiența administrativă, în baza analizei realizate de BM (măsură 2011), profesionalizarea funcționarilor publici, standardizarea procedurilor administrative, analiză asupra calității

reglementărilor în domeniul administrației publice, creșterea gradului de absorbție a fondurilor europene, utilizarea TIC în administrație și dezvoltare teritorială.

Din perspectiva atingerii obiectivelor propuse, conform ultimului raport de evaluare²³ din totalul de 226 de acțiuni prevăzute, doar 63 (27%) au fost definitivare la momentul martie 2012; inexistența unui document mai actual de 15 martie 2012 conduce la imposibilitatea de a evalua exact în ce măsură guvernul a reușit să progreseze în atingerea țintelor asumate. Totuși trebuie precizat că doar 86 acțiuni aveau termen de finalizare 15 martie 2012, așadar cele 63 realizate ar reprezenta aprox. 73,2%.

În mod specific, România a îndeplinit în mare măsură acțiunile preconizate în zona educației (reducerea ratei părăsirii timpurii a școlii, creșterea ponderii populației cu vârsta de 30-34 ani cu nivel de educație terțiară), cercetare, dezvoltare, inovare și îmbunătățirea mediului de afaceri. Pe de altă parte, România a rămas în urmă la capitolul creșterea eficienței administrației publice (o acțiune realizată din 8) și utilizarea tehnologiei informației și comunicațiilor pentru modernizarea administrației publice (o acțiune prevăzută dar nerealizată, termen decalat deja cu 2 ani la 15 martie 2012 fapt care poate atrage după sine nerespectarea angajamentelor luate de România în memorandumul cu FMI și UE și declanșarea procedurii de infringement).

Din perspectiva obiectivelor naționale pentru strategia Europa 2020 România stă foarte bine la capitolul Energie și schimbări climatice unde țintele sunt foarte aproape de a fi atinse. Pe de altă parte, ținta asumată pe educație, privind reducerea părăsirii timpurii a școlii de la 16,7% la 11% va fi dificil de atins, ținând cont că în ultimele 3 trimestre ale anului 2011 procentul a crescut. O altă țintă dificil de atins va fi și cea privind rata de ocupare a populației (20-65 de ani) care trebuie să crească cu peste 7% (ținta 70%) ținând cont de condițiile economice din prezent. Nu în ultimul rând considerăm ținta de alocare de 2% din PIB pentru cercetare și dezvoltare foarte ambițioasă dar greu de realizat dacă luăm în considerare alocarea actuală care nu depășește 0,5%.

Programul Național de Reformă 2011-2013 (PNR) reprezintă instrumentul de implementare la nivel național a strategiei Europa 2020 și, totodată, platforma-cadru pentru definirea și aplicarea politicilor de dezvoltare economică a României, în concordanță cu politicile Uniunii Europene. Acesta a fost adoptat de Guvernul României la 29 aprilie 2011 și a avut o perioadă de planificare de 2 ani. Din această cauză pot fi semnalate două deficiențe semnificative:

1. **Nerespectarea țintelor asumate în cadrul PNR 2011-2013**, doar 27% din obiectivele propuse fiind atinse la data ultimului raport de evaluare existent (15 martie 2012)
2. **Inexistența unui document strategic** care să transpună la nivel național direcțiile strategice și obiectivele asumate prin strategia Europa 2020. Planul de guvernare existent pe site-ul Guvernului României, destinat perioadei 2012-2016 reprezintă în cel mai bun caz o alăturare de activități pe care diverse componente ale guvernului (ministere, agenții, departamente) și le propun pentru următoarea perioadă, fără a preciza modul în care acestea sunt integrate sau complementare cu cadrul strategic existent la nivel european

---

²³ Raport trimestrial privind implementarea Programului Național de Reformă 2011-2013, martie 2012.

Programul Național de Reformă 2014

Recomandarea Consiliului UE privind PNR 2014

Programul Național de Reformă 2014 (PNR 2014) constituie platforma-cadru pentru definirea reformelor și a priorităților de dezvoltare economică a României pe parcursul unei perioade de 12 luni (iulie 2014 - iunie 2015), în concordanță cu Strategia Europa 2020 și cu documentele rezultate din Semestrul European 2014.

Elaborarea și aplicarea PNR 2014 coincide cu revenirea economică, actuala perioadă fiind văzută ca o oportunitate majoră de a implementa măsurile de reformă bugetară și structurală, care să crească capacitatea economiei românești de a face față pe termen lung presiunilor competitive globale, de a atrage investiții străine directe și de a crea locuri de muncă.

În mod natural, PNR 2014 continuă reformele asumate în PNR 2011-2013 și propune reforme noi, derivate din specificul obiectivelor Strategiei Europa 2020 și al documentelor aferente (inițiative emblematice, Analiza anuală a creșterii 2014, Recomandările Specifice de Țară 2013). În acest context, PNR 2014 include, pe lângă acțiunile nou identificate, și o parte dintre acțiunile aflate deja în curs de implementare (de exemplu, cele referitoare la condiționalitățile ce trebuie respectate de România în relația cu FMI/BM și condiționalitățile ex ante pentru exercițiul financiar 2014-2020).

Economie

Scenariul economic pentru perioada 2014-2017

Creșterea economică					
	- modificări procentuale anuale -				
	2013	2014	2015	2016	2017
PIB real	3,5	2,5	2,6	3,0	3,3
PIB nominal	7,1	5,4	5,5	5,5	5,6
Componentele PIB-ului real					
Cheltuielile consumului privat	1,3	2,0	2,9	3,2	3,3
Cheltuielile consumului guvernamental	-1,8	1,8	1,7	2,5	1,7
Formarea brută de capital fix	-3,3	2,7	4,0	5,2	6,1
Exporturi de bunuri și servicii	13,5	6,6	4,7	4,5	5,0
Importuri de bunuri și servicii	2,4	5,6	5,5	5,8	6,1
Contribuții la creșterea PIB (procente)					
Cererea internă finală	-0,3	2,1	3,0	3,6	3,9
Modificarea stocurilor	-0,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Export net	4,4	0,4	-0,4	-0,6	-0,6

Forța de muncă %

	2013	2014	2015	2016	2017
Rata de ocupare a populației de 20-64 ani	63,9	64,4	65,0	65,9	66,9
- bărbați	71,6	71,9	72,1	72,9	73,6

- femei	56,2	57,0	58,0	59,0	60,2
Rata șomajului (conf. BIM) - %	7,3	7,1	6,9	6,8	6,7
Sursa: Comisia Națională de Prognoză					

O comparație între cifrele prognozate în PNR 2011-2013 și cele prognozate în PNR 2014 arată un decalaj negativ atât la nivelul creșterii economice cât și la nivelul ocupării forței de muncă, țintele avansate inițial pentru anul 2013 au devenit cu foarte mici diferențe ținte pentru anii 2015 sau 2016 (așadar un decalaj de 2,5-3 ani). În plus, considerăm că atât țintele privind creșterea economică precum și rata șomajului sunt foarte optimiste ținând cont de ultimele evoluții – în august 2014 economia a intrat în recesiune având două trimestre consecutive de scădere, ținta de +2,5 creștere PIB va fi probabil greu de atins (2% fiind o țintă realistă); în perioada 2013-2014 rata șomajului a crescut, iar acest fapt coroborat cu reducerea investițiilor publice ar putea influența (în continuare) în mod negativ evoluția acestui indicator împreună cu indicatorul privind locurile de muncă nou create.

Recomandările Consiliului UE cu privire la PNR 2014²⁴

Probleme/provocări identificate

- **Fiscalitate** - fraudele fiscale și evaziunea fiscală în domeniul TVA, inclusiv schemele transfrontaliere, accizele, contribuțiile de asigurări sociale și impozitele pe venit, rămân o provocare majoră. Sarcina fiscală suportată de persoanele cu venituri salariale mici și medii rămâne ridicată și încurajează munca nedeclarată și nedeclararea integrală a veniturilor. România se confruntă cu riscuri de sustenabilitate pe termen lung, în special din cauza cheltuielilor legate de îmbătrânirea populației. Există preocupări cu privire la sustenabilitatea și adecvarea sistemului de pensii, având în vedere procentul scăzut al populației active care contribuie la sistemul de asigurări sociale față de procentul persoanelor care beneficiază de drepturi de pensie.
- **Sănătate** - utilizarea ineficientă a resurselor și gestionarea defectuoasă cresc riscul nesustenabilității bugetare în sectorul sănătății. Plățile informale practicate pe scară largă în sectorul public al sănătății afectează în continuare accesibilitatea, eficiența și calitatea sistemului. Au fost demarate reforme menite să îmbunătățească eficiența și sustenabilitatea financiară ale sistemului de sănătate, dar sunt necesare eforturi continue. Reducerea utilizării excesive a internărilor în spitale, precum și îmbunătățirea asistenței medicale primare și a sistemelor de orientare a pacienților către centrele specializate vor asigura un raport mai bun cost-eficacitate.
- **Piața muncii** - rata ridicată de inactivitate, utilizarea insuficientă a potențialului forței de muncă și necesitatea de a spori calitatea și productivitatea muncii sunt în continuare provocări cheie pentru piața forței de muncă din România. Calitatea serviciilor publice de

²⁴ Documentul original poate fi accesat la următoarea adresă: http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/csr2014/csr2014_romania_ro.pdf.

ocupare a forței de muncă și de reconversie profesională este în continuare redusă, în pofida unor măsuri la scară mică. România are un procent ridicat și în creștere de tineri care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare (17,3 % în 2013). Strategia națională privind îmbătrânirea activă, care este menită să contribuie la creșterea ratei de ocupare a lucrătorilor în vârstă, a fost amânată, urmând să fie prezentată până la sfârșitul anului 2014.

- **Sărăcie și incluziune socială** - reducerea sărăciei rămâne o provocare majoră. În pofida situației relativ stabile în domeniul ocupării forței de muncă, veniturile brute ale gospodăriilor au scăzut, iar inegalitățile în materie de venituri au crescut. S-a amânat introducerea planificată pentru 2015 a venitului minim de inserție, care combină trei prestații sociale existente (venitul minim garantat, alocația familială și ajutorul pentru încălzirea locuinței). Implementarea Strategiei naționale de integrare a romilor a început în 2012, dar fondurile alocate pentru punerea în aplicare a principalelor planuri de acțiune au fost insuficiente și rezultatele înregistrate sunt modeste.
- **Educație** - reforma educației din 2011, care stabilește o agendă pe termen lung pentru îmbunătățirea calității învățământului la toate nivelurile, nu este încă pe deplin operațională, din cauza insuficienței resurselor financiare și umane. Persistă necorelări importante între competențele absolvenților de învățământ terțiar și cerințele pieței, iar legătura dintre întreprinderi și mediul universitar rămâne deficitară, așa cum indică rata ridicată a șomajului și faptul că mulți absolvenți de universități își găsesc un loc de muncă în profesii care fie nu corespund pregătirii lor, fie sunt sub nivelul lor de calificare.
- **Capacitate administrativă** - capacitatea redusă a administrației publice de a elabora și de a pune în aplicare politici constituie în continuare o provocare esențială pentru România, care afectează dezvoltarea globală a țării, mediul de afaceri și capacitatea de investiții publice și care, totodată, nu permite furnizarea unor servicii publice de o calitate suficientă. Eficiența și transparența guvernantei întreprinderilor de stat în aceste sectoare reprezintă o provocare importantă.
- **Fonduri UE** – rata de absorbție a fondurilor UE rămâne una dintre cele mai scăzute din UE. Cauzele sunt: deficiențele de la nivelul sistemelor de gestiune și de control, legislația instabilă și lipsită de coerență în domeniul achizițiilor publice, actori instituționali multipli cu responsabilități suprapuse, corupția și conflictele de interese. Se preconizează că până la sfârșitul anului 2014 va deveni operațional un sistem de verificări ex-ante privind conflictele de interese în atribuirea contractelor de achiziții publice.
- **Cadrul legal** – calitatea precară a reglementărilor, lipsa de transparență și de predictibilitate a cadrului legal afectează negativ întreprinderile și cetățenii. Proceduri administrative/legale complexe îngreunează dezvoltarea (racordarea la rețelele edilitare, energie electrică, plata taxelor, autorizații de construcție). Rezistența la măsurile de integritate și de combatere a corupției la nivel politic și administrativ este în continuare puternică.

- **Infrastructura de transport** – infrastructura de bază slab dezvoltată din sectorul transporturilor continuă să frâneze creșterea economică a României. Întreținerea deficitară a rețelei feroviare a afectat siguranța și fiabilitatea. Transportul de mărfuri pe căile navigabile interioare rămâne cu mult sub potențialul său, în special pe Dunăre. Ineficiența și guvernanta netransparentă a întreprinderilor de stat din sectorul transporturilor împiedică dezvoltarea rețelei de infrastructuri.

Recomandări

Fiscal

- Să ducă la bun sfârșit programul de asistență financiară UE/FMI respectând pe deplin condiționalitatea în materie de politică inclusă în Memorandumul de înțelegere din 6 noiembrie 2013.
- Să asigure o consolidare fiscală favorabilă creșterii economice și să pună în aplicare strategia bugetară pentru anul 2013 și pentru perioada ulterioară conform calendarului prevăzut. Să îmbunătățească activitatea de colectare a impozitelor, să combată munca nedeclarată. Să reducă, fără a afecta bugetul, sarcina fiscală suportată de persoanele cu venituri salariale mici și medii. Să finalizeze reforma pensiilor începută în 2010 prin egalizarea vârstei de pensionare pentru femei și pentru bărbați.

Sănătate

- Să accelereze reformele în sectorul sănătății în scopul de a spori eficiența, calitatea și accesibilitatea acestuia, inclusiv pentru persoanele defavorizate și pentru comunitățile îndepărtate și izolate. Să intensifice eforturile pentru a reduce plățile informale, inclusiv prin intermediul unor sisteme corespunzătoare de gestiune și de control.

Piața muncii

- Să consolideze măsurile active în domeniul pieței forței de muncă și capacitatea Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă. Să acorde o atenție specială activării tinerilor neînregistrați. Să consolideze măsurile menite să promoveze capacitatea de inserție profesională a lucrătorilor în vârstă. Să elaboreze, în consultare cu partenerii sociali, orientări clare privind stabilirea transparentă a salariului minim, luând în considerare condițiile economice și condițiile pieței muncii.

Educație

- Să asigure creșterea calității și a accesului la învățământul profesional și tehnic, la ucenicii, la învățământul terțiar și la învățarea pe tot parcursul vieții și să le adapteze la necesitățile pieței forței de muncă. Să asigure un acces mai bun la serviciile de educație și de îngrijire a copiilor preșcolari; îmbunătățirea accesului persoanelor defavorizate la educație; punerea în aplicare a unei strategii naționale cu privire la fenomenul părăsirii timpurii a școlii, punând accentul pe îmbunătățirea accesului copiilor preșcolari, inclusiv al romilor, la o educație de calitate.

Administrație publică și guvernare

- Creșterea capacității administrative, prin îmbunătățirea eficienței, a gestionării resurselor umane, a instrumentelor decizionale și a coordonării în cadrul și între diferitele niveluri administrative, precum și prin îmbunătățirea transparenței, a integrității și a răspunderii. Accelerarea absorbției fondurilor UE și consolidarea sistemelor de gestiune și de control. Creșterea capacității de planificare strategică, inclusiv gestionarea unui buget multianual. Remedierea deficiențelor persistente din sectorul achizițiilor publice. Creșterea calității și eficienței sistemului judiciar. Combaterea corupției la toate nivelurile și asigurarea executării efective a hotărârilor instanțelor.

Incluziune socială

- Creșterea eficacității transferurilor sociale, în special pentru copii, creșterea eforturilor pentru integrarea romilor pe piața forței de muncă, pentru a crește rata de școlarizare și pentru a reduce rata de părăsire timpurie a școlii, prin intermediul unei abordări bazate pe parteneriat și a unui mecanism solid de monitorizare.

Energie și transporturi

- Promovarea eficienței în sectorul energiei și în cel al transporturilor. Accelerarea reformei guvernantei corporative a întreprinderilor de stat din sectorul energiei și din cel al transporturilor, precum și sporirea eficienței acestora.

Strategia Națională pentru Competitivitate Economică 2014-2020

Strategia Națională pentru Competitivitate (SNC) reprezintă un document strategic al Ministerului Economiei, elaborat prin consultări atât cu mediul privat, cât și cu ministerele de linie (în special cu Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Ministerul Educației Naționale, Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice), pentru corelarea intervențiilor dedicate competitivității, având în vedere domeniile naționale de excelență, inclusiv din perspectiva dimensiunii teritoriale și a dezvoltării rurale.

Elaborarea Strategiei își propune să conducă la un document de politică publică în domeniul competitivității care este structurat în această etapă în următoarele secțiuni principale:

- Contextul competitiv al economiei României, în cadrul căruia sunt analizate provocările la care această Strategie va încerca să răspundă, în principal în perioada 2014-2020;
- Definirea viziunii și priorităților Strategiei, împreună cu obiectivele pentru realizarea acestora.

Într-o etapă ulterioară, cu termen de finalizare în trim. IV 2014, documentul va fi completat cu secțiuni suplimentare privind *Operaționalizarea Strategiei* prin definirea direcțiilor de acțiune și a rezultatelor așteptate împreună cu indicatorii de măsurare, a implicațiilor bugetare și juridice, a

procedurilor de monitorizare și evaluare, a sarcinilor instituțiilor implicate în procesul de implementare.

Provocările cheie la care această Strategie încearcă să răspundă includ:

- Reglementarea mediului de afaceri;
- Încrederea (lipsa de colaborare) între actorii de pe piață (firme, instituții, autorități);
- Antreprenoriatul (demografia, structura, reziliența mediului de afaceri);
- Resursele umane și educația (masa critică și calitatea forței de muncă);
- Inovarea (cererea și oferta de produse ale cercetării, masa critică de cercetători și firme inovative);
- Creativitatea (cultura antreprenorială, comunitatea de inovare);
- Eficiența (utilizarea resurselor);
- Excelența (sectoare prioritare și competitivitate internațională).

Obiectivul SNC este să integreze aceste provocări într-o viziune coerentă, pe termen mediu, suport pentru pachetul de inițiative și acțiuni care vor conduce la implementarea ei în perioada 2014-2020, în concordanță cu domeniile prioritare strategice ale României, mai ales în direcțiile cercetării și inovării, ocupării și dezvoltării regionale prin activități agricole și industriale competitive.

Sectoare economice de specializare inteligentă

Analizele efectuate au condus la identificarea a 10 sectoare economice cu potențial de specializare inteligentă (tabelul de mai jos). Scopul acestui exercițiu de identificare a ramurilor cu potențial mare de specializare inteligentă este de a sublinia importanța convergenței politicilor și inițiativelor publice și private în direcția dezvoltării acestor domenii în baza a trei motive principale, redate pe scurt astfel:

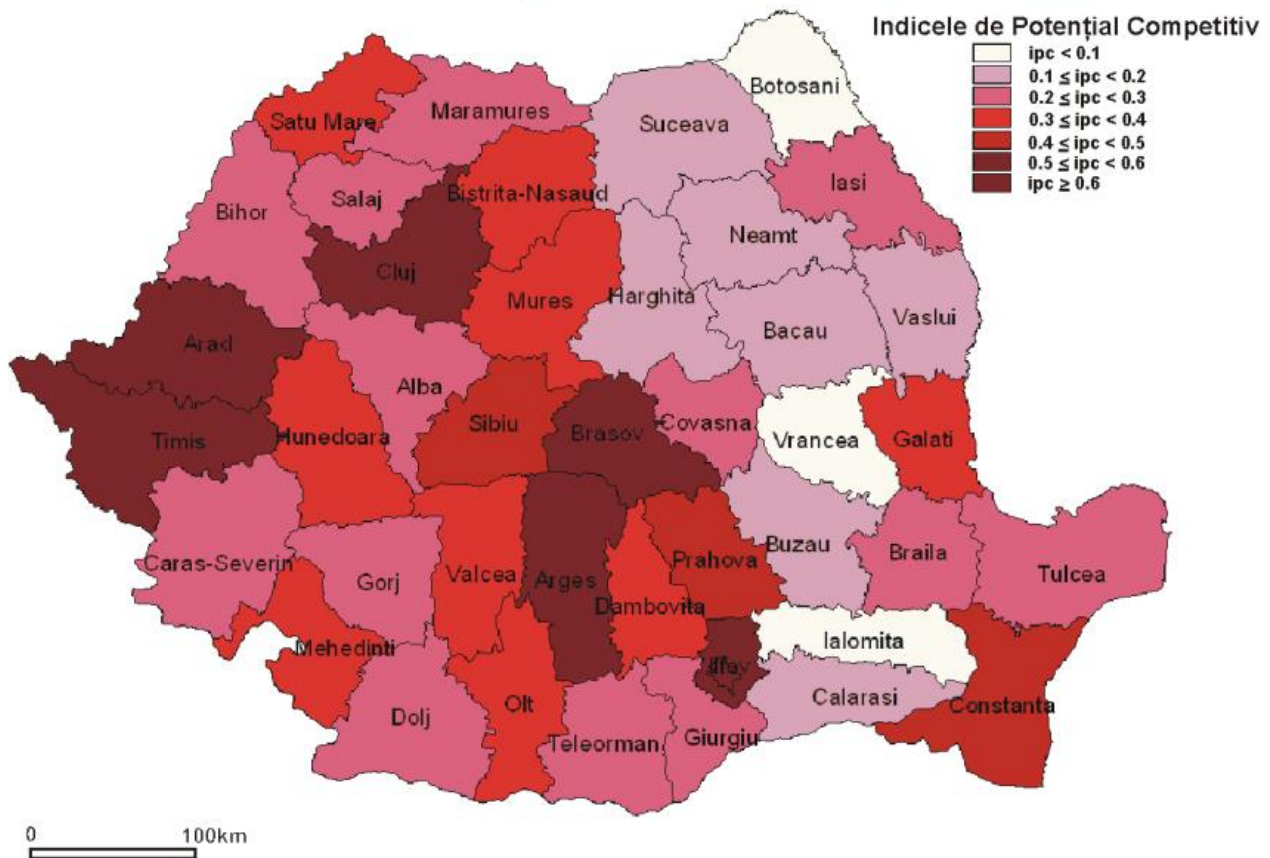
- Dinamica structurală a economiei, care a adus sectoare noi pe poziții competitive (pozițiile 1-3);
- Dependența economiei în ceea ce privește ocuparea și valoarea adăugată de sectoare tradiționale cu avantaje competitive (pozițiile 4-6);
- Rolul în creștere al inovării și dezvoltării tehnologice în integrarea pe lanțurile de valoare globale (pozițiile 7-10).

Domenii de specializare inteligentă Strategia CDI		Bioeconomie	ITC, spațiu și securitate	Energie, mediu, schimbări climatice	Eco-nano tehnologii și materiale avansate	Sănătate
Direcții de politică industrial						
Rol economic important, influență asupra ocupării	Turism/ecoturism	X		X		X
	Textile și pielărie				X	
	Lemn și mobilier				X	
	Industria creative		X		X	X
Dinamica competitivă	Industria auto și componente		X		X	
	Tehnologia informațiilor și comunicațiilor		X			
	Procesarea alimentelor și a băuturilor	X			X	X
Inovare, dezvoltare tehnologică și valoare adăugată	Sănătate și produse farmaceutice				X	X
	Energie și management de mediu		X	X		
	Bioeconomie (agricultură, silvicultură, pescuit și acvacultură), biofarmaceutică și biotehnologii	X		X	X	X

Sursa: Strategia pentru Competitivitate Economică 2014-2020, p. 13

Harta Potențialului Competitiv la nivelul județelor din România

INDICELE DE POTENȚIAL COMPETITIV

Sursa: *The competitive potential of economic growth: guiding lines for a new industrial policy in Romania, 2010*, www.econstor.eu, p. 49

VALOAREA MEDIE PE ȚARĂ= 0,31

Harta de mai sus prezintă o analiză la nivel de județ a performanței economice calculate pe baza unui indice compozit denumit Indice de Potențial Competitiv (IPC). IPC este construit prin agregarea unor

indicatori simpli derivați (PIB/locuitori, Exporturi/populația ocupată) și a unui indicator compus (Indicele de dezvoltare tehnologică) fapt care oferă posibilitatea măsurării performanței economice a unei anumite unități teritoriale. Precizia și acuratețea acestui indice compozit vine din faptul că se bazează pe date statistice (și nu pe cele extrase din anchete sociale des folosite în studiile de specialitate).

Analiza hărții IPC relevă următoarele aspecte (*The competitive potential of economic growth: guiding lines for a new industrial policy in Romania, 2010*, p. 49):

²⁵ Disponibil online la adresa <http://www.econstor.eu/bitstream/10419/74694/1/655173595.pdf>

- **O axă a județelor cu valori mari ale IPC, ce străbate aproape pe diagonală țara** și se suprapune celei mai complete infrastructuri din România (drumuri europene, naționale, căi ferate, aeroporturi).
- **Un aspect mozaicat al repartiției IPC** ce se suprapune părții de vest, centru și sud. Estul țării se caracterizează printr-o repartiție omogenă a valorilor, fapt ce se traduce în peisajul performanței economice printr-o incapacitate de valorificare judicioasă a capitalului natural și antropoc (transfer scăzut de tehnologie, capital redus, limitări în aria de polarizare a orașelor moldovene).
- **Nici un județ din regiunea NE nu se situează între primele 20 din clasament**, în timp ce trei județe prezintă un IPC cu valoare sub 0,1. Dintre cele mai puțin performante 20 de județe, 6 sunt situate în regiunea Nord-Est (Neamț, Bacău, Iași, Botoșani, Suceava, Vaslui), iar alte 5 județe fac parte din regiunea Sud-Muntenia (Călărași, Dâmbovița, Giurgiu, Ialomița, Teleorman). La nivelul acestei ultime regiuni se înregistrează și cele mai mari disparități intra-regionale, celelalte două județe (Argeș și Prahova).

Sinteză analiza SWOT

Analiza SWOT în cadrul documentului a relevat următoarele:

Puncte tari

- Situația economică cunoaște modificări minore, pozitive la nivel de exporturi și industrie și o ușoară scădere la nivelul agriculturii
- Există sectoare cu potențial competitiv (de ex. sectorul echipamentelor electrice și electronice, sectorul auto, sectorul TIC, industria de confecții, industria alimentară, a mobilei etc.) și de specializare inteligentă (de ex. bioeconomia, tehnologiile informaționale și de comunicații, energia și mediul, eco-tehnologiile).

Economia României în raport cu economia UE

Indicator	2008	2013
<i>Ponderea PIB-ului României în PIB-ul mondial</i>	0,33	0,25
<i>Ponderea PIB-ului României în PIB-ul UE</i>	1,1	1,1
<i>Ponderea exporturilor românești în exporturile mondiale</i>	0,31	0,35
<i>Ponderea populației României în populația UE</i>	4,2	3,9
<i>Ponderea agriculturii românești în exporturile UE</i>	0,8	1,0

<i>Ponderea agriculturii românești în agricultura europeană</i>	4,8	4,1
<i>Ponderea industriei românești în industria europeană</i>	1,5	1,9

Puncte slabe

- Investițiile foarte reduse în sectorul CDI au condus la performanțe scăzute în inovare și cercetare. De asemenea se remarcă slaba colaborare între unitățile de cercetare, mediul de afaceri sectorul public sau non profit, transfer redus al rezultatelor activităților de cercetare și dezvoltare și un procent redus al salariaților în sectorul CDI.
- Ponderea produselor de înaltă tehnologie pe piața UE este redusă, deschiderea comercială având loc la performanțe joase (productivitate redusă) care implică afectează competitivitatea economică.
- Contribuția la îmbunătățirea avantajelor competitive este semnificativ redusă în cazul serviciilor, sectorul economic cel mai important, cu 67% din PIB, ale cărui exporturi se află la o cotă de piață mondială mică și în ușoară descreștere.
- Disparități semnificative privind competitivitatea economică la nivel regional/județean cu șapte județe din centrul și vestul țării care împreună cu București realizează 60% din exporturile României.
- Vulnerabilități ale administrațiilor centrale și locale există datorită absorbției reduse a fondurilor europene, indicelui ridicat al corupției, capacității manageriale restrânse și a unui cadru legal/procedural neprietenos pentru mediul de afaceri

Oportunități

- Noul exercițiu bugetar european oferă oportunități majore de finanțare pe toate domeniile cheie.
- Existența sau finalizarea unor documente strategice cheie în acord cu strategia UE 2020 care ar trebui să ghideze mai bine politicile publice în următorii ani.
- Cadrul economic stabil cu potențial real de creștere relativ ridicat comparativ cu celelalte state europene.
- Structură economică foarte diversificată în profil teritorial, care oferă condiții pentru localizarea în România a unei bune părți din circuitele de formare a valorii marilor firme.

- Resurse energetice variate, care asigură o platformă de securitate energetică la un nivel relativ bun în economia europeană. De asemenea există un potențial ridicat de folosire a energiei regenerabile și de creștere a eficienței energetice.
- Potențial agricol natural ridicat.
- Dinamică susținută a antreprenoriatului, reflectată prin astfel de tendințe precum creșterea ponderii întreprinderilor nou-create active în industrie (16,8%, cel mai mare procent înregistrat după 1995), progrese (și angajamente) din partea administrației centrale în crearea unui mediu antreprenorial favorabil.

Amenințări

- Persistența unor factori de risc la nivel macroeconomic precum nivelul redus de colectare a taxelor și evaziunea fiscală ridicată, sustenabilitatea sistemului de pensii, vulnerabilități ale sistemului de sănătate, arierate încă persistente în întreprinderile de stat.
- Aversiunea ridicată la risc în rândul IMM-urilor (doar 16,8% dintre întreprinderile nou-create care fac investiții în primul an de activitate față de 39% în perioadele anterioare). De asemenea se remarcă dimensiunea redusă a întreprinderilor noi, aprox. 59% dintre acestea nu au niciun salariat, fapt care afectează rata de ocupare și subminează ideea corelației între numărul de firme noi și locuri de muncă create.
- Infrastructură de afaceri slab dezvoltată fapt care afectează apetitul investițional în special al investitorilor străini (scădere drastică în ultimii 5 ani) și în general un mediu neprielnic pentru investiții (birocrația administrativ, instabilitatea cadrului legal, corupție, influență politică).
- Probleme sociale semnificative – sărăcia și excluziunea socială sunt la niveluri ridicate, rata de abandon școlar este peste media europeană, pondere redusă a populației cu studii superioare, îmbătrânirea populației, migrația – acestea pot afecta nivelul de trai pe termen mediu și lung.

Viziunea Strategiei Naționale pentru Competitivitate

Dezvoltarea unui ecosistem competitiv de afaceri, bazat pe un mediu de reglementare stabil, centrat pe antreprenoriat, inovare și creativitate, care să pună accent pe încredere, eficiență și excelență și să plaseze România în primele 10 economii la nivel european.

Viziunea are la bază patru premise strategice:

1. Valorificarea celor mai bune avantaje de care dispune România, a specializărilor de vârf în producție și cercetare, precum și a resurselor locale de calificare, inițiativă antreprenorială și factori naturali.

2. Creșterea atractivității condițiilor pentru dezvoltarea competitivă a afacerilor prin reglementări transparente și stimulative pentru inovare.
3. Formularea direcțiilor de politică publică în jurul inițiativelor și realizărilor cu impact major asupra creării valorii adăugate în mediul de afaceri.
4. Corelarea inițiativelor de dezvoltare la nivel sectorial, teritorial și societal pentru formarea eficientă și integrată a avantajelor competitive.

Priorități, obiective și ținte 2014-2020

1. Îmbunătățirea mediului de reglementare

O1.1: Îmbunătățirea cadrului legislativ

Țintă: Adoptarea legislativă și punerea în aplicare a principiului IMM - prin care orice lege trebuie să țină cont de impactul asupra IMM-urilor (regulatory impact assessment).

O1.2: Îmbunătățirea nivelului de predictibilitate a deciziilor Guvernului vizavi de mediul de afaceri

Țintă: Introducerea unei perioade de 6 luni între emiterea unei noi legi care afectează mediul de afaceri și implementarea/intrarea în vigoare a acesteia.

Țintă: Consultări publice regulate cu mediul de afaceri pentru emiterea de noi măsuri legislative care îl afectează.

O1.3: Îmbunătățirea gradului de transparență a autorităților și a întreprinderilor publice

Țintă: Îmbunătățirea poziției României în cadrul Indexului de Percepție a Corupției de la 69 la 40 în 2020.

Țintă: Aplicarea O.U.G. 109/2011 privind governanța corporativă a întreprinderilor publice.

O1.4 Reducerea nivelului de birocrație a administrației publice

Țintă: Reducerea sarcinilor administrative generate exclusiv de legislația națională cu minim 25% la orizontul 2020.

Țintă: Îmbunătățirea poziției în cadrul Global Competitiveness Report la indicatorul 1.09 (Povara reglementărilor guvernamentale) de la poziția actuală 127 la poziția 60 în 2020.

Țintă: Creșterea ponderii cetățenilor care folosesc serviciile de e-guvernare de la 7% (2010) la 32% (media UE) în 2020 și a companiilor de la 41% (2010) la 72% (media UE).

Țintă: Îmbunătățirea indicelui de Participare Electronică de la 0,19 în 2010 la 0,3 în 2020 (media UE).

O1.5 Reducerea poverii fiscalității și a parafiscalității asupra companiilor

Țintă: Reducerea numărului de plăți ale taxelor de la 39 în 2014 la 13 în 2020.

Țintă: Îmbunătățirea poziției României în clasamentele Global Competitiveness Report pe indicatorii:

- (6.04) Efectul taxării asupra stimulentele de a investi de la 136 în 2013 la 70 în 2020
- (6.05) Rata totală de impozitare, % profituri de la 99 în 2013 la 50 în 2020
- (7.05) Efectul taxării asupra stimulentele de a munci de la 146 în 2014 la 70 în 2020

Țintă: Reducerea economiei subterane de la 30% din PIB în 2014 la cel mult 15% din PIB (media UE) până în 2020.

O1.6 Îmbunătățirea accesului la finanțare al companiilor și în special al IMM-urilor

Țintă: Îmbunătățirea ranking-ului în clasamentul Global Competitiveness Report pe indicatorii:

- (8.01) Existența resurselor financiare: de la 102 în 2013 la 50 în 2020.
- (8.02) Accesibilitatea serviciilor financiare: de la 91 în 2013 la 45 în 2020.
- (8.07) Reglementarea schimburilor de instrumente financiare: de la 115 în 2013 la 60 în 2020.

Țintă: Creșterea ponderii investițiilor prin fonduri de capital de risc (raportate la PIB) de la 0,003% (2011) la 0,02% din PIB38 la orizontul 2020.

2. Acțiuni parteneriale între mediul public și mediul privat

O2.1 Instituționalizarea pe termen lung a unor centre de foresight industrial/tehnologic/CDI în regim

colaborativ public-privat.

Țintă: Înființarea unor Centre de competență regionale care să stabilească: politica sectorială, agenda CDI, servicii suport pentru dezvoltarea sectorială în funcție de specializarea în profil teritorial.

02.2 Parteneriat public- privat pentru îmbunătățirea cadrului de reglementare.

Țintă: Înființarea unor grupuri de lucru sectoriale prin care se asigură transparența, predictibilitatea, monitorizarea și responsabilizarea cu privire la cadrul de reglementare.

02.3 Consolidarea și dezvoltarea clusterelor/polilor de competitivitate.

Țintă: Contribuția clusterelor la exporturile totale: 20% în 2020

3. Factori și servicii suport

03.1 Resurse umane și educație: îmbunătățirea calității sistemului de educație și formare astfel încât să se asigure corelarea cu piața muncii.

Țintă: Progres în direcția plasării României cel puțin la jumătatea ierarhiei în testele PISA.

Țintă: Scăderea ratei tinerilor cu vârste cuprinse între 15-24 de ani care nu urmează o formă de învățământ sau de formare și nu sunt încadrați nici în muncă (NEET) de la 16,8% la nivelul mediei UE (actual este 12%, 2012).

Țintă: Îndeplinirea țintei naționale privind părăsirea timpurie a școlii (11,3% de la 17,4% în 2012).

Țintă: Oferta educațională bazată pe TIC să reprezinte cel puțin 30% din programele educaționale obligatorii la nivel național și cel puțin 50% în zonele de locuire vulnerabilă.

03.2 Cercetare, dezvoltare și inovare: asigurarea unei finanțări publice echivalente de 1% care să permită efectul de antrenare asupra cererii de cercetare în sectorul privat.

Țintă: Creșterea cheltuielilor angajate de mediul privat pentru CDI până la 1% din PIB până în 2020, de la 0,17 nivelul actual.

03.3 Cercetare, dezvoltare și inovare: Sprijinirea IMM-urilor în vederea lansării de produse sau servicii inovative prin fonduri de capital de risc, granturi, proiecte colaborative.

Țintă: 20% IMM-uri care introduc produse și servicii inovative în 2020 (de la 13,17% în 2011).

03.4 Creativitate: stimularea antreprenoriatului în industrii creative prin crearea de incubatoare/clustere/acceleratoare și prin susținerea dezvoltării și înființării de firme în domeniul cultural și creativ.

Țintă: Creșterea ponderii în PIB a industriilor creative la 10% de la 7% nivelul actual.

03.5 Infrastructura rutieră: îmbunătățirea infrastructurii rutiere care leagă România de țările vecine.

Țintă: Construirea a 500 de km de autostrăzi (dintre care 250 de km din fonduri europene și 250 de km din fonduri naționale) și a 600 de km de infrastructură regională de conectare la TEN-T în 2022.

03.6 Infrastructura digitală: îmbunătățirea infrastructurii digitale de bandă largă.

Țintă: Banda largă de bază pentru 100% din cetățeni până în 2020.

03.7 Energie: reducerea pierderilor în rețelele de distribuție a energiei electrice.

Țintă: Reducerea consumului de energie primară cu 19% în 2020 față de 16,6% în 2012.40

03.8 Mediu: îmbunătățirea infrastructurii de apă.

Țintă: Creșterea gradului de conectare a populației din localități cu peste 2000 P.E. la stații de epurare conforme (de la 50% în 2013 la 90% în 2020).

Țintă: Creșterea gradului de conectare a populației la sisteme centralizate de alimentare cu apă curată și sanogenă (de la 63% în 2013 la 95% în 2020).

03.9 Mediu: consolidarea și extinderea sistemelor de management integrat al deșeurilor, inclusiv recuperarea energiei din deșeuri.

Țintă: Populația suplimentară (față de cea acoperită în prezent) deservită de sistemele de management integrat al deșeurilor de 2.000.000 de locuitori în 2023.

03.10 Antreprenoriat: îmbunătățirea densității IMM-urilor raportată la populație.

Țintă: Creșterea numărului de IMM-uri la 1000 de locuitori în România, de la 23 IMM/1000 de locuitori în 2013 la 35 IMM/1000 locuitori în 2020.

03.11 Antreprenoriat: creșterea contribuției IMM-urilor la valoarea adăugată brută.

Țintă: Creșterea valorii adăugate a IMM-urilor din România la totalul valorii adăugate realizată de întreprinderi cel puțin la nivelul mediei europene.

4. Promovarea celor 10 sectoare de viitor

O4.1 Îmbunătățirea poziției de exportator a României.

Țintă: Dublarea cotei de piață mondială de exporturi de la cca. 0,4% în 2013.

Țintă: Creșterea ponderii produselor de înaltă tehnologie în exporturi la 10% la orizontul 2020.

O4.2 Creșterea atractivității investițiilor în cele 10 sectoare cu potențial de specializare inteligentă.

Țintă: Creșterea nivelului de investiții străine directe în sectoarele prioritare cu 5 p.p. la nivel agregat.

5. Pregătirea Generației 2050 și provocări societale

O5.1 Asigurarea unui echilibru sustenabil economic și social, cu o rată mai bună de participare și ocupare a forței de muncă.

Țintă: Realizarea unei rate de ocupare pentru grupa de vârstă 20 – 64 ani la nivel regional de 70% până în anul 2020.

Țintă: Stoparea pierderii nete de forță de muncă.

O5.2 Dezvoltarea competitivă a agriculturii și spațiului rural.

Țintă: Reducerea suprafeței cultivate în regim de subzistență.

Țintă: Creșterea investițiilor în activități ne-agricole în mediul rural.

Țintă: Dublarea productivității muncii în agricultură în 2020 față de nivelul actual de 4.328 euro (VAB/UAM) (2010-2012).

O5.3 Creșterea coeziunii sociale și a contribuției economiei sociale ca bază a dezvoltării competitive.

Țintă: Ponderea populației aflate la risc de sărăcie sau excluziune socială să scadă la un nivel între 25% și 35% la orizontul 2020.

Țintă: Formarea pieței de obligațiuni sociale (social bonds).

O5.4 Reechilibrarea relației funcționale dintre economie, natură și societate prin gestionarea eficientă a consumului de resurse, care să asigure sustenabilitatea economică.

Țintă: Reducerea Amprentei Ecologice a României la sub 2,5 hectare pe cap de locuitor.

Țintă: Înființarea unui registru național al Habitatelor viitorului care să califice ca atare acele așezări ale căror active de mediu (bio-diversitate, peisaj, ape etc.) au o valoare economică cel puțin egală cu valoarea producției industriale și agricole locale.

Sursa: adaptat după Strategia pentru Competitivitate Economică 2014-2020

Concluzii

Ținând cont de caracterul strategiei considerăm că principala provocare a României pe termen mediu și lung este **dezvoltarea componentei CDI** în primul rând prin **alocarea unei finanțări mai mari** (angajament și pentru strategia UE 2020) și prin crearea unor produse sau servicii cu un **grad ridicat de transferabilitate** din sfera tehnică (academică) în piață.

Un al aspect important al strategiei vizează **componenta etatică** – sectorul public trebuie să creeze un mediu favorabil și atractiv pentru întreprinzători și pentru activități care pot genera ulterior inovație sau competitivitate. Este evident că o componentă care acționează ca o barieră este însuși statul datorită cadrului legal stufos și instabil, nivelului ridicat de birocrație și rezistenței inerente în fața schimbării. Statul trebuie să își concentreze eforturile în două direcții: (1) **reglementare predictibilă** care să încurajeze activitatea antreprenorială (transparentă, participare, responsabilitate); (2) **crearea unui mediu favorabil și care sprijină activitățile economice competitive** (scheme de finanțare, parteneriate, sprijin prin alte resurse non-financiare).

România s-a angajat la respectarea unor ținte pe domeniile prioritare prin strategia UE 2020. În acest sens Guvernul trebuie să dezvolte atât **documentele strategice asumate** (menționate în PNR 2014) dar mai ales **planurile operaționale care să cuprindă un mecanism de monitorizare și evaluare pe baza unor indicatori măsurabili**.

În final, componenta economică trebuie dublată de rezolvarea provocărilor sociale, în special cele legate de sărăcie și excluziune socială, nivelul de ocupare, nivelul de pregătire educațională al populației (studii superioare, abandon școlar).

Acord de parteneriat România-CE pentru perioada de programare 2014-2020²⁶

În anul 2012, Comisia Europeană a emis o poziție oficială cu privire la dezvoltarea unui Acord de Parteneriat pentru perioada 2014-2020. Acest document identifică principalele provocări, sugerează o serie de priorități de finanțare și indică factorii care pot influența îndeplinirea cu succes a obiectivelor.

Principalele provocări identificate de CE²⁷:

1. Participarea redusă pe piața forței de muncă

O problemă critică se referă la **participarea redusă pe piața forței de muncă**. În ultimii ani, România a înregistrat tendințe ușor descrescătoare ale ratei ocupării forței de muncă și sunt necesare eforturi suplimentare pentru atingerea obiectivului național de 70 %. Într-un clasament al **celor mai scăzute rate ale ocupării forței de muncă din UE, România se situează pe poziția a șasea**. Deosebit de afectați de tendințele care se agravează sunt tinerii, care se confruntă cu o rată a șomajului în creștere - o proporție tot mai mare de tineri nu au loc de muncă și nu urmează nici studii sau cursuri de formare profesională. Proporția ocupării forței de muncă în activități agricole rămâne ridicată, deși înregistrează o ușoară scădere. În ultimul rând, **grupurile vulnerabile (în special romii) se confruntă cu dificultăți de integrare pe piața forței de muncă**.

Situația pe piața forței de muncă nu se va îmbunătăți pe termen lung fără remedierea blocajelor din sistemul de educație și formare profesională. România se numără printre țările cu **cele mai slabe performanțe din UE în ceea ce privește părăsirea timpurie a școlii, numărul persoanelor cu studii terțiare și competențe de bază**. România se confruntă cu un **dezechilibru persistent între nevoile pieței forței de muncă și competențele profesionale**, în special din cauza problemei calității

²⁶ Raportul integral poate fi găsit la următoarea adresă: http://www.fonduri-ue.ro/res/filepicker_users/cd25a597fd-62/2014-2020/acord-parteneriat/Partnership_Agreement_2014RO16M8PA001_1_2_ro.pdf

²⁷ Informațiile sunt preluate din documentul intitulat Poziția serviciilor Comisiei cu privire la dezvoltarea unui Acord de parteneriat și a unor programe în România în perioada 2014-2020, disponibil online la adresa: http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/pdf/partnership/ro_position_paper_ro.pdf

învățământului profesional și terțiar. Participarea adulților la procesul de învățare pe tot parcursul vieții reprezintă o provocare majoră, deoarece România înregistrează un decalaj semnificativ față de media UE 27.

În final, **ponderea populației expuse riscului de sărăcie sau excluziune socială este a doua ca valoare la nivelul UE**. Având în vedere dimensiunea și intensitatea fenomenului sărăciei, obiectivul României pentru 2020 nu este, în mod evident, unul ambițios. Deosebit de afectate sunt persoanele care locuiesc în zonele rurale și grupurile vulnerabile, cum ar fi minoritatea romă. Reducerea rapidă a sărăciei va reprezenta o provocare și în contextul sărăciei în rândul persoanelor încadrate în muncă și al disparităților teritoriale.

2. Infrastructură subdezvoltată

Infrastructura subdezvoltată din România în domeniul TIC și al transporturilor rămâne un obstacol în calea creșterii economice și a ocupării forței de muncă. Sistemul feroviar se confruntă cu o scădere a cererii privind transportul de marfă și de pasageri, din cauza vitezei scăzute, a creșterii timpului de călătorie și a fiabilității și siguranței reduse a rețelei, ca urmare a investițiilor insuficiente și întreținerii necorespunzătoare. Lungimea rețelei este excesivă în raport cu traficul și capacitatea de finanțare. Este nevoie de o restructurare și modernizare majoră a rețelei prioritare. **Accesibilitatea internațională și conexiunile interregionale**, în special între poli de creștere economică, sunt afectate de numărul foarte de mic de kilometri de autostradă, care diminuează atractivitatea României pentru investițiile industriale. Acest lucru contribuie, de asemenea, la rata crescută de decese cauzate de accidente rutiere și a congestiunilor, o sursă de costuri economice importante.

Navigația pe căile interioare este cu mult sub potențialul său real, în principal pe Dunăre, iar transportul intermodal este subdezvoltat.

România este afectată de acoperirea relativ redusă de bandă largă, în special în zonele rurale, și de un nivel foarte scăzut de utilizare a benzii largi – deși recent este în creștere – cele mai multe abonamente fiind rapide (60 % peste 10 Mbps). Această situație împiedică potențialul de dezvoltare locală. Rata utilizării internetului este, de asemenea, redusă, atât pentru gospodăriile, cât și pentru operatorii economici, comerțul electronic fiind aproape inexistent.

3. Competitivitate scăzută și sistem precar de cercetare și inovare

Economia se compune în mod covârșitor din IMM-uri, care au un nivel scăzut de competitivitate, concentrat în domenii cu valoare adăugată mică, specializate în industriile cu o utilizare intensivă a forței de muncă. Productivitatea din industrie și servicii rămâne cu mult sub media UE (60%). Operatorii economici întâmpină dificultăți în ceea ce privește creșterea, cifrele de afaceri fiind mici, iar dominanța microîntreprinderilor copleșitoare (90%). Creșterea este împiedicată de mai multe obstacole: lipsa forței de muncă cu nivel mediu și înalt de calificare, accesul la finanțare, birocratizarea excesivă cu o guvernare ineficientă în ceea ce privește mediul de afaceri, o piață cu o structură instituțională fragmentată și inconsecventă și spirit antreprenorial scăzut, în special în zonele rurale și de pescuit.

Amplasamentul IMM-urilor relevă, de asemenea, **dezechilibre teritoriale persistente între regiuni și între zonele urbane și cele rurale**. Acestea din urmă, împreună cu zonele de pescuit și zonele maritime, necesită o dezvoltare locală consolidată, crearea infrastructurilor locale necesare și încurajarea potențialului economic în prezent insuficient exploatat al sectoarelor respective. Aceste sectoare sunt afectate de o profitabilitate redusă și angajează o cotă ridicată artificial a populației; sunt necesare oportunități de noi locuri de muncă în alte sectoare ale economiei concurențiale, care, în curând, se vor confrunta cu declinul demografic al forței de muncă, prin ajustarea corespunzătoare a competențelor forței de muncă.

Sprrijinul public pentru cercetare și dezvoltare este extrem de scăzut în raport cu obiectivele pentru 2020, situându-se în medie între 0,3 % și 0,5 % din PIB. România este, prin urmare, încurajată să depună în continuare eforturi pentru atingerea obiectivelor sale naționale. Mai mult decât atât, sprijinul pentru cercetare și dezvoltare este în mare măsură ineficient, cu un sistem de cercetare și inovare fragmentat, priorități insuficient bazate pe cerere, conexiuni internaționale slabe, resurse publice limitate distribuite unui număr mare de executanți de cercetare cu performanțe inegale și absența unei mase critice în ceea ce privește calitatea rezultatelor cercetării, care nu se transformă în cercetare aplicată și în aplicații inovatoare. Sectorul este neatractiv pentru tinerii cercetători, iar România suferă de un mare „exod de creiere” în rândul cercetătorilor calificați și cu experiență. Nivelul alarmant de scăzut al cheltuielilor private reflectă condițiile-cadru nefavorabile pentru activități de cercetare și inovare și legăturile slabe între educație, cercetare și mediul de afaceri, investitorii privați fiind, în același timp, descurajați de dispozițiile legislative inadecvate privind proprietatea intelectuală.

4. Utilizarea ineficientă a resurselor

Intensitatea energetică a PIB-ului în România este mult mai ridicată decât media la nivelul UE, având un impact negativ asupra competitivității operatorilor economici. De asemenea, aceasta contribuie la generarea unor niveluri ridicate de emisii de GES, care se situează pe locul al doilea în clasamentul celor mai ridicate niveluri de emisii pe cap de locuitor din UE. **Eficiența energetică a operatorilor industriali și a locuințelor necesită investiții substanțiale**, care până în prezent au fost îngreunate de lipsa unor strategii eficiente, de mecanisme de punere în aplicare și instituții slabe, precum și de lipsa de profitabilitate care decurge din prețurile reglementate la energie. Eficiența energetică ar trebui să fie, de asemenea, o soluție pentru **creșterea consumului de energie din surse regenerabile**, în special în contextul liberalizării viitoare a prețurilor. De asemenea, lipsa unor planuri generale coerente și durabile privind transportul urban, împreună cu infrastructurile învechite și gestionarea ineficientă, a condus la creșterea congestionării traficului urban, o sursă de costuri economice și emisii poluante. Deși România aproape că și-a atins obiectivul general privind energia regenerabilă, unele surse (solare sau geotermale) rămân nesemnificative până în prezent, în pofida potențialului real.

România încă este afectată de o **dotare foarte scăzută în ceea ce privește infrastructura de mediu**, în ceea ce privește colectarea și tratarea apelor uzate sau alimentarea cu apă. Situația gestionării deșeurilor este una dintre cele mai grave din Uniunea Europeană, cu deficiențe deosebite în primele etape ale ierarhiei deșeurilor. Deși 60 % din apele de suprafață sunt în stare bună, există încă surse semnificative de poluare difuză și punctuală cu nitrați, fosfor și pesticide. Eutrofizarea este, de

asemenea, larg răspândită, fiind în parte generată de practicile agricole. Pe teritoriul României există numeroase soluri poluate din cauza amplasamentelor industriale sau miniere, împiedicând dezvoltarea locală.

România dispune de o **biodiversitate remarcabilă**, dar se confruntă cu amenințări grave, inclusiv în Marea Neagră, din cauza scăderii efectivelor de animale, a abandonării practicilor agricole tradiționale, a creșterii abandonului terenurilor agricole și a defrișărilor ilegale. Utilizarea durabilă a resurselor marine, inclusiv prevenirea pescuitului excesiv, este importantă pentru dezvoltarea durabilă în continuare a acestor sectoare economice.

România se confruntă frecvent cu condiții meteorologice extreme, care se vor accentua odată cu schimbările climatice, și cu consecințele ulterioare ale acestora: inundații, probleme de sănătate legate de valurile de caniculă, deficite de apă. Ea este, de asemenea, vulnerabilă la alte riscuri, cum ar fi eroziunea, în special în zonele de coastă, incendiile de pădure, cutremurele sau noile riscuri industriale. Cu toate acestea, lipsesc instrumentele metodologice și competențele necesare pentru pregătirea în mod eficient a prevenirii riscurilor și a planurilor de management și punerea în aplicare a structurilor de gestionare a riscurilor.

5. Administrație și guvernare publică precare

Ineficiența administrației publice din România, caracterizată de un **mediu suprareglementat și proceduri greoaie și ineficiente**, afectează mediul de afaceri și atractivitatea țării, dar și capacitatea de investiții publice. Aceste deficiențe conduc, de asemenea, la un **deficit al capacității de elaborare a politicilor**, combinat cu unități de politică sectorială insuficient calificate și abilitate, incapabile să conceapă o viziune politică și documente strategice, precum și cu lipsa de competențe de management și coordonarea ineficientă a politicii strategice și operaționale. Acestea sunt ancorate în deficiențele de guvernare structurale subiacente, confirmate în cadrul administrațiilor naționale și locale, care generează la rândul lor o aversiune față de riscuri, responsabilitate și decizie. Asistența externă substanțială acordată începând cu procesul de pre-aderare nu s-a materializat în îmbunătățiri endogene durabile, iar inițiativele izolate de e-guvernare s-au dovedit ineficiente, acestea nefiind integrate în programe cuprinzătoare de modernizare la nivel ministerial.

Dificultăți similare sunt întâlnite în sistemul judiciar, a cărui lipsă de eficacitate și de responsabilizare este subliniată de monitorizarea desfășurată în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare. Incapacitatea sistemului juridic și instituțional național de a face față în mod eficient fraudei sau conflictelor de interese a generat preocupări.

Același document identifică o serie de priorități de finanțare ale CE cu obiectivele tematice aferente (vezi tabelul de mai jos)²⁸.

---

²⁸ Informațiile sunt preluate din documentul intitulat Poziția serviciilor Comisiei cu privire la dezvoltarea unui Acord de parteneriat și a unor programe în România în perioada 2014-2020, disponibil online la adresa:

http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/pdf/partnership/ro_position_paper_ro.pdf

Priorități de finanțare	Obiective tematice asociate
Îmbunătățirea capitalului uman prin creșterea ratei ocupării forței de muncă și politici mai bune de incluziune socială și educație	<ul style="list-style-type: none"> - Promovarea ocupării forței de muncă și sprijinirea mobilității forței de muncă; - Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei; - Investițiile în educație, competențe și învățare pe tot parcursul vieții.
Dezvoltarea unei infrastructuri moderne pentru creștere economică și locuri de muncă	<ul style="list-style-type: none"> - Promovarea unor sisteme de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore; - Îmbunătățirea accesului, utilizării și calității tehnologiilor informației și comunicațiilor.
Promovarea competitivității economice și a dezvoltării locale	<ul style="list-style-type: none"> - Consolidarea cercetării, dezvoltării tehnologice și inovării; - Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii, a sectorului agricol (pentru FEADR) și a sectorului pescuitului și acvaculturii (pentru FEPAM).
Optimizarea utilizării și protejării resurselor și a activelor naturale	<ul style="list-style-type: none"> - Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon în toate sectoarele; - Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii și gestionării riscurilor; - Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor.
Modernizarea și consolidarea administrației naționale și a sistemului judiciar	<ul style="list-style-type: none"> - Consolidarea capacității instituționale și o administrație publică eficientă; - Îmbunătățirea accesului, utilizării și calității tehnologiilor informației și comunicațiilor.

Conform Acordului de Parteneriat 2014-2020, Ministerul Fondurilor Europene a transpus provocările identificate de CE în 2012 în 5 dimensiuni strategice pentru care a dezvoltat 11 obiective:

Dimensiune	Obiectiv tematic
Competitivitate	1. Consolidarea cercetării, dezvoltării tehnologice și inovării;
	3. Îmbunătățirea accesului, utilizării și calității tehnologiilor informației și comunicațiilor;
	4. Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii, a sectorului agricol (pentru FEADR) și a sectorului pescuitului și acvaculturii (pentru FEPAM);
	6. Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor.
Oameni și societate	2. Îmbunătățirea accesului, utilizării și calității tehnologiilor informației și comunicațiilor;
	8. Promovarea ocupării sustenabile a forței de muncă și sprijinirea mobilității acesteia;

	9. Promovarea incluziunii sociale, combaterea sărăciei și a discriminării;
	10. Investiție în educație, competențe și învățare pe tot parcursul vieții;
	1. Consolidarea capacității instituționale și dezvoltarea unei administrații publice eficiente;
Infrastructură	2. Îmbunătățirea accesului, utilizării și calității tehnologiilor informației și comunicațiilor;
	7. Promovarea unor sisteme de transport sustenabil și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore;
	9. Promovarea incluziunii sociale, combaterea sărăciei și a discriminării;
Resurse	4. Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon în toate sectoarele;
	5. Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii și gestionării riscurilor;
	6. Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor;
	7. Promovarea unor sisteme de transport sustenabil și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore;
	9. Promovarea incluziunii sociale, combaterea sărăciei și a discriminării;
Administrație și guvernare	2. Îmbunătățirea accesului, utilizării și calității tehnologiilor informației și comunicațiilor;
	11. Consolidarea capacității instituționale și dezvoltarea unei administrații publice eficiente;

Documente la nivel regional

Planul de Dezvoltare a Regiunii Nord Vest 2014-2020 (PDR NV)²⁹

(document în lucru, varianta februarie 2014)

Viziunea

Comunitățile din Regiunea Nord-Vest (Transilvania de Nord) înțeleg să valorifice împreună, respectând principiile dezvoltării durabile resursele naturale, materiale, umane, tradițiile istorice și interculturale în scopul unei dezvoltări susținute, constante care fac din Transilvania de Nord una dintre cele mai dinamice regiuni europene.

Regiunea Transilvaniei de Nord, prin amplasarea și dotările sale infrastructurale îndeplinește un rol strategic, de deservire logistică, a teritoriilor de la Vestul, Estul, Sudul și Nordul său. Domeniile de specializare inteligentă ale regiunii, care asigură o poziționare bună pe piețele europene a produselor regionale sunt:

- Sănătate;
- IT&C;
- Sisteme inteligente;
- Materialele, mașini și echipamente;
- Bioeconomie;
- Energie și mediu.

Sectoarele economice regionale vizate de domeniile de specializare inteligentă menționate mai sus sunt:

- agricultura și industria alimentară;
- producția de mobilă;
- electronica și automatizări, mecatronică;
- producția de utilaje și echipament;
- serviciile de sănătate;
- serviciile TIC;
- energia;
- turismul;

---

²⁹ La data realizării acestui document (noiembrie 2014), Planul de Dezvoltare Regională Transilvania Nord 2014-2020 se află în forma unui draft avansat, varianta a doua de lucru, cu ultima actualizare februarie 2014. Acest plan poate fi accesat la următoarea adresă: http://www.nord-vest.ro/Document_Files/Planul-de-dezvoltare-regionala-2014-2020/00001614/hfvs3_PDR%202014-2020%20Transilvania%20Nord%20vers_febr_2014.pdf

- construcțiile verzi.

Obiective strategice de dezvoltare pe termen mediu și lung

- Dezvoltarea de avantaje comparative prin investiții în sectoarele de excelență ale regiunii. Racordarea Regiunii la fluxurile internaționale de mărfuri, turiști, investiții, informații și valori culturale și asigurarea rolului de deservire ca „regiune logistică”.
- Creșterea investițiilor în capitalul uman și social al Regiunii, în vederea asigurării suportului pentru o dezvoltare durabilă.
- Creșterea eficienței economiei rurale, conservând totodată calitatea mediului și patrimoniul etnofolcloric extrem de bogat al Regiunii.
- Transformarea centrelor urbane în spații de influență și de atracție regională și trans-regională.

OBIECTIV GENERAL

Creșterea economiei regionale prin dezvoltare multidimensională și integrată pentru diminuarea disparităților intra- și inter-regionale, respectiv creșterea standardului de viață regional.

PRIORITĂȚI

Obiective	Priorități	Măsuri
1. CREȘTEREA NUMĂRULUI LOCURILOR DE MUNCĂ ȘI A VENITURILOR LOCUITORILOR DIN REGIUNE	1.1 Îmbunătățirea competitivității IMM-urilor în sectoarele de specializare inteligentă în vederea creării de noi locuri de muncă mai bine plătite	<p>1.1.1 Sprijin pentru investiții productive pentru crearea și extinderea unor capacități de dezvoltare de produse și servicii, implementarea unor standarde internaționale, acces pe noi piețe</p> <p>1.1.2. Asigurarea accesului la finanțare a IMM-urilor</p> <p>1.1.3. Simularea și sprijinirea inițiativelor antreprenoriale (încurajarea inovației, creării de întreprinderi noi, start-up-uri, dezvoltarea de servicii suport precum incubatoare, consultanță)</p> <p>1.1.4 Dezvoltarea infrastructurilor de afaceri de importanță locală și regională (parcuri industriale, parcuri tehnologice, dezvoltarea de servicii suport)</p> <p>1.1.5. Sprijinirea clusterelor existente, dar și dezvoltarea de noi clusteres în domenii emergente, cu potențial inovativ</p>

	<p>1.2 Încurajarea activităților de CDI în activitățile economice cu potențial de specializare inteligentă și consolidarea capacităților de CDI</p>	<p>1.2.1 Dezvoltarea cercetării în parteneriat între universități/institute de cercetare-dezvoltare-inovare și întreprinderi (industrie) în vederea obținerii de rezultate aplicabile, investiții în infrastructura de CDI și asigurarea accesului întreprinderilor, în special IMM-uri, la activități de CDI. Dezvoltarea și participarea la rețele internaționale de CDI</p> <p>1.2.2. Încurajarea și sprijinirea înființării și dezvoltării unor structuri de CDI și transfer tehnologic care să susțină activitățile economice cu potențial de specializare inteligentă</p>
	<p>1.3 Creșterea competitivității economiei regionale prin sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon, care utilizează eficient resursele și are în vedere schimbările climatice</p>	<p>1.3.1. Încurajarea și sprijinirea mediului de afaceri pentru adaptarea activităților la o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon și dezvoltarea unei conduite eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor</p> <p>1.3.2 Sprijinirea și facilitarea furnizării și utilizării surselor regenerabile de energie (hidroenergie/geotermală, solară, biomasă, eoliană) (vizează sprijinirea creării de capacități de producere și distribuție de energie din surse regenerabile)</p> <p>1.3.3. Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice și de locuit</p>
<p>2. CREȘTEREA ACCESIBILITĂȚII REGIUNII ȘI A MOBILITĂȚII LOCUIȚORILOR, MĂRFURILOR ȘI INFORMAȚIILOR</p>	<p>2.1 Dezvoltarea unui sistem de transport durabil și asigurarea accesului și integrării în rețelele de transport majore de la nivel european și internațional</p>	<p>2.1.1 Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii de transport rutier care realizează accesul la rețeaua TEN-T și coridoarele pan-europene, inclusiv terminale multimodale</p> <p>2.1.2 Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii de transport care asigură accesul la rețeaua TEN-T, inclusiv variante ocolitoare</p> <p>2.1.3. Dezvoltarea unor planuri de mobilitate urbană regională durabile și integrate (implementarea unor planuri integrate de mobilitate urbană în toate municipiile și orașele regiunii, cu accent facilitarea accesului la locurile de muncă și la servicii)</p>

	<p>2.2 Îmbunătățirea accesului la TIC, a calității și utilizării acestor rețele de către mediul privat și public</p>	<p>2.2.1. Extinderea infrastructurii broad-band</p> <p>2.2.2. Susținerea utilizării TIC de către persoane și firme (e-economie, comerț electronic) (sprijinirea conectării la internet și dezvoltarea de servicii conexe, dezvoltarea e-economiei – comerț electronic și alte soluții online pentru afaceri)</p> <p>2.2.3. Sprijinirea furnizării de servicii publice online prin implementarea soluțiilor de tip e-guvernare, e-educație și e-sănătate</p>
<p>3. CREȘTEREA CALITĂȚII VIEȚII LOCUITORILOR DIN REGIUNE</p>	<p>3.1 Sprijinirea dezvoltării urbane durabile integrate</p>	<p>3.1.1 Elaborarea strategiilor de dezvoltare în cadrul poliilor de creștere/municipii reședință de județ/alte municipii/orașe și ITI</p> <p>3.1.2. Sprijinirea dezvoltării și implementării de proiecte integrate în cadrul poliilor de creștere/municipii reședință de județ/alte municipii/orașe și ITI</p>
	<p>3.2 Promovarea ocupării și sprijinirea mobilității forței de muncă</p>	<p>3.2.1. Stimularea și sprijinirea inițiativelor antreprenoriale, a microîntreprinderilor și înființarea unor structuri de sprijinire a afacerilor sociale (promovarea și încurajarea culturii antreprenoriale)</p> <p>3.2.2. Dezvoltarea și furnizarea serviciilor de orientare, consiliere, îndrumare și formare la locul de muncă</p> <p>3.2.3. Organizarea de cursuri de formare/calificare/recalificare profesională pentru grupurile vulnerabile</p>
	<p>3.3. Îmbunătățirea accesului și dezvoltarea infrastructurii de educație și formare profesională, de sănătate și asistență socială</p>	<p>3.3.1. Dezvoltarea unei rețele integrate de campusuri școlare (pre-universitare și universitare) care să deservească inclusiv populația din zonele defavorizate identificate (inclusive reabilitare/modernizare infrastructură educațională)</p> <p>3.3.2. Dezvoltarea unei rețele regionale de unități de învățământ vocațional în concordanță cu domeniile de specializare inteligentă (inclusiv reabilitarea/modernizarea și echiparea infrastructurii de învățământ vocațional care vizează domeniile de specializare inteligentă</p>

	<p>ale regiunii)</p> <p>3.3.3. Dezvoltarea unor instrumente de educație pentru adulți (dezvoltate sub coordonarea universităților) adresate cu prioritate educației inițiale a forței de muncă în domeniile de specializare inteligentă conform nevoilor pieței muncii</p> <p>3.3.4. Raționalizarea, completarea și modernizarea rețelei regionale de structuri medicale existente (spitale, ambulatorii, centre de permanență, sistem de intervenții de urgență) care să deservească întreaga populație a regiunii și în special cetățenii aparținând grupurilor vulnerabile/defavorizate cu risc de excluziune socială</p> <p>3.3.5. Dezvoltarea unei rețele regionale de centre de asistență socială nerezidențiale care să deservească prioritar populația din zonele defavorizate identificate</p> <p>3.3.6. Sprijin pentru oferirea de servicii socio-educative și socio-ocupaționale pentru populația din grupurile defavorizate identificate</p>
3.4 Dezvoltarea durabilă a turismului	<p>3.4.1. Promovarea și valorificarea economică a potențialului turistic cu specific local</p> <p>3.4.2. Reabilitarea și conservarea patrimoniului construit și valorificarea prin turism a acestuia</p>
3.5 Sprijinirea dezvoltării rurale durabile integrate	<p>3.5.1. Elaborarea strategiilor de dezvoltare în cadrul GAL-urilor/CLLD-urilor³⁰</p> <p>3.5.2 Sprijinirea dezvoltării și implementării de proiecte integrate în cadrul GAL-urilor/CLLD-urilor</p>
3.6 Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei	<p>3.6.1. Dezvoltarea și sprijinirea unor programe integrate adresate comunităților marginalizate care trăiesc în zone de locuire defavorizată pentru eliminarea ”pungilor de sărăcie”</p> <p>3.6.2. Sprijinirea proiectelor care vizează</p>

³⁰ Community-led Local Development = Comunități de Dezvoltare Rurală, conform Inițiativei Comunitare a Programului European LEADER

		<p>combaterea prejudecăților și a discriminării (campanii de conștientizare)</p> <p>3.6.3. Sprijinirea unor acțiuni de dezvoltare comunitară care asigură capacitatea comunităților marginalizate, pentru dobândirea abilităților necesare participării la luarea deciziilor care îi privesc</p>
	<p>3.7 Protejarea și conservarea mediului natural</p>	<p>3.7.1. Protejarea biodiversității și a siturilor Natura 2000</p> <p>3.7.2. Reabilitarea și modernizarea infrastructurii de protecție împotriva riscurilor</p> <p>3.7.3. Dezvoltarea și îmbunătățirea serviciilor de prevenire și intervenție în situații de urgență (achiziție echipamente și vehicule special)</p> <p>3.7.4. Sprijinirea managementului și valorificării deșeurilor (implementare sisteme de colectare selectivă și management integrat al deșeurilor)</p> <p>3.7.5. Extinderea și modernizarea rețelelor tehnico-edilitare (apă, canalizare, electricitate, termică, gaze naturale)</p> <p>3.7.6. Reabilitarea siturilor contaminate istoric</p>
<p>4. CREȘTEREA EFICIENȚEI ȘI CALITĂȚII SERVICIILOR OFERITE DE ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCUIȚORILOR DIN REGIUNE</p>	<p>4.1 Investiții în capacitatea instituțională în perspectiva realizării de reforme pentru a asigura gestionarea eficientă a politicilor publice și transparență, integritate și responsabilitate</p>	<p>4.1.1. Întărirea capacității instituționale prin îmbunătățirea structurilor și proceselor derulate de acestea</p> <p>4.1.2. Dezvoltarea resurselor umane din administrația publică</p> <p>4.1.3. Îmbunătățirea calității serviciilor oferite de administrațiile publice</p>

	<p>4.2. Consolidarea capacităților părților interesate care își desfășoară activitatea în domeniul ocupării forței de muncă, al educației, sănătății și al politicilor sociale</p>	<p>4.2.1 Întărirea relațiilor de cooperare dintre autoritățile publice, parteneri sociali și ong-uri prin promovarea și sprijinirea parteneriatelor, crearea de rețele și schimburi de experiență între aceste entități</p> <p>4.2.2. Stimularea proiectelor inovative la nivelul instituțiilor publice din sectoarele vizate</p>
--	--	---

Sinteză

Documentul strategic de la nivelul Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest (ADR Nord Vest) este încă în variantă draft (variantă de lucru) dar are conturate obiectivele strategice care sunt clar definite, în concordanță cu obiectivele și direcțiile prioritare stabilite de CE prin intermediul strategiei Europa 2020. De asemenea documentul în forma actuală are trei secțiuni importante care vor fi utile în faza de implementare: (1) Tabelul 31 (pag. 202-203 din plan³¹) care prezintă **corelarea strategiei regionale cu obiectivele tematice și țintele din Strategia Europa 2020** (2) o estimare a necesităților de finanțare, care totalizează 7.44 miliarde de euro (pag. 204) și (3) o secțiune care cuprinde un set de indicatori de realizare a obiectivelor strategice, pag. 205-2010); totuși acești indicatori sunt desemnați la orizontul de timp 2020 și e necesară defalcarea acestora pentru mai multe perioade prin stabilirea unor ținte intermediare (12-18 luni) pentru fiecare din cele 4 obiective strategice ale planului.

Concluzii

În urma analizei Planului de dezvoltare a Regiunii Nord Vest pentru perioada 2014-2020, am ajuns la următoarele concluzii:

1. Există un grad ridicat de compatibilitate între obiectivele strategice de la nivelul regiunii NV și obiectivele strategiei Europa 2020. Practic, pentru fiecare obiectiv strategic și prioritățile aferente de la nivel regional au fost identificate obiectivele tematice aferente din strategia Europa 2020, fapt care va facilita procesul de implementare prin creșterea posibilității de corelare a programelor operaționale regionale cu obiectivele tematice europene și implicit identificarea de surse de finanțare europene pentru acestea.

2. Se observă un grad ridicat de congruență între obiective strategice, priorități și măsuri, fapt care va ușura transpunerea acestora în programe operaționale.

³¹ Documentul integral se regăsește la adresa: http://www.nord-vest.ro/Document_Files/Planul-de-dezvoltare-regionala-2014-2020/00001614/hfvs3_PDR%202014-2020%20Transilvania%20Nord%20vers_febr_2014.pdf

3. Se remarcă utilizarea conceptului de calitate a vieții ca obiectiv strategic la nivel regional.

Trebuie însă remarcat că prioritățile sub umbrela acestui obiectiv nu includ și sfera serviciilor decât în mică măsură (turism, educație și sănătate – ultimele două din perspectiva modernizării sau dezvoltării infrastructurii, nu în mod direct a calității serviciilor).

4. Creșterea eficacității administrației publice de la nivelul regiunii devine obiectiv strategic.

Accentul este pus pe calitatea serviciilor, promovarea inovației și a parteneriatului cu ceilalți actori economico-sociali. Acest demers poate fi văzut ca un element component al conceptului mai larg de bună guvernare (la nivel regional) însă pentru a realiza un tablou complet, ar trebui incluse priorități privind transparența și responsabilitatea administrației publice la nivelul regiunii.

Alte elemente de importanță strategică la nivel regional

Energie Regenerabilă

Din perspectiva energiei regenerabile, prezintă relevanță și interes inițiativa ADR Nord-Vest pentru crearea **"TREC - Cluster Transnațional în Domeniul Energiei Regenerabile"**

"Acest subproiect, care are ca perioadă de implementare mai 2011-aprilie 2013, urmărește crearea unui cluster format din reprezentanți ai mediului de afaceri, cercetare și autorități publice din județul Cluj, Regiunea Macedonia de Vest din Grecia și Regiunea Saxonia din Germania, însoțit de activități de transfer de bune practici în managementul și gestiunea de clustere și rețele, potrivit ziuadecj.ro. De asemenea, subproiectul, ce are un buget de 264.315 euro, constă în dezvoltarea și constituirea unui cluster în domeniul energiilor regenerabile prin atragerea de agenți economici care activează în domeniu".

Conform ADR Nord-Vest *"proiectul constă în constituirea și dezvoltarea unui cluster în domeniul energiilor regenerabile prin atragerea de agenți economici care activează în domeniu, fie că sunt producători de echipamente sau de energie, furnizori de energie sau de materie primă pentru producerea energiei din surse regenerabile, operatori, consultanți tehnici în acest sector, precum și a centrelor de cercetare și a universităților care derulează activități de cercetare în sectoare de interes, alături de autorități publice care contribuie la elaborarea și implementarea de politici și strategii în domeniu, asociații profesionale și sectoriale, instituții financiar-bancare, centre de transfer tehnologic, oficii de legătură cu industria, etc. Clusterul e privit ca și o platformă de colaborare între actorii atrași și cointeresați, o oportunitate concretă de dezvoltare de proiecte comune, de facilitare a internaționalizării, de întărire a legăturilor dintre rezultatele cercetării, angrenare a inovațiilor în producție și comercializare, de reflectare a nevoilor reale ale sectorului în viitoare politici, strategii și finanțări dedicate".*

Conform unui studiu al companiei **Ernst&Young „Renewable energy country attractiveness indices” (2012)**, România ocupă locul 14 (din 40) privind atractivitatea privind investițiile în energie regenerabilă și primul loc din zona Europei Centrale și de Est. Conform aceluiași studiu³² România ocupă locul 11 (din 40) din perspectiva energiei eoliene și 21(din 40) din perspectiva energiei solare.

³² Ernst&Young *Renewable Energy country attractiveness indices*, disponibil online la adresa: [http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Renewable_energy_country_attractiveness_indices_-_Issue_33/\\$FILE/EY_RECAL_issue_33.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Renewable_energy_country_attractiveness_indices_-_Issue_33/$FILE/EY_RECAL_issue_33.pdf)

Documente la nivel județean

Strategia Județului Cluj 2014-2020

1. Viziunea generală a documentului strategic

Județul Cluj va fi în 2050 cea de-a doua regiune din România, după București-Ilfov, din perspectiva dezvoltării, și cel mai important pol economic, medical și educațional în teritoriul delimitat de principalele capitale central și est-europene: București și Budapesta. Cu o economie modernă și competitivă, bazată pe oportunitățile culturale și științifice, Clujul va oferi locuitorilor săi un standard de viață înalt, în armonie cu mediul înconjurător și încurajând spiritul civic.

2. Direcții strategice

- 1. Cluj – centru economic modern și competitiv** (TIC, tehnologii de vârf, industrii creative, energii regenerabile, agricultură ecologică și produse tradiționale) capabil să intre în competiție cu alte regiuni din România, din ECE și din lume, care oferă un climat favorabil atragerii de investiții străine și dezvoltării mediului de afaceri local, precum și activităților industriale și comerciale. Numeroșii investitori din domeniul **TIC** au creat mii de locuri de muncă pentru tinerii absolvenți cu studii superioare în domeniu, ca și pentru cercetători și dezvoltatori. Clujul anulului 2020 va fi unul al tehnologiilor moderne, în care accesul la Internet va fi nelimitat și ultimele tehnologii media vor fi accesibile locuitorilor și mediului de afaceri.
- 2. Cluj – pol științific și educațional** ce stimulează inovarea, prin concentrarea unui important capital uman. Clujul este principalul centru universitar din Transilvania, cu investiții semnificative în infrastructura de educație superioară și cercetare, iar cercetătorii de aici își vor lega cariera profesională de dezvoltarea județului. Zecile de mii de proaspeți absolvenți de la universitățile clujene, români și străini, educați la cele mai înalte standarde internaționale, au decis să rămână în Cluj și aceștia constituie cheia dezvoltării în următorul deceniu.
- 3. Cluj – pol medical. Serviciile medicale de înaltă clasă și învățământul medical** sunt o marcă distinctivă a județului. Numeroasele clinici publice și private moderne, existența unor nuclee de cercetare solide și a unei universități de medicină și farmacie în plină ascensiune, tot mai atractivă pentru tineri din întreaga lume, fac din Cluj un pol medical de importanță europeană.
- 4. Cluj – centru turistic și cultural. Moștenirea culturală și istorică** a Clujului este una foarte bogată, întregind competitivitatea și identitatea cosmopolită a județului. Clujeni, de diferite naționalități, au păstrat această moștenire cu mândrie de-a lungul timpurilor și sunt dornici să o împărtășească cu ceilalți. Acest potențial deosebit trebuie menținut și valorificat, astfel încât județul să devină un pol de atracție pentru turiști români și străini, dar și pentru oameni de afaceri, artiști sau cercetători, în general pentru toți cei creativi. Clujul devine un pol pentru

industriile culturale și creative, centre media, culturale și recreative, festivaluri, etc. sprijinind dezvoltarea economică a județului și crearea de noi locuri de muncă pentru persoanele înalt-calificate. Investițiile în infrastructura de sprijinire a afacerilor din domeniu (centre culturale, centre de afaceri, spații expoziționale, etc.), în organizarea de evenimente culturale, reuniuni, conferințe, etc. vor contribui la dezvoltarea turismului și a infrastructurii hoteliere

5. **Cluj – centru al Transilvaniei, ușor accesibil și cu o infrastructură modernă** Județul Cluj va oferi **soluții moderne de transport** cetățenilor săi și celor care îl tranzitează. Pe lângă conectarea clujenilor, turiștilor și firmelor din județ la rețelele majore de transport din țară și din Europa, o atenție deosebită se va acorda transportului în comun (mai ales în zonele urbane) care trebuie să fie perceput de locuitori ca metoda de transport cea mai eficientă. Proiectele de infrastructură de transport sunt vitale pentru asigurarea prosperității județului. Județul Cluj al viitorului este unul al **infrastructurii moderne**, asigurând coeziunea dintre clujeni, indiferent de vârstă, nivel de trai, naționalitate, sex sau religie. Centre speciale de sprijin pentru persoanele vârstnice, diferite facilități de interes comun, parcuri, spații sportive și de recreere, infrastructură educațională modernă, etc. – toate acestea se subscriu acestui obiectiv.
6. **Cluj-Napoca – metropolă europeană.** Prezența în județ a celei mai importante metropole din România după București și statutul acesteia de capitală neoficială a Transilvaniei, va întări funcția administrativă a Clujului la nivelul întregii regiuni. Dezvoltarea județului, deși mai echilibrată teritorial, se va axa pe **Zona Metropolitană Cluj-Napoca**, parte a rețelei europene de metropole și principala aglomerare urbană din teritoriul delimitat de capitalele Budapesta și București, aflate la distanță egală de Cluj.
7. **Cluj – județ verde.** Poziția sa geografică, la poalele unei splendide zone montane, bine împădurite, investițiile în infrastructura de protecție a mediului și angajamentul cetățenilor îi oferă Clujului statutul de **regiune prietenoasă cu mediul**, în comparație cu alte zone din țară. Pe lângă calitatea aerului și a apei, infrastructura sportivă și de agrement modernă oferă locuitorilor și turiștilor/sportivilor un cadru perfect pentru relaxare.
8. **Cluj – județul cu servicii publice de cea mai bună calitate.** Misiunea autorităților publice locale din Județul Cluj este de a integra eforturile clujenilor și de a transpune viziunea de dezvoltare a județului în realitate, prin adoptarea unui sistem de management bazat pe un **parteneriat real cu cetățenii și mediul de afaceri din județ**. Scopul final este acela de a utiliza la maxim potențialul de care dispune județul, ținând cont de nevoile reale ale acestor beneficiari finali. Viziunea de dezvoltare a Clujului pune în centrul său clujenii și **participarea civică** a acestora. Asigurarea unui standard înalt de viață se poate realiza doar în condițiile existenței unei comunități civice puternice, deschise către inovare și diversitate și care să nu compromită echilibrul spațial, ecologic, economic și social al județului. În acest fel dezvoltarea va fi continuă și durabilă. Clujeni au un puternic simț al apartenenței la comunitate și se vor implica permanent în dezbateri legate de viitorul județului lor, monitorizând acțiunile și rezultatele autorităților locale

3. Obiective generale și obiective specifice

- structura obiectivelor este următoarea: obiectiv general, obiectiv specific, priorități, măsuri

Obiectiv general:

Dezvoltarea și promovarea județului Cluj ca o destinație atractivă pentru investitori, turiști și locuitori, bazată pe o economie competitivă și sustenabilă, o infrastructură modernă și servicii de înaltă calitate, accesibile tuturor, cu o viață culturală și științifică dinamică, sprijinită de o forță de muncă înalt calificată și de cetățeni responsabili.

Obiective specifice:

1. Creșterea competitivității economiei județului Cluj, prin valorificarea resurselor de muncă și a spiritului antreprenorial din județ, susținerea inovării și furnizarea de servicii de afaceri adaptate la nevoile întreprinderilor cu profil agricol, industrial și de servicii.

Prioritatea 1 – Creșterea competitivității întreprinderilor cu profil industrial și de servicii din județul Cluj și dezvoltarea durabilă a antreprenoriatului. Elemente cheie:

- Cluj-Napoca este una dintre destinațiile europene cele mai atractive pentru relocarea firmelor din domeniul serviciilor IT, fiind un important centru universitar, cu forță de muncă calificată în domeniu, la salarii competitive;
- Cea mai mare parte a producției industriale a județului este destinată exporturilor, care s-au triplat în ultimii 5 ani, însă balanța comercială a județului rămâne negativă;
- Absența parcurilor științifice și tehnologice din județ;
- IMM-urile înregistrează o productivitate scăzută a muncii și nu dispun de resurse financiare pentru realizarea de investiții;
- Cluj-Napoca – centru al activității economice, fapt care determină o dependență economică crescută a celorlalte localități din Cluj de reședința de județ;
- Îmbunătățirea activității antreprenoriale în mediul rural.

Măsura 1 – Realizarea de investiții în sectorul productiv în vederea creșterii competitivității IMM pe piața internă și externă și sprijinirea dezvoltării întreprinderilor din sectorul serviciilor, cu prioritate a microîntreprinderilor. Elemente cheie:

- Investiții realizate cu prioritate la nivelul IMM-urilor;
- Sprijinirea procesului de creare de noi unități de producție, extinderea și diversificarea celor existente, schimbări în procesul de producție în vederea lansării de noi produse, achiziția de bunuri intangibile, mai ales în sectoarele productive cu potențial ridicat de creștere la nivelul județului (TIC, mașini și echipamente, prelucrarea lemnului, materiale de construcții și industrii creative);
- Sprijinirea cu prioritate a microîntreprinderilor, active în sfera serviciilor, care utilizează resurse umane înalt-calificate din județ.

Măsura 2 - Înființarea unor clustere funcționale, orientate către inovare, în ramurile cu potențial de creștere de la nivelul județului (industria TIC, mașini și echipamente, prelucrarea lemnului, materiale de construcții și industrii creative)

- Sprijină cooperarea între întreprinderi;
- Derularea unor proiecte în parteneriat;
- Facilitarea transferului tehnologic dinspre mediul de cercetare către cel de afaceri;
- Identificarea potențialelor clustere, înființarea acestora, programe de diseminare și informare, schimb de bune practici, activități de mentoring și coaching;
- Transferul de know-how, dezvoltarea capacității administrative și managementul acestora.

Măsura 3 - Crearea de noi structuri de sprijinire a afacerilor din ramurile industriale cu potențial ridicat de creștere și dezvoltarea unei rețele profesioniste de furnizori de servicii de afaceri, care să se adreseze cu prioritate IMM-urilor din județ (inclusiv consultanță financiară, de management și de accesare a fondurilor europene)

- Dezvoltarea unei rețele de sprijinire a afacerilor (incubatoare de afaceri, centre de afaceri, parcuri industriale și logistice, centre expoziționale, parcuri științifice și tehnologice etc.) care să găzduiască întreprinderile (în special, cele mici și mijlocii) din ramurile cu potențial ridicat de creștere (TIC, mașini și echipamente, prelucrarea lemnului, materiale de construcții și industrii creative), dar și să ofere servicii de afaceri acestor firme (consultanță, organizare de târguri și expoziții, formare profesională, transfer tehnologic, etc.);
- Sprijinirea cu prioritate a furnizării de servicii de consultanță pentru IMM-urile din județ;

Măsura 4 - Diversificarea economiei rurale prin încurajarea înființării și dezvoltarea activității IMM-urilor în domeniile neagricole din mediul rural și creșterea implicării și responsabilizarea locuitorilor, încurajarea colaborării și a parteneriatelor în activități economice.

- Creșterea numărului IMM-urilor rurale active în domeniul neagricol;
- Stimularea înființării întreprinderilor și dezvoltarea celor existente în vederea reducerii gradului de dependență față de agricultură a comunităților rurale și încurajarea investițiilor care generează activități multiple și venituri alternative;
- Stimularea implicării locuitorilor în activități economice prin organizarea de workshop-uri, conferințe, reuniuni și întâlniri de interes public, furnizare de informații, reducerea barierelor administrative sau prin oferirea de avantaje financiar-fiscale.

Măsura 5 - Dezvoltarea de branduri și promovarea produselor și serviciilor cu specific local pe piața internă și externă

- Dezvoltarea mărcilor locale;
- Promovarea resurselor și atuurilor de care dispune județul Cluj în rândul investitorilor străini, dar și a oamenilor de afaceri români;

Prioritatea 2 – Creșterea competitivității activităților economice din sectorul agricol (cu accent pe zootehnie, horticultură și plante energetice, acvacultură) și îmbunătățirea condițiilor pentru fermele mici. Elemente cheie:

- Clujul are o serie de avantaje competitive în domeniul agricol;

- Numărul produselor tradiționale atestate este foarte mic în comparație cu celelalte județe din Regiunea Nord-Vest;
- Interesul pentru produsele ecologice, naturale și tradiționale crește și au apărut mai multe inițiative pentru promovarea agriculturii și a produselor agricole locale.

Măsura 1 - Promovarea transferului de cunoștințe și inovării în procesul de producție agricolă.

- Stimularea inițiativelor de tehnologizare și inovare în procesul de producție agricolă și susținerea proiectelor de cercetare aplicative în acest domeniu;
- Sprijinirea exploatațiilor agricole care produc produse agricole mai puțin răspândite în județul Cluj (ciuperci, iepuri, rațe, prepelițe, struți etc.).

Măsura 2 - Încurajarea dezvoltării de unități de procesare agroalimentară și de unități de colectare, depozitare și valorificare a producției agricole realizate de micii fermieri și dezvoltarea piețelor și târgurilor locale.

- Sprijinirea înființării de unități de procesare agroalimentară;
- Îmbunătățirea dotării tehnice a unităților de procesare existente;
- Dezvoltarea tehnologiilor sustenabile de procesare și marketingul produselor;
- Colectarea produselor agricole și crearea facilităților comune de depozitare și valorificare, dotate cu utilaje specializate, și dezvoltarea piețelor și târgurilor locale.

Măsura 3 - Creșterea competitivității sectoarelor agricole și promovarea restructurării și consolidării fermelor.

- Sprijinirea demersurilor fermierilor pentru comasarea terenurilor, prin servicii de consiliere și asistență juridică și acoperirea parțială a costurilor presupuse de acest proces;
- Finanțarea unor studii care să stabilească ce culturi pot avea randamente mai ridicate pentru diferite zone.

Măsura 4 - Încurajarea și recompensarea micilor fermieri care utilizează metode de cultivare tradiționale și ecologice.

- Informarea micilor fermieri interesați, subvenționarea micilor fermieri care utilizează metode de cultivare tradiționale și ecologice, precum și facilitarea creării și funcționării unor rețele de comercializare a produselor ecologice

Măsura 5 - Sprijinirea înființării și funcționării grupurilor de producători și creșterea puterii de negociere a producătorilor agricoli.

- Comasarea parcelelor și dezvoltarea de acțiuni comune;
- Formarea producătorilor agricoli, stimularea înființării grupurilor de producători și creșterea rolului organizațiilor interprofesionale de negociere.

Măsura 6 - Dezvoltarea serviciilor de consultanță agricolă, financiară, de management și de accesare a fondurilor europene pentru micii fermieri.

- Înființarea centrelor de consultanță și consiliere la nivelul comunelor

Măsura 7 - Promovarea și urmărirea respectării cerințelor UE referitoare la mediu, apă, sănătatea și bunăstarea animalelor, sănătatea plantelor și sănătatea publică.

- Informarea, consilierea și formarea producătorilor agricoli cu privire la cerințele și standardele UE, susținerea proiectelor care au ca scop trecerea la sisteme de producție conforme cu cerințele UE și respectării acestor cerințe de către toți producătorii agricoli.

Măsura 8 - Crearea brandurilor locale și promovarea produselor agricole cu specific local pe piața internă și externă.

- Sprijinirea producătorilor locali în vederea certificării produselor tradiționale, crearea unor branduri-umbrelă, precum și organizarea și participarea la evenimente expoziționale organizate la nivel local, național și internațional;
- Încurajarea dezvoltării relațiilor comerciale ale producătorilor locali cu exteriorul.

Măsura 9 – Dezvoltarea activității de acvacultură.

- Sprijinirea exploataților agricole care înființează pescării;

Măsura 10 – Dezvoltarea infrastructurii agricole și forestiere și îmbunătățirea infrastructurii de îmbunătățiri funciare.

- Construirea și modernizarea drumurilor agricole și forestiere;
- Efectuarea de lucrări de îmbunătățiri funciare;

Prioritatea 3 – Dezvoltarea capacității de cercetare-dezvoltare-inovare din județ, facilitarea transferului de tehnologie dinspre mediul academic către cel de afaceri și extinderea accesului populației și mediului de afaceri la rețeaua broadband de mare viteză. Elemente cheie:

- Număr redus de firme inovative în Cluj;
- Transfer sporadic de cunoștințe și tehnologie dintre mediul academic și cel de afaceri;
- Dezvoltarea unor proiectele comune de cercetare, care să plece de la nevoile reale ale mediului de afaceri și să contribuie la crearea de noi locuri de muncă;

Măsura 1 – Dezvoltarea capacităților de cercetare-dezvoltare-inovare în domeniile de cercetare cu potențial și sprijinirea absorbției rezultatelor de către mediul de afaceri din județ prin derularea de proiecte în parteneriat între firme, universități și centre de cercetare.

- Sprijinirea proiectelor care să conducă la creșterea eficienței activității de C-D a universităților și a institutelor de C-D;
- Sprijinirea dezvoltării tehnologice bazată pe cercetări industriale și pre-competitive, în vederea realizării și testării de noi produse, tehnologii și servicii;

Măsura 2 – Sprijinirea înființării de start-up-uri și spin-off-uri inovative.

- Sprijinirea activităților de inovare start-up-uri și spin-off-uri noi, cu prioritate din mediul urban, care valorifică rezultatele cercetării din mediul universitar și academic;

Măsura 3 – Sprijinirea dezvoltării e-economiei.

- Implementarea de sisteme informatice integrate, aplicații electronice de management al afacerilor, soluții de comerț electronic, etc. la nivelul întreprinderilor din județ;

Măsura 4 – Îmbunătățirea infrastructurii TIC și asigurarea conexiunii la rețelele de internet de mare viteză, cu precădere în mediul rural.

- Susținerea conectării la broadband, precum și consolidarea infrastructurii TIC (în special în zonele de eșec ale pieței – zone rurale - dezavantajate din punct de vedere al accesului la mijloacele moderne de comunicații).

Prioritatea 4 – Integrarea armonioasă și competitivă a turismului din județul Cluj în sistemul turistic regional, național și european, prin crearea unei oferte turistice complexe, complementare și competitive, capabilă să motiveze și să genereze fluxuri turistice convergente și să satisfacă o cerere turistică potențială diversificată ca necesități, opțiuni, exigențe, gusturi și posibilități materiale.

Elemente cheie:

- Valorificare insuficientă a potențialului turistic al județului Cluj;
- Existența unui număr foarte redus de pensiuni turistice de confort mediu și ridicat (3 margarete și peste) în zonele agroturistice;
- Numărul foarte redus de localități rurale care dispun de o capacitate de cazare capabilă să susțină organizarea unui eveniment generator de turiști (60-200 locuri);
- Anumite monumente istorice valoroase se află în zone relativ izolate;
- Majoritatea agențiilor de turism sunt localizate în Cluj-Napoca;
- Sector de divertisment – agrement slab dezvoltat;
- Târgurile și expozițiile organizate în județ se desfășoară preponderent în Cluj-Napoca;
- Numărul scăzut de rețele de informare și promovare a turismului în Cluj.

Măsura 1 – Reabilitarea, conservarea și protecția patrimoniului natural și amenajarea turistică modernă, competitivă și funcțională a acestuia.

- Identificarea și promovarea obiectivelor, locațiilor, arealelor și zonelor naturale și antropice cu potențial turistic ridicat și includerea acestora în circuitul turistic național și internațional;

Măsura 2 – Punerea în valoare a patrimoniului turistic antropoc (de factură spirituală și construit) al județului Cluj ca premisă a exploatării eficiente, protecției și conservării lui și integrarea acestuia în trasee turistice, în vederea creșterii atractivității ofertei turistice și imaginii turistice și a valorificării optime a acestora.

- Stabilizarea și consolidarea monumentelor în vederea valorificării culturale;
- Gestionarea facilă și corectă a patrimoniului și asigurarea posibilității de a interveni în condiții legale asupra monumentelor.

Măsura 3 – Valorificarea integrală a resurselor hidrominerale, morfoclimatice și morfopaisagistice ale județului și realizarea unei oferte turistice diversificate, complexe și complementare care să

acopere/satisfacă o gamă cât mai largă de opțiuni, necesități și posibilități materiale ale clienței potențiale din județ și din afara județului și diversificarea tipologică și ridicarea nivelului calitativ al capacității de cazare în vederea stimulării turismului de nișă (afaceri și congrese, evenimențial, incentive etc.) și cultural.

- Realizarea unei infrastructuri turistice diversificate tipologic prin modernizarea, readaptarea funcțională a bazelor existente și dezvoltarea de noi amenajări.

Măsura 4 – *Asigurarea unor servicii turistice de calitate și diversificate și promovarea dezvoltării de pachete inovative.*

- Atragerea de noi turiști în județ;
- Reducerea sezonității și prelungirea duratei de sejur.

Măsura 5 – *Acordarea unei importanțe sporite componentei de promovare turistică în vederea impunerii județului Cluj ca una dintre destinațiile turistice majore pe plan regional, național și internațional (marketingul destinației).*

- Creșterea atractivității și a rezonanței domeniului turistic din județul Cluj și a diferitelor locații cu valențe turistice;
- Posibilitatea realizării unor venituri mai ridicate prin creșterea vânzării produselor turistice din județul Cluj, dar mai ales a produselor specifice locale.

2. Creșterea accesibilității județului și asigurarea unei infrastructuri de utilități, educaționale, de sănătate și sociale moderne, ca bază a dezvoltării economice și sociale.

Prioritatea 1 – Asigurarea conectării județului la fluxurile de călători și mărfuri prin intermediul unei infrastructuri de transport moderne și asigurarea echilibrului între diferite modalități de transport. Elemente cheie:

- Lipsa infrastructurii fizice în mediul rural;
- Creșterea semnificativă a duratelor de transport pe calea ferată în ultimii 21 de ani;
- Eficiență scăzută a tranzitului rutier între unele dintre perechile posibile din cele șapte direcții majore de călătorie ce converg în zona Cluj-Napoca.

Măsura 1 – *Construcția rețelei rutiere rapide spre toate cele patru direcții principale de trafic și asigurarea accesului la rețeaua TEN-T și reabilitarea axelor rutiere secundare de acces înspre județ.*

- Construcția de autostrăzi sau drumuri rapide înspre cele patru direcții de trafic importante:
  - înspre vest și nord-vest, respectiv Autostrada Transilvania înspre Zalău;
  - înspre nord-est, respectiv o autostradă pe relația Cluj-Napoca – Gherla – Dej – Bistrița, cu o posibilă continuare înspre Vatra Dornei și Suceava;
  - înspre est și sud-est, respectiv Autostrada Transilvania înspre Târgu Mureș;
  - înspre sud, respectiv un drum expres cu profil de autostradă pe relația Turda – Alba Iulia – Sebeș;

- Reabilitarea sau modernizarea unor drumuri naționale ce trec prin județul Cluj.

Măsura 2 – Reabilitarea și modernizarea drumurilor județene și comunale, în principal a celor de interes turistic și economic.

- Eficientizarea transportului public;
- Realizarea infrastructurii de acces care facilitează și stimulează investițiile, inclusiv în turism;
- Realizarea drumurilor rutiere care asigură derularea actului turistic propriu-zis.

Măsura 3 – Reabilitarea infrastructurii de transport feroviar.

- Reparația capitală a căilor ferate ce converg în municipiul Cluj-Napoca, în mod specific a tronsoanelor Cluj-Napoca – Dej, Cluj-Napoca – Oradea și Apahida – Teiuș pentru ca durata călătoriilor să se încadreze în anumiți parametrii.

Măsura 4 – Reabilitarea infrastructurii de transport aerian.

- Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii de transport aerian și a echipamentelor asociate aeroportului internațional Cluj-Napoca.

Măsura 5 – Acțiuni integrate pentru promovarea transportului intermodal.

- Facilitarea accesului rapid, sigur și confortabil al persoanelor și mărfurilor de la un mod de transport la altul.

Măsura 6 – Dezvoltarea sistemelor de transport urban ecologic.

- Sprijinirea utilizării mijloacelor de transport în comun și a vehiculelor cu emisie redusă;
- Sprijinirea deplasării pe bicicletă;
- Sprijinirea utilizării tehnologiilor verzi.

Prioritatea 2 – Dezvoltarea altor infrastructuri critice pentru județ: rețele de utilități, infrastructura de educație, sănătate și socială. Elemente cheie:

- Accesul redus al comunităților la infrastructura de apă și apă uzată;
- Calitatea necorespunzătoare a apei potabile;
- Lipsa facilităților de canalizare și epurare a apelor uzate în anumite zone (mai ales rurale).

Măsura 1 – Dezvoltarea rețelelor de utilități publice (cu precădere în mediul rural).

- Creșterea numărului de localități și de locuitori care se bucură de infrastructură locală modernă și de calitate.

Măsura 2 – Îmbunătățirea infrastructurii educaționale pentru toate localitățile județului.

- Activități de reconstrucție, extindere, consolidare de clădiri;
- Îmbunătățirea sistemelor de încălzire centrală și facilități sanitare;
- Dotarea cu echipamente și utilități speciale pentru elevi cu dizabilități;
- Achiziționarea de mijloace de transport a elevilor;

- Dotarea cu echipamente, inclusiv IT, a școlilor.

Măsura 3 – Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii de sănătate.

- Reabilitarea, modernizarea și dotarea cu echipamente de specialitate a spitalelor, a secțiilor de urgență și a centrelor de permanență.

Măsura 4 – Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii sociale.

- Acțiuni de reabilitare, modernizare și dotare cu echipamente a centrelor sociale și rezidențiale.

Prioritatea 3 – Dezvoltarea infrastructurii de transport a zonei urbane Cluj-Napoca. Elemente cheie:

- Necesitatea de a extinde sau îmbunătăți infrastructura și serviciile de transport utilizate de locuitorii și vizitatorii zonei urbane extinse aferente municipiului Cluj-Napoca.

Măsura 1 – Creșterea accesibilității rutiere înspre și în interiorul zonei urbane Cluj-Napoca.

- Realizarea de noi căi rutiere rapide;
- Realizarea rețelei de autostrăzi urbane a zonei Cluj-Napoca;
- Construcția de noi puncte de acces pe Autostrada Transilvania.

Măsura 2 – Creșterea importanței transportului public propice mediului înconjurător.

- Modernizarea și extinderea sistemelor existente de transport public în comun;
- Implementarea unor noi sisteme de transport public în comun.

3. Dezvoltarea resurselor umane ca suport al dezvoltării economice și sociale, prin creșterea calității învățământului și promovarea educației pentru adulți, creșterea gradului de ocupare pe piața muncii și asigurarea incluziunii sociale.

Prioritatea 1 – Creșterea calității actului educațional și facilitarea accesului la educație și formare, într-o rețea școlară diversificată, beneficiind de serviciile unor cadre didactice performante. Elemente cheie:

- Ponderea populației mai puțin calificată, care are doar studii la nivel gimnazial și primar este sub nivelul național;
- Numărul în descreștere a unităților școlare din județ pe fondul scăderii efectivilor de elevi;
- La nivelul învățământului profesional, vocațional și liceal tehnic există foarte puține unități care pot oferi cursuri în limba maghiară (minoritatea maghiară este cea mai numeroasă din județ);
- Dinamica ofertei serviciilor nu este în concordanță deplină cu dinamica și cererea dinspre domeniul pieței forței de muncă.

Măsura 1 – Reducerea ratei abandonului școlar în rândul elevilor în special în mediul rural.

- Prevenirea și diminuarea fenomenului de părăsire timpurie a școlii.

Măsura 2 – Îmbunătățirea calității învățământului preșcolar, primar și gimnazial și asigurarea accesului la educație pentru fiecare copil din mediul rural.

- Adaptarea planurilor de învățământ, întreprinderea unor programe de învățare, creație, sport și agrement, informarea părinților și implicarea lor în programele școlare;
- Creșterea ponderii personalului didactic calificat este realizabilă prin motivarea cadrelor didactice (oferire de cazare, formare profesională, burse etc.);
- Îmbunătățirea facilităților de transport, programe pentru conștientizarea importanței educației în rândul elevilor și a părinților și printr-un sistem de burse oferite elevilor din familii cu posibilități materiale reduse.

Măsura 3 – Diversificarea ofertei și creșterea calității serviciilor educaționale în sfera învățământului profesional, vocațional și liceal tehnic, în raport cu direcțiile de dezvoltare economică din județ, cât și reducerea inegalităților teritoriale, sociale și etnice în accesul la educație.

- Dezvoltarea și diversificarea oportunităților educaționale de reintegrare în sistemul educațional a tinerilor și adulților care nu au absolvit 8 clase;
- Susținerea unor programe educaționale de tip „A doua șansă”;
- Introducerea de noi profiluri în sfera învățământului profesional, vocațional și liceal tehnic, care să deservească nevoile economiei actuale și cu potențial viitor;
- Facilitarea incluziunii copiilor romi în instituții școlare profesionale, în limba pe care o stăpânesc cel mai bine;
- Susținerea elevilor din mediul rural care frecventează licee sau școli profesionale din alte localități.

Măsura 4 – Creșterea calității serviciilor de formare a adulților, în concordanță cu creșterea capacității populației active a județului de a se adapta la cerințele unei piețe a forței de muncă dinamice.

- Creșterea ofertei de educație a adulților;
- Eficientizarea și profesionalizarea programelor de formare a adulților;
- Corelarea mai eficientă cu cerințelor pieței forței de muncă;
- Formarea profesională pentru adulții fără loc de muncă din mediul rural, în meserii căutate pe piața forței de muncă.

Măsura 5 – Dezvoltarea calitativă și/sau cantitativă a efectivului de cadre didactice din învățământ din mediul urban și rural, indiferent de limba de predare și motivarea mai bună a cadrelor didactice.

- Sprijină dezvoltarea unor programe de dezvoltare profesională și oferirea de stimulente cadrelor didactice indiferent de mediul de rezidență și limba de predare.

Măsura 6 – Dezvoltarea infrastructurii materiale și a resurselor umane în instituțiile de învățământ superior și de cercetare, în vederea creșterii performanțelor științifice și a inovării.

- Creșterea numărului de persoane cu studii superioare;

- Creșterea performanțelor științifice și a inovării.

Prioritatea 2 – Promovarea ocupării și creșterea mobilității forței de muncă pentru a răspunde nevoilor reale de pe piața muncii și asigurarea dezvoltării economice și sociale.

- Numărul scăzut de salariați la 100 de locuitori din zona rurală.

Măsura 1 – Creșterea oportunităților de ocupare prin stimularea IMM-urilor în crearea de noi locuri de muncă și atragerea unităților economice care creează un număr mare de locuri de muncă, în special în mediul rural.

- Crearea de noi locuri de muncă în IMM-uri, întreprinderi mari și în domeniul lucrărilor publice.

Măsura 2 – Optimizarea necesităților pieței de muncă cu oferta educațională.

- Acțiuni de diversificare a ofertei educaționale în domeniile cerute pe piața muncii, din sistemul universitar și preuniversitar, precum și din sistemul de formare continuă;
- Adaptarea sistemului de formare la cerințele de standard european și întemeierea unor noi structuri de formare;
- Formarea de parteneriate între școli și mediul de afaceri.

Măsura 3 – Creșterea gradului de competitivitate și adaptabilitate pe piața forței de muncă.

- Consilierea și asistarea absolvenților învățământului mediu, respectiv universitar în vederea realizării tranziției de la mediul educațional la viața profesională;
- Realizarea de programe de formare profesională și cursuri de calificare/recalificare pentru dezvoltarea cunoștințelor și abilităților.

Măsura 4 – Extinderea și îmbunătățirea serviciilor în vederea reintegrării pe piața muncii a femeilor după naștere.

- Extinderea serviciilor de creșă și de grădinițe cu program prelungit, introducerea programelor de tip after school.

Măsura 5 – Urmărirea mai eficientă a migrației interne și externe, stoparea migrației externe și facilitarea repatrierii și a reinsertiei repatriaților pe piața muncii

- Analize asupra pieței forței de muncă, implementarea de programe la nivel județean, astfel încât să fie luată în vedere cererea și oferta în tot ansamblul județului;
- Măsuri active de inițiere de afaceri mici și mijlocii;

Prioritatea 3 – Combaterea riscului de excluziune socială a populațiilor vulnerabile și creșterea calității vieții acestora

- Populația afectată de sărăcia extremă aparține, în parte însemnată, comunităților de romi;
- Romii din comune stau aproape de sat, dar în cătun separat, iar în cazul orașelor stau îndepărtat de oraș;

- Clujul ocupă locul 1 în rândul regiunii de dezvoltare Nord-Vest în ceea ce privește numărul de persoane cu dizabilități din zonă;
- Clujul are un număr redus de asistenți maternali profesioniști comparativ cu celelalte județe ale țării.

Măsura 1 – Reducerea sărăciei și eliminarea sărăciei extreme

- Asigurarea sustenabilității financiare a sistemului venitului minim garantat și a funcționării sale normale;
- Asigurarea transportului în comun pentru comunități marginalizate;
- Asigurarea minimumului necesar pentru o viață decentă pentru familiile aflate în sărăcie extremă.

Măsura 2 – Prevenirea și combaterea excluziunii sociale a populațiilor vulnerabile prin îmbunătățirea și diversificarea formelor de suport pentru persoanele vulnerabile și promovarea, în toate domeniile și în toate situațiile, a egalității de șanse

- Inițierea unor programe destinate persoanelor cu dizabilități ușoare, grupurilor etnice minoritare;
- Asigurarea condițiilor normale de viață și a unor servicii la nivelul standardelor de calitate;
- Dezvoltarea serviciilor de îngrijire la domiciliu și a altor servicii alternative de tipul: centre de zi, cluburi, locuințe protejate, adăposturi, centre de reabilitare, servicii de tip respite.

Măsura 3 – Combaterea tuturor formelor de discriminare etnică și suport pentru populația de etnie rromă în vederea creșterii oportunităților acestora de acces la o viață social-economică modernă și prosperă

- Reabilitarea din punctul de vedere al condițiilor de locuire, serviciilor sociale și oportunităților ocupaționale a zonelor locuite de romi;
- Suport pentru afirmarea culturală a romilor și pozitivarea imaginii lor colective.

Măsura 4 – Asigurarea condițiilor de viață pentru copii și a accesului la oportunitățile de dezvoltare

- Creșterea capacității autorităților administrației publice locale în asumarea problematicei copiilor din punct de vedere financiar;
- Înființarea de noi servicii rezidențiale pe model familial, înființarea de centre maternale, consiliere și școli ale părinților și alte servicii pentru sprijinirea părinților;
- Programe comunitare de supervizare și reinsertie socială a tinerilor delicvenți, introducerea în cadrul programelor școlare a unor ore de pregătire juridică.

Prioritatea 4 – Asigurarea unor servicii medicale de înaltă clasă

- Numărul scăzut de personal sanitar din județ;
- Județul Cluj prezintă un raport de dependență a vârstnicilor mai ridicat decât la nivel național sau regional.

- Gradul de îmbătrânire, situația demografică a mediului rural al județului Cluj cunoaște o deteriorare continuă din punctul de vedere a structurii pe vârste.

Măsura 1 – Îmbunătățirea calității serviciilor medicale, modernizarea și dotarea cu aparatură a spitalelor și a policlinicilor de stat din județ.

- Modernizarea infrastructurii, a aparaturii policlinicilor publice și a spitalelor;
- Asigurarea medicamentelor de bază pentru pacienți;
- Accesul la serviciile medicale de bază în toate localitățile județului.

Măsura 2 – Asigurarea resurselor materiale și umane pentru unități medicale pentru înființarea de servicii cu paturi pentru îngrijire paleativă

- Îngrijirea bolnavilor vârstnici în condiții optime;
- Creșterea duratei medii a vieții.

Măsura 3 – Instruirea și familiarizarea populației privind modul de viață sănătos, alimentația sănătoasă, cât și prevenirea îmbolnăvirilor cronice

- Scăderea îmbolnăvirilor cardio-vasculare și ale aparatului digestiv;
- Creșterea speranței de viață la naștere a populației județului la nivelul mediei UE.

4. Asigurarea unei creșteri durabile prin promovarea unei economii mai eficiente, mai ecologice și mai competitive din punctul de vedere al utilizării resurselor și al politicii energetice.

Prioritatea 1 – Combaterea schimbărilor climatice și consolidarea capacității de rezistență a economiei în fața riscurilor climatice, precum și capacitatea de prevenire a dezastrelor și de reacție la acestea.

- Utilizarea mai eficientă a resurselor;
- Calitate variabilă a apelor din județ.

Măsura 1 – Managementul riscurilor naturale

- Abordare proactivă în vederea protejării locuințelor, bunurilor, resurselor naturale, precum și activităților economice în zonele cu un potențial de risc ridicat.

Măsura 2 – Creșterea capacității de intervenție în cazul dezastrelor

- Pregătire profesională în domeniul dezastrelor naturale;
- Echipamente adecvate pentru a reduce cât mai mult timpul necesar intervenției și eficiența lor.

Prioritatea 2 - Sprijinirea utilizării energiilor regenerabile și a creșterii eficienței utilizării energiei

- Scăderea semnificativă a importurilor de petrol și gaze până în 2020;
- Creșteri ale PIB-ului.

Măsura 1 - Stimularea obținerii și utilizării energiei regenerabile

- Înființarea sistemelor de obținere a energiei electrice din surse regenerabile

Măsura 2 - Îmbunătățirea eficienței energetice și reducerea impactului negativ asupra mediului al funcționării sistemului energetic

- Reducerea consumului de energie necesar încălzirii locuințelor.

Prioritatea 3 - Protecția și îmbunătățirea biodiversității și a patrimoniului natural și promovarea unei utilizări eficiente a resurselor

- Mare parte a regnului animal și vegetal suferă sau este supus presiunilor, în special celor determinate de activitatea omului;
- Gestionarea deșeurilor menajere se face centralizat, dar fără să fie disponibile rampe de gunoi ecologice autorizate;
- Ariile protejate ale județului Cluj acoperă 1% din teritoriu, situându-se mult sub media pe țară;
- Localitățile județului se caracterizează prin grade diferite de vulnerabilitate la riscurile de mediu.

Măsura 1 - Dezvoltarea sistemelor durabile de management al deșeurilor

- Dezvoltarea sistemului de colectare selectivă;
- Facilitarea reutilizării și refolosirii deșeurilor, în mod special în scopuri energetice și ca materie primă.

Măsura 2 - Conservarea și refacerea ecosistemelor

- Accelerarea eforturilor de conservare a naturii și reducerea presiunilor ecologice asupra biodiversității și ecosistemelor;

Măsura 3 - Combaterea speciilor alogene invazive

- Identificarea, inventarierea și stoparea extinderii speciilor alogene invazive.

Prioritatea 4 - Întărirea capacității instituționale și de guvernare

- Dezvoltarea unei structuri de management eficiente pentru serviciile de mediu.

Măsura 1 - Managementul mediului

- Asistarea managerilor care iau decizii în domeniul mediului de către un sistem complex, pentru managementul mediului;
- Existența unui sistem de difuzare publică a informațiilor privind mediul către populație și a unui sistem de alarmare timpurie a autorităților, în cazul apariției unor calamități naturale.

5. Asigurarea unei dezvoltări urbane echilibrate, coerente și armonioase, sub aspectul activităților economice și sociale

Prioritatea 1 - Asigurarea coeziunii interne a orașelor din județul Cluj

- Hipertrofie a rețelei de localități din județ și dominația absolută a Municipiului Cluj-Napoca, din perspectiva economică, demografică, a serviciilor etc.;
- Cele 5 orașe din județ, cu excepția municipiului Cluj-Napoca nu îndeplinesc condițiile impuse de lege pentru rangul (municipiu/oraș) în care sunt încadrate.

Măsura 1 - *Reabilitarea siturilor industriale poluate din județ și reconversia funcțională a acestora*

- Măsura va sprijini reabilitarea siturilor industriale abandonate și pregătirea lor pentru noi activități, cu prioritate cele care au potențial de creare de noi locuri de muncă;
- Vor fi vizate cu prioritate siturile din intravilanul orașelor, care au un impact negativ asupra funcției rezidențiale și esteticii urbane.

Măsura 2 - *Asigurarea coeziunii sociale interne a orașelor, prin revitalizarea cartierelor aflate în declin din orașele județului*

- Măsuri de reabilitare a infrastructurii din zonele urbane degradate existente în orașele județului.

Prioritatea 2 - Întărirea coeziunii orașelor cu mediul rural și zonele periurbane

- Dezvoltarea județului implică întărirea legăturii dintre orașe, zonele lor periurbane și mediul rural, prin măsuri de creștere a accesibilității și mobilității, de asigurare a accesului la servicii și locuri de muncă pentru locuitorii de la sate.

Măsura 1 - Dezvoltarea infrastructurii din noile rezidențiale din zonele periurbane

- Sprijinirea investițiilor din zonele periurbane ale orașelor, cu prioritate în Zona Metropolitană Cluj, unde au apărut noi cartiere rezidențiale;
- Modernizarea infrastructurii de transport.

Prioritatea 3 - Întărirea rolului de pol de creștere al Municipiului Cluj-Napoca și integrarea acestuia în rețeaua națională și europeană de metropole

- Municipiul Cluj-Napoca are o influență extra-județeană ce cuprinde o bună parte din Transilvania
- Clujul este relativ izolat față de principalele coridoare pan-europene de transport, ceea ce face dificilă integrarea sa în rețeaua națională, regională și europeană de metropole și afirmarea ca pol de creștere
- *În vederea realizării acestei priorități se vor avea în vedere obiectivele și măsurile cuprinse în Planul Integrat de Dezvoltare Urbană și criteriile pentru includerea municipiului în rețeaua de 300 de orașe susținute la nivel european.*

6. Îmbunătățirea accesibilității și calității serviciilor publice furnizate prin dezvoltarea unei administrații publice locale și județene moderne, cu un management bazat pe parteneriat real cu cetățenii și mediul de afaceri din județ

Prioritatea 1 - Ameliorarea ciclului de politici publice

- Gradul redus de informare și de implicare a populației în procesul de planificare strategică;
- Necesitatea de a întări capacitatea administrativă;
- Se vorbește despre un management orientat spre rezultate.

Măsura 1 - Creșterea gradului de transparență

- Derularea unor procese de tip cantitativ – respectiv prezența unor elemente de transparență instituțională și individuală, dar și ameliorarea calitativă a gradului de transparență;
- Extinderea nivelului de transparență – prin intervenții la nivel individual și organizațional;
- Creșterea calității procesului de transparență.

Măsura 2 - Crearea de compartimente specializate în cadrul autorităților locale

- Îmbunătățirea cunoștințelor cu privire la procesul de politici publice și conștientizarea importanței ciclului de politici publice în rândul angajaților din administrația publică locală din județul Cluj;
- Dezvoltarea unor instrumente care să genereze o eficientizare a procesului de politici publice.

Măsura 3 - Înființarea și dezvoltarea unor structuri de sprijin pentru planificarea strategică și îmbunătățirea guvernantei rețelei de localități din județ, prin implicarea tuturor actorilor interesați în procesul decizional și prin eficiența planificării

- Înființarea și dezvoltarea unei structuri de sprijin care să ofere asistență pentru procesul de planificare strategică;
- Elaborarea și actualizarea de documentații de urbanism și amenajarea teritoriului.

Prioritatea 2 - Întărirea relațiilor de cooperare dintre autoritățile publice la nivel județean și local

- Dezvoltarea capacității de colaborare dintre autoritățile publice din județul Cluj.

Măsura 1 - Dezvoltarea de modele de bună practică

- Crearea unor exemple durabile de bună practică, prin mijlocirea cărora poate fi eficientizată furnizarea unor servicii publice

Măsura 2 - Creșterea sustenabilității structurilor de cooperare existente

- Dezvoltarea unor instrumente care să genereze o sustenabilitate mai ridicată a structurilor administrative din județ.

Măsura 3 - Training în privința cooperării

- Dezvoltarea unor module de cursuri de perfecționare, adresate funcționarilor publici cu competențe în domeniul cooperării inter-instituționale sau care sunt implicați în activitatea structurilor de tip ADI.

Prioritatea 3 - Creșterea gradului de inovare și a implementării de soluții inovatoare la nivelul administrației județene

- Dezvoltarea capacității de analiză;
- Dezvoltarea serviciilor de e-guvernare;

Măsura 1 - Implementarea unor soluții de tip e-guvernare

- Implementarea unor soluții informatice care să vină în întâmpinarea dorințelor cetățenilor de a fi mai bine informați, de a putea recurge la plata online a contribuțiilor, de a simplifica anumite proceduri administrative.

Măsura 2 - Parteneriate cu universități și centre de cercetare-inovare

- stabilirea și dezvoltarea unor relații de parteneriat cu universități și centre de cercetare.

4. Rezultate așteptate/target-uri

- Nu au fost identificate rezultate așteptate clare

5. Perioada de implementare

- 2014 – 2020

6. Actori/stakeholderi implicați

- Consiliul Județean Cluj
- Primăriile de comune, orașe și municipii din județul Cluj
- Mediul de afaceri din județul Cluj
- Cetățenii județului Cluj
- Potențialii turiști

Concluzii

Per ansamblu, Strategia de dezvoltare a județului Cluj este un document complex care tratează într-o manieră analitică situația județului. Strategia de dezvoltare are o perioadă de implementare de 6 ani, în intervalul 2014 – 2020 și este în conformitate diverse documente internaționale (Strategia Europa 2020), naționale (Planul Național de Dezvoltare 2007-2013), dar și regionale (Cadru Regional Strategic de Dezvoltare 2007-2013 pentru Regiunea Nord-Vest).

Documentul are un obiectiv general și anume **dezvoltarea și promovarea Clujului ca o destinație atractivă pentru investitori, turiști și locuitori**. Acest obiectiv general implică 6 obiective specifice:

1. Creșterea competitivității economiei județului Cluj, prin valorificarea resurselor de muncă și a spiritului antreprenorial din județ, susținerea inovării și furnizarea de servicii de afaceri adaptate la nevoile întreprinderilor cu profil agricol, industrial și de servicii.
2. Creșterea accesibilității județului și asigurarea unei infrastructuri de utilități, educaționale, de sănătate și sociale moderne, ca bază a dezvoltării economice și sociale.

3. Dezvoltarea resurselor umane ca suport al dezvoltării economice și sociale, prin creșterea calității învățământului și promovarea educației pentru adulți, creșterea gradului de ocupare pe piața muncii și asigurarea incluziunii sociale.

4. Asigurarea unei creșteri durabile prin promovarea unei economii mai eficiente, mai ecologice și mai competitive din punctul de vedere al utilizării resurselor și a politicii energetice.

5. Asigurarea unei dezvoltări urbane echilibrate, coerente și armonioase, sub aspectul activităților economice și sociale.

6. Îmbunătățirea accesibilității și calității serviciilor publice furnizate prin dezvoltarea unei administrații publice locale și județene moderne, cu un management bazat pe parteneriat real cu cetățenii și mediul de afaceri din județ.

Fiecare obiectiv specific implică un anumit număr de priorități, care la rândul lor presupun mai multe măsuri concrete de implementare. Din acest punct de vedere strategia este exhaustivă. Deoarece unele obiective sunt destul de generoase, sunt necesare o serie de măsuri suplimentare pe lângă cele prevăzute pentru a fi acoperite în totalitate³³. În plus, deoarece obiectivele acoperă un număr ridicat de domenii, e discutabil în ce măsură ele sunt realiste; în urma analizei obiectivului general și al obiectivelor specific este relativ dificil de identificat zonele cu potențial avantaj competitiv tocmai datorită generalității și ariei cuprinzătoare pe care o acoperă.

De asemenea trebuie acordată o atenție deosebită criteriilor de evaluare stabilite și incluse în strategie, la finalul perioadei desemnate (2020) pentru o evaluare cât mai obiectivă³⁴. Acestea ar trebui completate cu o serie de ținte sau indicatori intermediari.

Se remarcă de asemenea un grad relativ ridicat de compatibilitate cu documentul strategic de la nivel regional.

---

³³ Spre exemplu *Creșterea accesibilității județului și asigurarea unei infrastructuri de utilități, educaționale, de sănătate și sociale moderne, ca bază a dezvoltării economice și social* ar presupune un set de măsuri și activități mult mai larg decât cele incluse în strategie.

³⁴ Merită menționat că deși există indicatori pentru fiecare prioritate în parte aceștia nu acoperă întreaga paletă de măsuri menționate.

Documente la nivel local

Strategia de dezvoltare a orașului Huedin 2008-2015

Viziunea

Huedin – centru comercial, educațional și medical al zonei, cel mai important centru de prelucrare a lemnului din județ, renumit prin industria de prelucrare în general, cea alimentară în special, poartă de intrare în Munții Apuseni.

Obiectiv general

Creșterea calității vieții și a condițiilor de locuit având la bază o economie locală axată pe comerț, prelucrarea finită a lemnului, prelucrarea produselor agricole și servicii.

Obiectivul general a fost operaționalizat în 5 obiective specifice care la rândul lor au o serie de priorități, evidențiate în tabelul de mai jos.

Obiective specifice	Priorități
1. Dezvoltarea și reabilitarea infrastructurii locale	1.1. Înlocuirea, modernizarea și extinderea rețelei de apă și canalizare 1.2 Modernizarea rețelei de drumuri, străzi, spații de parcare, trotuare și alei pietonale 1.3 Introducerea rețelei de gaz metan în oraș 1.4 Extinderea rețelei electrice 1.5 Întreținerea și modernizarea clădirilor publice, a zonei centrale și a domeniului public
2. Creșterea competitivității produselor locale și dezvoltarea întreprinzătorilor locali	2.1 Îmbunătățirea climatului investițional local și stimularea cadrului asociativ și a parteneriatelor între agenți economici, între aceștia și administrația locală și sectorul non-profit 2.2 Calificarea și reconversia profesională a resursei umane, îmbunătățirea managementului 2.3 Tehnologizarea și retehnologizarea sectoarelor cu potențial 2.4 Promovarea produselor locale 2.5 Amenajarea piețelor și târgurilor

3. Menținerea unui mediu de viață plăcut bazat pe civism, cultura, tradiție, protejarea mediului înconjurător și petrecerea timpului liber	<ul style="list-style-type: none"> 3.1 Creșterea gradului de civism 3.2 Managementul integrat al deșeurilor 3.3 Consolidarea malurilor Crișului Repede și Domoșului în intravilanul și extravilanul orașului 3.4 Conservarea și promovarea tradițiilor locale 3.5 Încurajarea activităților culturale educative 3.6 Sprijinirea activităților sportive și recreative 3.7 Amenajarea spațiilor verzi, a celor de joacă și a celor de agrement 3.8 Împădurirea și consolidarea terenurilor degradate, a celor supuse alunecărilor de teren sau a celor ieșite din circuitul agricol 3.9 Dezvoltarea și întreținerea infrastructurii de educație 3.10 Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii de sănătate și servicii sociale
4. Administrație eficientă și servicii publice de calitate	<ul style="list-style-type: none"> 4.1 Întărirea capacității administrative în vederea furnizării unor servicii publice de calitate 4.2 Îmbunătățirea calității serviciilor de gospodărire orășenească
5. Dezvoltarea resursei umane – resursa umană competitivă	<ul style="list-style-type: none"> 5.1 Calificarea și reconversia profesională a resursei umane

Documentul mai cuprinde o secțiune ulterioară structurată pe direcții strategice, obiective și activități. Această secțiune nu a fost inclusă în analiza de față din două motive: pe de-o parte nu este clar care este diferența dintre obiectivele specifice și direcțiile strategice sau dintre măsuri și activități; pe de altă parte există un anumit nivel de suprapunere între obiectivele strategice specifice prezentate mai sus și direcțiile strategice cuprinse în secțiunea menționată.

Documentul cuprinde o ultimă secțiune cu un plan de acțiuni pentru perioada de planificare propusă (2008-2015). Acesta nu cuprinde termene de implementare sau indicatori de evaluare. Pe de altă parte documentul are atașat la final o listă cu programe operaționale care merită evaluate pentru a identifica **măsura în care ele au fost în implementate sau realizate precum și nivelul lor de actualitate** (în cazul în care unele nu au fost implementate existând posibilitatea preluării acestora în noul document strategic)

Concluzii

1. **Există diferențe între gradul de generalitate al obiectivelor specifice** – primul obiectiv este relativ restrâns și clar (reabilitare infrastructură) comparativ cu obiectivul al 3-lea care ar putea fi divizat în două sau chiar trei obiective distincte – acest inconvenient se traduce și la nivelul priorităților, astfel că sub același obiectiv specific întâlnim priorități precum creșterea gradului de civism și consolidarea malurilor Crișului Repede și Domoșului.
2. **Structura documentului strategic este deficitară în sfera planificării** – sunt stabilite concomitent obiective specifice cu priorități și măsuri pe de-o parte și direcții strategice cu obiective și activități pe de altă parte. Acest fapt s-a tradus probabil în dificultăți la nivelul procesului decizional aferent implementării.
3. **Lipsa unor criterii clare de performanță sau a unor ținte** pentru finalizarea activităților face dificilă o evaluare obiectivă a modului în care a fost implementată strategia.
4. **Lipsa unor priorități strategice clare** – obiectivele specifice actuale sunt numeroase și prea generale iar într-o oarecare măsură nerealiste ținând cont de capacitatea administrativă a autorităților locale.

Concluzii generale (privind cadrul strategic existent)

Pornind de la documentele strategice analizate am încercat să identificăm nivelul de complementaritate între obiectivele stabilite de acestea. Tabelul de mai jos prezintă succint relația dintre obiective, la fiecare nivel strategic:

Sinteză a cadrului strategic existent

UE	Național ³⁵	Regional ³⁶	Județean	Complementaritate.	Observații
Ocuparea forței de muncă	Ocuparea forței de muncă	P1. Creșterea numărului locurilor de muncă și a veniturilor locuitorilor din regiune.	<p>O3. Dezvoltarea resurselor umane ca suport al dezvoltării economice și sociale, prin creșterea calității învățământului și promovarea educației pentru adulți, creșterea gradului de ocupare pe piața muncii și asigurarea incluziunii sociale.</p> <p>Prioritatea 2 – Promovarea ocupării și creșterea mobilității forței de muncă pentru a răspunde nevoilor reale de pe piața muncii și asigurarea dezvoltării economice și</p>	80%	<p>Suport la toate nivelurile pentru politici de ocupare a forței de muncă – trebuie corelat cu nivel de șomaj + nivelul de ocupare specific pentru Cluj</p> <p>De luat în considerare specificul forței de muncă din Huedin – specificul resursei umane la nivelul calificării. Posibile politici locale de menținere în oraș persoanelor cu un grad ridicat de calificare/educație.</p>

³⁵ Obiective stabilite prin PNR 2011-2013 nu și Programul de guvernare 2013-2016

³⁶ Draftul de proiect strategic de dezvoltare al ARD Nord Vest 2014-2020

			sociale.		
Cercetare și dezvoltare	Cercetare și dezvoltare	<p>P1. Creșterea numărului locurilor de muncă și a veniturilor locuitorilor din regiune</p> <p>O2. Încurajarea activităților de CDI în activitățile economice prioritare și consolidarea capacităților de CDI.</p>	<p>O1. Creșterea competitivității economiei județului Cluj, prin valorificarea resurselor de muncă și a spiritului antreprenorial din județ, susținerea inovării și furnizarea de servicii de afaceri adaptate la nevoile întreprinderilor cu profil agricol, industrial și de servicii</p> <p>Prioritatea 3 – Dezvoltarea capacității de cercetare-dezvoltare-inovare din județ, facilitarea transferului de tehnologie dinspre mediul academic către cel de afaceri și extinderea accesului populației și mediului de afaceri la rețeaua broadband de mare viteză</p>	100%	Grad ridicat de complementaritate. Relevant pentru Huedin din perspectiva potențialelor surse de finanțare de la oricare din nivelurile administrative superioare
Schimbările climatice și utilizarea durabilă a energiei	Schimbări climatice și energie	<p>O1. Creșterea numărului locurilor de muncă și a veniturilor locuitorilor din regiune.</p>	<p>O4. Asigurarea unei creșteri durabile prin promovarea unei economii mai eficiente, mai ecologice și mai competitive din punctul de vedere al utilizării resurselor și a politicii energetice.</p> <p>Prioritatea 2 - Sprijinirea utilizării energiilor regenerabile și a creșterii</p>	100%	De avut în vedere că la nivel național, acest obiectiv este acoperit cel mai bine iar România e foarte probabil să atingă țintele propuse înainte de termen (unele dintre ele fiind deja atinse). De asemenea, ar trebui avut în vedere potențialul de energie regenerabilă existent la nivelul județului și evaluat în ce măsură există un astfel de potențial la nivelul orașului

		<p>O3. Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon, care utilizează eficient resursele și are în vedere amenințările datorate schimbărilor climatice.</p>	<p>eficienței utilizării energiei</p> <p>Prioritatea 3 - Protecția și îmbunătățirea biodiversității și a patrimoniului natural și promovarea unei utilizări eficiente a resurselor</p>		Huedin
<p>Educație</p> <p>Reducere abandon școlar+creștere absolvenți studii superioare</p>	<p>Educație</p> <p>Abandon școlar+creștere absolvenți studii superioare</p>	<p>O3. Creșterea calității vieții locuitorilor din regiune. 3.1. Îmbunătățirea sistemului de educație, a competențelor și învățării pe tot parcursul vieții</p>	<p>O4. Dezvoltarea resurselor umane ca suport al dezvoltării economice și sociale, prin creșterea calității învățământului și promovarea educației pentru adulți, creșterea gradului de ocupare pe piața muncii și asigurarea incluziunii sociale.</p> <p>Prioritatea 1 – Creșterea calității actului educațional și facilitarea accesului la educație și formare, într-o rețea școlară diversificată, beneficiind de serviciile unor cadre</p>	80%	La nivel regional, deși obiectivul general este focalizat pe educație, obiectivele specifice nu includ referiri cu privire la abandonul școlar sau creșterea numărului absolvenților cu studii superioare.

			didactice performante		
Lupta împotriva sărăciei și a excluziunii sociale	Incluziunea socială / reducerea sărăciei	O3. Creșterea calității vieții locuitorilor din regiune 3.5.Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei	O3. Dezvoltarea resurselor umane ca suport al dezvoltării economice și sociale, prin creșterea calității învățământului și promovarea educației pentru adulți, creșterea gradului de ocupare pe piața muncii și asigurarea incluziunii sociale Prioritatea 3 – Combaterea riscului de excluziune socială a populațiilor vulnerabile și creșterea calității vieții acestora	100%	Atât la nivel regional cât și la nivel județean combaterea excluziunii sociale și a sărăciei este corelată cu ideea de creștere a calității vieții

1. Putem afirma că există un nivel ridicat de complementaritate între toate documentele strategice analizate (80-100%). Acest fapt ar trebui să faciliteze realizarea unei planificări coerente la nivel local.
2. Rămâne un factor de risc inexistența unui document strategic la nivel național pentru perioada următoare 2015-2020, singurele documente existente în prezent fiind PNR 2014, care are ca și termen final acest an și Acordul de Parteneriat care este focalizat pe stabilirea direcțiilor strategice din perspectiva accesării fondurilor europene.
3. Documentul strategic de la nivel regional ar putea fi mai util pentru Huedin decât cel de la nivel județean datorită clarității obiectivelor de dezvoltare și a congruenței dintre acestea și priorități.

Analiza economiei orașului Huedin

Context

Huedinul are, de mulți ani, o economie aflată în declin. Criza financiară de după 2008 nu a făcut altceva decât să adâncească situația precară a economiei orașului. Localitatea a rămas fără o serie importantă de agenți economici, aceștia relocându-și activitățile (Napolact) sau intrând în faliment. Multe familii au ca sursă de venit salariile obținute în alte centre economice (Cluj-Napoca – aproximativ 200 de navetiști) ori veniturile obținute din activități agricole sau forestiere din zonele apropiate orașului sau din zona montană.

Inițial Huedinul - cel mai mic oraș al județului, avea o economie cu caracter industrial și agrar, evoluând de la o așezare rurală care îndeplinea preponderent funcțiuni economico-sociale, respectiv agricole. Din punctul de vedere al organizării spațiului, localitatea s-a dezvoltat ca zonă de locuit cu terenuri agricole adiacente.

De pe urma localizării favorabile, orașul beneficiază încă de statutul de “târg” dispus la intersecția unor rute importante (Cluj-Oradea, Zona montană Apuseni - Zalău). Astfel comunitatea a beneficiat de trasee comerciale, reprezentând totodată o locație de cazare. Aceste avantaje au confirmat o anumită importanță regională, au sprijinit dezvoltarea urbană și au transformat comunitatea din una preponderent agricolă în una completată cu activități meșteșugărești ulterior acordându-i-se funcțiuni economice suplimentare prin amplasarea unor fabrici.

Potențialul locațional este unul relativ ridicat datorită conectivității facile a orașului cu rute importante. Totodată Huedinul are avantajul unei capacități importante destinată unităților industriale cu posibilitate de extindere facilă.

Avantajul oferit de apropierea localității de sursele de masă lemnoasă din Munții Apuseni nu a fost niciodată valorificat corespunzător în sensul dezvoltării producției de bunuri cu un înalt grad de prelucrare a acestei materii prime, care să aducă valoarea adăugată masei lemnoase extrase din zona de influență a orașului.

Principalele activități economice

Principalele sectoare în care activează agenții economici sunt industria prelucrătoare, comerțul și transport și depozitare.

Industria prelucrătoare, deține o pondere însemnată în totalul angajaților și al cifrei de afaceri a orașului.

Doi agenți economici importanți care activează în domeniul prelucrării lemnului:

- Fabrica de mobilă a grupului Salice Comprod din Cluj-Napoca (producător și exportator) cu un număr de 173 de angajați în 2013 (din care cea mai mare parte în fabrica din Huedin) și o cifră de afaceri de aproximativ 22 milioane lei - localizată în spațiul unei fabrici de mobilă mai vechi (fosta fabrică Vlădeasa, furnizor Ikea).
- UV Furniture – Fabrică ce produce și comercializează mese și scaune din lemn masiv, angajând un număr de 58 persoane la nivelul anului 2013 și înregistrând o cifră de afaceri de aproape 2,900,000 lei.

Thunderflex, un alt angajator important ce activează în industria prelucrătoare, este parte a grupului CIDAT SPA Italia, produce diferite tipuri de furtun hidraulic. Firma angaja un număr de 72 de salariați la nivelul anului 2013, având o cifră de afaceri de peste 31 milioane lei.

Comerțul

Nu doar din perspectivă pur comercială, reprezentativ pentru oraș este piața/târgul săptămânal organizat aici, târg considerat a fi cel mai mare de profil din Europa (ocupă 4 străzi) și deservind Depresiunea Huedinului și nu numai. Produsele comercializate sunt: îmbrăcăminte, încălțăminte, produse meșteșugărești, antichități, cereale, legume etc. Alături de piața/târgul săptămânal, lunar este organizat un târg de animale ce deservește întreaga depresiune a Huedinului.

În oraș există 2 magazine ale lanțului de magazine Profi (2008 și 2013 anii deschiderii unităților - ambele spații ale lanțului de magazine sunt închiriate). Celor două magazine menționate anterior li se adaugă unul al lanțului de magazine Penny Market (grupul Rewe Projektentwicklung - deschis în 2011) și alte magazine de mici dimensiuni.

Palimex Huedin și Rolovis Comexim sunt alte 2 companii locale ce activează în domeniul comerțului cu amănuntul. Palimex deține unități și în Sâncraiu, Călățele și Ciucea, având la nivelul anului 2013 un număr de 33 de angajați și o cifră de afaceri de aproape 11 milioane lei. Rolovis înregistra un număr de 38 de angajați și o cifră de afaceri de aproximativ 7 milioane lei.

Transport și depozitare

Unul dintre cele mai importante domenii ale economiei locale este cel al transportului și depozitării. Raginoasa Transimpex cu sediul social în localitatea Mărgău și sediul administrativ în Huedin are un

număr de 25 de angajați și o cifră de afaceri de aproape 7 milioane lei. Pe lângă aceasta se regăsesc o serie de alte firme ce activează în domeniu.

De asemenea, în oraș există și un șantier al Regiei Autonome a Drumurilor Județene Cluj (RADJ), acesta având aproximativ 20 de angajați și deservind drumurile județene din zonă.

Agricultura

Deși în trecut (perioada ante și interbelică) agricultura reprezenta activitatea de bază, după 1990 acest sector a înregistrat un regres/declin semnificativ pe fondul schimbărilor legislative și de context din această perioadă.

La nivelul zonei agricole aferente orașului nu mai există ferme de mari dimensiuni, ci doar ferme mici. În 2014, din cele 2554 de exploatații agricole, 2471 (96,7%) au sub 5 ha suprafață. Cele două asociații agricole – *Spicul* și *Viitorul* - sunt puțin sau deloc active, nereușind să lucreze în totalitate terenurile deținute. Există 2 composesorate - Composesoratul Urbarial al Foștilor Iobagi din Huedin și Composesoratul Speranța Bicălat, slab organizate și care închiriază terenurile pentru ciobanii din zonă. De asemenea, sunt în evidență aproximativ 2000 de oi (3-4 turme). Pomicultura a înregistrat și ea un declin semnificativ, în cadrul acesteia, ponderea cea mai mare deținând-o merii, urmați de pruni, peri și nuci.

Construcții

Sectorul construcțiilor este slab dezvoltat, dovadă fiind și faptul că din iunie 2014 până în noiembrie 2014 nu a fost solicitată nicio autorizație de construcție. Astfel, deși în oraș există cinci depozite de materiale de construcții care deserveșc zona, în ultimii ani situația acestora s-a înrăutățit.

Capacități industriale disponibile

Primăria deține 97% din acțiunile fostei autobaze de transport în comun (SC TRANSIM Huedin). Autobaza deține 2 ha de teren și o stație ITP funcțională care ar putea fi utilizate ca locație pentru dezvoltarea unei activități economice. O parte este închiriată pentru depozit de materiale. Primăria deține și un teren în zona fostului poligon militar, ieșirea spre Oradea ce beneficiază de utilități în imediata apropiere. Societatea Napolact deține o platformă industrială utilizată de fosta fabrică de produse lactate, platformă disponibilă spre vânzare.

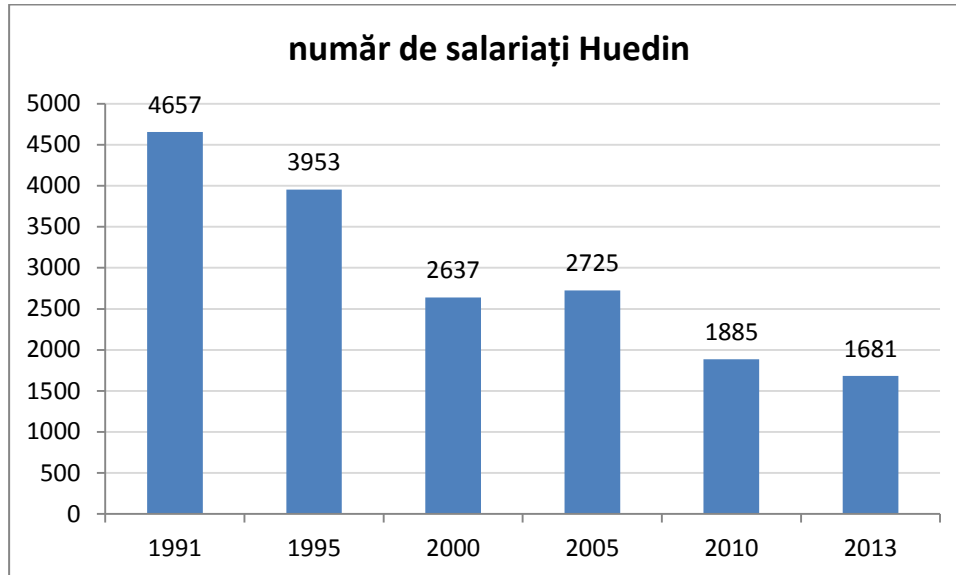
Principalii angajatori – sector public

La nivelul orașului, în momentul de față, Spitalul este principalul angajator, în cadrul unității activând 247 de salariați. Numărul total de paturi este de 185. Spitalul deservește o zonă extinsă începând de la comunele din proximitate – până la unitățile administrative clujene limitrofe județelor Alba și Bihor din zona montană – Valea Drăganului, Săcuieu, Negreni, Poiana Horii, Beliș – dar și comunități rurale din Sălaj – Almaș, Fildu, Cuzăplac.

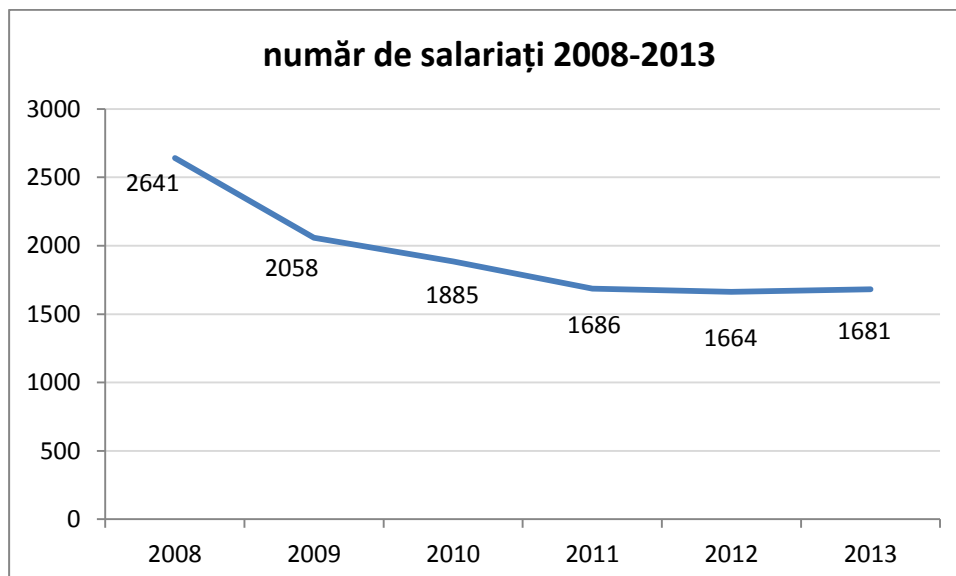

Forța de muncă

Evoluția forței de muncă

Începând cu anul 1991 până în prezent evoluția numărului mediu anual de salariați arată o reducere cu aproape două treimi a efectivului.

Perioada de după 2008 a confirmat involuția numărului de salariați ai orașului, cu o descreștere cu peste o treime față de perioada debutului crizei economice. Principalele sectoare care au pierdut agenți economici și implicit forța de muncă sunt industria prelucrătoare (65%) și sectorul construcțiilor (63%).

Structura forței de muncă

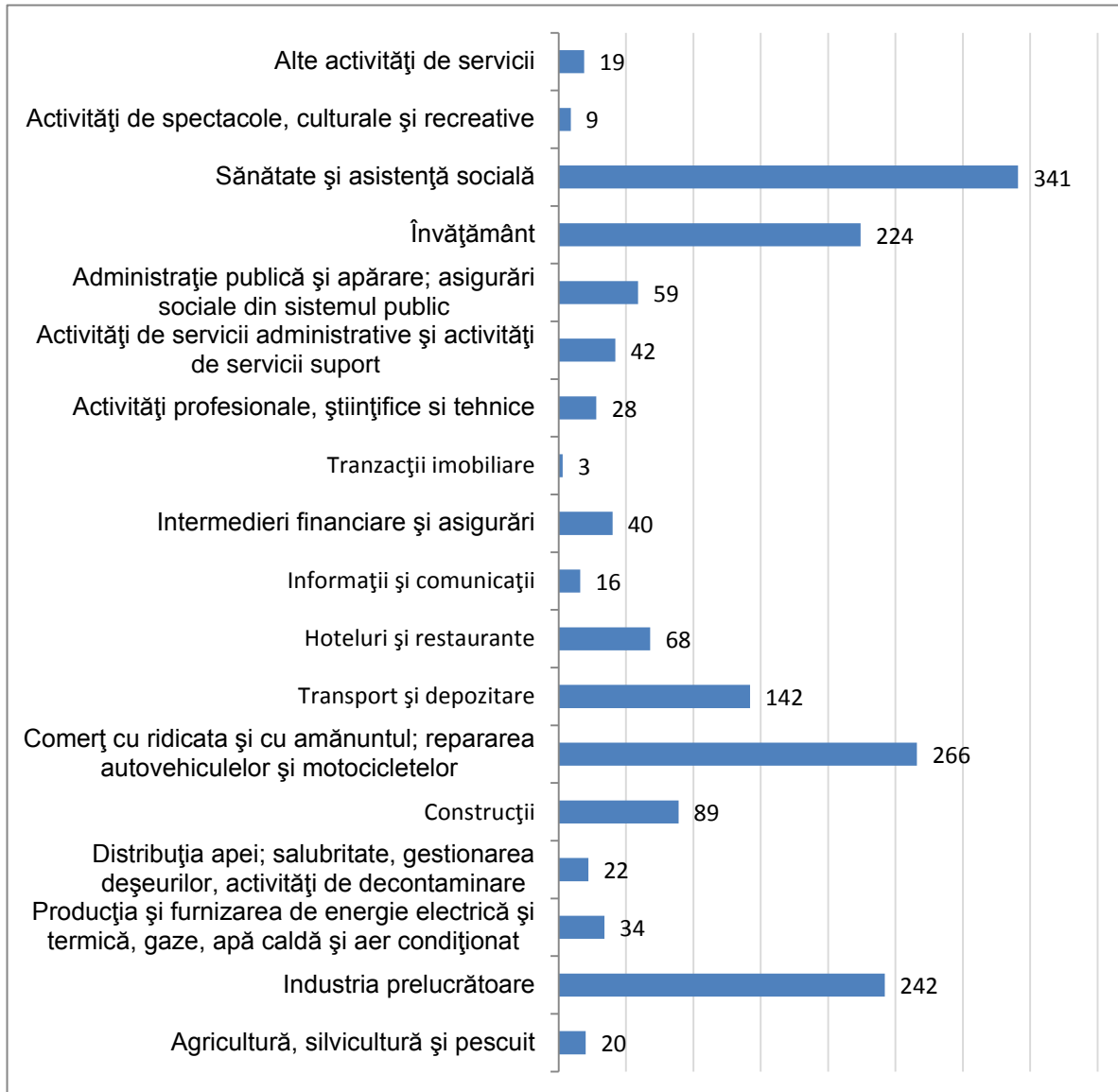

Figura –structura forței de muncă, 2012; Sursa datelor: INS

La momentul 2012, principalul angajator al Huedinului este sectorul public – aproape 40% din total. Sectorul comercial este al doilea ca și număr de angajați urmat de industria prelucrătoare, care în trecut deținea cea mai mare pondere a salariaților orașului.

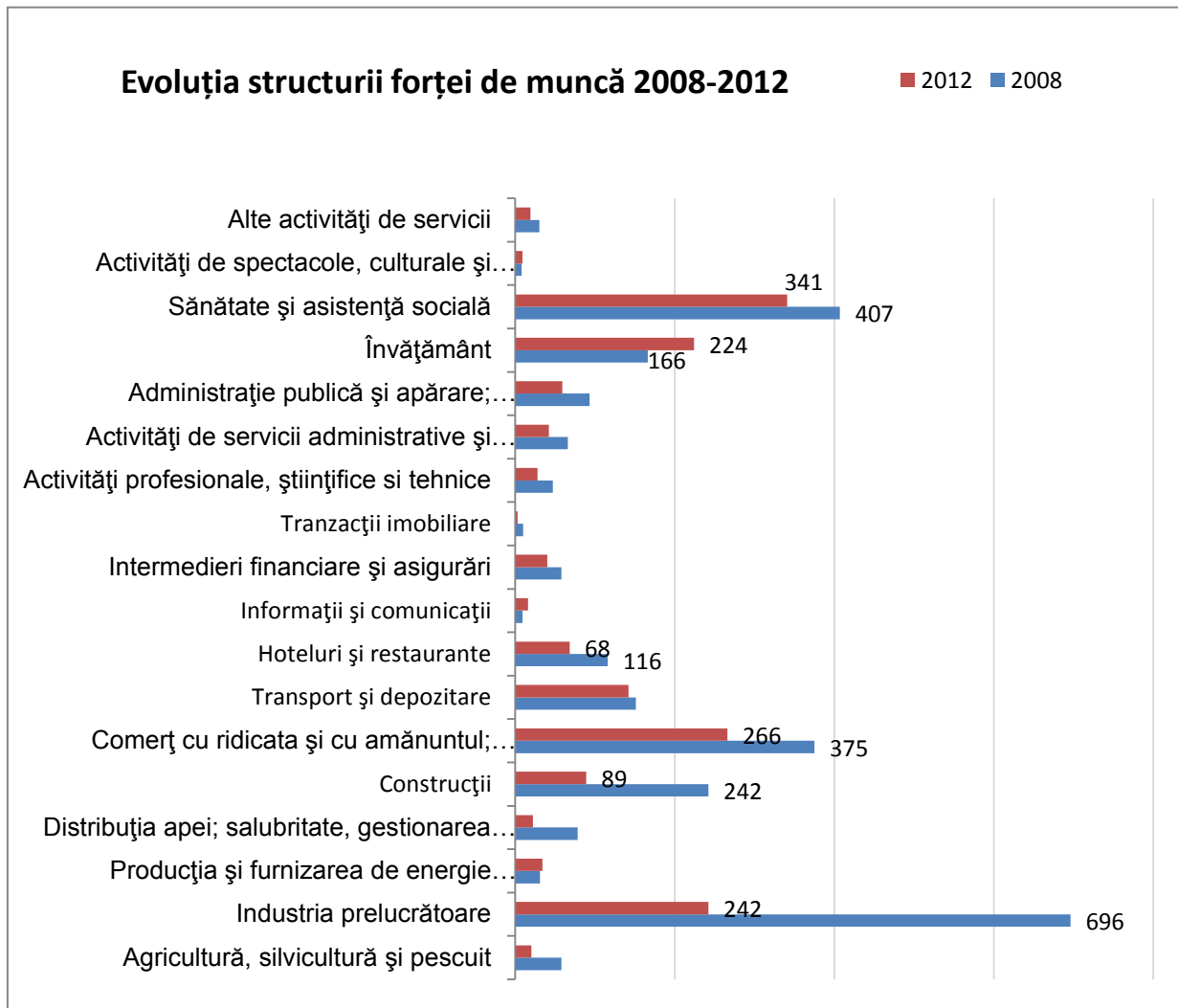

Figura – evoluția structurii forței de muncă, 2008-2012; Sursa datelor: INS

Evoluția structurii forței de muncă arată că, pe lângă pierderea importantă de competitivitate, bazată pe pierderea capacităților de producție industriale (-454 angajați în industrie), ceea ce este important de subliniat este că orașul și-a pierdut totodată și avantajele în funcțiunile sale istorice – reducerea la jumătate a numărului de angajați ai sectorului hoteluri și restaurante și o importantă pierdere de angajați în sectorul comercial (30%).

Orașul se transformă în sensul în care observăm o creștere a numărului de personal implicat în activități educaționale și un număr ridicat de angajați în sistemul de sănătate și asistență socială. Modificarea ponderii sectorului public în totalul angajaților este una semnificativă, generată în principal de prăbușirea sectorului industrial.

Forța de muncă angajată în sectoare cu un venit peste media națională

Prezența la nivel local a unui număr ridicat de angajați cu salarii ridicate este un indicator util pentru gradul de dezvoltare al economiei locale și pentru nivelul bunăstării cetățenilor. Un nivel ridicat al

salariului este rezultatul unor servicii superioare calitativ, dar și un element al formării unei cereri sustenabile de bunuri și servicii din partea cetățenilor - o pondere însemnată de angajați cu salarii ridicate indică probabilitatea unui efect de *spillover pozitiv* (multiplicare) în economia locală, aceste persoane având tendința de a consuma mai mult și a aduce mai multe resurse în economia locală.

În mod standard, sunt considerate domenii cu salarii ridicate cele care au, ca medie a salariilor, un nivel peste media națională.

Datele referitoare la nivelul salariilor sunt cele de la nivel județean, de aceea tratăm cu rezerve acest indicator, datorită influenței importante pe care municipiul Cluj-Napoca o are în formarea salariului.

La nivelul anului 2012, potrivit datelor INS, media veniturilor la nivel național a fost de 1507 lei, 7 sectoare ale economiei orașului plasându-se în această categorie (Producția și furnizarea de energie, Distribuția apei și salubritate, Informații și comunicații, Intermedieri financiare și asigurări, Activități profesionale, științifice și tehnice, Administrație publică și apărare, și Învățământ) acestea **reprezentând 25% din totalul salariaților** - o pondere medie, ceea ce indică prezența unor resurse de consum intracomunitare relativ reduse.

Întrucât prezența unui număr important de salariați cu venituri ridicate este un predictor pentru atragerea mai multor astfel de salariați pe viitor, procentul indică o atractivitate relativ redusă a comunității pentru locuri de muncă și afaceri care asigură salarii ridicate.

Șomaj / ocupare

Datele Agenției Județene a Forței de Muncă și INS arată un nivel al șomajului în jurul a 3% în ultimii ani. În condițiile unei populații active comunicate de AJOFM de 6288 persoane în noiembrie 2014, rata oficială a șomajului este de 2,85%, mult sub nivelul șomajului real.

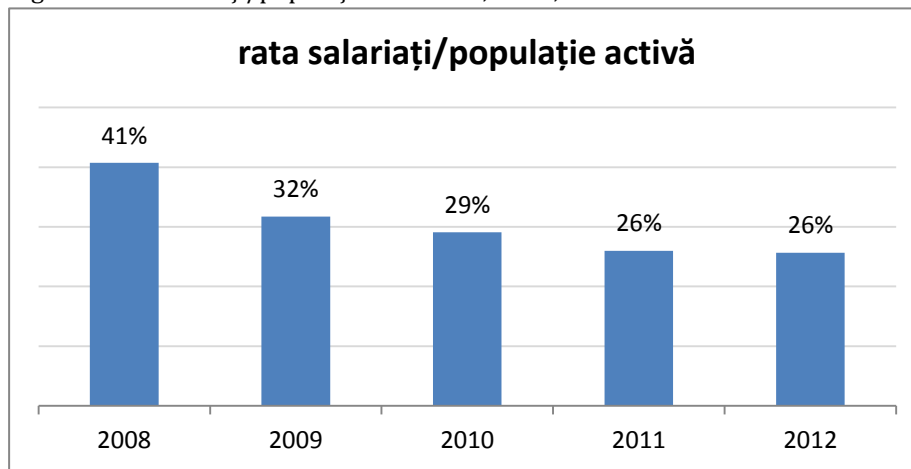
Tabel – Șomeri înregistrați

	2010	2011	2012	2013
Șomeri, din care:	365	236	183	179
femei	188	126	84	93
bărbați	177	110	99	86

Sursa datelor: AJOFM, INS

Considerăm că acesta nu este un indicator potrivit de măsurare, de aceea preferăm să utilizăm datele referitoare la populația activă și să observăm ponderea numărului de salariați în cadrul acesteia.

Figura –rata salariați/populație 15-65 ani, 2012; Sursa datelor: INS

Datele recensământului din 2011 arată o populație între 15 și 65 de ani de 6486 persoane. Considerând această valoare constantă pentru perioada analizată observăm rate salariați/populație activă îngrijorătoare (în condițiile în care Cluj-Napoca are o rata de peste 50%), cu o scădere semnificativă din 2008 încoace.

Întreprinderi și antreprenariat

Densitatea întreprinderilor

Acest indicator măsoară numărul întreprinderilor active care au sediul în localitate, la mia de locuitori, fiind util din perspectiva atât a ocupării forței de muncă cât și din perspectiva obținerii de venituri la bugetul local.

Tabel: Densitatea întreprinderilor

Întreprinderi active/1000 locuitori	2008	2009	2010	2011	2012
MUNICIPIUL CLUJ-NAPOCA	63,37	61,07	54,75	51,04	53,94
MUNICIPIUL CÂMPIA TURZII	23,45	22,93	21,08	19,43	20,65
MUNICIPIUL DEJ	35,79	33,14	30,01	28,19	28,90
MUNICIPIUL GHERLA	33,82	31,27	26,72	23,01	24,84
MUNICIPIUL TURDA	29,32	28,01	24,73	22,84	22,97
ORAȘ HUEDIN	35,73	37,19	32,58	28,46	30,75
ORAȘ ALEȘD	39,23	37,25	33,84	29,39	30,88

Sursa: INS

Am ales să prezentăm datele într-un tabel comparativ, adăugând mediului urban al județului Cluj și orașul Aleșd prin prisma similarității profilului celor 2 orașe.

Observăm pentru Huedin valori mai ridicate decât în cazul celorlalte așezări urbane din județ, cu excepția municipiului Cluj-Napoca, pe parcursul întregii perioade analizate. Comparativ cu orașul Aleșd observăm valori aproximativ egale, cu un mic plus pentru bihoreni.

Ca și în cazul celorlalte unități analizate în perioada de după 2009 observăm o scădere a valorilor indicatorului, cu un minim la nivelul anului 2011.

Număr mediu de salariați ai întreprinderilor non-agricole

Un alt indicator al dezvoltării economice a localității este reprezentat de numărul mediu al salariaților ce activează în întreprinderi non-agricole raportat la mia de locuitori. Sunt excluse de la calcul întreprinderile cu coduri CAEN asociate domeniului agricultură.

Tabel: Număr salariați în întreprinderi non-agricole/mia de locuitori

	2008	2009	2010	2011	2012
MUNICIPIUL CLUJ-NAPOCA	875,02	773,17	751,63	785,38	799,11
MUNICIPIUL CÂMPIA TURZII	511,65	429,47	395,06	385,36	365,39
MUNICIPIUL DEJ	437,48	365,15	332,59	333,48	341,35
MUNICIPIUL GHERLA	493,17	388,29	320,65	318,30	341,02
MUNICIPIUL TURDA	374,07	313,11	283,50	283,45	268,26
ORAȘ HUEDIN	328,25	262,49	263,94	273,27	270,52
ORAȘ ALEȘD	564,76	532,49	504,8	498,78	555,49

Sursa: INS

Dacă în cazul indicatorului precedent, cel al densității întreprinderilor, datele arătau valori relativ ridicate pentru Huedin, comparativ cu celelalte așezări urbane din județ, în cazul acestui indicator Huedinul înregistrează în medie cele mai slabe rezultate pe întreaga perioadă analizată.

Acest lucru înseamnă că densitatea întreprinderilor nu se transpune în locuri de muncă pentru cetățenii orașului, fapt subliniat și de alți indicatori ai forței de muncă.

Dacă o comparație cu municipiul Cluj-Napoca nu-și are rostul, în ceea ce privește orașul Aleșd, acesta înregistrează constant valori duble ale numărului mediu de salariați/mia de locuitori, economia acestuia fiind capabilă a genera un număr semnificativ mai mare de locuri de muncă, deși profilul așezărilor este unul asemănător, atât din punctul de vedere al localizării cât și al dimensiunii.

Capacitatea antreprenorială

Capacitatea antreprenorială este un indicator ce măsoară numărul de întreprinderi nou create la mia de locuitori, măsurând un concept denumit „intensitate antreprenorială” a populației, putând indica un nivel ridicat sau lipsa antreprenoriatului.

Tabel: Număr de întreprinderi nou create/1000 locuitori

	2008	2009	2010	2011	medie
MUNICIPIUL CLUJ-NAPOCA	9,18	1,88	4,44	5,58	5,27
MUNICIPIUL CÂMPIA TURZII	4,37	0,83	1,98	1,95	2,28
MUNICIPIUL DEJ	4,64	0,96	2,25	2,31	2,54
MUNICIPIUL GHERLA	6,04	1,09	1,82	1,81	2,69
MUNICIPIUL TURDA	5,08	1,13	2,14	2,31	2,67
ORAȘ HUEDIN	4,53	1,85	1,86	1,85	2,52
ORAȘ ALEȘD	4,97	1,03	2,42	2,62	2,76

Sursa: INS

În tabelul de mai sus sunt prezentate datele indicatorului atât ca valoare pentru fiecare an în parte dar și ca medie a întregii perioade 2008-2011, pentru a avea o imagine de ansamblu asupra capacității antreprenoriale a comunităților.

Valorile înregistrate de Huedin sunt unele mici dar aproximativ în linie cu cele înregistrate de municipiile județului, dar și cu Aleșd. Cluj-Napoca reprezintă o excepție, dar am ales să prezentăm datele deși nu reprezintă o baza de comparație valabilă.

Sporul natural al întreprinderilor

Indicatorul sporului natural al întreprinderilor reprezintă ponderea modificării numărului absolut de întreprinderi în totalul întreprinderilor existente la nivelul localității.

Se măsoară după formula: $\frac{\hat{înf} - \hat{îdec}}{\hat{îexist}} \times 1000$,

unde:

$\hat{înf}$ = Număr de întreprinderi nou create (înregistrate în perioada (anul) de raportare) care au sediul social în localitate

$\hat{îdec}$ = Număr de întreprinderi închise (decedate) în perioada (anul) de raportare care aveau sediul principal în localitate

$\hat{îexist}$ = Număr de întreprinderi active în perioada (anul) de raportare, care au sediul social în localitate

Tabel: Sporul natural al întreprinderilor

	2008	2009	2010	2011
MUNICIPIUL CLUJ-NAPOCA	42,88	-142,28	-40,57	38,03
MUNICIPIUL CÂMPIA TURZII	90,76	-130,58	-36,04	25,54
MUNICIPIUL DEJ	14,56	-142,41	-58,31	-13,98
MUNICIPIUL GHERLA	64,43	-185,51	-76,53	0,00
MUNICIPIUL TURDA	59,98	-153,18	-68,75	-4,63
ORAȘ HUEDIN	60,52	-119,11	-85,71	-18,05
ORAȘ ALEȘD	38,28	-115,29	-41,32	15,92

Sursa: INS

Valorile negative ale indicatorului ne arată faptul că în perioada 2009-2011, numărul de întreprinderi care s-au închis a fost mai mare decât cel al întreprinderilor nou create. Dacă în perioada 2009-2010 această tendință era valabilă în cazul tuturor unităților analizate, tendință explicabilă prin apariția impozitului minim obligatoriu (așa-zis forfetar) și a acutizării crizei economice, anul 2011 este pentru alte localități unul al revenirii la situația ante-criză. Din păcate Huedinul, alături de Dej și Gherla, au continuat trendul defavorabil.

Analiza performanței sectoarelor economiei locale

Analiza de față este menită a identifica sectoarele/domeniile în care orașul Huedin ar putea avea avantaje competitive precum și sectoarele aflate în dificultate. Instrumente precum *Coeficientul Locațional* și *Variația Diferențială* a numărului de angajați, având ca și bază de comparație datele similare de la nivel național sunt utilizate pentru a identifica aceste aspecte ale performanței economiei locale.

Pentru identificarea coeficientului locațional și a variației diferențiale a numărului de angajați s-au utilizat datele de la nivelul anilor 2008 și 2012.

Scopul utilizării acestui set de date este de a identifica atât posibilele arii unde orașul are avantaje competitive (cum aminteam mai sus), dar și de a identifica în ce măsură unele din aceste sectoare au fost afectate mai puternic de criza economică.

Coeficient Locațional - Domenii concentrate la nivel local

Coeficientul de localizare/locațional permite identificarea ramurilor concentrate ale economiei locale, adică acelea care produc mai mult decât se consumă la nivel local și deci au, teoretic, capacitate de a atrage resurse în comunitate.

Prin intermediul acestei tehnici putem identifica, la nivelul economiei locale, sectoarele cu potențial - a căror producție de bunuri sau servicii este probabil să fie "exportată", nu neapărat în sensul comun al termenului - ne referim aici la probabilitatea ca bunurile sau serviciile să fie utilizate de către rezidenții altor zone, exterioare orașului.

Acest coeficient ne permite astfel să determinăm în ce măsură un anumit sector al economiei locale are o situație generală mai bună sau mai proastă față de zona de referință cu care este comparat ceea ce arată un grad ridicat de **specializare**.

Din punctul de vedere al unei strategii de dezvoltare economică, coeficientul locațional poate indica natura, diversitatea și **concentrarea** activității economice dintr-o anumită arie. Acolo unde diversificarea este unul dintre obiectivele strategice, coeficientul locațional poate indica în care sectoare ale economiei locale pot fi realizate eforturi pentru expansiunea acestora - există posibilitatea ca unele sectoare economice să fie subreprezentate ori să existe o supraspecializare într-o anumită industrie, ceea ce pot reprezenta pericole la adresa economiei locale.

Compararea valorilor coeficienților locaționali (de specializare) obținute în diferite perioade poate arăta dacă zona devine mai mult sau mai puțin specializată de-a lungul timpului, în acest fel putându-se evalua impactul politicilor economice implementate asupra competitivității, ori se poate prezice impactul potențial al acestora asupra forței de muncă din anumite sectoare.

Interpretarea rezultatelor

Coeficientul poate avea valori mai mici, mai mari sau egale cu 1. Un coeficient sub 1 arată că domeniul respectiv nu produce suficient la nivel local încât să acopere cererea, indicând că în aceste zone au loc importuri pentru a acoperi nevoile locale. De obicei, o valoare subunitară a coeficientului arată că sectorul respectiv este subreprezentat comparativ cu nivelul de referință (în cazul nostru economia națională). În acest caz se poate spune că sectorul respectiv servește cel mult cererea locală pentru producerea acelor bunuri și servicii (în cazul în care coeficientul este apropiat de o valoare unitară).

O valoare unitară a coeficientului (sau apropiată de valoarea 1) ne poate sugera faptul că cererea locală pentru bunurile și serviciile produse/oferte de acel segment/sector este satisfăcută luând în considerare standardul constituit de nivelul de referință. Se poate considera totuși că sectorul respectiv nu este unul ale cărui bunuri și servicii să fie distribuite către alte zone din afara economiei locale.

O valoare supraunitară a coeficientului arată că activitățile sectorului sunt concentrate la nivel local, acest lucru însemnând că sectorul respectiv produce și pentru alte zone, cel puțin pentru cele cu care s-a efectuat comparația. Acest coeficient arată că procentul angajaților de la nivel local este mai mare decât cel al zonei de referință, în acest caz existând o foarte mare probabilitate ca bunurile și serviciile produse de aceste sectoare să fie exportate, ceea ce poate însemna valoare adăugată ridicată ce servește intereselor comunității.

Pentru a calcula acest coeficient am utilizat clasificarea INS și datele pe anii 2008 și 2012 (provenite din aceeași sursă) luând în considerare numărul de angajați pe sectoare, iar ca arie de referință am ales nivelul național.

Motivul alegerii nivelului de referință este dat de comparabilitatea datelor precum și de importanța/validitatea ariei de comparație (una redusă în cazul județului sau regiunii).

Motivația alegerii perioadelor este aceea că 2008 a fost ultimul an de creștere economică anterior crizei financiare, iar 2012 este anul cu ultimele date disponibile.

Tabel – Gradul de concentrare a sectoarelor economiei, Sursa: calcule proprii pe baza datelor INS

	Salariați 2012	LQ 2008	LQ 2012	Evoluție angajați 08-12
Agricultură, silvicultură și pescuit	20	1,06	0,52	-66%
Industria prelucrătoare	242	0,99	0,61	-65%
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	34	0,71	1,33	10%

Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	22	1,50	0,59	-72%
Construcții	89	1,01	0,67	-63%
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	266	0,84	0,94	-29%
Transport și depozitare	142	1,01	1,49	-6%
Hoteluri și restaurante	68	1,87	1,58	-41%
Informații și comunicații	16	0,14	0,36	78%
Intermedieri financiare și asigurări	40	1,03	1,11	-31%
Tranzacții imobiliare	3	0,61	0,32	-70%
Activități profesionale, științifice și tehnice	28	0,68	0,57	-40%
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	42	0,65	0,50	-36%
Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public	59	0,83	0,84	-37%
Învățământ	224	0,81	1,66	35%
Sănătate și asistență socială	341	2,22	2,83	-16%
Activități de spectacole, culturale și recreative	9	0,38	0,44	13%
Alte activități de servicii	19	1,42	1,28	-37%

Sectoarele cu coeficient supraunitar concentrează peste 50% din forța de muncă a orașului:

- Producția și furnizarea de energie electrică și termică – 1,33, în creștere de la 0,77 în 2008
- Transport și depozitare - 1,49, în creștere față de anul 2008
- Hoteluri și restaurante – 1,58
- Intermedieri financiare și asigurări
- Învățământ – 1,66
- Sănătate și asistență socială – 2,83
- Alte activități de servicii – 1,28

Datele coeficienților locaționali obținute de pe urma analizei structurii forței de muncă arată că principalele sectoare unde orașul are un grad de localizare / specializare relativ ridicat comparativ cu nivelul de referință sunt cele ale serviciilor, ceea ce susține afirmația că orașul este un centru zonal de servicii pentru zonele înconjurătoare.

Principalele servicii furnizate sunt cele de sănătate și educaționale, zonele cu cel mai mare număr de angajați. Aceste valori nu reprezintă o surpriză, ele sunt absolut normale în contextul în care peste 40% din totalul angajaților aparțin sectorului public iar numărul angajaților în sectorul învățământ a crescut cu 35% începând din 2008.

Singurele sectoare importante din perspectiva valorii adăugate adusă comunității sunt cel al transporturilor și depozitării care a pierdut un număr mic de angajați față de anul 2008 și care a înregistrat valoare supraunitară a coeficientului și în 2008 și sectorul intermedierilor financiare și al asigurărilor.

Niveluri de concentrare reduse întâlnite în industria prelucrătoare și construcții, altădată cu valori apropiate zonei de referință sunt reflectarea pierderii competitivității zonei.

Faptul că piața imobiliară este una neatractivă este subliniat de coeficientul sectorului Tranzacții imobiliare – 0,32, cel mai mic la nivelul orașului.

Datele pozitive referitoare la gradul de concentrare/specializare trebuie privite cu o doză ridicată de prudență din moment ce numărul angajaților orașului este unul redus și în scădere de la an la an, ponderea persoanelor ocupate fiind una foarte redusă.

Variația diferențială (Shift share analysis)

Variația diferențială a numărului de angajați reprezintă diferența între ratele de creștere sau declin ale unui sector local comparativ cu creșterea sau declinul aceluiași sector din zona de referință, în cazul nostru declinul sau creșterea sectorului la nivel național.

Acest indicator ne permite să observăm sectoarele economiei locale care au performat mai bine decât la nivelul unității de referință (în acest caz, nivel național) pe parcursul unei anumite perioade de timp.

Variația diferențială este un indicator al dinamicii evoluției sectoarelor, din moment ce se iau în considerare datele din 2 perioade diferite – în cazul nostru valorile din anul 2012 comparativ cu anul 2008.

Principala motivație a alegerii acestor perioade este de a identifica și posibilele influențe ale crizei economice asupra economiei locale – există posibilitatea ca unele sectoare să fi fost mai puternic afectate la nivel local decât la nivel național.

Principala menire a variației diferențiale este identificarea sectoarelor care au un avantaj competitiv față de aria de referință. Variația diferențială arată dacă evoluția economiei locale (prin sectoarele ei) are loc la o rată mai scăzută ori mai crescută decât cea așteptată.

Interpretarea datelor – valorile mai mari decât 0 ale coeficientului ne arată că domeniul prezintă un avantaj competitiv (ce poate fi explicat prin proximitate ridicată față de factorii de producție importanți) și se dezvoltă mult mai repede decât referința. Acest scor indică faptul că, în pofida trendului de la nivel național și de la nivelul ramurii respective, există la nivel local factori latenti care avantajează ramura respectivă în raport cu referința.

Modul de calcul al indicatorului permite controlul impactului economiei naționale, dar și al evoluției ramurii, și izolarea eventualului avantaj competitiv de la nivel local.

Analiza de față analizează performanța relativă a economiei Huedinului în raport cu economia națională pe perioada 2008 – 2012, relevând evoluțiile generate de recesiunea economică.

Tabel – Avantaje competitive, Sursa: calcule proprii pe baza datelor INS

	Salariați 2012	Variația diferențială	Evoluție angajați 08-12
Agricultură, silvicultură și pescuit	20	-0,64	-66%
Industria prelucrătoare	242	-0,45	-65%
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	34	0,28	10%
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	22	-0,72	-72%
Construcții	89	-0,41	-63%
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	266	-0,18	-29%
Transport și depozitare	142	0,05	-6%
Hoteluri și restaurante	68	-0,39	-41%
Informații și comunicații	16	0,81	78%
Intermedieri financiare și asigurări	40	-0,20	-31%
Tranzacții imobiliare	3	-0,51	-70%
Activități profesionale, științifice și tehnice	28	-0,38	-40%
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	42	-0,52	-36%
Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public	59	-0,25	-37%
Învățământ	224	0,43	35%
Sănătate și asistență socială	341	-0,08	-16%
Activități de spectacole, culturale și recreative	9	-0,22	13%
Alte activități de servicii	19	-0,35	-37%

Datele variației diferențiale a numărului de angajați arată avantaje competitive pentru comunitate în doar 4 sectoare, care cumulează 25% din totalul forței de muncă a orașului:

- Producția și furnizarea de energie electrică și termică
- Transport și depozitare
- Informații și comunicații
- Învățământ

Toate aceste sectoare au evoluat relativ pozitiv în ultimii ani în termen de număr de angajați și pondere în total.

La fel ca în cazul coeficientului locațional, cea mai mare parte a angajaților provine din sectorul public, în acest sens putem afirma că economia Huedinului este momentan susținută de sectorul public.

De menționat că dacă nu luăm în considerare componenta publică, procentul de salariați angrenați în activități cu avantaj competitiv scade la 11% din totalul salariaților orașului.

La fel ca și în cazul indicelui specializării cel mai important sector din perspectiva valorii adăugate adusă comunității, ce deține avantaj competitiv este cel al Transporturilor și depozitării.

Corelarea valorilor coeficientului locațional și a variației diferențiale a numărului de angajați. Identificarea sectoarelor dezvoltate și a celor în declin.

Următorul pas al analizei este legat de corelarea celor doi coeficienți analizați până acum și elaborarea unui tabel realizat pe patru cadrane unde ramurile sunt diferențiate în funcție de rezultatele identificate.

Tabel – Specializare și Avantaje competitive, Sursa: calcule proprii pe baza datelor INS

	Salariați 2012	CL 2012	Variația diferențială
Agricultură, silvicultură și pescuit	20	0,52	-0,64
Industria prelucrătoare	242	0,61	-0,45
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	34	1,33	0,28
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	22	0,59	-0,72
Construcții	89	0,67	-0,41
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	266	0,94	-0,18
Transport și depozitare	142	1,49	0,05
Hoteluri și restaurante	68	1,58	-0,39
Informații și comunicații	16	0,36	0,81
Intermedieri financiare și asigurări	40	1,11	-0,20
Tranzacții imobiliare	3	0,32	-0,51
Activități profesionale, științifice și tehnice	28	0,57	-0,38
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	42	0,50	-0,52
Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public	59	0,84	-0,25
Învățământ	224	1,66	0,43
Sănătate și asistență socială	341	2,83	-0,08
Activități de spectacole, culturale și recreative	9	0,44	-0,22
Alte activități de servicii	19	1,28	-0,35

Tabelul celor 4 cadrane

Concentrare Ridicată CL>1	Necompetitiv Variația diferențială < 0	Competitiv Variația diferențială > 0	Concentrare Ridicată CL>1
	SECTOARE ÎN TRANSFORMARE <ul style="list-style-type: none"> • Sănătate și asistență socială • Hoteluri și restaurante • Intermedieri financiare și asigurări • Alte activități de servicii 	SECTOARE ÎN DEZVOLTARE <ul style="list-style-type: none"> • Transport și depozitare • Învățământ • Producția și furnizarea de energie electrică și termică 	
Concentrare scăzută CL< 1	Necompetitiv Variația diferențială < 0	Competitiv Variația diferențială > 0	Concentrare scăzută CL< 1
	SECTOARE ÎN DECLIN <ul style="list-style-type: none"> • Agricultură, silvicultură și pescuit • Industria prelucrătoare • Construcții • Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor • Tranzacții imobiliare • Activități profesionale, științifice și tehnice • Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public • Activități de spectacole, culturale și recreative 	SECTOARE DE PERSPECTIVĂ <ul style="list-style-type: none"> • Informații și comunicații 	

Agregarea datelor celor 2 indicatori ne arată că la nivelul orașului Huedin avem o distribuție interesantă a sectoarelor:

- Aproape 50% din totalul angajaților activează în sectoare în declin;
- Aproape 25% dintre salariați activează în sectoarele aflate în dezvoltare - Transport și depozitare, Învățământ, Producția și furnizarea de energie electrică și termică;
- Ceilalți 25% activează în sectoare care sunt necompetitive în comparație cu zona de referință deși au o concentrare însemnată.

Concluzii

- Lipsa de competitivitate a industriei nu este o surpriză în contextul economic ultimilor ani.
- Un semnal de alarmă poate fi tras totuși în privința altor sectoare ale serviciilor ce sunt strâns legate de rolul/funțiunea orașului ca centru administrativ și comercial al zonei: comerț, hoteluri și restaurante, intermediari financiare și asigurări.
- Faptul că sectorul educațional și cel de sănătate au un număr ridicat de angajați, cel educațional având valori pozitive ale avantajului competitiv strict din punctul de vedere al tipului nostru de analiză, nu înseamnă că acestea furnizează servicii de calitate. Creșterea calității serviciilor medicale și educaționale este imperativă în condițiile în care sectorul public tinde să se eficientizeze și să reducă din costuri.
- Datele arată că economia nu reușește momentan să găsească soluții alternative la dezindustrializare. Motivele ar fi multiple și pot fi legate și de o evoluția zonelor înconjurătoare, dar în special a capacității și disponibilității locuitorilor acestora de a utiliza bunurile și serviciile furnizate în oraș.
- Putem observa că multe din comunele din zona de influență a orașului au înflorit din punct de vedere economic (ex. Sâncraiu, Izvorul Crișului), Huedinul nereușind să se conecteze la ritmul de dezvoltare al acestora.
- În situația actuală, din punct de vedere economic este vital ca orașul să-și păstreze funcțiunea de centru administrativ cu serviciile publice precum spital, școli, judecătorie, birouri ale instituțiilor deconcentrate, dar să-și dezvolte funcțiunea de târg, diversificând gama de produse disponibile și crescând totodată calitatea și valoarea bunurilor tranzacționate.
- Pe lângă aceste 2 funcțiuni, orașul trebuie să găsească o alternativă viabilă pentru persoanele active, care nu dețin un loc de muncă și să valorifice potențialul zonelor înconjurătoare utilizând atuurile proprii – locația și disponibilitatea terenurilor. Activități de prelucrare a produselor obținute în zonele rurale se pretează calificărilor existente la nivelul locuitorilor și tradițiilor în industria lemnului, industria produselor lactate (100 de foști angajați ai Napolact – tradiție telemea Huedin), strungari, lucrători în construcții, etc.

Cercetare vizând analiza calității vieții – orașul Huedin

Metodologie

Instrument: chestionar

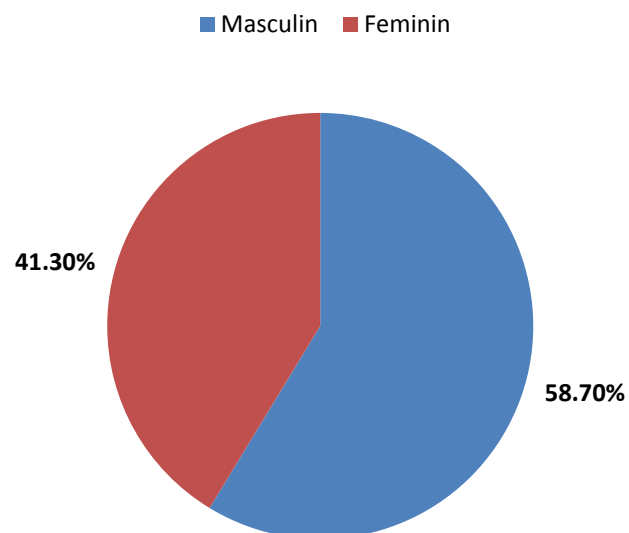
Nr. respondenți: 146

Eșantionare: de conveniență (persoane intrate în contact cu autoritățile locale)

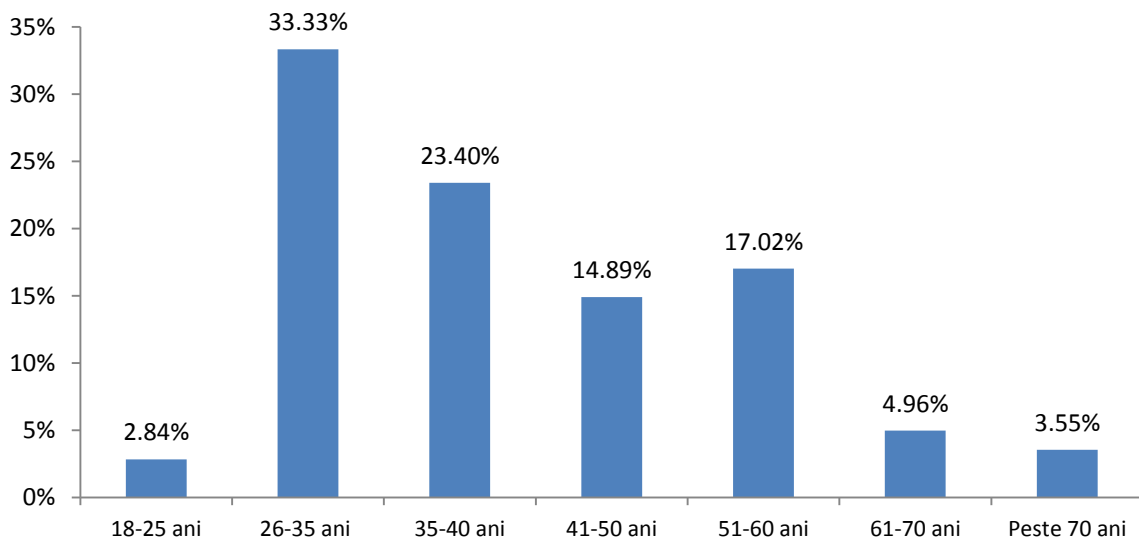
Perioada de culegere a datelor: octombrie-noiembrie 2014

În lunile octombrie-noiembrie 2014 s-a desfășurat la nivelul orașului Huedin un sondaj de opinie care și-a propus să identifice percepția rezidenților urbani și respectiv din comunitățile limitrofe cu privire la anumite aspecte care țin de calitatea vieții. Datele obținute în urma realizării cercetării empirice vor fi folosite în cadrul analizei preliminare care stă la baza realizării strategiei de dezvoltare locală a orașului Huedin. Au fost colectate în cadrul analizei un număr de 146 chestionare valide (trebuie însă menționat că există destul de multe întrebări la care respondenții nu au furnizat un răspuns). Eșantionarea este una de conveniență (cetățeni care au intrat în contact cu administrația locală în perioada desfășurării cercetării) însă cu toate acestea s-a încercat în măsura posibilului să fie surprinse părerile unui număr cât mai divers de cetățeni din aceste comunități.

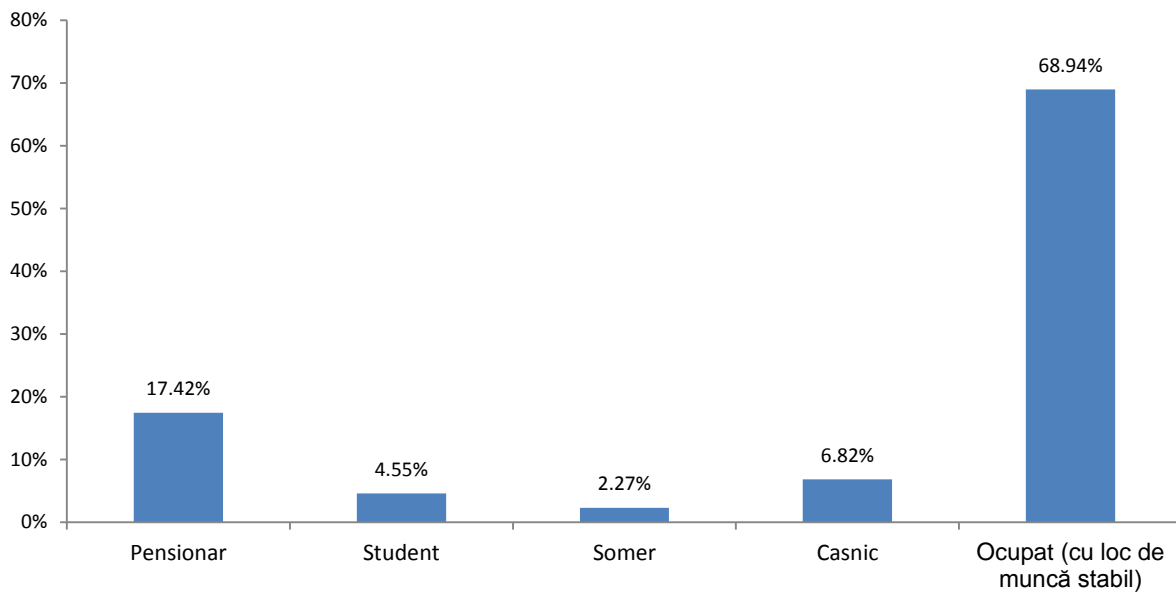
Graficele de mai jos redau structura eșantionului, folosind câteva caracteristici socio-demografice de bază:

Distribuția pe sexe a respondenților indică o ușoară preponderență a bărbaților cu 58,7%.

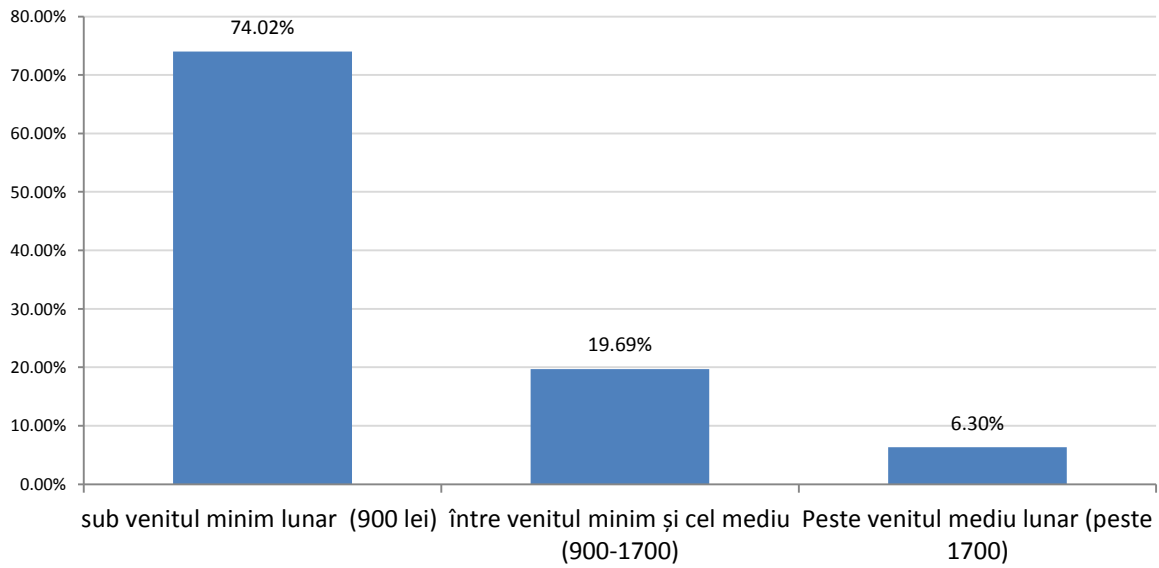

Cele mai numeroase trei categorii de vârstă în rândul respondenților sunt 26-35 de ani (33,3 %), 36-40 de ani (23,4 %) și 51-60 de ani (17,02 %).

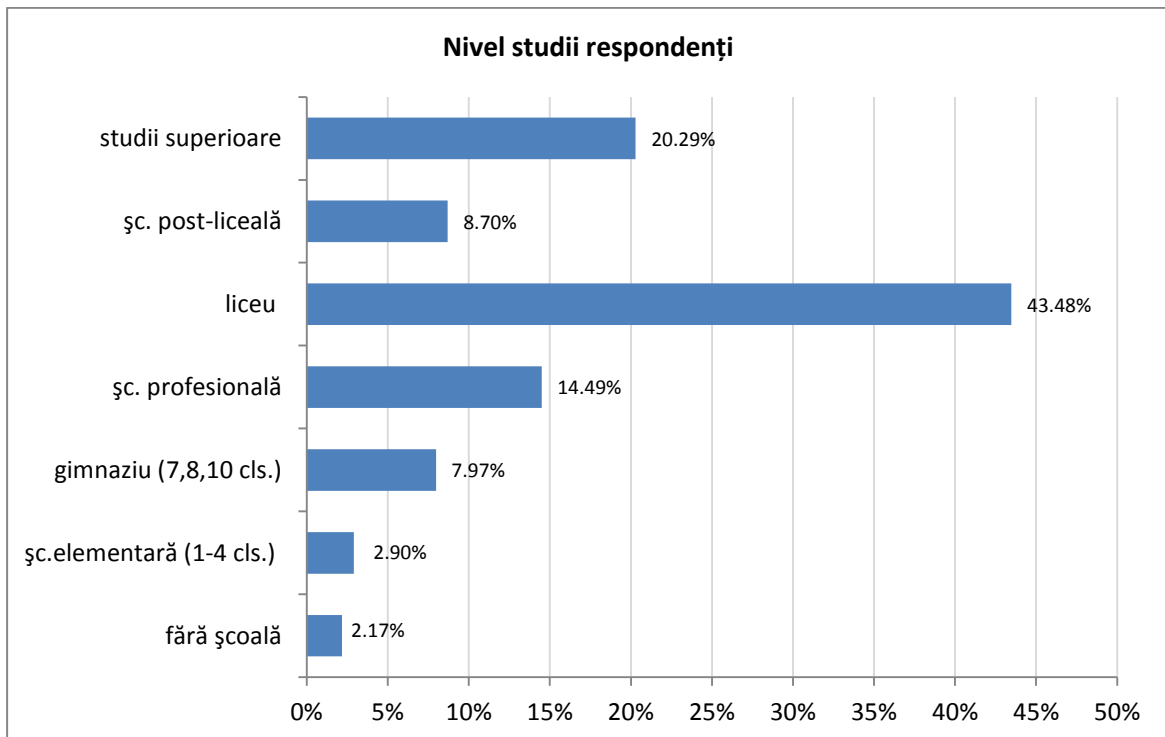

Din rândul respondenților cea mai numeroasă categorie este cea a celor cu un loc de muncă stabil (68,94 %) urmată de pensionari (17,42 %) și casnică (6,82%).

Nivelul veniturilor

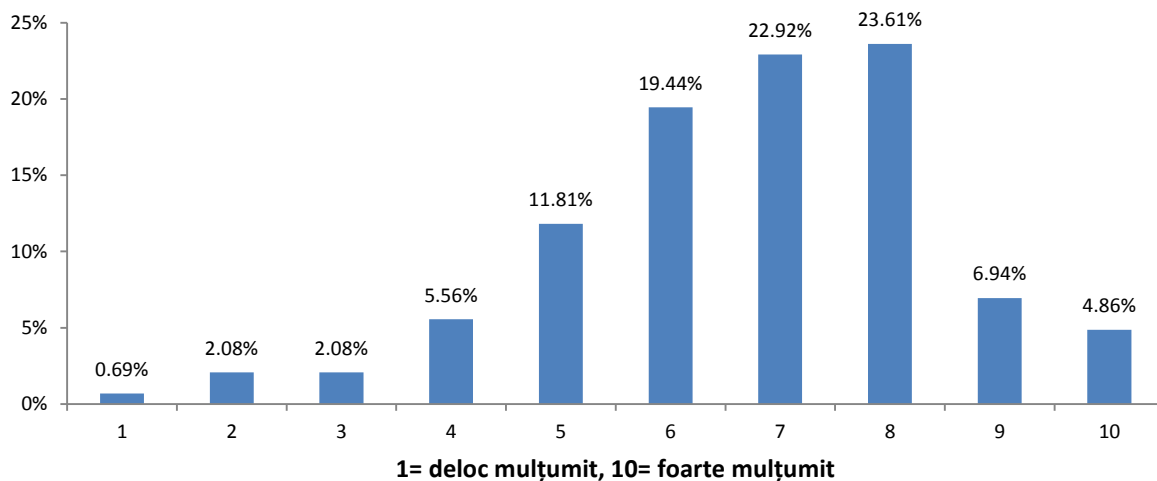
Un aspect important privind venitul respondenților e că peste 74% dintre aceștia câștigă sub venitul minim lunar, iar peste 90% nu depășesc venitul mediu la nivel național

Perspective generale asupra nivelului de trai și așteptări de viitor³⁷

În această secțiune am inclus întrebări cu privire la calitatea vieții în general (trecut, prezent, așteptări de viitor). De asemenea am încercat să surprindem măsura în care respondenții își pot acoperii necesitățile lunare din venitul actual. Nu în ultimul rând am încercat să vedem în ce măsură respondenții se văd în viitor părăsind sau nu orașul.

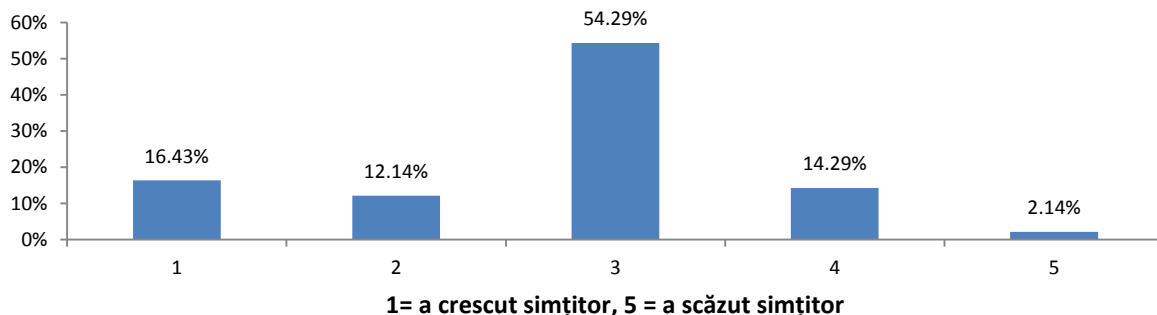
1. Cum apreciați calitatea vieții în prezent?

Cu privire la nivelul general de calitate a vieții, 35,41% dintre respondenți se declară mulțumiți și foarte mulțumiți de acest aspect în contrast puternic cu doar 4,85% care se declară nemulțumiți și foarte nemulțumiți. De altfel, tendința generală este semnificativ pozitivă, peste 77% dintre respondenți evaluând calitatea vieții ca fiind în general mulțumitoare sau bună (media răspunsurilor 7,95). Non-răspunsurile (1%), nu au fost incluse în grafic.

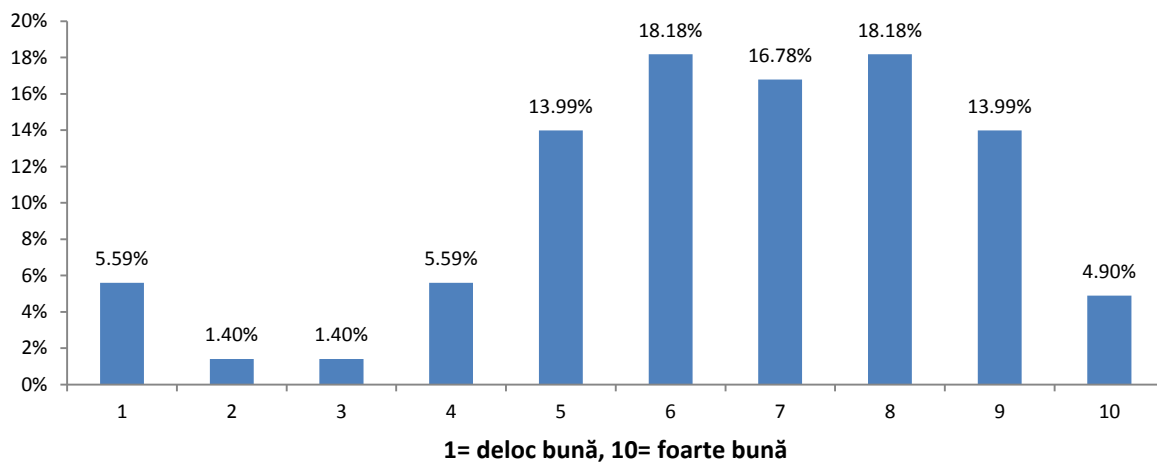
³⁷ În analiza datelor, pe scala utilizată (1-10) am considerat răspunsurile cuprinse între treptele 1-3 ca fiind în categoria nemulțumit și foarte nemulțumit, iar cele între treptele 8-10 în categoria mulțumit și foarte mulțumit. Această codificare a scalei s-a păstrat pe tot parcursul analizei

2. În ultimii 4 ani, calitatea vieții dumneavoastră

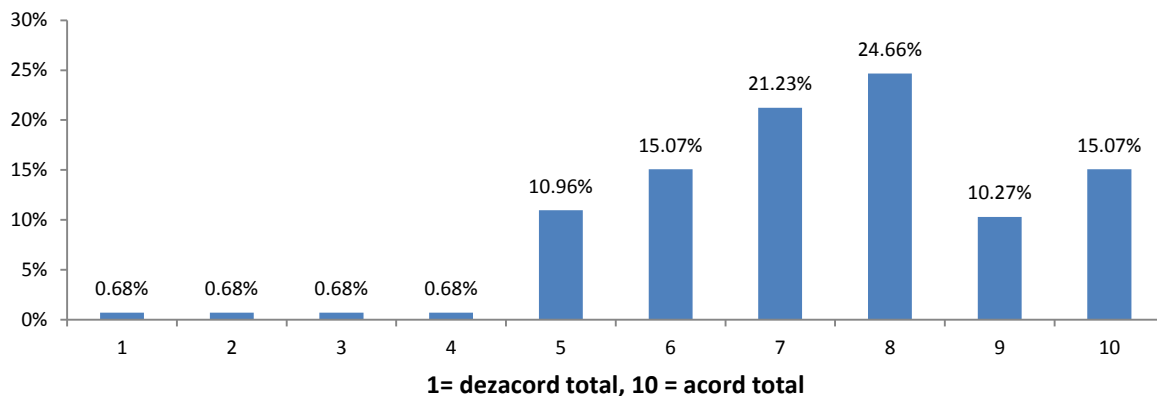
Dacă privim evoluția acestui indicator (calitatea vieții) în ultimii 4 ani, putem observa că cele mai multe răspunsuri se încadrează la cifra 3 care indică faptul că situația a rămas neschimbată (54,29%). Totuși, se poate observa un ușor trend pozitiv, cu 28,57% dintre respondenți considerând că acest aspect s-a îmbunătățit comparativ cu 16,43% care consideră că lucrurile s-au înrăutățit. Non-răspunsurile (3%) nu au fost incluse în grafic.

3. Cum credeți că va fi calitatea vieții dvs. peste 4 ani?

Atunci când se gândesc la viitor, respondenții au o perspectivă pozitivă, peste 37% dintre aceștia considerând că nivelul calității vieții va crește simțitor în următorii 4 ani, comparativ cu doar 8,39% dintre respondenți care se așteaptă la o scădere. Trendul general este clar pozitiv cu o medie a răspunsurilor de 8,41 și cu peste 72% având așteptări pozitive pentru următorii 4 ani, privind calitatea vieții. Non-răspunsurile (1,5%) nu au fost incluse în grafic.

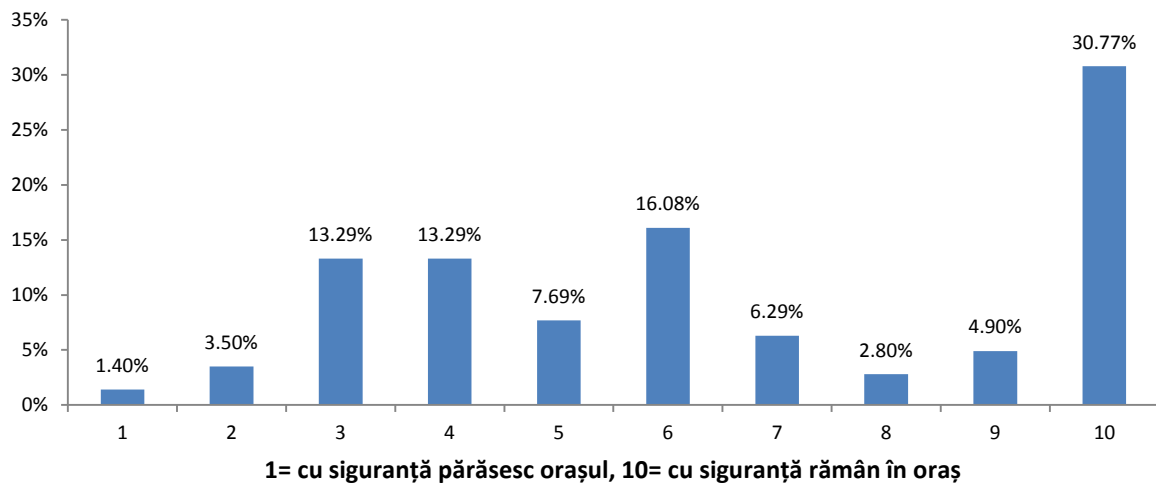
4. Sunteți de acord cu afirmația: Huedin se îndreaptă într-o direcție bună

În relație cu percepția asupra evoluției calității vieții în următorii 4 ani, am încercat să identificăm percepția asupra dezvoltării generale a comunității și a direcției în care aceasta se îndreaptă. Răspunsurile se suprapun peste așteptările pozitive anterioare, deoarece peste 86% dintre respondenți se declară mai degrabă de acord cu afirmația că Huedinul se îndreaptă într-o direcție bună, un procent de 50,56% fiind aproape în totalitate de acord cu acest lucru comparativ cu doar 2,04% care cred că Huedin se îndreaptă într-o direcție greșită. Media răspunsurilor confirmă acest lucru – medie 7,41 (max. 10). Toți respondenții și-au exprimat părerea cu privire la acest aspect.

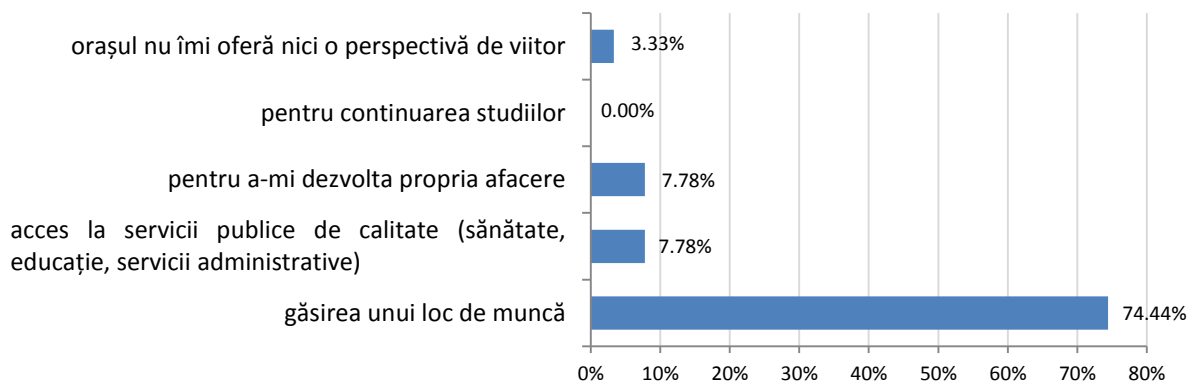
5. În ce măsură intenționați să părăsiți orașul Huedin (schimbare permanentă de domiciliu)?

Cu privire la intenția de a părăsi orașul Huedin (în mod definitiv), observăm că respondenții care se declară foarte siguri sau siguri că vor rămâne în oraș 38,47% sunt semnificativ mai numeroși decât cei care aproape sigur sau sigur intenționează să plece din oraș 18,29%. Totuși trebuie luat în considerare procentul celor care se gândesc în mod real la această posibilitate (răspunsurile cuprinse în primele 5 trepte ale scalei) care totalizează 39,17% din totalul răspunsurilor. Astfel, putem spune că migrația populației e o problemă căreia administrația trebuie să îi acorde atenție, deoarece 4 din 10 respondenți fie se gândesc să plece cu un grad ridicat de certitudine sau în cel mai bun caz nu știu sigur dacă vor rămâne pe viitor în oraș.

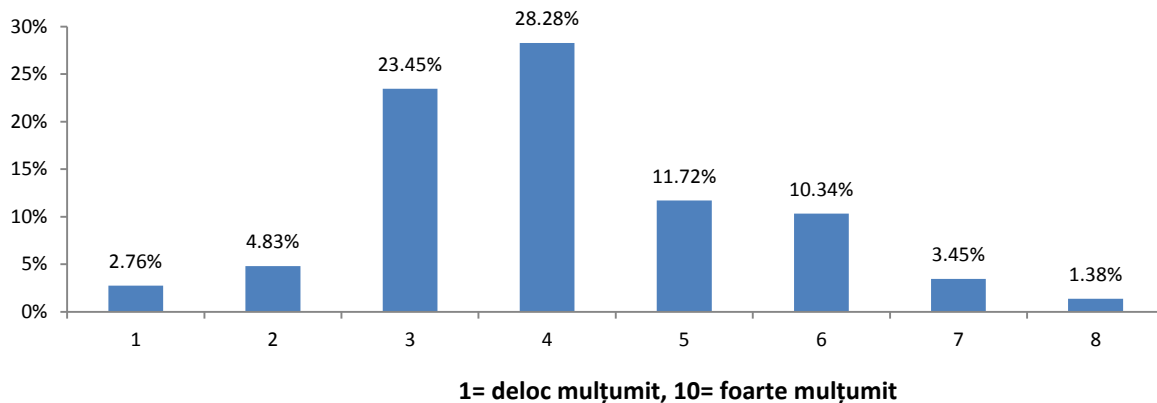

6. Care este motivul pentru care părăsiți orașul Huedin?

Principalul motiv care îi determină pe respondenți să considere părăsirea definitivă a orașului (cei care anterior au răspuns pe nivelurile 1-5, adică aprox. 40%) este găsirea unui loc de muncă (74%). Alte două motive invocate sunt accesul limitat la servicii publice de calitate și intenția de a dezvolta propria afacere – acest motiv indicând probabil imposibilitatea sau dificultatea realizării unui astfel de demers în oraș. Așadar, pentru a reduce tendința migratoare a populației, administrația orașului trebuie în principal să ia măsuri pentru a crește posibilitatea găsirii unui loc de muncă în oraș alături de creșterea calității serviciilor și oferirea de sprijin celor care vor să inițieze propria afacere.

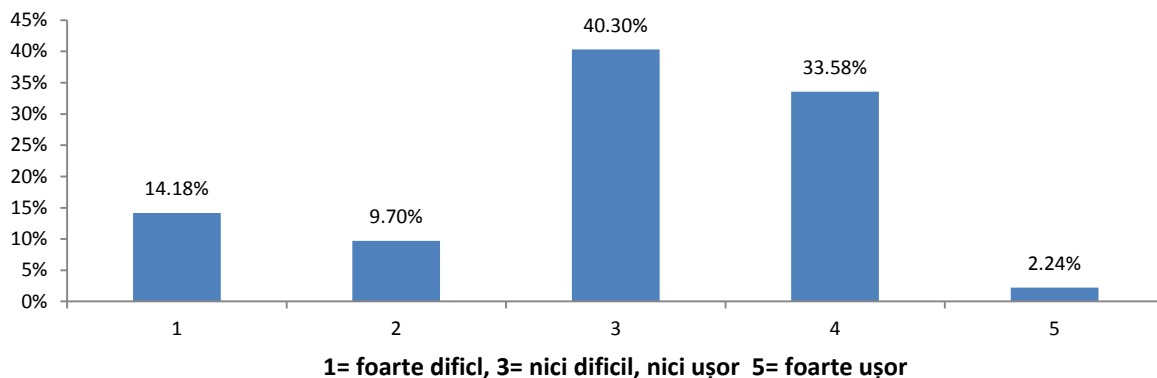

7. Dacă vă gândiți la venitul dumneavoastră lunar, cât de mulțumit sunteți de nivelul acestuia?

Cu privire la venitul actual lunar, 15,17% dintre respondenți se declară foarte mulțumiți și mulțumiți de nivelul acestuia, la celălalt capăt al scalei, un procent aproximativ similar de 16,55% declarându-se nemulțumiți și foarte nemulțumiți față de acest aspect. Per total, există o ușoară apreciere pozitivă, 55,17% dintre respondenți considerându-se mai degrabă mulțumiți de nivelul actual al veniturilor personale, lucru oarecum surprinzător ținând cont că peste 75% au declarat un venit sub pragul minim de 900 de lei.

8. Dacă vă gândiți la venitul total lunar al dumneavoastră, ați spune că faceți față necesităților?

Raportat la necesitățile lunare, nivelul venitului actual pare să fie satisfăcător. Astfel, peste 35% declară că fac față mai degrabă ușor sau foarte ușor necesităților cu venitul câștigat în prezent, comparativ cu aprox. 24% care declară că este o reală dificultate. Cele mai multe procente se întâlnesc în zona mediană, 40% dintre respondenți considerând că nu le este nici greu dar nici ușor să își acopere necesitățile lunare din actualul venit. Așadar, din cele două întrebări legate de nivelul câștigurilor financiare, observăm **o ușoară tendință pozitivă a respondenților.**

Concluzii privind nivelul de trai și percepția asupra viitorului

1. Cu privire la **nivelul general de calitate a vieții**, respondenții au o percepție ușor pozitivă – se observă un trend de creștere a calității vieții în ultimii 4 ani. De asemenea, viitorul este privit cu

optimism, peste 70% dintre respondenți considerând că nivelul calității vieții va crește în următorii 4 ani. În plus, peste 85% dintre respondenți cred că orașul Huedin se îndreaptă într-o direcție bună.

2. Cu toate acestea, există un real motiv de îngrijorare cu privire la migrația populației din oraș.

Astfel 18% dintre respondenți sunt aproape siguri sau siguri că vor părăsi definitiv orașul, și încă 22% iau în calcul această posibilitate sau cel puțin nu pot declara că vor rămâne, în mod cert, în oraș.

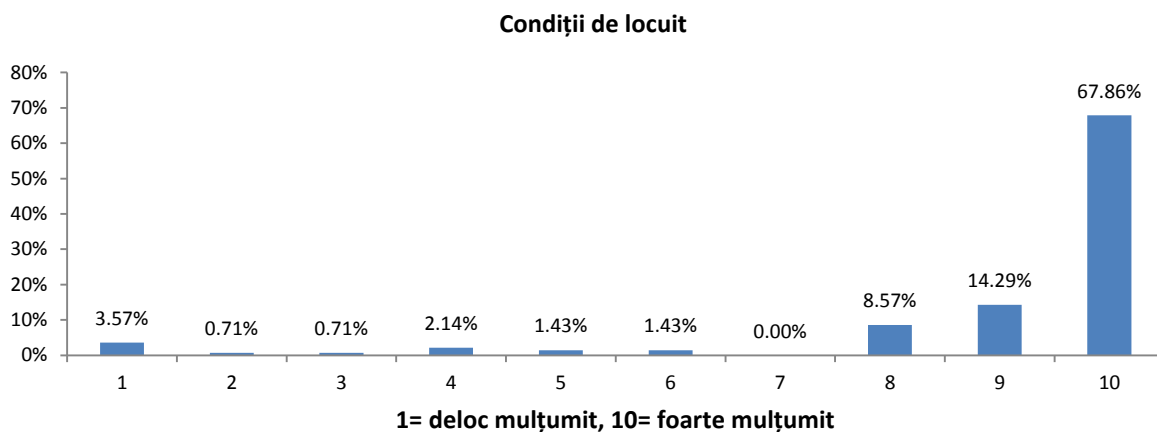
Motivul principal pentru care respondenți iau în considerare părăsirea orașului este lipsa locurilor de muncă (aprox. 75% din respondenți). Alte motive invocate sunt dorința de a iniția o afacere sau accesul la servicii de calitate.

3. Cu privire la venitul lunar, în general percepția respondenților este una ușor pozitivă, peste 55% dintre respondenți considerând nivelul actual al veniturilor relativ satisfăcător, fapt care le permite să facă față necesităților mai degrabă ușor (36%). Totuși, dacă privim asupra nivelului declarat al veniturilor, peste 75% dintre respondenți câștigă sub 900 de lei pe lună, fapt care face optimismul respondenților și mai surprinzător.

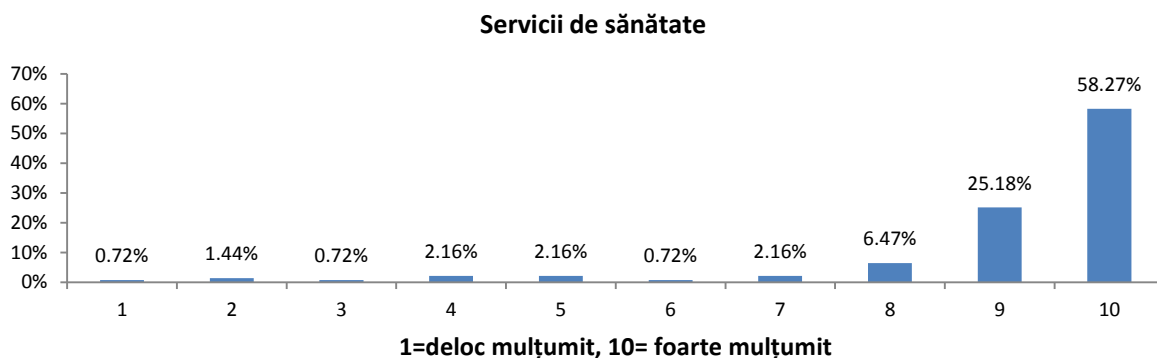
Servicii publice și indicatori ai calității vieții

În continuare am încercat să identificăm percepția locuitorilor orașului Huedin cu privire la o serie de servicii publice sau facilități care influențează gradul general de calitate a vieții.

9. Cât de mulțumiți sunteți de următoarele servicii / condiții de trai din orașul Huedin?

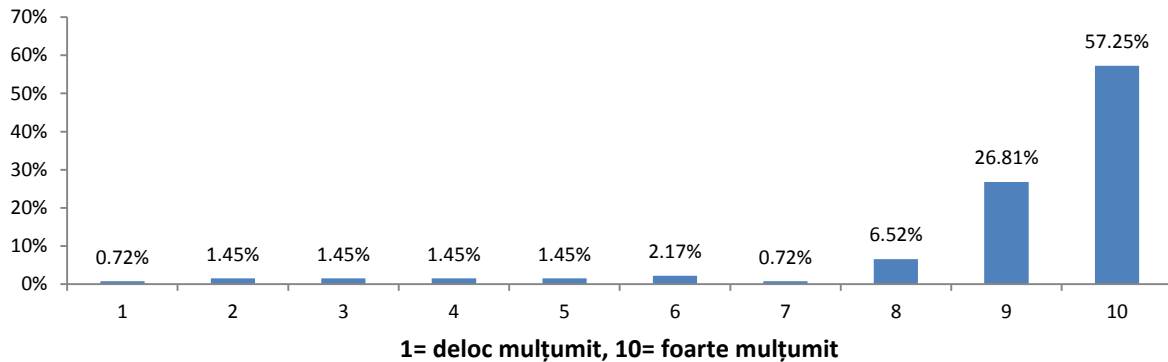

Cu privire la condițiile de locuit, respondenții se declară în proporție de peste 90% foarte mulțumiți și mulțumiți, așadar putem afirma că din această perspectivă, orașul nu are o problemă. Non-răspunsurile au totalizat 4% și nu au fost incluse în grafic.

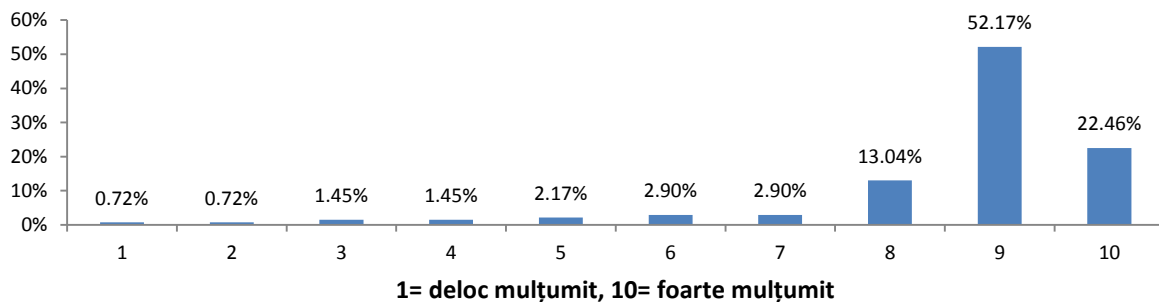
Situația este relativ similară pentru serviciile de sănătate la care au acces respondenții. Aproape 90% (89,90%) dintre respondenți se declară mulțumiți și foarte mulțumiți în relație cu serviciile de sănătate de care beneficiază, doar 3% se poziționează la celălalt pol, declarând că sunt foarte nemulțumiți sau nemulțumiți de acest aspect. Non-răspunsurile au totalizat 4,5% și nu au fost incluse în grafic.

Servicii educaționale

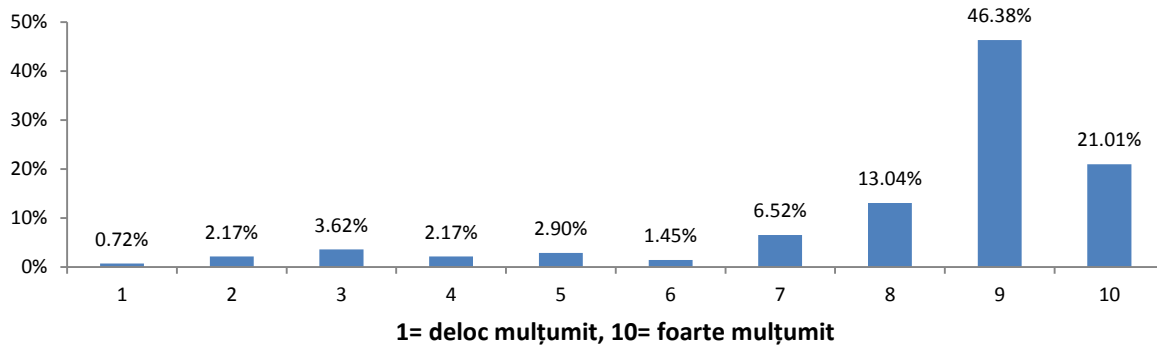
Aceeași percepție puternic pozitivă o regăsim și în legătură cu serviciile de educație de la nivelul orașului. 90,52% dintre respondenți declară că sunt mulțumiți și foarte mulțumiți față de serviciile educaționale, doar 3,7% poziționându-se de cealaltă parte (nemulțumiți și foarte nemulțumiți). Non-răspunsurile au reprezentat 5,5%, acestea nefiind incluse în grafic.

Servicii sociale

Serviciile sociale de la nivelul orașului sunt de asemenea percepute pozitiv, peste 87% dintre respondenți declarându-se mulțumiți sau foarte mulțumiți de acest aspect, în contrast cu doar aprox. 3% care sunt profund nemulțumiți de serviciile sociale. Rata non-răspunsurilor s-a păstrat la 5,5% și pentru această întrebare, iar acestea nu au fost incluse în grafic.

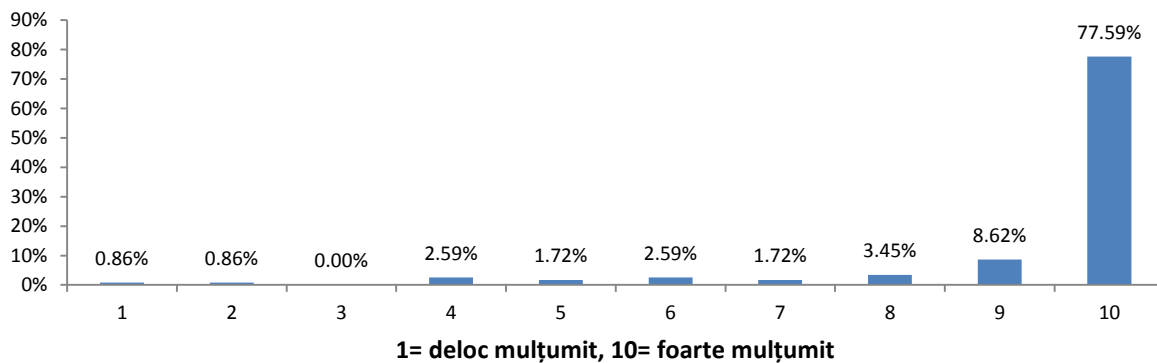
Infrastructura rutieră

1= deloc mulțumit, 10= foarte mulțumit

Infrastructura rutieră pare să fie un alt element de care respondenții sunt în general mulțumiți. Peste 80% dintre aceștia se declară foarte mulțumiți și mulțumiți de acest aspect, comparativ cu doar 6,6% care consideră infrastructura rutieră o problemă. Procentul non-răspunsurilor a fost de 5,5%, nefiind introduse în grafic. De menționat la nivelul infrastructurii de transport e faptul că orașul nu deține un sistem de transport public în comun sau transport din oraș către comunitățile rurale limitrofe.

Furnizare apă și canalizare

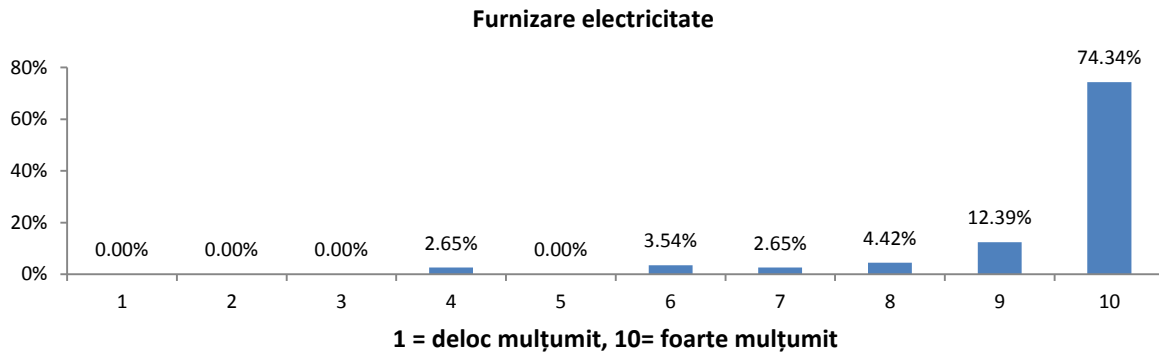

1= deloc mulțumit, 10= foarte mulțumit

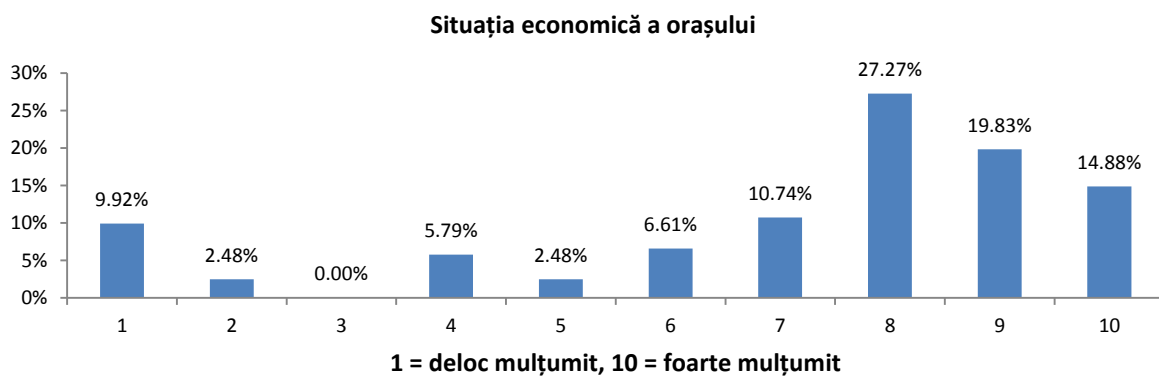
Furnizarea de apă și canalizare este un aspect privit extrem de pozitiv de către respondenți, 89% dintre aceștia declarându-se foarte mulțumiți și mulțumiți de aceste servicii, comparativ cu doar 1,72% care declară că sunt total nemulțumiți de aceste servicii. Totuși trebuie remarcat că o cincime dintre respondenți nu au dorit să răspundă la această întrebare (non-răspunsuri 20%), iar acest procent nu a fost inclus în grafic.

Spre deosebire de celelalte servicii analizate până acum, există o reală nemulțumire cu privire la lipsa conectării la rețeaua de gaz (peste 77% dintre respondenți se declară foarte nemulțumiți și nemulțumiți față de acest aspect), fapt care, din perspectiva administrației locale, are o importanță

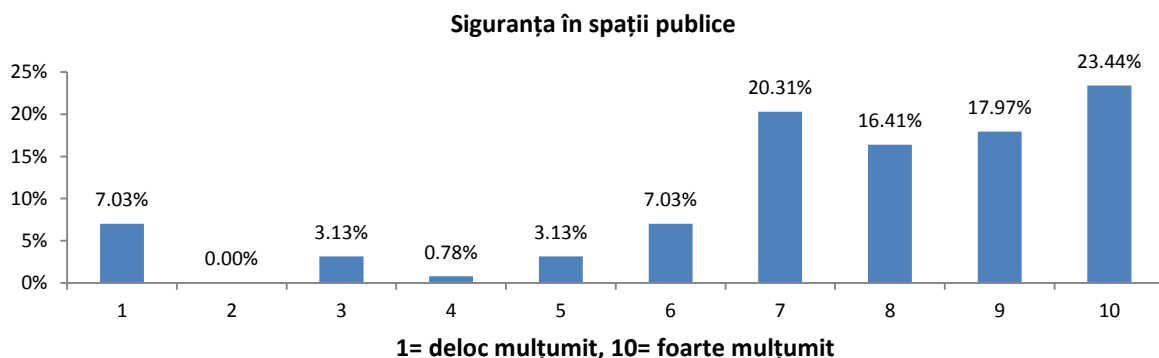
deosebită, introducerea alimentării cu gaz fiind o prioritate.

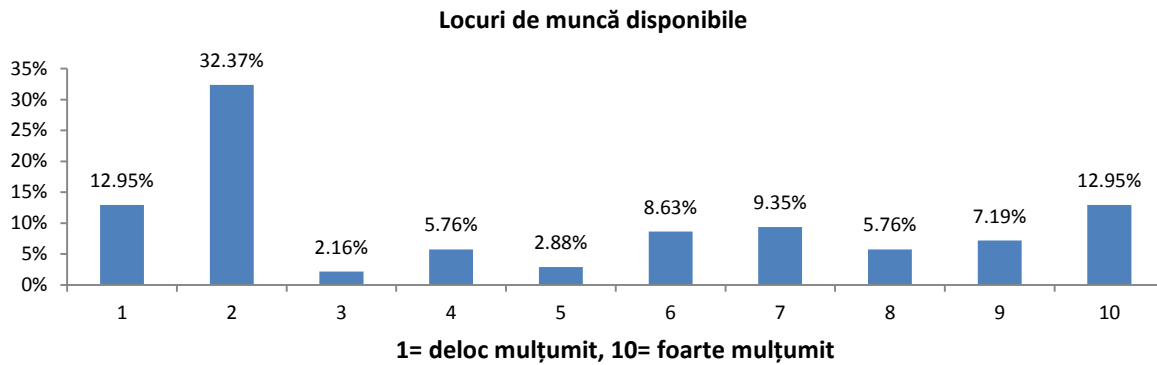
În privința furnizării energiei electrice, respondenții se declară mulțumiți și foarte mulțumiți într-o proporție covârșitoare – 91,15%. De asemenea e interesant de observat că absolut niciun respondent nu se găsește în categoria nemulțumiților, în relație cu acest serviciu. Totuși, procentul non-răspunsurilor este de 22,6% iar acestea nu au fost incluse în grafic.

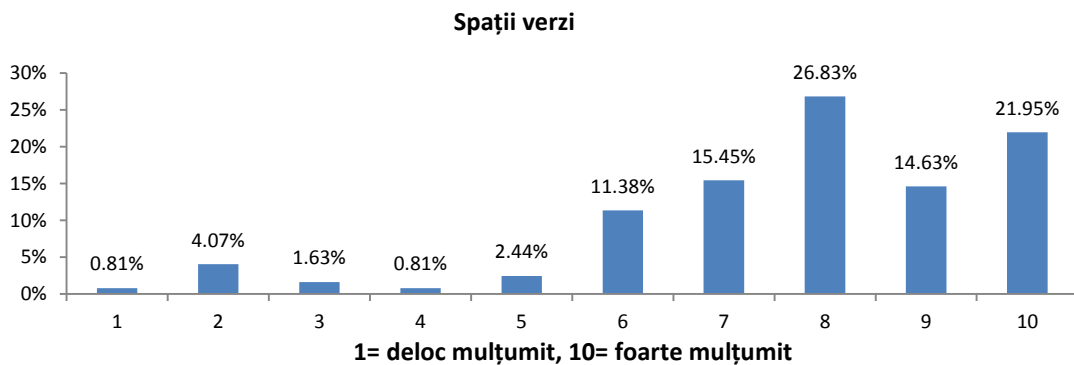
Cu privire la situația economică a orașului, opiniile sunt mai variate, dar în general au o tendință pozitivă. Astfel, aproape 62% dintre respondenți sunt mulțumiți sau foarte mulțumiți de situația economică a orașului, în contrast cu doar 12% care se declară nemulțumiți și foarte nemulțumiți de acest aspect. Procentul non-răspunsurilor a fost relativ ridicat, 17%, iar acestea nu au fost incluse în grafic.

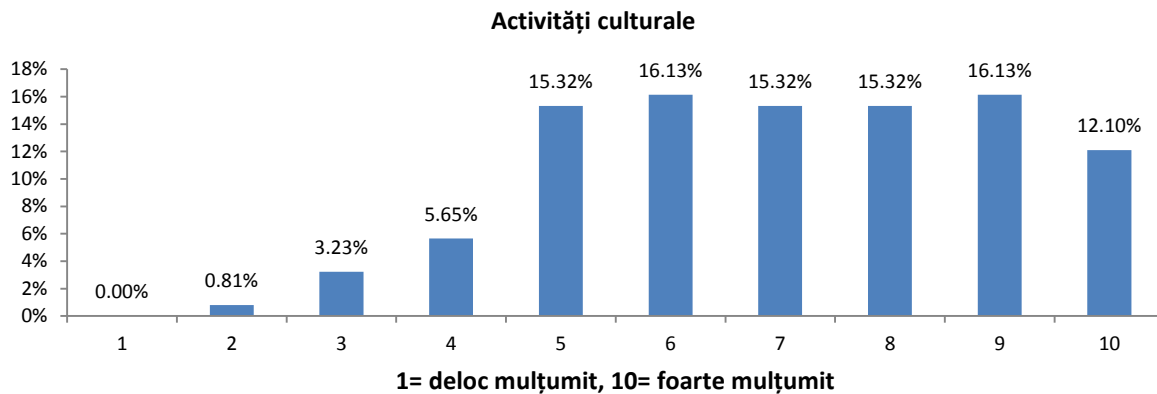
Un alt aspect în legătură cu care opiniile sunt de asemenea ușor mai variate este siguranța în spațiile publice. Astfel, aproximativ 58% dintre respondenți se declară mulțumiți și foarte mulțumiți față de acest aspect, în contrast cu 10,16% care sunt nemulțumiți și foarte nemulțumiți.

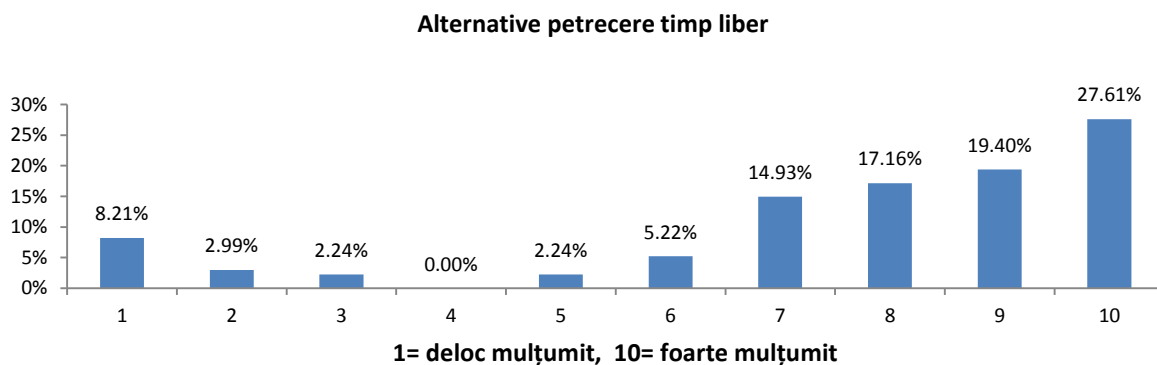
Lipsa locurilor de muncă la nivelul orașului pare să fie o problemă majoră pentru respondenți. Astfel, 47,48% dintre cei chestionați s-au declarat nemulțumiți și foarte nemulțumiți de acest aspect, comparativ cu 25,9% dintre respondenți care sunt mulțumiți și foarte mulțumiți. Per total percepția este relativ negativă, peste 56% declarând că sunt mai degrabă nemulțumiți de situația locurilor de muncă. Procentul non-răspunsurilor este redus, 4%, acestea nefiind incluse în grafic.

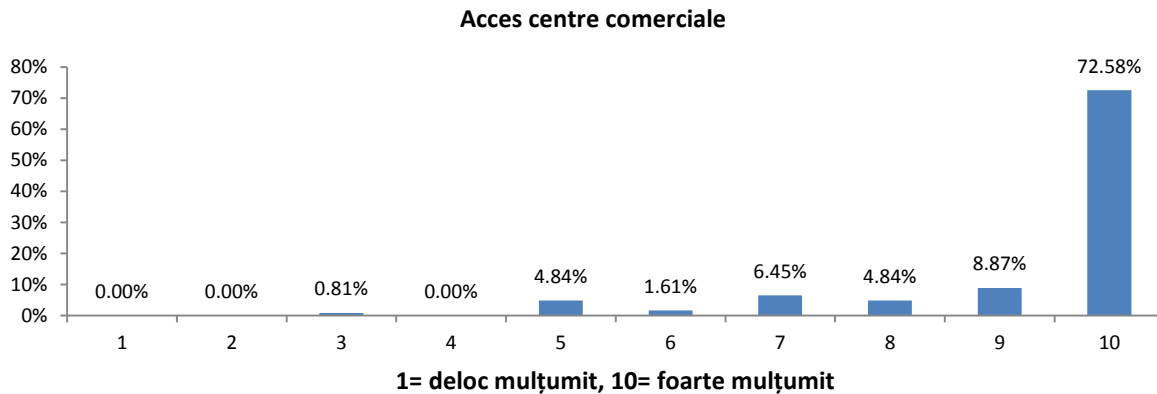
Cu privire la spațiile verzi, respondenții au o percepție în general favorabilă. Astfel, 63,41% dintre cei chestionați se declară mulțumiți și foarte mulțumiți de spațiile verzi existente, comparativ cu doar 6,5% care se declară nemulțumiți și foarte nemulțumiți. Per total, percepția este puternic pozitivă peste 90% dintre respondenți declarându-se mai degrabă mulțumiți față de acest aspect. Procentul non-răspunsurilor este relativ ridicat, 15,7%, și nu a fost inclus în acest grafic.

Din perspectiva activităților culturale, respondenții, într-o proporție semnificativă se declară mulțumiți de acest aspect. Astfel, 43,75% declară că sunt mulțumiți sau foarte mulțumiți, iar per total, peste 75% dintre cei chestionați au avut o opinie pozitivă în legătură cu acest aspect. Procentul non-răspunsurilor a fost de 15% și nu au fost incluse în grafic.

În privința alternativelor de petrecere a timpului liber, peste 64% dintre respondenți se declară mulțumiți și foarte mulțumiți de acest aspect, comparativ cu 13,44% care sunt nemulțumiți și foarte nemulțumiți. Per total, percepția este una favorabilă pentru peste 84% dintre cei chestionați. Procentul non-răspunsurilor a fost de 8%, iar acestea nu au fost introduse în grafic.

Nu în ultimul rând, sub aspectul accesului la centre comerciale, marea majoritate a respondenților, peste 86%, se declară mulțumiți și foarte mulțumiți de acest aspect. Procentul non-răspunsurilor la această întrebare este de 15%, iar acestea nu au fost introduse în grafic.

Concluzii privind serviciile publice și calitatea vieții

1. Principalele probleme identificate la nivelul condițiilor de trai și a serviciilor publice au fost **disponibilitatea locurilor de muncă și furnizarea de gaz**, nivelul de insatisfacție față de aceste aspecte depășind procentul de 48% respectiv 80%. De altfel, lipsa locurilor de muncă a fost semnalată și în prima secțiune a chestionarului.

2. În general, respondenții se declară **mulțumiți și foarte mulțumiți față de o paletă largă de servicii** – furnizare energie electrică, furnizare apă, accesul la centre comerciale, serviciile educaționale, servicii de sănătate sau condițiile de locuit. Tabelul de mai jos prezintă sintetic rezultatele analizei asupra calității vieții și a serviciilor publice

Domeniu	Medie (1= min, 10=max.)	Scor
Furnizare energie electrică	9,40	91% foarte mulțumiți și mulțumiți
Furnizare apă și canalizare	9,30	90% foarte mulțumiți și mulțumiți
Acces la centre comerciale	9,25	86% foarte mulțumiți și mulțumiți
Servicii educaționale	9,05	90,5% foarte mulțumiți și mulțumiți
Servicii de sănătate	9,05	89,9% foarte mulțumiți și mulțumiți
Condiții de locuit	9	90% foarte mulțumiți și mulțumiți
Servicii sociale	8,59	87% foarte mulțumiți și mulțumiți
Infrastructura rutieră	8,25	80% foarte mulțumiți și mulțumiți
Spații verzi	7,71	63,41% foarte mulțumiți și mulțumiți
Alternative de petrecere a timpului liber	7,55	64% foarte mulțumiți și mulțumiți
Siguranța în spații publice	7,52	58% foarte mulțumiți și mulțumiți
Situația economică	7,10	62% foarte mulțumiți și mulțumiți
Activități culturale	7,03	43,75% foarte mulțumiți și mulțumiți
Disponibilitatea locurilor de muncă	4,79	25,9% foarte mulțumiți și mulțumiți

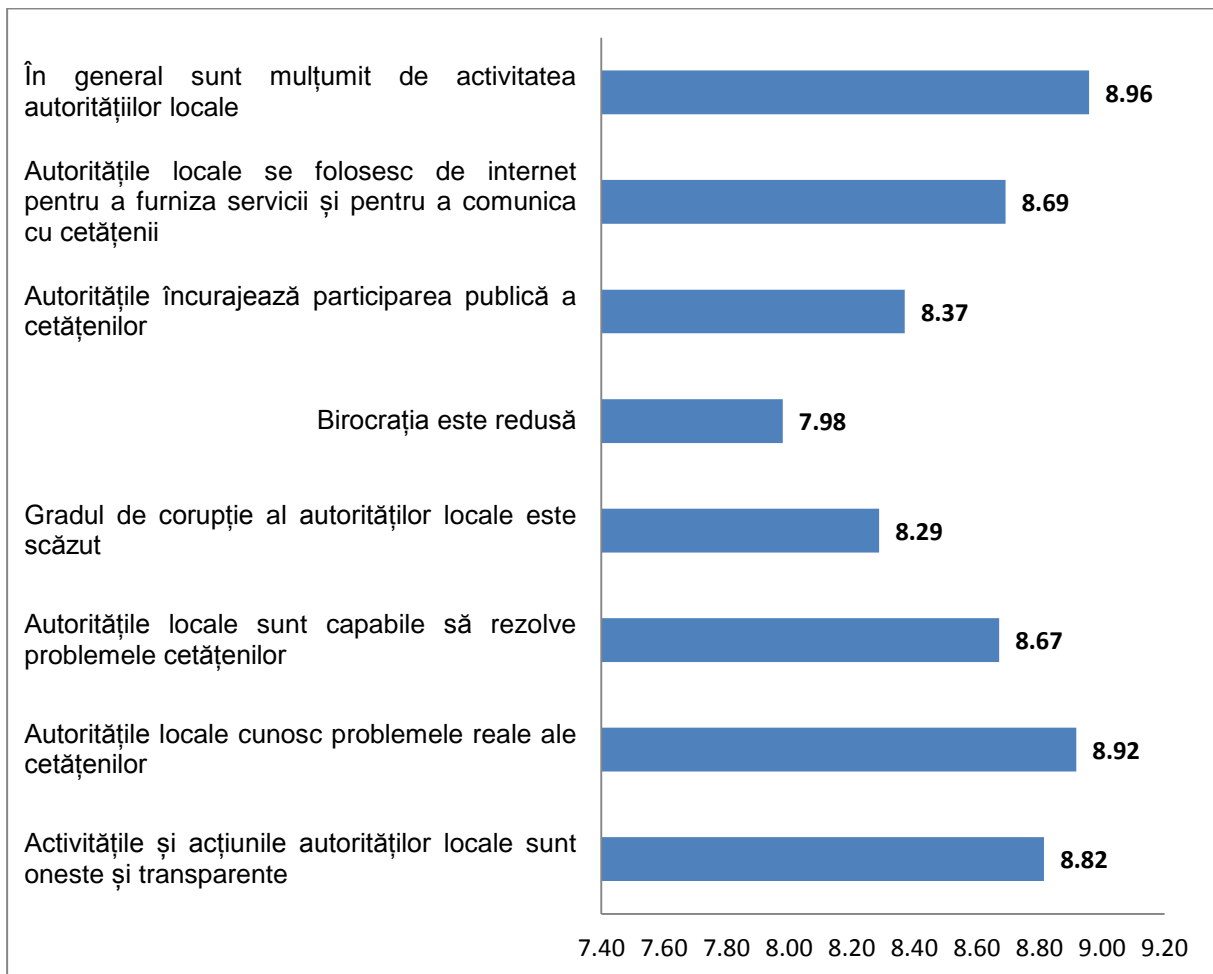

Activitatea administrației publice locale

În această secțiune am încercat să evaluăm percepția respondenților cu privire la activitatea administrației publice locale.

10. În ce măsură sunteți de acord cu următoarele afirmații despre administrația orașului Huedin.
(Apreciați pe o scală de la 1 la 10, 1=dezacord total, iar 10= acord total):

În chestionar au fost incluse câteva afirmații cu privire la modul de funcționare a administrației locale. În general cetățenii sunt mulțumiți de activitatea autorităților locale (scor de 8,96) și tind să fie de acord cu faptul că administrația locală le cunoaște problemele (8,92). Deși s-a obținut un scor de acord de 8,82 cu privire la transparența și onestitatea autorităților locale, scoruri ceva mai mici sunt obținute în legătură cu absența corupției (8,29) și încurajarea participării civice ((8,37). Un scor de sub 8 s-a obținut numai în ceea ce privește absența birocrăției, care este văzută pe baza răspunsurilor ca fiind cea mai problematică. Este însă posibil ca acest răspuns să fi fost influențat de nemulțumirea generală de la nivel național legată de funcționarea sectorului public precum și de stereotipurile promovate de media.

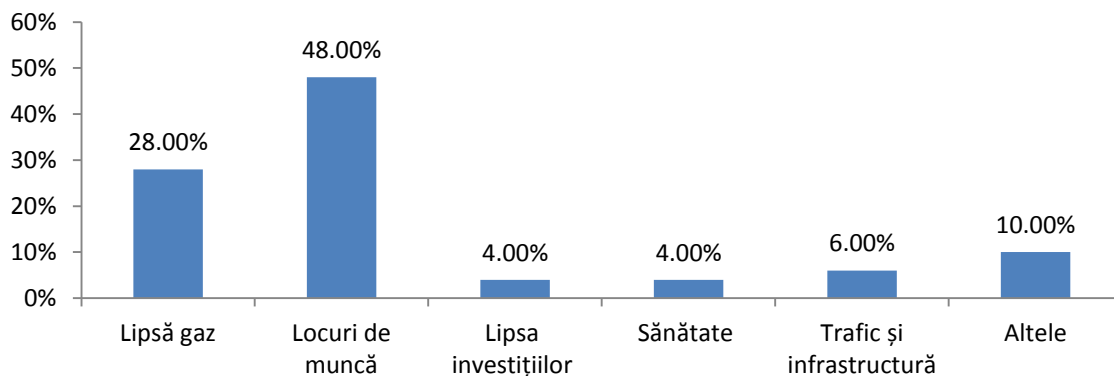

Probleme majore identificate de cetățeni

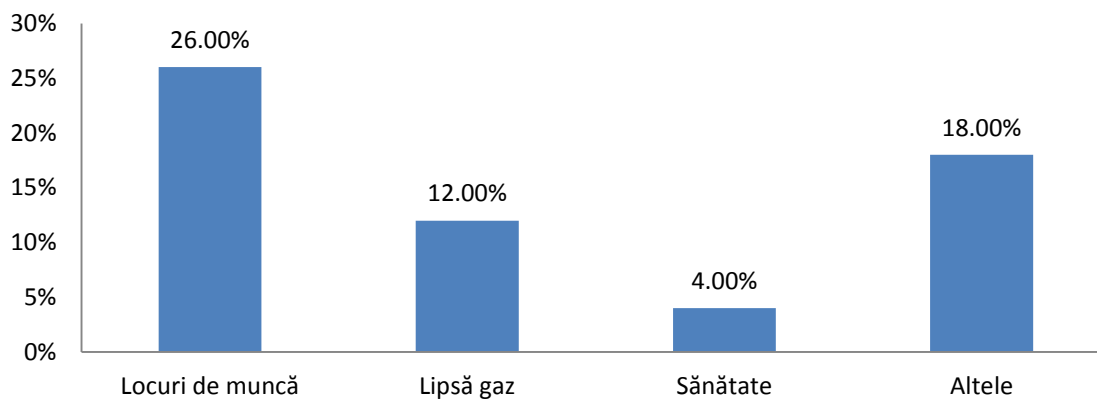
Pentru procesul de planificare strategică este important de știut percepția comunității cu privire la cele mai importante probleme cu care aceasta se confruntă. Respondenții au trebuit să identifice în ordinea descrescătoare a importanței trei probleme. În figurile de mai jos sunt redată răspunsurile cetățenilor pentru problemele 1 și 2. Atât ca problemă principală, cât și ca problemă de pe locul 2 întâlnim lipsa locurilor de muncă, semn că șomajul reprezintă o problemă care va trebui adresată în strategie, deși competența autorităților locale este oarecum limitată și constrânsă de alți factori/influențe în acest domeniu. Lipsa gazului este de asemenea o problemă semnificativă.

11. În opinia dumneavoastră care sunt cele mai mari probleme cu care se confruntă orașul Huedin?

Problema 1

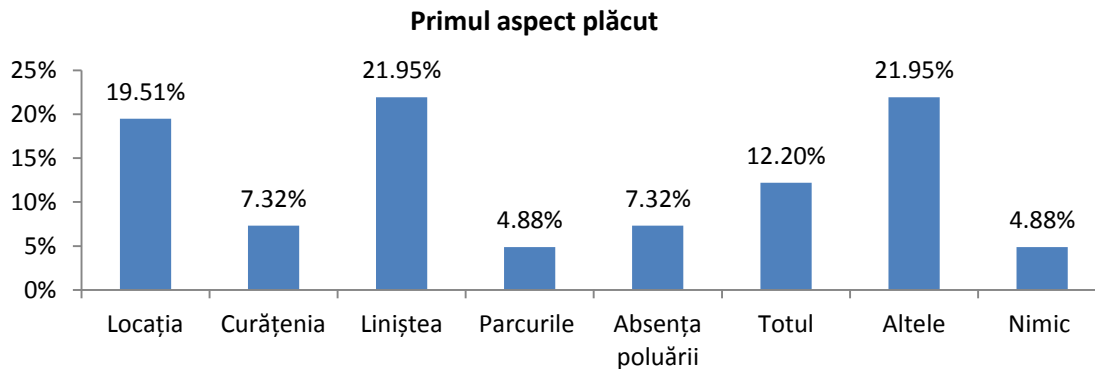
Problema 2

Aspecte pozitive ale orașului

Respondenții au fost rugați să identifice aspectele care le plac la orașul Huedin și care pot fi valorificate în procesul de dezvoltare locală. În figura de mai jos sunt incluse procentele aferente celui mai important aspect pe care îl apreciază la orașul Huedin. Liniștea și locația sunt apreciate de aprox. 20% dintre respondenți. Interesant însă este faptul că un procent identic cu cel obținut de liniște este atribuit și categoriei alți factori, fără a fi însă detaliați.

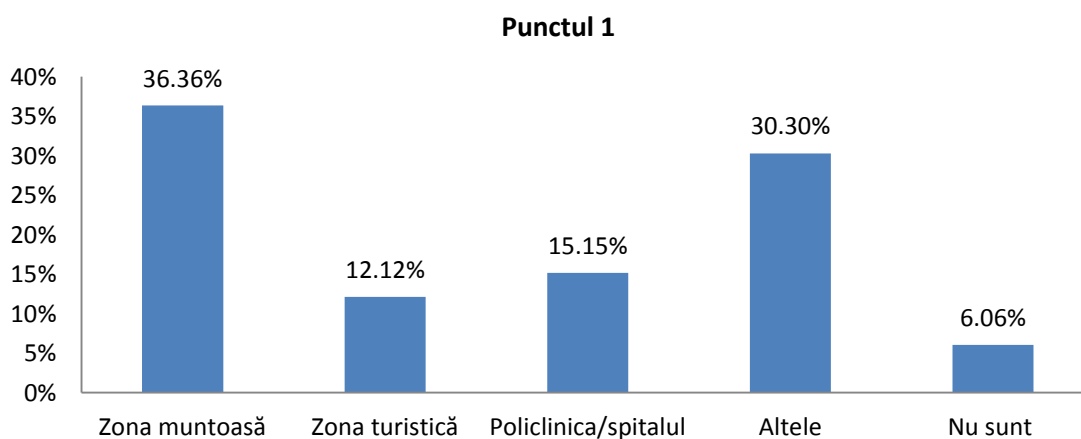
12. Ce vă place în orașul Huedin?

Avantaj competitiv

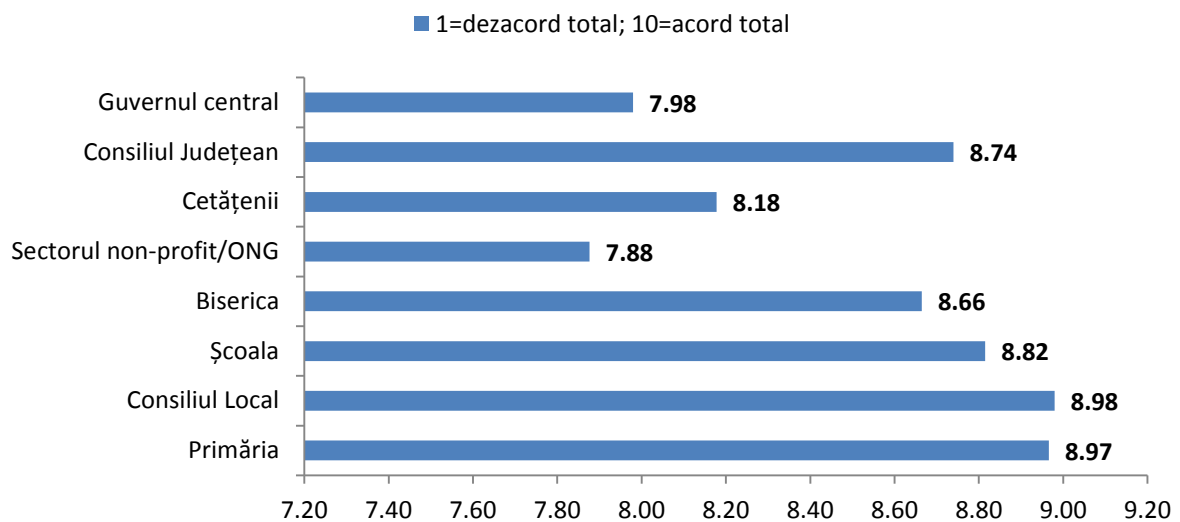
Respondenții au trebuit de asemenea să identifice avantajul competitiv al orașului Huedin în comparație cu alte orașe din județ. În figura de mai jos sunt incluse procentele aferente celui mai important avantaj competitiv. Zona muntoasă este considerată un atu de 36,36% dintre respondenți. Dacă cumulăm acest răspuns cu procentul de 12,12 aferent zonei turistice, obținem că aproape 50% dintre respondenți văd turismul ca fiind ceea ce distinge Huedinul de restul centrelor urbane din județ. Ca și în cazul întrebării precedente avem un procent mare de răspunsuri în categoria alte avantaje, ceea ce înseamnă că la momentul realizării strategiei va trebui diversificată și mai mult paleta de opțiuni strategice. Trebuie menționat și procentul consistent de 15,15 care consideră policlinica/spitalul un atu, răspuns care este în concordanță cu numărul mare de respondenți care declară că vin la Huedin pentru a beneficia de servicii medicale și de exemplu mai puțin pentru a rezolva probleme administrative sau legate de bancă/servicii bancare.

13. În comparație cu alte orașe din județ, care sunt principalele puncte tari sau avantaje ale orașului Huedin? (în ordinea importanței)

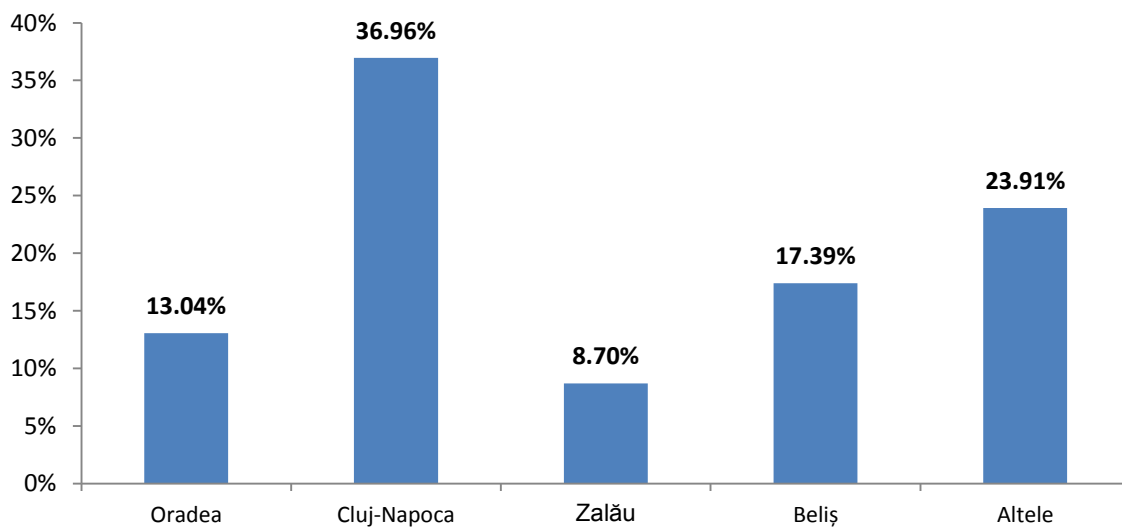
Prin intermediul chestionarului am urmărit să observăm care sunt instituțiile pe care locuitorii orașului le creditează ca având un rol important în dezvoltarea comunității. Este interesant de remarcat că avem scoruri relativ asemănătoare de peste 8,6 atât în ceea ce privește administrația locală și județeană cât și instituții din societatea civilă precum școala și biserica. Există însă două categorii de instituții care au obținut scoruri sub 8, și anume ONG-urile și respectiv instituțiile administrației centrale.

14. Vă rog să îmi spuneți în ce măsură următoarele instituții, au în prezent, un rol important în dezvoltarea orașului (Apreciați pe o scală de la 1 la 10, 1= în foarte mică măsură, 10= într-o măsură foarte mare)

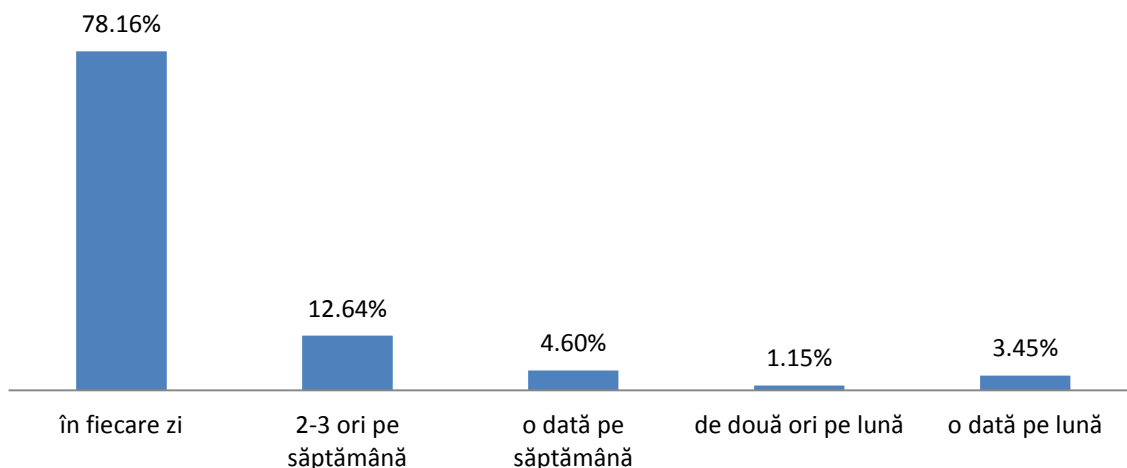
Au existat în chestionar 3 întrebări prin care s-a dorit identificarea unor tendințe în ceea ce privește fenomenul de navetism la nivelul orașului și a zonei rurale adiacente precum și legăturile pe care rezidenții din Huedin le au cu alte centre urbane din județul Cluj sau județele învecinate. Un procent de 36,96 din cei intervievați se deplasează cu precădere la Cluj atunci când părăsește Huedinul, în timp ce doar 13,04% optează pentru Oradea și respectiv 8,70% pentru Zalău. Distanța cea mai scurtă până la Cluj (comparativ cu celelalte 2 orașe) poate explica această preferință însă și alți factori trebuie luați în considerare (puncte/destinații de interes aflate în aceste orașe, calitatea infrastructurii rutiere etc.). Trebuie menționat că există și un procent relativ ridicat de respondenți (23,91) care au indicat alte destinații, fără a le menționa.

15. Unde vă deplasați cel mai frecvent când ieșiți din Huedin (în ce localitate)?

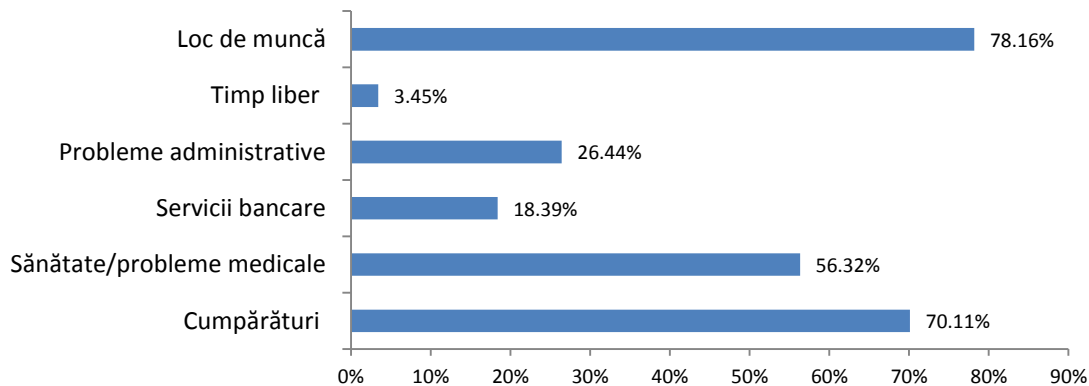

Următoarele 2 întrebări au fost adresate doar persoanelor care nu locuiesc în oraș ci în zona rurală din apropierea orașului. O primă întrebare a vizat frecvența călătoriile la Huedin. Avem un procent semnificativ de 78,16 dintre respondenți care fac naveta zilnic. Acest procent se corelează cu următoarea întrebare din care aflăm că cei care călătoresc zilnic la Huedin o fac pentru a munci în oraș. Mai avem de asemenea un procent de 12,64 care călătoresc de câteva ori pe săptămână. În ceea ce privește motivele pentru naveta la oraș, avem două motive principale și anume locul de muncă și cumpărături, cu procente asemănătoare de aprox. 70. Urmează apoi ca motiv invocat de 54,3 % dintre respondenți naveta vizând accesul la servicii de sănătate. Aceste răspunsuri ne indică faptul că Huedinul are potențialul să acționeze ca un centru polarizator în zonă, cel puțin pentru populația din mediul rural din apropiere. Este îmbucurător faptul că cel puțin pentru cumpărăturile zilnice și servicii de sănătate este preferat Huedinul și nu alte centre urbane mai mari dar situate totuși la o distanță de 50-60km de Huedin.

Cât de frecvent călătoriți în Huedin?

Care sunt motivele pentru care mergeți în Huedin?

Concluzii finale

1. Cu privire la **nivelul general de calitate a vieții**, **respondenții au o percepție ușor pozitivă** însă aceasta e moderată de un nivel foarte scăzut al veniturilor
2. Un real motiv de îngrijorare este numărul relativ ridicat al persoanelor care iau în considerare posibilitatea părăsirii orașului – aproximativ 40%, principalul motiv fiind lipsa locurilor de muncă.
3. **Inexistența rețelei de gaz e principala problemă semnalată la nivelul serviciilor publice de interes local.**
4. În general cetățenii sunt mulțumiți de activitatea autorităților locale, **birocrația** fiind singura arie unde administrația locală e evaluată mai puțin favorabil.
5. **Liniștea și locația** sunt identificate ca principale aspecte pozitive ale orașului.
6. **Principalul avantaj competitiv** identificat de respondenți, în relație cu alte orașe din zonă, **este turismul** (faptul că e plasat în apropierea unei zone muntoase).
7. **Primăria și Consiliul Local** sunt văzute ca principalele instituții care pot influența dezvoltarea comunității, urmate de Școală și Consiliul Județean.
8. Cluj-Napoca este destinația principală a locuitorilor atunci când se deplasează în afara orașului (peste 36%), urmat de Beliș (17%).
9. **Peste 78% dintre respondenții** din zonele rurale apropiate vin zilnic în Huedin, în principal datorită **locului de muncă, pentru cumpărături, rezolvarea unor probleme medicale și rezolvarea unor probleme administrative**

Studiu: Târgul Huedin

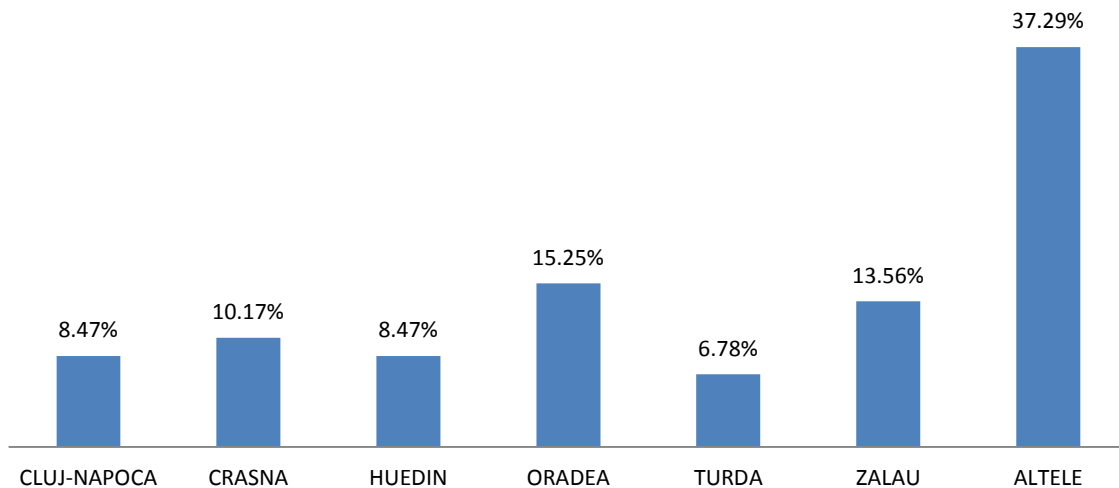

În luna noiembrie 2014, cu ocazia târgului săptămânal din orașul Huedin, s-a desfășurat un sondaj asupra comercianților și a participanților la târg cu scopul de a răspunde la o serie de întrebări privind: proveniența participanților și a comercianților, profitabilitatea activității, motivele pentru care participă la eveniment sau frecvența participării. Datele vor fi folosite în procesul de elaborare a strategiei de dezvoltare locale a orașului.

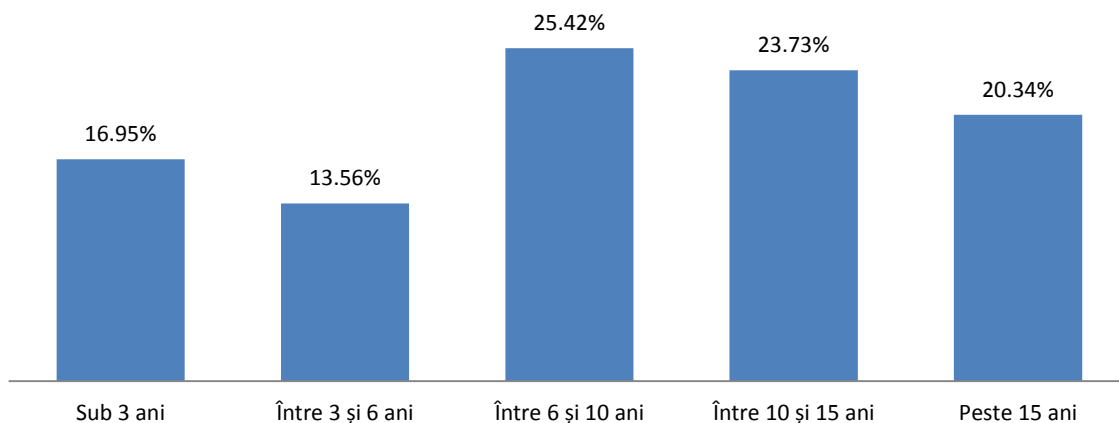
În continuare sunt prezentate datele separat pentru participanți și comercianți.

1. Sondaj comercianți (respondenți: 60 persoane, eșantion de conveniență)

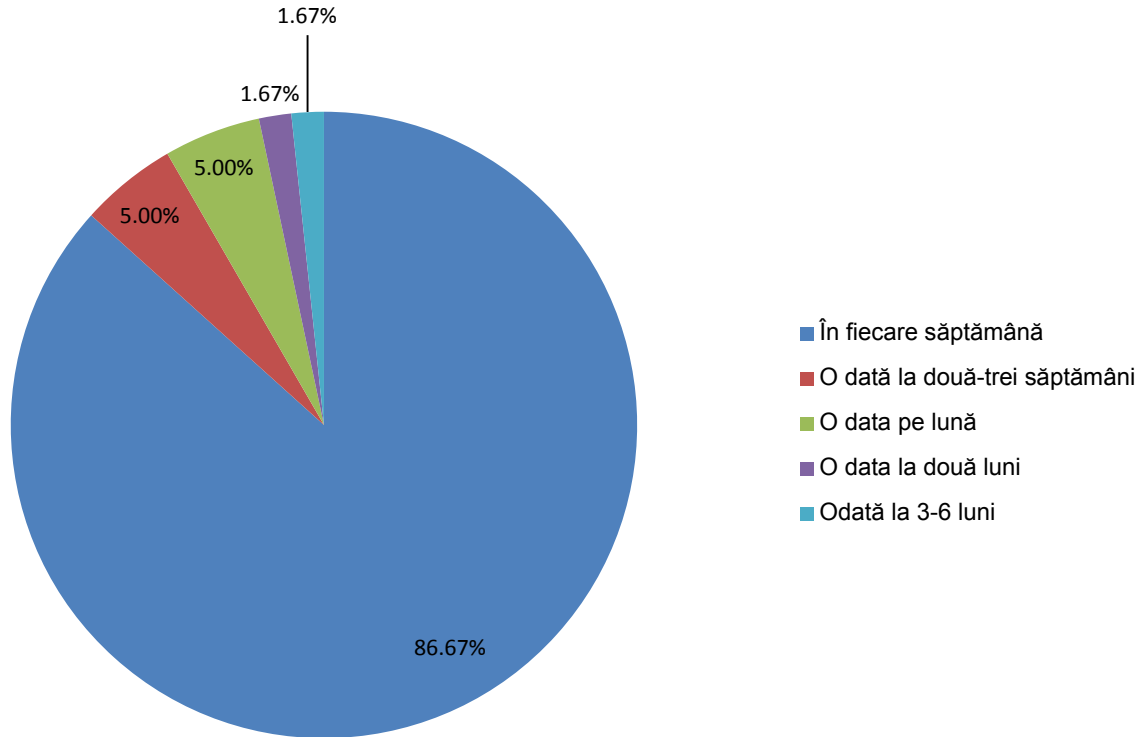
Comercianții prezenți în cadrul târgului provin din comunități diverse, atât rurale cât și urbane, cel mai frecvent menționate fiind Oradea (15%), Zalău (13%), Crasna (10%), Cluj-Napoca și Huedin (8%) și Turda (7%). Restul de 37% este reprezentat de locații menționate de mai puțin de trei participanți, printre acestea numărându-se Aleșd, Domoșu sau Sânmihaiu Almașului. Semnificativ de notat este că un număr însemnat de comercianți (peste 25%) sunt din județul Sălaj.

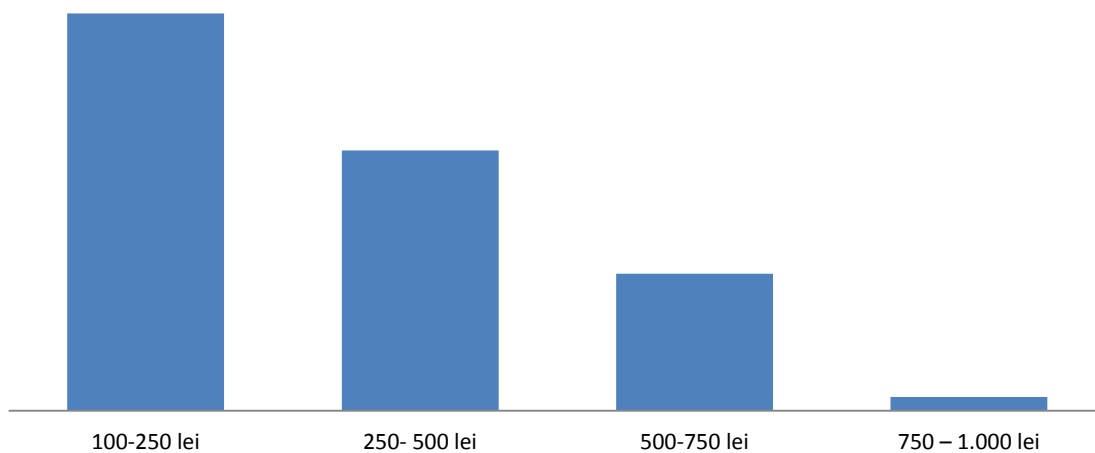
În ceea ce privește istoricul participărilor la târg, majoritatea comercianților vin la eveniment de peste 6 ani (aproximativ 2/3), 20% dintre aceștia venind de peste 15 ani. Datele sugerează un nivel crescut de loialitate a comercianților, un punct forte pentru târg și organizatorii acestuia.

În plus, majoritatea comercianților participă săptămânal la târg (86%), fapt ce sugerează că târgul le oferă suficiente oportunități de afaceri pentru a participa la fiecare eveniment și pentru o perioadă lungă de timp.

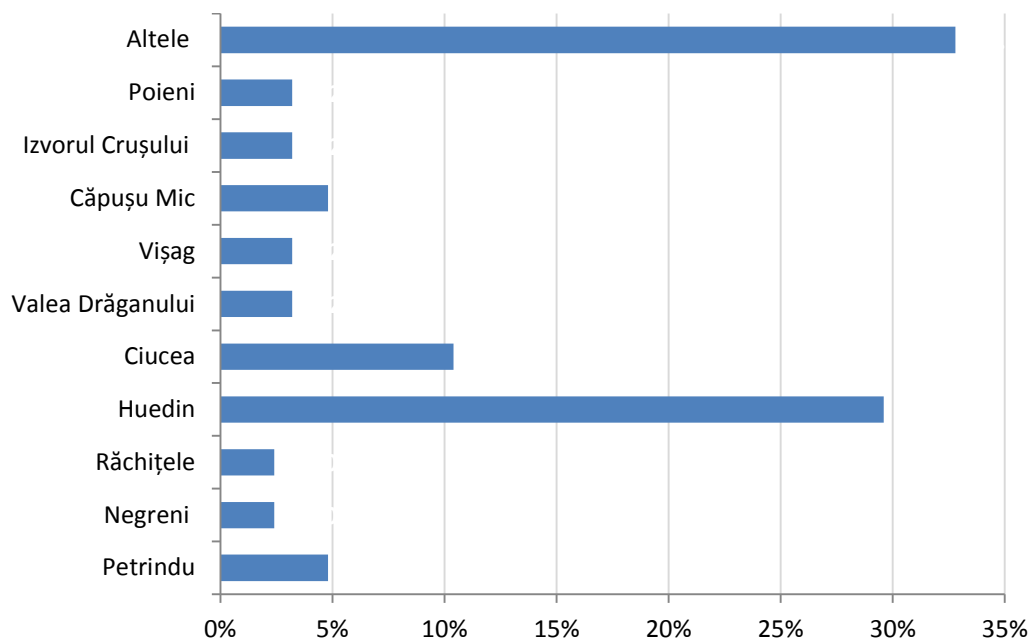

Întrebați despre venitul aproximativ realizat într-o zi de târg, majoritatea comercianților (aprox. 50%) au menționat suma de 100-250 de lei, în timp ce 30% au precizat o sumă ușor mai ridicată, între 250 și 500 de lei. Doar 20% dintre participanți obțin venituri de peste 750 de lei într-o zi de târg.

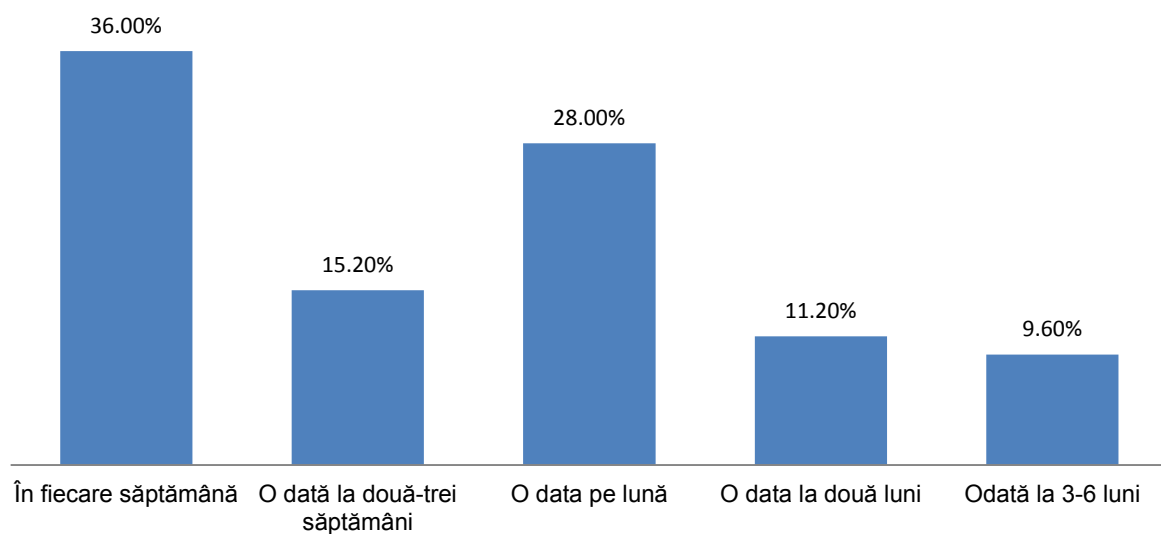

2. Sondaj participanți (respondenți: 125 persoane, eșantion de conveniență)

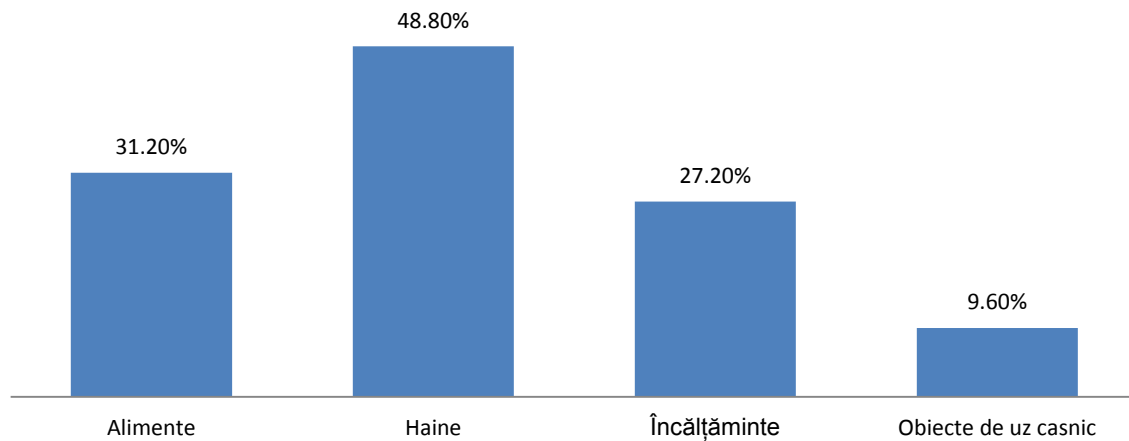
Majoritatea participanților la târg provin din Huedin (30%), Ciucea (10%), Petrindu și Căpușu Mic (5%), restul participanților fiind din o varietate de comunități, inclusiv Valea Drăganului, Izvorul Crișului și Răchițele.

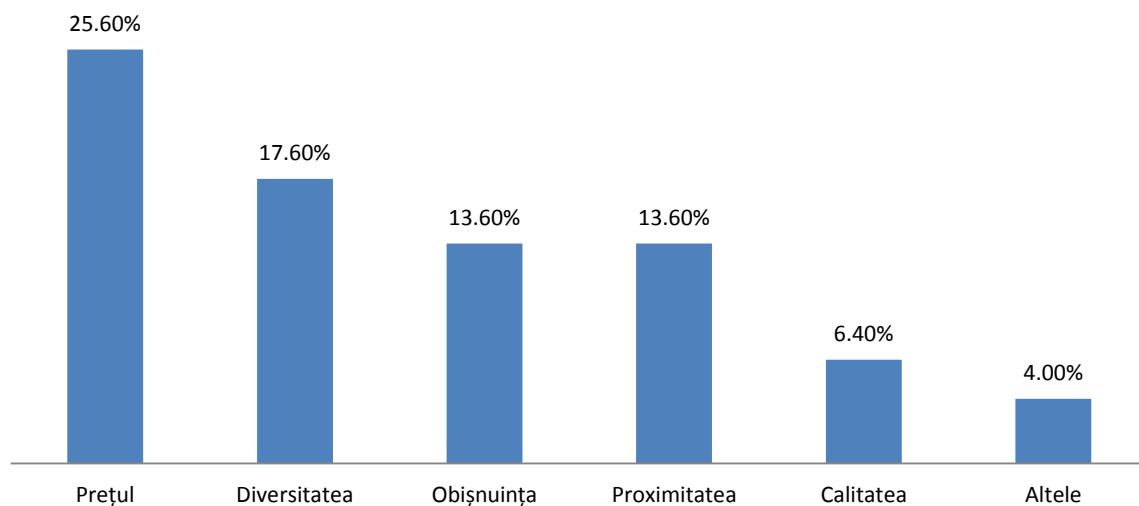
Chiar dacă doar 35% dintre participanți vin săptămânal la târg, față de peste 80% dintre comercianți, peste 70% vin cel puțin o dată pe lună, sub 10% venind doar o dată la 2-6 luni.

Majoritatea participanților vin la târg în căutare de haine și încălțăminte (3/4 dintre respondenți), 1/3 pentru alimente, iar sub 10% pentru obiecte de uz casnic.

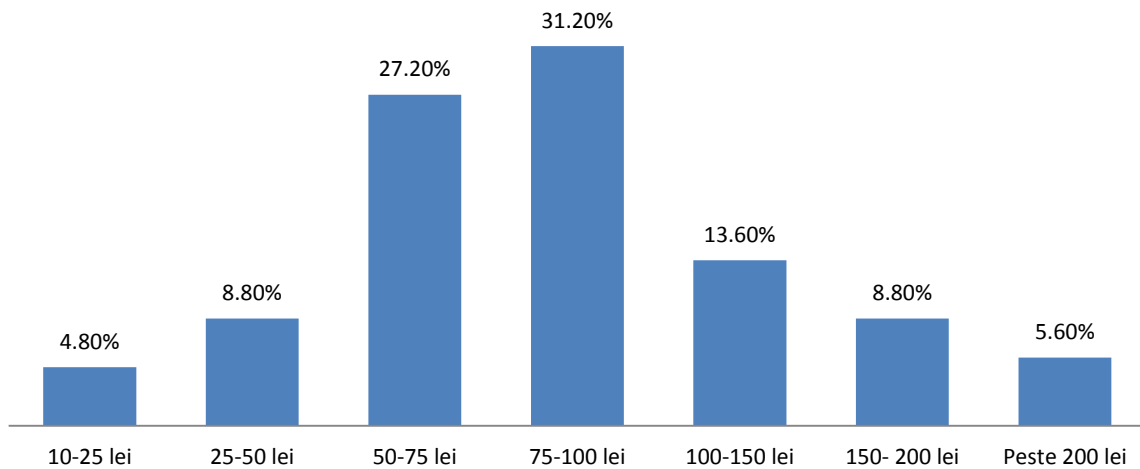

În ceea ce privește aspectele care atrag participanții la târg, aproximativ 25% dintre aceștia au menționat prețul bunurilor, 17% diversitatea produselor, aprox. 14% obișnuința și proximitatea, în timp ce 6% au menționat calitatea produselor sau alte motive.

Rugați să răspundă ce sumă cheltuie, cu aproximație, la târg, 30% dintre respondenți au precizat o sumă între 75 și 100 de lei, ușor peste 25% între 50 și 75 de lei, iar aprox. 14% între 100 și 150 de lei. Doar 5% cheltuie peste 200 de lei și sub 5% mai puțin de 25 de lei.

Suma cheltuită în cadrul târgului

Concluzii

Sondajul realizat în rândul comercianților și participanților la târgul săptămânal din Huedin relevă câteva aspecte centrale:

- Comercianții sunt relativ constanți, 86% dintre ei participând săptămânal la eveniment, în timp ce doar 30% dintre participanți vin cu aceeași frecvență;
- Majoritatea comercianților obțin, după o zi de târg, în medie între 100 și 250 de lei în timp ce majoritatea participanților cheltuie, în medie, între 50 și 100 de lei.
- Principalele bunuri căutate de vizitatorii târgului sunt hainele și încălțăminte, indicând lipsa unor alternative competitive pe piața locală;
- Majoritatea comercianților și a participanților sunt din afara Huedinului, în principal din localitățile învecinate, dar și din județele Sălaj (peste 25% din comercianți) și Bihor.

Analiză SWOT – Huedin

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> - Indicatori demografici pozitivi (spor natural, ritm de îmbătrânire) oferă perspective de dezvoltare socială pe termen lung - Atractivitate pentru comunitățile rurale limitrofe din perspectiva serviciilor publice (în special educație, sănătate) - Autonomia financiară locală relativ ridicată (peste media națională urbană și județeană) care crește capacitatea de a realiza investiții de către autoritățile locale - Diversitate etnică și culturală la nivelul orașului - Poziționare geografică bună din perspectiva turismului montan (intrare în Apuseni) - Suprafață forestieră relativ întinsă - Spital orășenesc modern echipat cu o gamă variată de servicii medicale - Capital cultural suficient de bogat pentru a putea fi un punct de atracție/dezvoltare - Capacitate administrativă relativ ridicată chiar și cu resurse limitate (lipsa unor fonduri europene) - Activități comerciale săptămânale (târgul săptămânal) reprezintă o atracție pentru agenți economici din zonele limitrofe 	<ul style="list-style-type: none"> - Migrația populație către orașele limitrofe mai dezvoltate - Incapacitatea de a accesa finanțări europene datorită unor condiționalități legale (populație sub 10.000 loc) a redus ritmul de dezvoltare al orașului pe domenii cheie - Pierderea capacităților industriale existente înainte de 1989 și concentrarea (peste 50%) populației active în sectoare economice în declin - Scăderea substanțială a numărului de salariați raportat la populația activă (26% în 2012) - Sector privat slab dezvoltat și competitivitate economică scăzută în special datorită reduceri activității economice pe domenii cheie - Migrația populației active către orașe adiacente - Grad scăzut de calificare/educație a populației (ponderea populației cu studii superioare este egală cu media națională, dar mult sub media urbană din România) - Amplasarea geografică în apropierea unor orașe puternic dezvoltate (Cluj-Napoca) care atrag din punct de vedere economic și social atât investitori cât și forță de muncă - Atractivitate relativ redusă a comunității pentru locuri de muncă și afaceri care asigură salarii ridicate - Lipsa infrastructurii edilitare (în special rețeaua de alimentare cu gaz, uneori și electricitate) dezavantajează puternic dezvoltarea agențiilor economice locale și scade atractivitatea pentru mari investitori - Cooperarea actorilor locali capabili să aducă avantaj competitiv este foarte scăzută - Lipsa legăturii feroviare cu orașele adiacente afectează negativ atât sfera economică cât și cea socială - Lipsa forței de muncă educate - Lipsa unei șosele de centură care să devieze traficul greu din centrul orașului

Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> - În condițiile existenței unei tradiții industriale semnificative în Huedin, orașul are potențial de preluare a unor investiții/activități care nu mai pot fi susținute la nivelul orașului reședință de județ. - Dezvoltarea sectorului turistic și valorificarea poziționării geografice în apropierea munților Apuseni - Dezvoltarea infrastructurii locale (racordare gaz, canalizare) care va face orașul atractiv pentru potențiali investitori - Valorificarea poziției de pol educațional pentru comunele limitrofe prin pregătirea și retenția tinerilor în comunitate ca forță de muncă calificată - Valorificarea conectivității bune cu centre urbane importante (Cluj-Napoca, Zalău, Oradea) - Valorificarea potențialului cultural și social care decurge din caracterul multicultural al comunității - Dezvoltarea orașului ca centru administrativ și comercial al zonei 	<ul style="list-style-type: none"> - Dezvoltarea unor conflicte sociale între diversele comunități culturale sau etnice locale datorită lipsei de comunicare și colaborare între aceste comunități - Imposibilitatea de a accesa finanțări europene datorită unor condiții legale va limita posibilitatea de dezvoltare a comunității - Creșterea fenomenului migraționist în special a persoanelor tinere și calificate - Stagnarea sectorului privat local și creșterea dependenței comunității față de sectorul public (în special în privința locurilor de muncă) - Imposibilitatea de a dezvolta un micro parc industrial pentru a atrage investitori strategici - Evitarea orașului de către agenți economici datorită nivelului redus de calitate a vieții și resurselor disponibile local (forță de muncă, piață de desfacere atractivă, infrastructură)

Profilul strategic al oraşului Huedin

Fiecare oraș prezintă un profil strategic specific, foarte important de construit și înțeles în procesul de planificare strategică. Acest profil include problemele strategice, posibilele elemente de avantaj competitiv, factorii strategici cheie și soluțiile strategice. Diferențele între orașe sunt importante și sensibile și de aceea structurarea profilului strategic este esențială din perspectiva unei planificări strategice eficiente.

Probleme strategice

Orașul a resimțit puternic pierderea capacităților industriale existente înainte de 1989. Dispariția acestora nu a fost însoțită de dezvoltarea unor capacități economice noi, capabile să preia funcții de dezvoltare locală. Deși potențialul economic al orașului pare a fi posibil în zone tradiționale precum turismul, prelucrarea lemnului, industria alimentară, operaționalizarea acestui potențial este departe de a fi satisfăcătoare. Aproape 50% din totalul angajaților activează în sectoare economice în declin.

Scăderea numărului de salariați este corelată cu evoluția economică negativă. Această diminuare masivă a oportunităților de angajare este evidentă și în percepția populației, care o identifică a fi principala problemă a comunității. Din 1991 până în 2013 avem o reducere de 2/3 a numărului de salariați, ceea ce are un impact masiv la nivelul comunității. Procentul de salariați raportat la populația activă a scăzut de la 41% în 2008 la 26% în 2012.

Pe lângă scăderea competitivității, orașul și-a pierdut totodată și avantajele legate de funcțiunile sale istorice – asistăm astfel la o reducere la jumătate a numărului de angajați ai sectorului hoteluri și restaurante și la o importantă pierdere de angajați în sectorul comercial (30%) și în cel al industriei prelucrătoare (65%).

Principalul angajator la nivelul orașului este sectorul public, ceea ce arată un deficit puternic în dezvoltarea unui sector privat suficient de puternic pentru a-și asuma rolul primar în stimularea prosperității comunității. Dacă nu luăm în considerare componenta publică, procentul de salariați angrenați în activități cu avantaj competitiv scade la 11% din totalul de salariați ai orașului.

Orașul este influențat negativ de plasarea în zona de atracție a municipiului Cluj-Napoca, care are un puternic potențial de reținere a forței de muncă educate (în special persoane cu studii superioare) sau de atragere a investițiilor făcute de persoanele plecate în străinătate (care își investesc economiile aici și nu în Huedin). Distanța scurtă, pe un drum principal, până la Cluj (chiar până la Zalău și Oradea), face posibilă naveta zilnică.

În 2012, doar 25% din salariați activau în domenii în care se realizează venituri peste media veniturilor de la nivel național. Acest lucru indică prezența unor resurse de consum intracomunitare relativ reduse. De asemenea, întrucât prezența unui număr important de salariați cu venituri ridicate este un predictor pentru atragerea mai multor astfel de salariați pe viitor, procentul indică o atractivitate relativ redusă a comunității pentru locuri de muncă și afaceri care asigură salarii ridicate. Lipsa unor venituri ridicate destinate consumului este agravată de faptul că în anumite situații rezidenții preferă să investească în alte comunități sau să se deplaseze în centrele urbane apropiate pentru cumpărături și petrecerea timpului liber.

Perioada lungă de timp în care orașul s-a confruntat cu probleme economice masive duce la apariția unui fenomen de “depresie” comunitară, fenomen asociat și cu probleme extrem de periculoase precum o piață imobiliară neatractivă (coeficientul sectorului tranzacții imobiliare este de 0,32 cel mai mic coeficient de sector la nivelul orașului), asociativitate scăzută sau migrație masivă.

Numărul persoanelor care se gândesc la posibilitatea de a pleca din oraș este foarte mare (39,17% în totalul răspunsurilor la chestionarul aplicat populației în cadrul analizei preliminare) și arată pericolele reale amintite anterior. Astfel, putem spune că migrația populației e o problemă căreia comunitatea trebuie să îi acorde atenție, deoarece 4 din 10 respondenți fie se gândesc să plece cu un grad ridicat de certitudine sau în cel mai bun caz nu știu sigur dacă vor rămâne pe viitor în oraș. Migrația este importantă și din perspectiva dezvoltării economice. În cadrul consultărilor publice cu mediul de afaceri oamenii de afaceri au afirmat că lipsește de la nivelul comunității forța de muncă specializată sau care ar putea fi educată/pregătită în specializările cerute de piață.

La nivelul comunității se poate observa o problemă de asociativitate: cooperarea actorilor locali capabili să aducă avantaj competitiv este foarte scăzută. Comunitatea trebuie să devină inventivă pe viitor și să dezvolte parteneriate chiar între actori care în mod tradițional operau separat – de ex. mediul de afaceri și învățământul preuniversitar (la consultările cu mediul de afaceri s-a menționat despre nevoia dezvoltării unor specializări cerute de piață la nivel liceal).

Nivelul dezvoltării umane (indicele IDLU) din Huedin plasează orașul pe locul 11 în județ, comunitatea progresând față de 2002 cu 10,2 puncte, de la 61,6 la 71,8. Chiar dacă există un progres în acest sens, orașul se plasează sub media județeană și urbană.

În termeni educaționali, doar 14,3% dintre locuitori au absolvit studii cel puțin de nivel licență, față de media națională de 14,4% și media urbană de 22%. Acest lucru poate afecta negativ capacitatea comunității de a atrage activități economice cu valoare adăugată ridicată și care oferă venituri ridicate angajaților.

Lipsa rețelei de gaz a afectat puternic capacitatea de atrage investitori majori, capabili să facă diferența în ceea ce privește dezvoltarea economică locală. Există în prezent câțiva investitori strategici cu care s-a negociat deja localizarea în comunitate dar care condiționează venirea de existența racordării la rețeaua de gaz. Chiar dacă anumiți producători locali reușesc să se descurce cu utilizarea lemnului ca și combustibil, acest fapt generează un impact negativ considerabil asupra mediului, din prisma cantităților mari de lemn care trebuie folosite.

Datorită statutului de oraș aflat sub 10,000 de locuitori, comunitatea a avut acces limitat la finanțări europene, acest fapt generând o situație similară cu a altor orașe de aceeași mărime din țară: centrul urban este mult în urma comunităților rurale din proximitate din punctul de vedere al atragerii acestor finanțări.

Deși orașul are potențial tradițional în ceea ce privește afirmarea rolului/funcțiunii de centru administrativ și comercial al zonei, el nu a reușit încă să speculeze complet acest potențial și a pierdut în sectoare importante din această perspectivă (comerț, hoteluri și restaurante, intermediari financiare și asigurări).

La nivelul mediului de afaceri se constată preocupări legate de greutatea găsirii de forță de muncă educată, capabilă să activeze în sectoare în dezvoltare.

Deși populația școlară la nivel de liceu a crescut semnificativ, prin venirea de elevi din mediul rural învecinat, infrastructura necesară nu este la nivelul optim (ex: lipsa unui campus educațional). Dacă orașul dorește să dezvolte profilul de centru educațional pentru întreaga regiune (lucru probabil în viitor în contextul închiderii unor școli din zona rurala adiacentă, această infrastructură este vitală). Mai mult, o astfel de infrastructură ar însemna reținerea în comunitate pentru o varietate de activități a unei populații de elevi care în prezent face naveta.

Infrastructura rutieră are probleme importante, în special lipsa șoselei de centură duce la aglomerarea masivă a centrului orașului cu trafic (greu) de tranzit, care afectează negativ posibilitățile de ameliorare a designului urban.

La nivelul comunității nu există terenuri deținute de autoritățile locale cu o suprafață suficient de mare, limitând atractivitatea ofertei pentru investitorii veniți din afara comunității. Au existat de-a lungul anilor câțiva investitori majori care au dorit să se localizeze în Huedin dar care au solicitat terenuri cu mult peste ceea ce poate oferi orașul (ca întindere).

Factori strategici cheie

(aceștia sunt factori care vor afecta comunitatea pe o perioadă lungă de timp și de o manieră determinantă):

FSC

Poziționarea micro-regională

Conectivitatea

Capacitatea administrativă

Poziționarea microregională: asumarea strategică a rolului de pol la nivelul microregiunii pe sectoare bine delimitate (turism, educație, sănătate, industrie etc.).

Conectivitatea: utilizarea inteligentă a localizării orașului, la intersecția unor culoare de transport importante, poate duce la o interconectivitate crescută (națională și internațională).

Capacitatea administrativă: orașul poate să își dezvolte o capacitate de dezvoltare comunitară capabilă să îi ofere avantaj competitiv (prin investiții în calitatea administrației locale, a serviciilor publice oferite și în dezvoltarea activității comunitare).

Viziune

Orașul Huedin va fi un centru administrativ, educațional, comercial, turistic și cultural pentru microregiune, va proiecta o funcție de coordonare și stimulare comunitară în zona munților Apuseni, va oferi un mediu economic atractiv pentru investitorii naționali și internaționali și va dezvolta o administrație locală eficientă, deschisă și conectată la comunitate.

Posibile surse de avantaj competitiv

Potențialul locațional este unul relativ ridicat datorită conectivității facile a orașului cu rute importante (în special cu centre urbane precum Clujul, Oradea și Zalăul).

Populația școlară la nivel de liceu a crescut puternic începând cu anul 2000, de aproape 2 ori. Cheltuielile locale cu învățământul per elev au fost mai ridicate, între 2007 – 2013 decât media națională și județeană. Orașul acționează ca bazin educațional, atrăgând elevi din comunele limitrofe; atractivitatea va crește pe viitor dacă se dezvoltă infrastructura educațională (campus școlar).

Începând cu anul 2012, orașul și-a asigurat, din resurse proprii, peste 50% din totalul veniturilor. Trendul este unul pozitiv, începând din 2011, chiar și în anii în care atât media județeană cât și cea națională urbană au fost în scădere.

Autoritățile locale acordă o importanță ridicată investițiilor publice. Ponderea cheltuielilor de capital în bugetul local este mai ridicată decât media județeană dar și decât media pe orașe la nivel național.

Administrația a reușit, chiar în condiții economice dificile, să investească mult în zona infrastructurii. Atunci când au existat limitări în ceea ce privește posibilitatea atragerii unor fonduri europene, orașul a știut să facă alegeri inspirate – de ex. furnizarea de apă și canalizare de către operatorul regional Compania de Apă Someș SA. Dacă aceste investiții vor fi finalizate, există potențial masiv în ceea ce privește atragerea investițiilor și creșterea calității vieții. Este important că administrația locală înțelege importanța infrastructurii și a dotărilor edilitare pentru dezvoltarea economică a comunității și face toate eforturile în vederea construirii (racordarea la rețeaua de gaze) și/sau a modernizării acesteia (drumuri publice, iluminat etc.).

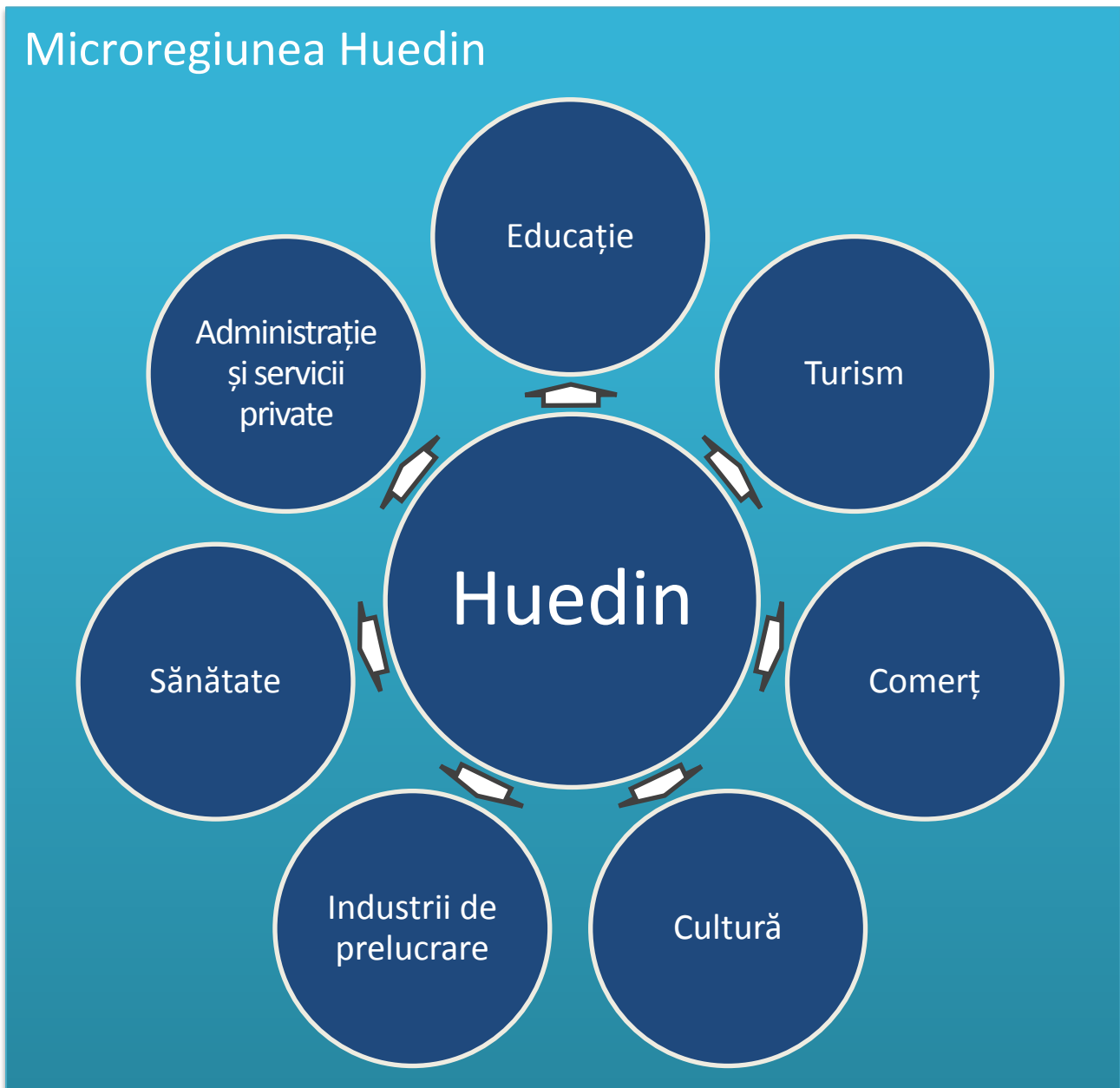
Orașul atrage o participare crescută și constantă la nivelul activităților comerciale specifice (târgul săptămânal), ceea ce arată potențial crescut de atracție în acest domeniu. Sondajul de opinie la nivelul rezidenților din zonele învecinate a evidențiat faptul că majoritatea vin în oraș pentru cumpărături și abia apoi pentru alte tipuri de servicii.

În condițiile existenței unei tradiții industriale semnificative în Huedin, orașul are potențial de preluare a unor investiții/activități care nu mai pot fi susținute la nivelul orașului reședință de județ.

În zona munților Apuseni perspectiva strategică de dezvoltare a unor industrii specifice (turism, industrii de prelucrare, zootehnie) este pozitivă. De aici un potențial major de speculare a acestei evoluții prin poziționarea orașului ca zonă de tranzit, coordonare și prelucrare. Orașul trebuie să privească oportunitățile de dezvoltare economică la scară microregională – regiunile rurale învecinate au rolul de a furniza materie primă și forță de muncă iar orașul de a coordona activitatea economică și de a acționa ca un liant între urban și rural.

Opțiuni strategice

Orașul trebuie să își asume un rol central în dezvoltarea microregiunii. Există aici un potențial istoric (de-a lungul timpului, indiferent de tipul organizării administrativ-teritoriale, Huedinul a jucat rol de centru pentru întreaga zonă) neutilizat la întreaga capacitate. Sectoarele în care se poate asuma un rol de polarizare sunt:

Educația. Potențialul existent poate fi dezvoltat și întărit prin construcția unui campus educațional și prin investiții susținute în ceea ce privește resursa umană din educație. Este de asemenea importantă

dezvoltarea învățământului tehnologic în strânsă legătură cu cerințele investitorilor/angajatorilor de la nivelul comunității.

Turismul. Orașul poate să își dezvolte potențialul de “poartă de intrare” în Apuseni prin conectarea la evoluțiile din microregiune și asumarea rolului de “dispecer turistic” și zonă de tranzit. Acest lucru poate fi stimulat prin dezvoltarea unui centru de informare turistică și prin investiții în capacitățile în domeniu.

Comerțul. Orașul are deja o capacitate mare de atractivitate în domeniu prin târgul organizat săptămânal în mod tradițional. Loialitatea comercianților care a reieșit din sondajul de opinie în rândul acestora dovedește că se poate conta pe termen lung pe această resursă. Acest lucru se poate însă dezvolta prin investiții în calitatea infrastructurii existente (condiții mai bune pentru comercianți) și prin stimularea diversificării ofertei și creșterii calității bunurilor tranzacționate.

Cultura. Cultura este astăzi o zonă de multiplicare a resurselor cu un potențial excelent. Dacă orașul își dezvoltă o capacitate de speculare a potențialului cultural imens din zona munților Apuseni, acest lucru poate aduce avantaj competitiv rapid. Acest lucru trebuie bineînțeles interconectat și cu dezvoltarea turismului. Dezvoltarea unui centru cultural al Munților Apuseni este o posibilă măsură în acest domeniu.

Industria de prelucrare. Orașul poate să își dezvolte o capacitate de colectare și prelucrare a unor produse tradiționale existente în imediata vecinătate. Acest lucru se poate face prin analiza atentă a zonelor cu potențial și investiții în domenii specifice (prelucrarea fructelor de pădure, abatoare, lemn etc.).

Sănătate. La nivelul comunității există un spital relativ bine dezvoltat și dotat cu aparatură de ultimă generație. Orașul trebuie să se concentreze pe atragerea de pacienți care în mod tradițional optau pentru folosirea serviciilor din alte centre urbane (Cluj de ex.) și pe dezvoltarea în continuare a dotărilor și a specializărilor medicale.

Administrație și servicii private. Este vital ca orașul să își păstreze și să își dezvolte funcția de centru administrativ ce oferă servicii publice de calitate. De asemenea el trebuie să stimuleze cât mai multe servicii publice și private ce pot avea potențial de atracție pentru microregiune.

Orașul trebuie să găsească o alternativă viabilă pentru persoanele active, care în prezent nu dețin un loc de muncă și să valorifice potențialul zonelor înconjurătoare utilizând atuurile proprii – locația și disponibilitatea terenurilor. Activitățile de prelucrare a produselor obținute în zonele rurale se pretează calificărilor existente la nivelul locuitorilor și tradițiilor comunitare în industria lemnului, industria produselor lactate (100 de foști angajați ai Napolact – tradiție telemea Huedin), strungari, lucrători în construcții etc.

Orașul poate încerca să atragă în mod structurat industrii interesate de ritmul de dezvoltare a Clujului. De asemenea, poate încerca să atragă și investitori pentru care localizarea în municipiul Cluj nu este esențială și care sunt interesați mai degrabă de regiune în ansamblu. Acest lucru se poate stimula prin finalizarea investițiilor în infrastructură și prin construcția unui parc industrial cu scop limitat.

Orașul poate să își speculeze mult mai bine profilul multicultural existent. Comunitățile multiculturale au potențial de dezvoltare multiplicat și diversificat.

Orașul trebuie să se concentreze pe stimularea și dezvoltarea dialogului comunitar. Dezvoltarea asociativității este esențială pentru un profil strategic de succes - strategia nu este doar responsabilitatea administrației locale ci a întregii comunități. Printr-un dialog susținut se pot conștientiza și acele probleme/fenomene care influențează negativ comunitatea dar care nu sunt competența autorităților locale (de ex. anumite cerințe legale impuse vizând racordarea la rețeaua de gaz).

Orașul trebuie să înțeleagă importanța marketing-ului în dezvoltarea strategică. Dezvoltarea unui brand pentru oraș și o politică online coerentă sunt esențiale pentru viitor. Anumite elemente de marketing urban se pot realiza în prezent în mediul online cu investiții minime dar cu un impact major (până la crearea unui punct de informare turistică, anumite informații pot fi oferite online de o manieră coerentă).

Orașul trebuie să investească în calitatea vieții: pentru a fi un pol de atracție în microregiune și pentru a atrage turism intern și internațional, el trebuie să dezvolte indicatori specifici pozitivi - de la design urban la oportunități de petrecere a timpului liber (pot fi valorificate obiectivele din împrejurimi nu doar cele strict localizate în interiorul orașului). Toate acestea trebuie integrate cu strategia de marketing urban menționată anterior.

Programe operaționale pentru perioada 2015-2020

Nr. crt.	Denumire program/proiect	Beneficiar		Grup țintă	Localizare	Stadiu (FP, SF, DALI, PT) ³⁸	Buget estimativ Lei și Euro	Perioada de implementare	Sursa de finanțare		Persoană de contact/ responsabil
		Lider	Partener						Buget local	Altă sursă	
Obiectiv specific - Dezvoltarea și reabilitarea infrastructurii locale în vederea stimulării antreprenoriatului, atragerii investitorilor și creșterii calității vieții											
1	Actualizarea PUG, PUZ și respectarea cu strictețe a acestuia	Primăria orașului Huedin	-	Populația și agenții economici	Huedin	PT	160.000 lei 35.000 euro	2014 -2015	Integral	-	XX
2	Introducerea rețelei de gaz metan în oraș	Primăria orașului Huedin	Consiliul Județean Cluj Transgaz Ministerul Economiei	Populația, agenții economici existenți, investitori, antreprenori	Huedin	SF PT	15.700.000 lei 3.500.000 euro	2015-2016	X	X	XX
3	Construirea centurii/variantei ocolitoare a orașului Huedin	CNADNR	Primăria orașului Huedin	Comunitatea locală	Huedin	SF PT	11.868.350 lei 2.637.411 euro	2015-2016	-	Bugetul Ministerului Transporturilor	XX
4	Program de modernizarea rețelei de drumuri și străzi locale (fiecare cu lungimea aferentă din cei 21,70 km asfaltate, 17,8 ml pietruite – costul pe km de asfalt aprox. 273.000 Euro)	Primăria orașului Huedin	-	Populația, agenții economici existenți, investitori, antreprenori	Huedin	FP	XX	2015-2019	Integral	-	XX
5	Reabilitarea, modernizarea și crearea de drumuri de hotar și a celor de acces la proprietățile agricole – drumuri din clasa tehnică IV (drumurile X, Y, Z, în lungime de XX km, cost/km aprox. 190.000 Euro/km)	Primăria orașului Huedin	GAL	Agricultori, agenți economici, antreprenori	Huedin Bicălatu	FP	XX	2018-2020	50%	50% - FEADR	XX
6	Amenajarea spațiilor de parcare din jurul blocurilor XX	Primăria orașului Huedin	Asociațiile de proprietari	Locuitorii orașului	Huedin	FP	XX	2017-2018	Integral	-	XX
7	Reabilitarea termică a blocurilor	Primăria orașului Huedin	Asociațiile de proprietari	Locuitorii din blocuri	Huedin	FP	XX	2017-2019	30%	Programul național privind creșterea performanței energetice la blocurile de locuințe - 50% Asociațiile de proprietari – 20%	XX
8	Modernizarea policlinicii, inclusiv izolarea termică	Primăria orașului Huedin	Ministerul Sănătății	Locuitorii orașului și ai microregiunii	Huedin	FP	XX	2017	10%	Bugetul Ministerului Sănătății – 90%	XX
9	Construirea/Amenajarea unei grădinițe	Primăria orașului Huedin	Inspectoratul Școlar Județean/Ministerul Educației	Copii cu vârsta 3-6 ani	Huedin	FP	XX	2018	30%	Bugetul Ministerului Educației – 70%	XX

³⁸ (FP) Fișă de proiect, (SF) Studiu de fezabilitate, (DALI) Documentație de atribuire a lucrărilor, (PT) Proiect tehnic

10	Amenajarea și modernizarea internatului și a cantinei	Primăria orașului Huedin	Inspectoratul Școlar Județean/Ministerul Educației	Elevii școlii XX și elevii din alte localități care învață în Huedin	Huedin	FP	XX	2020	10%	Bugetul Ministerului Educației – 90%	XX
2. Obiectiv specific - Stimularea dezvoltării economiei locale prin valorificarea potențialului și resurselor locale și a priorităților existente											
1	Înființarea unui incubator de afaceri în zona XX (prelucrarea lemnului, colectarea și procesarea produselor agricole a plantelor și a fructelor)	Primăria orașului Huedin	Camera de Comerț și Industrie Cluj Consiliul Județean	Locuitorii orașului/potenți ali antreprenori, agenți economici locali, investitori	Huedin	FP	2.000.000 lei 440.000 euro	2015-2017	Bugetul local (împrumut) 500.000 lei 110.000 euro	Ministerul Economiei prin Direcția Implementare Programe pentru IMM - Programului național multianual de înființare și dezvoltare de incubatoare tehnologice și de afaceri 500.000 lei Consiliul Județean Cluj – 1.000.000 lei – 220.000 euro	XX
2	Înființarea unei micro-zone industriale / parc industrial	Primăria orașului Huedin	Agenți economici Consiliul Județean	Agenți economici	Huedin	FP	Costuri inițiale: Identificare și viabilizare terenuri 5.400.000 lei / 1.200.000 euro Costuri ulterioare: hale, platforme	2016-2018	20%	Bugetul Consiliului Județean POR - Regio	XX
3	Program de atragere și sprijinire a investitorilor: -Efectuarea unei evaluări și inventarieri a tuturor spațiilor disponibile - clădiri și terenurilor care pot fi puse la dispoziția investitorilor (atât publice cât și private) și crearea unui centru virtual de informare pentru investitori - constituirea unei baze de date online cu informații generale (cu toate terenurile disponibile, prețul acestora, gradul de viabilizare etc.), folosite de posibilitățile investitorilor; - Pachet de facilități pentru investitori – elaborarea unor scheme de stimulente pentru investitori prin intermediul sistemului de impozite și taxe locale –	Primăria orașului Huedin	Parteneri: Primăria orașului Huedin, Sector Bancar și GAL	Agenți economici locali	FP		10.000 lei 2.200 euro	Anual începând din 2015	Integral	-	XX

	<i>schema de ajutor de minimis pentru firme</i> – impozite pe proprietate (model de bună practică –Zalău, Sfântu Gheorghe) -Sustținerea dezvoltării asociațiilor de afaceri – implicarea autorităților locale în planificarea și desfășurarea unor întâlniri periodice cu mediul de afaceri										
4	Derularea unui program/scheme de minimis bazat pe competiție de proiecte pentru agenții economici locali	Primăria orașului Huedin	GAL	Agenții economici locali, potențiali antreprenori	Huedin	FP	67.500 lei 15.000 euro	Anual începând din 2016	Integral	-	XX
5	Înființarea unui oficiu pentru susținerea antreprenoriatului local, având și rol de informare în domeniul fondurilor europene	Primăria orașului Huedin	GAL/ADZH Huedin	Agenții economici locali, potențiali antreprenori	Huedin	FP	36.000 lei anual 8.000 euro anual	Începând din 2015	Integral	-	XX
6	Consultarea periodică (la sfârșit de semestru) a mediului de afaceri pe probleme de dezvoltare economică	Primăria orașului Huedin	ANDZH	Agenții economici locali	Huedin	FP	0	Anual, începând din 2015	-	-	XX
7	Finanțarea anuală a unui proiect de antreprenoriat social	Primăria orașului Huedin	-	Agenții economici locali, potențiali antreprenori	Huedin	FP	20.000 lei 4.400 euro	Anual, începând din 2016	Integral	-	XX
8	Proiect privind reconversia profesională, recalificarea și perfecționarea/învățarea pe tot parcursul vieții	Primăria orașului Huedin	GAL Huedin, ITM Cluj, Liceul Tehnologic "Vlădeasa" Huedin, Școala de Arte și Meserii;	Persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă	Huedin	FP	2.250.000 lei 500.000 euro	2016-2017	2%	POCU	XX
9	Adaptarea specializărilor Școlii de Arte și Meserii și a Liceului Tehnologic "Vlădeasa" în concordanță cu cerințele pieței, potențialul local și profilul strategic al orașului	Primăria orașului Huedin	Inspectoratul Școlar Județean, Școala de Arte și Meserii, Liceul Tehnologic "Vlădeasa" Huedin, GAL Huedin, ADZH, Liceul Teoretic "O. Goga" și agenții economici locali	Elevii Școlii de Arte și Meserii și ai Liceului Tehnologic Vlădeasa	Huedin	FP	100.000 lei	2017	-	Bugetul Ministerului Educației Naționale	XX
10	Construirea și promovarea unui brand local	Primăria orașului Huedin	GAL Huedin, ANDZH, Liceul Teoretic "O. Goga", Liceul Tehnologic "Vlădeasa" Huedin și agenții economici locali, asociațiile de producători	Producătorii locali, comunitatea locală	Huedin și Bicălatu	FP	20.000 lei	2017	Integral	-	XX
11	Amenajarea unui muzeu al microregiunii Huedin	Primăria orașului Huedin	Școala de Arte și Meserii, Liceul Tehnologic "Vlădeasa" Huedin, GAL Huedin, ADZH, Liceul Teoretic "O. Goga" și primăriile comunelor din microregiune	Comunitatea locală	Huedin	FP	100.000 lei	2018	40%	60% comunele din microregiune	XX
3. Obiectiv specific: Îmbunătățirea guvernancei locale											
1	Creșterea transparenței activităților administrației publice locale	Primăria orașului Huedin	-	Locuitorii orașului, agenții economici	Huedin	FP	0	Începând din 2015	-	-	XX
2	Eficiențizarea utilizării resurselor bugetului local: - elaborarea unui buget multianual pe baza unui program de investiții de capital creat în baza listelor de investiții multianuale ale localității - identificarea de surse alternative de finanțare împrumuturi publice etc.	Primăria și Consiliul Local	-	Comunitatea locală	Huedin		4.500 lei 1.000 euro (costuri de formare a personalului)	2015-2020	Integral	-	XX
3	Extinderea și promovarea serviciilor on-line oferite	Primăria orașului Huedin	-	Locuitorii orașului, agenții	Huedin		30.000	2015	Integral	-	XX

				economici, ONG-uri							
4	Consultarea periodică (semestrială) a stakeholderilor (locuitori, agenți economici, reprezentanți ai ONG-urilor, unităților de învățământ, unităților medicale etc.) cu privire la problemele pe care le întâmpină și în vederea identificării de soluții	Primăria orașului Huedin	-	Comunitatea locală	Huedin	FP	0	Începând din 2015	-	-	XX
5	Perfecționarea personalului administrației publice locale	Primăria orașului Huedin	ANDZH	Angajații Primăriei	Huedin	FP	1.200.000 lei 260.000 euro	2017	5%	POCA – 95%	XX
6	Reconstruirea și actualizarea site-ului primăriei	Primăria orașului Baraolt	-	Populația, agenții economici, ONG-uri	Baraolt	FP	10.000 lei 2.200 euro	2015	integral	-	XX
4. Obiectiv specific: Asigurarea unui mediu curat. Prevenirea poluării și a dezastrelor naturale											
1	Închiderea rampei de reziduuri menajere și finalizarea stației de transfer a deșeurilor	Primăria orașului Huedin	Agencia pentru Protecția Mediului Cluj Consiliul Județean Cluj	Locuitorii orașului, agenții economici	Huedin	PT	XX	2015	X	POS Mediu	XX
2	Colectare selectivă a deșeurilor	Primăria orașului Huedin	Agencia pentru Protecția Mediului Cluj Consiliul Județean Cluj, Asociațiile de proprietari	Locuitorii orașului, agenții economici	Huedin	FP	XX	2016	X	-	XX
3	Consolidarea malurilor Crișului Repede și Domoșului în intravilanul și extravilanul orașului	Primăria orașului Huedin	Agencia pentru Protecția Mediului Cluj	Locuitorii orașului, agenții economici	Huedin	FP	XX	2019-2020	X	POS Mediu	XX
4	Consolidarea terenurilor din zona XXX (dacă e cazul)	Primăria orașului Huedin	Agencia pentru Protecția Mediului Cluj	Locuitorii din zona XX	Huedin	FP	XX	2019-2020	X	POS Mediu	XX
5	Împădurirea zonelor defrișate și a celor cu vegetație forestieră de slabă calitate din zonele XX	Primăria orașului Huedin	Agencia pentru Protecția Mediului Cluj	Locuitorii orașului	Huedin și Bicălatu	FP	XX	2019-2020	X	POS Mediu	XX
5. Obiectiv specific - Îmbunătățirea și extinderea gamei serviciilor sociale											
1	Construirea unui cămin de bătrâni	Primăria orașului Huedin	ONG X	Persoanele vârstnice din oraș și din comunele microregiunii	Huedin	FP	3.800.000 lei 1.710.000 euro	2018-2020	4%	POR 2014-2020 – 94%	XX
2	Înființarea unei cantine pentru săraci	Primăria orașului Huedin	ONG X	Persoanele fără venituri și cele cu venituri foarte mici	Huedin	FP	450.000 lei	Începând din 2020	Integral	-	XX
3	Introducerea unui sistem de monitorizare video, cu prioritate în zonele expuse infracționalității	Primăria orașului Huedin	Poliția orașului Huedin	Locuitorii orașului, agenții economici	Huedin	FP	30.000 lei 6.600 euro	2017	Integral	-	XX
4	Îmbunătățirea iluminatului public prin introducerea unor panouri fotovoltaice	Primăria orașului Huedin	-	Locuitorii orașului, agenții economici	Huedin	FP	225.000 lei 50.000 euro	2019	2%	POS Mediu	XX